

TILINPÄÄTÖS 2017

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ 4,6 Meur
sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

kunnanhallitus 26.3.2018

TOIMINTAKERTOMUS

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
Pormestarin katsaus.....	1
Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	4
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	8
Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	11
Kunnan henkilöstö.....	15
Ympäristöasiat	18
Muut ei-taloudelliset asiat.....	19
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	19
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	21
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	27
2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	29
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	29
Toiminnan rahoitus	31
3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	33
4. KOKONAISTULOT- JA MENOT	35
5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	36
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	36
Konsernin toiminnan ohjaus.....	36
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	37
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	37
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	38
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	39
6. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.....	44
Tilikauden tuloksen käsittely	44

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

7. KUNTASTRATEGIARAPORTTI	45
Johdanto	45
Kuntastrategian päämäärät ja niiden toteutuskeinot	47
Vuoden 2017 tavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat	49
8. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	
Käyttötalousmenojen muutokset toimialoittain	68
Käyttötalousosan taulukoiden lukuohje	69
Yleisjohto- ja konsernipalvelut	70
Kunnanviraston johto	73
Henkilöstö- ja tukipalvelut	75
Hallinto	77

TILINPÄÄTÖS 2017

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus	79
Talous ja tietohallinto	82
Sosiaali- ja terveyslautakunta/Sosiaali- ja terveystoimi	85
Sosiaalipalvelut	93
Terveyspalvelut	98
Sairaalapalvelut	103
Vanhus- ja vammaispalvelut	107
Kehittämisen- ja hallintopalvelut	113
Kasvatus- ja sivistystoimi	116
Kasvatus- ja sivistyslautakunta:	
Kehittämisen- ja hallintoyksikkö	119
Kasvun ja oppimisen palvelut	120
Vapaa-aikalautakunta:	
Kulttuuripalvelut	125
Vapaa-aikapalvelut	127
Kuntakehitys- ja tekniikka.....	130
Kuntakehityslautakunta:	
Kuntakehitys.....	135
Rykmentinpuisto	136
Kuntasuunnittelu.....	137
Toimialan hallinto- ja asiakaspalvelu	138
Tekninen lautakunta:	
Yhdyskuntatekniikka	138
Tilakeskus	140
Rakennusvalvonta	142
Tuloslaskelman toteumavertailu	145
Toimintamenot- ja tulot, toteumat 2016-2017	146
Sisäinen tuloslaskelma, toteumat 2011-2017 ja talousarvio 2018	147
Investointien toteutuminen.....	148
Rahoitusosan toteutuminen	157
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteumavertailusta	158
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	
Tuloslaskelma	161
Rahoituslaskelma.....	163
Tase	164
Konsernilaskelmat	166
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	169
TYTÄRYHTIÖT	192
ERiyTETYt TILINPÄÄTÖKSET	204
Liikelaitoksen erillistilinpäätös	
Vesihuoltoliikelaitos	205
Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen.....	235
Tuloslaskelma	236
Rahoituslaskelma.....	238
Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset	239
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	261

Tilinpäätös 2017

Tuloslaskelma, yhteenveto

1000 €	TP2016	E 2017 OVK 2	TP 2017	E2017 ja TP 2017 muutos-%
Myyntivoitot	7 114	8 478	7 905	- 7,2
Toimintatulot	66 440	63 489	62 641	- 1,4
Toimintamenot	- 257 137	- 260 003	- 254 475	- 2,2
Toimintakate	- 183 387	-188 036	-182 667	- 2,9
Verotulot	176 514	176 328	177 954	+ 0,9
Valtionosuudet	23 061	23 248	23 327	+ 0,3
Vuosikate	16 538	11 674	18 927	
Tilikauden yli-/alijäämä	3 764	- 1 942	4 604	

Luvuissa mukana peruskunta ml. vesilaitos ilman konserni - ja osakkuusvhtiöitä sekä yhteisyrityksiä.
Toimintatuloissa ja -menoissa mukana sisäiset erät. Laskelma ei sisällä kunnan ja vesilaitoksen välisiä eliminointi- ja oikaisukirjauksia

PORMESTARIN KATSAUS VUOTEEN 2017

Tuusulassa valmistauduttiin monin eri tavoin käynnissä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen. Tuusula on mukana Uudenmaan maakunnan valmistelussa, ja esiselvitysvelvoitteita tehtiin koko toimintavuoden ajan. Valmistelu jatkuu edelleen ja asettaa moninaisia haasteita kunnille. Tavoitteena on että maakunnan käynnistyminen jatkuu 2018 uudistukseen liittyvien lakien hyväksymisellä Eduskunnassa.

Tuusula on ollut mukana Keski-Uudenmaan kuntien yhteisessä sote-palveluiden uudistamishankkeessa, ja hankkeen osalta päädyttiin perustamaan kuntayhtymä alueen sote-palveluita hoitamaan. Kuntayhtymälle siirtyi 2018 vuoden alusta kaikkien jäsenkuntien sote-palveluiden järjestämisvastuu.

Joukkoliikenteen järjestämisen osalta Tuusula päätti liittyä Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymään. HSL-liittymisen myötä Tuusulan joukkoliikennettä tullaan muokkaamaan kuntayhtymän strategian mukaiseksi ja tavoitteena on siten saada Tuusulaan entistä parempi joukkoliikennenympäristö. Tuusula liittyi HSL-kuntayhtymään vuoden 2018 alusta.

Kuntalain uudistuminen jatkui, ja kesäkuun 2017 alusta tuli myös voimaan uuden kuntalain loputkin osat. Uusi kuntalaki korostaa osallisuutta ja kuntalaisten parempaa huomioimista kunnan palveluiden järjestämisessä. Tuusulassa valmisteltiin ja otettiin käyttöön laajat osallisuuden uudet menetelmät. Osallisuutta vahvistetaan erityisesti kehittämisverkostojen avulla, ja kehittämisverkostotoiminta aloitettiin toimintavuoden aikana.

Huhtikuussa 2017 pidettiin kuntavaalit ja Tuusulaan valittiin uusi valtuusto. Kesäkuun valtuuston kokouksessa uusi valtuusto valitsi myös uuden johtamisjärjestelmän mukaisen uuden luottamushenkilöhallinnon. Tuusulassa siirryttiin kesäkuun 2017 alusta pormestarijärjestelmään.

Strategian valmistelua tehtiin koko toimintavuosi ja joulukuussa valtuusto hyväksyi Uuden Tuusulan strategiaperustan. Visio, strategiset päämäärät ja toimintatapa määriteltiin strategiaperustaksi, ja strategiatyö jatkuu edelleen strategiakauden tavoitteiden ja indikaattorien määrittelemiseksi vuoden 2018 keväällä.

Asuntomessut 2020 on eräs tärkeimpiä lähivuosien projekteista, ja asuntomessujen valmistelu jatkui toimintavuoden aikana suunnitelmien mukaisesti. Messualueen tonttien rakentajat ja yhteistyökumppanit laitettiin avoimeen hakuun. Alueen rakentajiksi oli selkeästi paljon halukkuutta. Valinnat messualueen rakentajiksi tehdään 2018 alkuvuodesta.

Vuosi 2017 oli Tuusulassa suurten hallinnollisten muutosten vuosi, ja Uuden Tuusulan sujuvalle tulevaisuudelle luotiin hyvää perustaa.

Rakentaminen ja kasvu kehyskuntien keskitasoa

Helsingin seutukunnan asukasluvun kasvu oli 1,3 %, joka on samaa tasoa edellisten vuosien kasvun kanssa. Tuusulassa väestönkasvun kokonaismuutos oli 0,2 % eli yhteensä 62 henkeä. Asukasluku oli vuoden päättyessä 38 650.

Tuusulan kunta käytti talonrakennukseen 14,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 valmistui mm. Hyökkälän koulukeskuksen peruskorjaus, Pertun päiväkodin peruskorjaus sekä Mikkolan koulun lähiliikuntapaikka. Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus ja muutostyöt sekä Riihikallion koulun liikuntasalirakennuksen korjaustyöt jatkuvat edelleen vuonna 2018. Lisäksi toteutettiin useita pienempiä korjaus- ja kunnostustöitä, kuten Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysaseman tilojen perusparannus- ja muutostyöt, uimahallin pukukaappien uusiminen sekä Kunnantalon toimintojen kehittäminen.

Etelä-Tuusulan lukio- ja monitoimirakennuksen (Monio) hankesuunnittelun valmistumisen jälkeen käynnistettiin yleinen arkkitehtuurikilpailu. Kilpailu saatettiin päätökseen vuoden 2018 alussa.

Tuusulaan valmistui rakennuksia 205 (2016: 239). Valmistuneiden asuntojen määrä oli 293 (283). Rakennuslupia ja ilmoituksia myönnettiin yhteensä 469 (2016: 531). Vaikka kohteita oli vähemmän kuin edellisellä vuonna, rakennuksissa oli uutta kerrosalaa yli 50 % enemmän kuin vuonna 2016

Ennätysvuosi kaavoituksessa ja maankäytössä

Koko kunnan kattava yleiskaava 2040 on valmisteltu ehdotusvaiheeseen. Focus-osayleiskaava sai keväällä 2017 lainvoiman. Tuomala II osayleiskaavaa vietiin eteenpäin. Kaavojen lautakuntakäsittelyitä oli yhteensä 18 kappaletta.

Vuoden aikana saatiin lainvoimaiseksi ennätysellisesti 246 314 k-m² asuntokerrosalaa ja 60 074 k-m² työpaikkoja tuottavaa kerrosalaa. Lähes yhtä hyvään tulokseen asuinkerrosalan osalta on viimeksi Tuusulassa päästy viimeksi vuonna 2005. Suurin asuinrakentamisen kaava oli Rykmentinpuiston keskuksen kaava, mutta myös Lahelanpelto II ja Jokelan Kartano I:n kaavoissa oli runsaasti asuinrakentamisen kerrosalaa. Myös merkittävät Kellokosken keskustan ja Monion asemakaavat hyväksyttiin vuoden 2017 lopussa, mutta saivat lainvoiman vuoden 2018 alussa.

Tulevina vuosina omakoti- ja kerrostalotuotantoon on tontteja tulossa useista asemakaavahankkeista: Hyrylässä Kirkonmäki, Häriskivi, Aropelto, Suutarintie, Jokelassa on käynnissä asuinkerrostalohankkeita keskustassa. Kellokoskella tonttivarantoa kehitetään Linjapuisto II:n ja Joenrannan kaavojen avulla. Yritystontteja on tulossa seudullisestikin merkittävässä määrin Focus-alueen sekä Sulan työpaikka-alueen ja Kelatien asemakaavoista. Sulan kaavaehdotus käsiteltiin lautakunnassa ja eteenpäin päästään sopimusneuvotteluiden kautta.

Tuusulanjärven ja –joen ranta-alueiden virkistyskäytön kehittämiseen panostettiin vahvasti vuonna 2017. Useita eri suunnittelutöitä käynnistettiin Tuusulanjärven rannalla, esimerkiksi rantareitin osuuksia Ilmari Kiannon polku ja Tuuskoto – Kotuntie.

Kaavoituksen käynnistämissopimuksia seurantakaudella solmittiin yhteensä 2 kpl (Keskusta, Haarakaari). Maankäyttösopimuksia seurantakaudella allekirjoitettiin 9 kpl (Kartano 2 kpl, Kauppatie 4 kpl, Rykmentinpuisto 1 kpl ja Monio 2 kpl), Lahelanpelto II-asekolaava-alueella ja Anttilanrannassa tehtiin lopullisia luovutuskirjoja noin 10 kpl.

Maanhankintaa on seurantakaudella tehty mm. Focus alueella, Tuomalan alueella, Jokelassa ja Kellokoskella. Maanhankinnan kokonaismäärä, 185 ha on isompi kuin vuosiin Tuusulassa, mutta niin on maanhankintamenokin, joka on noin 8 M€. Osa em. summasta (2,1 M€) maksetaan vasta vuosina 2018–2021.

Omakotitontteja luovutettiin yhteensä 25 kpl. Anttilanrannasta 10 (+1, joka ostettiin takaisin), kiinteähintaisia tontteja luovutettiin 9 kpl, vuokrattiin 2 kpl ja vuokratontteja lunastettiin omaksi 3

kpl. Asuntotuotantotontteja on myyty yhteensä 6 kpl, Klaavonkalliosta 1 kpl, Lahelasta 3 kpl, Kellokoskelta 1 kpl ja Jokelasta 1 kpl. Näiden lisäksi vuokrattiin yksi Y – tontti Korkinalueelta. Omakotitontteja luovutettiin ennätysmäärä verrattuna aiempiin vuosiin, myös vertailussa ympäristökuntiin Tuusula myi omakotitontteja suurimman määrän. Tontteja markkinoitiin aktiivisesti mm. verkkokanavilla, kunnan kesätapahtumissa ja oltiin näkyvästi esillä Omakoti-messuilla sekä Elma-messuilla.

Tilikauden tulos oli ylijäämäinen

Tuusulan kunnan toimintakulut olivat 224,8 milj. euroa (2016: 227,3 milj. euroa), 1,1 % pienemmät edellisvuoteen verrattuna. Nettoinvestoinnit olivat 36,3 milj. euroa ja vuosikate 18,9 milj. euroa (2016: 16,5 milj. euroa). Tilikauden tulos oli 5,8 milj. euroa ylijäämäinen (2016: ylijäämä 3,9 milj. euroa).

Vuosikate oli 144,7 % poistoista tulorahoituksen ollessa tasapainossa. Verotulojen kasvu koheni 0,8 %:iin ja valtionosuudet toteutuivat 1,2 % edellisvuotta suurempina.

Kunnan omavaraisuusaste laski 60,9 %:iin (2016: 63,0 %). Lainakanta kasvoi 9,6 milj. eurolla ollen vuoden lopussa 78,9 milj. euroa. Tuusulan kunnan lainamäärä asukasta kohden oli 2 038 euroa, kun keskimääräinen lainakanta Manner-Suomen kunnilla oli 2 921 euroa/asukas.

Esitän päätöksentekijöille ja henkilökunnalle parhaat kiitokseni tuusulalaisten hyväksi tehdystä työstä.

Arto Lindberg
pormestari

KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Valtuusto

Valtuusto piti vuoden 2017 aikana 11 kokousta (v. 2016: 9) ja käsitteli 243 asiaa (v. 2016: 129). Valtuuston kokousten lisäksi pidettiin 10 valtuustoasioiden informaatiotilaisuutta ja järjestettiin 2 valtuustoseminaaria.

Valtuuston kokoonpano 1.6.2017 lukien oli seuraava:

Puheenjohtajat

Ruut Sjöblom puheenjohtaja, Kok.
Kim Kiuru I varapuheenjohtaja, SDP
Kati Lepojärvi II varapuheenjohtaja, Tupu

Tuusulan Sosialidemokraattinen (SDP rp) valtuustoryhmä (13 valtuutettua)

Jerry Airikka
Aarno Järvinen
Kim Kiuru
Aila Koivunen
Merja Kuusisto
Arto Lindberg
Karita Mäensivu
Ulla Palomäki
Jani Peltonen
Jere Pulska
Emmi Sirniö
Jorma Sulander
Satu Taiveaho

Kokoomuksen valtuustoryhmä (11 valtuutettua)

Jukka Ahlgren
Kari Kinnunen
Henri Koskela
Janne Mellin
Mika Mäki-Kuhna
Jouko Riola
Lilli Salmi
Ilmari Sjöblom
Ruut Sjöblom
Sami Tamminen
Laura Åvall

Tuusulan Puolesta ry:n valtuustoryhmä (10 valtuutettua)

Matti Alanko
Kari Friman
Sari Heiskanen
Elisa Laitila
Kati Lepojärvi
Liisa Palvas
Jussi Salonen
Raimo Stenvall
Margita Winqvist
Anna Yltävä

Tuusulan Keskustan valtuustoryhmä (5 valtuutettua)

Satu Heikkilä
Antti Kaikkonen
Taina Ketvel
Ari Nyman
Anu Åberg

Perussuomalaisten Tuusulan valtuustoryhmä (3 valtuutettua)

Pasi Huuhtanen
Eetu Niemelä
Johanna Sipiläinen

Vihreä valtuustoryhmä (3 valtuutettua)

Eeva-Liisa Nieminen
Ilona Toivanen
Sanna Tuhkunen

Tuusulan vasemmisto valtuustoryhmä (2 valtuutettua)

Pekka Heikkinen
Seppo Noro

Vastuullinen oikeisto valtuustoryhmä (2 valtuutettua)

Sanna Kervinen
Ulla Rosenqvist

Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp (1 valtuutettu)

Monica Avellan

Kristillisdemokraattisen puolueen valtuustoryhmä (1 valtuutettu)

Lea Ahonen

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus piti vuoden 2017 aikana 34 kokousta (v. 2016: 34) ja käsitteli 589 asiaa (v. 2016: 483). Lisäksi pidettiin 1 kunnanhallituksen iltakoulu ja järjestettiin 2 kunnanhallituksen seminaaria.

1.6.2017 valitun kunnanhallituksen kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtajat

Arto Lindberg, puheenjohtaja, SDP
Jussi Salonen, 1. varapuheenjohtaja, Tupu
Mika Mäki-Kuhna, 2. varapuheenjohtaja, Kok.

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Päivö Kuusisto, SDP
Pekka Heikkinen, Vas.
Vesa Lundberg, Kok.

Jäsenet

Kari Friman, TuPu
Sari Heiskanen, TuPu
Outi Huusko, Vihr.
Aila Koivunen, SDP
Ari Nyman, Kesk.
Jani Peltonen, SDP
Ulla Rosenqvist, Vast. oik.
Lilli Salmi, Kok.
Johanna Sipiläinen, PS
Sami Tamminen, Kok.

Liisa Palvas, TuPu
Veikko Seuna, TuPu
Annika Lappalainen, Vihr.
Karita Mäensivu, SDP
Pentti Mattila, Kesk.
Elina Väänänen, SDP
Satu Heikkilä, Kesk.
Sarianna Laitinen, Kok.
Pasi Huuhtanen, PS
Tapani Miettinen, Kok.

Konsernijaosto

1.6.2017 valittu konsernijaosto piti 5 kokousta ja käsitteli 43 asiaa. Konsernijaoston kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtajat

Arto Lindberg, puheenjohtaja, SDP
Mika Mäki-Kuhna, varapuheenjohtaja, Kok.

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Päivö Kuusisto, SDP
Vesa Lundberg, Kok.

Jäsenet

Satu Heikkilä, Kesk.
Pekka Heikkinen, Vas.
Sarianna Laitinen, Kok.
Annika Lappalainen, Vihr.
Jussi Salonen, TuPu

Ari Nyman, Kesk.
Liisa Palvas, TuPu
Lilli Salmi, Kok.
Outi Huusko, Vihr.
Kari Friman, TuPu

Lautakuntien, rakennusvalvontajaoston ja vesihuoltoliikelaitoksen johtokunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Jussi Salonen, TuPu puheenjohtaja
Laura Ävall, Kok. varapuheenjohtaja

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta

Yrjö Kivinen, Kok. puheenjohtaja
Jaana Hono, SDP varapuheenjohtaja

Keskusvaalilautakunta

Krista Pirttinen, SDP puheenjohtaja
Elsi Luhtala, Kesk. varapuheenjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Janne Mellin, Kok. puheenjohtaja
Anna Yltävä, TuPu varapuheenjohtaja

Kuntakehityslautakunta

Mika Mäki-Kuhna, Kok. puheenjohtaja
Liisa Sorri, TuPu varapuheenjohtaja

Rakennusvalvontajaosto

Päivö Kuusisto, SDP puheenjohtaja
Tiiu Kaukolampi, Kok. varapuheenjohtaja

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Satu Taiveaho, SDP puheenjohtaja
Pekka Ruotsalainen, Kok. varapuheenjohtaja

Tarkastuslautakunta

Eetu Niemelä, PS puheenjohtaja
Jere Pulska, SDP varapuheenjohtaja

Tekninen lautakunta

Raimo Stenvall, TuPu puheenjohtaja
Marjut Kylliäinen, Kesk. varapuheenjohtaja

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta

Matti Oksanen, Kok. puheenjohtaja
Margita Winqvist, Tupu varapuheenjohtaja

Kunnan johtoryhmä 31.12.2017

kansliapäällikkö Harri Lipasti, puheenjohtaja
pormestari Arto Lindberg
kunnansihteeri Tuula Hyttinen
kuntakehitysjohtaja Marko Härkönen
vt. viestintäpäällikkö Paula Kylä-Harakka
kasvatus- ja sivistystoimenjohtaja Virpi Lehmusvaara
johdon assistentti Minna Mäkitalo
vs. henkilöstöjohtaja Tanja Rontu-Hokkanen
sosiaali- ja terveystoimenjohtaja Pirjo Vainio
talusjohtaja Markku Vehmas

YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden kasvu on laaja-alaista. Talouskasvun kiihtymisen myötä maailmankauppa on piristynyt ja kasvaa nyt selvästi maailman BKT:n kasvua nopeammin. Maailmankauppa keskittyy aiempaa enemmän investointihyödykkeisiin. Euroalueen vahva kasvu jatkuu, luottamus on korkealla ja investoinnit ovat elpyneet lähelle finanssikriisiä edeltävää tasoa. Työllisyystilanne on hyvä, mutta palkkakehitys on useissa maissa yhä maltillista, mikä heijastuu ostovoiman vaatimattomana kasvuna ja vaimeina inflaatio-odotuksina.

Vuonna 2017 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 3,1 %. Työllisyys kohenee, asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana ja tuotannollisia investointeja tehdään runsaasti. Viennin nopeaan toimimiseen on vaikuttanut etenkin maailmankaupan kasvu ja myönteinen talouskehitys useissa Suomen tärkeissä vientimaissa. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuoden 2018 bruttokansantuotteen kasvu hidastuu 2,4 %:iin, lähinnä kotitalouksien reaalityulojen kasvun hidastumisen vuoksi.

Taloudellisen aktiviteetin nopea voimistuminen on parantanut työllisyystilannetta vuoden 2017 aikana, ja työllisyysaste nousee arviolta 69,4 prosenttiin. Työttömyys on kuitenkin laskeutunut hyvin hitaasti. Työttömyysasteen hidas lasku johtuu ainakin osittain piilotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuolisten aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdanteiden parantuessa. Ennuste vuoden 2017 työttömyysasteeksi on 8,6 %.

Vuonna 2017 kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua tuki parantunut työllisyys sekä verotuksen keventyminen. Käytettävissä olevat reaalityulot nousivat yli kahdella prosentilla, sillä inflaatio kiihtyi vain vähän energian hintojen noususta huolimatta. Luottamus talouden myönteiseen kehitykseen on kohentunut selvästi viimeisen vuoden aikana ja yksityinen kulutus kasvaa velkaantuvien kotitalouksien varassa myös lähivuosina.

Suomen viennin kasvu nopeutui selkeästi vuoden 2017 aikana. Tavaravienti on kasvanut alkuvuonna etenkin euroalueelle. Kasvua tapahtui kaikissa viennin kannalta merkittävässä tuotteissa. Koko viennistä vajaa kolmannes on palveluvientiä. Kaiken kaikkiaan viennin volyyymi kasvoi lähes 8,8 %. Vastaavasti tavaratuontia vauhditti noin 8 %:iin kasvavat investoinnit sekä vientiteollisuuden käyttämien välituotteiden tuonti.

Suomen julkisen velan määrä suhteessa BKT:hen kääntyi laskuun vuonna 2016. Velkasuhde alenee vuoteen 2019 mennessä vajaaseen 60 prosenttiin. Nimellisesti velka kasvaa kuitenkin edelleen kohoten vuosikymmenen loppupuolella vajaaseen 144 mrd. euroon. Velka on 2020-luvulle tultaessa siten korkealla tasolla, minkä vuoksi julkisen talouden liikkumatila on aiempaa pienempi mahdollisen uuden taantumien tullen.

Hyvästä kehityksestä huolimatta talouden riskit painottuvat alasuuntaan. Määrälliseen keventämiseen painottunut rahapolitiikka on kasvattanut likviditeettiä maailmantaloudessa, ja korkeiden varallisuushintojen ja korkean velkaantuneisuuden yhdistelmä herättää huolta. Korokotason odotettavissa oleva nousu lisää velanhoidon rasitusta. Talouden näkymiä varjostavat yhä pidemmän aikavälin haasteet, kuten väestön ikääntyminen ja vaatimaton tuottavuuden kehitys.

Alla on esitetty vuoden 2017 keskeisten ennustelukujen toteutuminen.

	TA 2017	TP 2017
BKT:n muutos	0,9	3,2
Kuluttajahintojen muutos	1,1	0,8
Työttömyysaste, %	8,8	8,6
Lyhyet korot (Euribor 3 kk)	-0,3	-0,3
Pitkät korot (valtion obligaatio 10 v.)	0,4	0,5

Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus 15.9.2016 ja 19.12.2017.

Kokonaisuutena Suomen talous kehittyi selvästi ennustettua paremmin. Suomen talouskasvin kiihtyminen heijastui positiivisesti kuntatalouteen, muun muassa verotulot toteutuivat ennakoitua suurempina.

Kunnallistalouden kehitys

Ennakkotietojen mukaan kuntien yhteenlaskettu vuoden 2017 tulos parani edellisvuodesta noin 300 milj. euroa ja oli noin 1.180 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia.

Kuntasektorin toimintakulut laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykysovimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi.

Kuntien verotulot 2017 kasvoivat yhteensä 2,0 prosenttia, eli 450 milj. euroa. Samanaikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 prosenttia eli 300 milj. euroa. Valtion rahoitusosuuden pienentymisen seurauksena peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle.

Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta nousi plussalle 250 milj. euroon. Kuntatalouden rahoitusasema oli ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tasapainossa. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta nousi vuonna 2017 yhteensä noin 150 milj. euroa (0,9 %). Kuntien lainakanta laski 100 milj. euroa samalla, kun kuntayhtymien lainakanta kasvoi suurista sairaalainvestoinneista johtuen 250 milj. euroa. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta on 18,3 miljardia euroa ja kunnilla on nyt lainaa keskimäärin 2 921 euroa asukasta kohti.

Kuntaliiton mukaan verotulot ja valtionosuudet eivät juurikaan kasva vuonna 2018 samalla kun toimintakulut kasvavat noin miljardi euroa. Vuosi 2019 näyttäytyy kuntien arvioissa yhtä vaikeana.

Helsingin seutukunnan ja KUUMA-kuntien kehitys

Tuusulan asukasluku oli vuoden päättyessä 38 650 (ennakkotieto). Asukasmäärä kasvoi edellisvuodesta 62 henkilöllä, mikä tarkoittaa 0,2 % kasvua edelliseen vuoteen. Vuonna 2016 kasvu oli 0,4 % ja vuonna 2015 0,7 %. Tilinpäätöksen laadinnassa ja tunnuslukujen laskennassa on käytetty asukaslukuna 38 706 ennakkotiedon valmistuttua vasta laadintavaiheen jälkeen.

Väestönkasvu on ollut hidasta Tuusulassa viime vuosina. Vuodesta 2012 lähtien kasvu on jäänyt alle yhden prosentin. Vuosien 1996 - 2017 keskimääräinen väestönkasvu oli noin 1,3 %.

Koko Helsingin seutukunnan väestönkasvu vuonna 2017 oli 1,3 % (vuonna 2016 1,2 %). Helsingin seutukunnan kunnista väkimäärä kasvoi suhteellisesti eniten Järvenpäässä (2,5 %).

KUUMA-kuntien väestönkasvu oli vuonna 2017 keskimäärin 0,6 %, ollen samalla tasolla edellisten vuosien kanssa (2016: 0,6 %, 2015: 0,7 %). KUUMA-kunnista kasvu oli suhteellisesti nopeinta Järvenpään jälkeen Sipoossa (1,9 %).

Seuraavassa taulukossa on tietoja Helsingin seutukunnan väestömuutoksista 2017. Tilastokeskus ei ole pystynyt toimittamaan vuoden 2017 ennakkotietoja väestömuutoksista syntyneiden, kuolleiden tai muuttoliikkeen osalta.

	Väestönmuutos (lkm)	Väestönmuutos, %	Väkiluku 31.12.2017
Helsingin seutukunta	20032	1,3	1538889
Espoo	4701	1,7	279284
Helsinki	9607	1,5	644788
Hyvinkää	165	0,4	46761
Järvenpää	1054	2,5	42583
Karkkila	-13	-0,1	8898
Kauniainen	229	2,4	9626
Kerava	68	0,2	35579
Kirkkonummi	150	0,4	39183
Lohja	-334	-0,7	46815
Mäntsälä	-53	-0,3	20800
Nurmijärvi	166	0,4	42176
Pornainen	13	0,3	5121
Sipoo	388	1,9	20310
Siuntio	-30	-0,5	6148
Tuusula	62	0,2	38650
Vantaa	3767	1,7	223108
Vihti	92	0,3	29059

Lähde: Tilastokeskus (ennakkotieto)

Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) kuntien alueella oli joulukuun lopussa yhteensä 80 745 työtöntä työnhakijaa. Tämä on 14 165 (14,9 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa

alueella 9,6 %. Pitkäaikaistyöttömiä alueella oli 27 743, mikä on 10 481 (27,4 %) vähemmän kuin vuoden 2016 joulukuun lopussa. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli alueella yhteensä 7873, mikä on 1772 (18,4 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Ulkomaalaisia työttömiä alueella oli 14 505, mikä on 2191 (13,1 %) henkilöä vähemmän kuin viime vuonna. Uusia avoimia työpaikkoja oli joulukuun aikana 14 675 eli 1239 (9,2 %) enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tuusulassa työttömien kokonaismäärä oli vuoden lopussa 1 371 henkilöä (2016: 1681) ja 7,0 % työvoimasta (8,6 %). Työttömien määrä laski Tuusulassa edellisvuoteen verrattuna 23 %. Työttömistä miehiä oli 55 % (53 %). Pitkäaikaistyöttömiä (yli 1 vuotta työttömänä olleita) oli 450 henkeä (640), eli 33 % työttömistä (38 %). Alle 25-vuotiaita oli työttömänä 131 henkeä, mikä on 61 henkeä vähemmän kuin edellisvuonna. Avoimia työpaikkoja oli vuoden lopussa 159, mikä on samaa tasoa edellisvuoteen verrattuna.

OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Verorahoituksen kehitys

Kaikkien kuntien yhteenlasketut 2017 verotulot kasvoivat 2,0 %. Kunnallisverotulot kasvoivat ainoastaan 0,1 %, kun veroperustemuutokset ja kilpailukykysojimus laskivat kunnallisveron tuottoa. Tuloveroproosenttiaan vuodelle 2017 korotti 45 kuntaa. Kuntien yhteisöverotulot kasvoivat 21,5 %, kasvu johtui pääosin yksittäisestä yrityskaupasta. Kiinteistöverotulot kasvoivat pitkälti kiinteistöveroproosenttien ala- ja ylärajojen korotusten vuoksi 6,3 %.

Tuusulan verotulojen kehitys verolajeittain 2014 – 2017 oli seuraava:

Tuusulan verotulojen kehitys, milj. euroa

1000 euroa	2014	muutos %	2015	muutos %	2016	muutos %	2017	muutos %
Kunnallisvero	153 554	1,0	155 825	1,5	161 188	3,4	159 903	-0,8
Yhteisövero	6 417	5,4	7 300	13,8	6 531	-10,5	7 652	17,2
Kiinteistövero	7 347	9,7	8 318	13,2	8 700	4,6	9 985	14,8
Yhteensä	167 318	1,6	171 443	2,5	176 419	2,9	177 540	0,6

Verotulot toteutuivat 1,1 milj. euroa (0,6 %) edellisvuotta korkeampina. Verotulot olivat yhteensä 177,5 milj. euroa, joka ylitti alkuperäisessä talousarviossa ennakoidun määrän 3,2 milj. eurolla. Kunnallisverojen osuus talousarvion ylityksestä oli 2,2 milj. euroa. Kunnallisverokertymään heijastui positiivisesti erityisesti loppuvuonna maan talouden nousujohteinen kehitys.

Yhteisöverotuloja kertyi 0,9 milj. euroa budjetoitua enemmän yritysten hyvän taloustilanteen myötä. Vuonna 2016 yhteisöverotulot vähenivät 10,5 %, koska kuntien yhteisöveron määrääikainen jako-osuuden korotus päättyi vuoden 2015 lopussa. Määräaikaisella jako-osuuden korotuksella kompensoitiin kunnille yhteisöverokannan alentamista 24,5 %:sta 20 %:iin vuodesta 2014 alkaen.

Kiinteistöverotulot kasvoivat edellisvuodesta 1,3 milj. euroa. Kasvu johtui pitkälti vuoden 2017 alusta voimaan tulleista kiinteistöveroprosenttien alarajojen nostaista.

Lisäksi kunta sai arvonlisäveropalautuksia 0,4 milj. euroa vuosilta 2014-2016.

Valtionosuudet, 23,3 milj. euroa, toteutuivat 0,2 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 0,8 milj. eurolla. Kunnille negatiivisten veroperustemuutosten vaikutusta kompensoitiin lisäämällä valtionosuuksia.

Kunnan kokonaistalouden toteutuminen (kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)

Kunnan 2017 talous toteutui kokonaisuutena talousarviota suotuisammin. Kunnan tilikauden ylijäämä nousi vuodelta 2017 4,6 milj. euroon. Talousarviossa alijäämäksi arvioitiin 2,1 milj. euroa.

Ulkoiset toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta 1,8 milj. euroa. Toimintatuottojen väheneminen oli ennakoitua ja perustui pääosin toimeentulotuen käsittelyn siirtoon Kelalle 1.1.2017 sekä kotitalousjätteen keräyksen ulkoistamiseen Kiertokapula Oy:lle. Käyttöomaisuuden myyntivoittoja kertyi yhteensä 7,9 milj. euroa, kun 2017 alkuperäisen budjetin tavoitteena olivat 10,1 milj. euron myyntivoitot. Vuonna 2016 käyttöomaisuuden myyntivoittoja kertyi yhteensä 7,1 milj. euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä ulkoiset toimintamenot supistuivat 1,1 % (2,5 milj. euroa), kun vuonna 2016 menot kasvoivat 2,2 %. Toimintamenot jäivät kokonaisuutena noin 5,5 milj. euroa alle muutetun budjetin. Toimintamenojen supistumista selittävät osaltaan toimeentulotuen siirto Kelalle 1.1.2017 sekä kotitalousjätteen keräämisen ulkoistaminen Kiertokapula Oy:lle. Lisäksi kilpailukyky sopimus pienensi henkilöstömenoja merkittävästi. Henkilöstömenot supistuivat edellisestä vuodesta 1,7 milj. eurolla 97,5 milj. euroon. Myös avustusten määrä supistui 3,1 milj. eurolla 10,4 milj. euroon liittyen perustoimeentulon siirtymisestä Kelan hoidettavaksi, sekä v.2016 toteutuneesta suuremmasta avustusten määrästä. Kunnan nettomenojen (toimintakate) vähennys oli 0,4 %.

Vuosikate oli 18,9 milj. euroa (16,5 milj. euroa). Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat vajalla 0,5 milj. eurolla 13,1 milj. euroon.

Kunnalla oli lainaa vuoden lopussa 78,9 milj. euroa, josta pitkäaikaisten, kiinteäkorkoisten lainojen osuus oli 50 milj. euroa. Lainamäärä kasvoi edellisestä vuodesta 9,6 milj. euroa. Velan kasvu oli ennakoitua hitaampaa, kun kunnan tulo-rahoitus kehittyi ennakoitua paremmin. Investointien kokonaismäärä (36,5 milj. euroa) toteutui lähes talousarvion mukaisena, osin mit-tavien (noin 9,3 milj. euroa) maanhankintojen vuoksi.

Merkittävät poikkeamat tilinpäätös-vuoden talousarvioon

Verorahoitus ylitti kokonaisuutena budjetin 3,4 milj. euroa. Verotuloja kertyi 3,2 milj. euroa yli talousarviossa arvioidun määrän ja valtionosuuksia tilitettiin kunnalle 0,2 milj. suunniteltua enemmän.

Toimintatuotot toteutuivat kokonaisuutena budjetoidusti. Kunnan asunto- ja yritystonttien myynneissä jäätiin noin 3,8 milj. euroa alle asetettujen tavoitteiden (TA 2017). Tonttimyyntejä paikkasivat osin asunto-osakkeista saadut 1,2 milj. euron myyntivoitot (tuottojen ylitys 0,5 milj. euroa). Toimintatuottojen kehitys oli toimialoilla kokonaisuutena ennakoidun mukaista, joskin sosiaali- ja terveystoimialan sisällä oli eri tulosalueiden toimintatuotoissa oli poikkeamia talousarvioon nähden.

Toimintamenojen osalta talousarvioon lisättiin määrärahoja ensimmäisen osavuosisikatsauksen yhteydessä 0,9 milj. euroa. Toisen osavuosisikatsauksen yhteydessä toimintamenoja lisättiin 0,5 milj. euroa. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 5,5 milj. euroa. Koko kunnan tasolla henkilösivukulut alittivat alkuperäisen budjetin 1,2 milj. euroa (eläkemenoperusteiset maksuissa ja Varhe-maksuissa varauduttiin korkeampiin maksuihin).

Yleisjohto- ja konsernipalveluissa toimintakulut alittivat talousarvion 0,8 milj. euroa. Toimintatuotot alittuivat 0,3 milj. euroa. Suurimmat toimintamenojen alitukset saavutettiin Ympäristökeskuksen (0,2 milj. euroa, toimintakate +/-0) ja hallinnon tulosalueilla (0,4 milj. euroa, josta 0,2 milj. euroa säästöjä eläkemenoperusteisissa maksuissa). Ruokapalveluissa toimintamenojen alitus (0,5 milj. euroa) perustui säästöihin henkilöstömenoissa ja raaka-aineissa.

Sosiaali- ja terveystoimen toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion 3,3 milj. euroa. Toimintatuotot jäivät 0,2 milj. euroa budjetista. Näin ollen toimintakatteen alitus oli 3,1 milj. euroa. Toimialan menosäästöistä 0,7 milj. euroa aiheutui säästöistä palkkojen sivukuluissa. Muutettuun talousarvioon nähden toimialan menot alittuivat 3,9 milj. euroa ja tulot alittuivat 0,2 milj. euroa. Toimialan henkilösivukulut toteutuivat 0,6 milj. euroa talousarviota pienempinä.

Sosiaalipalveluissa toimintakulut alittuivat 0,3 milj. euroa ja tuotot alittuivat 0,2 milj. euroa. Tulosalueen menoalitukset aiheutuivat lähinnä perustoimeentulotuen avustuksista, tehtyä kuluvarausta vuoden 2017 kolmelle ensimmäiselle kuukaudelle ei käytetty täysimääräisesti.

- Terveyspalveluissa menoalitus 1,0 milj. euroa johtui lähinnä henkilöstökulujen alituksesta (henkilösivukulut 0,4 milj. euroa) sekä avoinna olleiden vakanssien rekrytointien viivästyimisistä. Lisäksi asiakaspalveluiden ostot alittuivat 0,2 milj. euroa, kun Kelan korvaaman kuntoutuksen korvauskriteereiden muutoksen arvioitiin lisäävän kunnan kuntoutuksena myönnettävien terapiaostojen määrää toteutunutta enemmän. Tulosalueen tuotot alittuivat 0,2 milj. euroa.
- Sairaalapalveluissa toimintamenot alittuivat 1,6 milj. euroa. Eläkemaksuissa toteuma oli 0,6 milj. euroa alle budjetoidun. Asiantuntijapalveluostot (lääkärit) jäivät 0,3 milj. euroa ennakoitua pienemmiksi. Lisäksi toimintamenojen alitusta selittää HUS:n tilivuoden 2017 ennakoitua suurempi ylijäämän palautus sekä kalliin hoidon tasauksen hyvitys 0,2 milj. euroa.
- Vanhus- ja vammaispalveluissa toimintamenot alittuivat 0,7 milj. euroa ja tuotot ylittyivät 0,1 milj. euroa. Palveluostot alittuivat 0,7 milj. euroa, kun vanhusten palveluasumisen kotihoidon sekä ikäihmisten perhehoidon asiakasmäärät jäivät ennakoitua pienemmiksi ja kun ikäihmisten perhehoidon laajeneminen ei toteutunut ennakoidusti.
- Kehittämis- ja hallintopalvelujen toimintamenot alittuivat 0,3 milj. euroa ja tuotot ylittyivät 0,1 milj. euroa. Tulosalueen palvelujen ostot toteutuivat ennakoitua pienempinä, kun ICT-hankkeet osin viivästyivät. Tilakustannuksissa säästyi 0,2 milj. euroa (Etelä-Tuusulan sote-aseman väistötilat). Henkilösivukulut toteutuivat 0,7 milj. euroa budjetoitua suurempina. Tulosalueen henkilösivukulujen ylitys johtui lähinnä KuEL- eläkemenoperusteisesta maksuista, joita kohdisti sosiaali- ja terveystoimialalle maksettavaksi viime vuonna yhteensä noin 0,8 milj. euroa, josta kehittämis- ja hallintopalveluiden osuus oli noin 0,6 milj. euroa.

Kasvatus- ja sivistystoimessa sekä toimintatuotot asettuivat talousarvion mukaiselle tasolle. Toimintamenot alittivat muutetun talousarvion 0,2 milj. eurolla. Kulujen talousarvioalitus johdetaan lähinnä varhaiskasvatuspalveluiden lasten hoidon tukien ennakoitua pienemmästä määrästä.

Kuntakehityksen ja tekniikan toimialalla toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion 0,4 milj. euroa. Merkittävin säästö (0,4 milj. euroa) syntyi joukkoliikenteen hankinnassa. Säästöä syntyi myös henkilöstökuluissa ja asiantuntijapalveluissa. Toisaalta palvelujen ostot ylittävät talousarvion 0,4 milj. euroa, kun keliolosuhteiden vuoksi tiestön ja liikenneväylien ylläpitoon jouduttiin käyttämään 0,4 milj. euroa yli budjetoidun. Toimialan tuotot ylittyivät 0,4 milj. euroa, tuottojen ylitykseen vaikutti eniten joukkoliikenteen valtionapu, jota saatiin noin 0,3 milj. euroa arvioitua enemmän.

Kunnan investoinnit säilyivät korkealla tasolla. Alkuperäisen talousarvion mukaiset investoinnit olivat yhteensä 36,6 milj. euroa ja muutetun talousarvion mukaan investointien oli määrä nousta yhteensä 37,1 milj. euroon. Investointeja toteutui lopulta 36,5 milj. euron edestä.

Kunnassa toteutettiin useita koulujen ja päiväkotien perusparannus- ja laajennushankkeita, rakennusinvestointien määrä asettui vuonna 2017 noin 14 milj. euroon. Kunnallistekniikan hankkeisiin (ml. puistot, vesistöt ja jätehuolto) investoitiin noin 7,9 milj. euroa. *Kunnallistekniikan investoinnit jäivät noin 3 milj. euroa alle talousarvion investointien toteutumisen lykkäytymisten vuoksi. Maanostot toteutuivat 9,3 milj. euron määräisinä (MTA 2017 5,4 milj. euroa). Maa-alueet sisältävät Sikokallion alueen kauppahinnan 3,0 milj. euroa (Valt §119/7.12.2016).*

KUNNAN HENKILÖSTÖ

Henkilöstötavoitteista

Kuntatason henkilöstötavoitteet on määritelty kuntastrategiassa sekä vuosittaisissa talousarvioissa. Tavoitteiden mukaisesti yli 90 % esimiehistä kävi esimieskunnalle suunnatun kunnan oman esimiesvalmennuksen. Lisäksi toteutettiin vuoden 2017 henkilöstön yleistä koulutus- ja kehittämissuunnitelmaa, vietiin käytäntöön kunnan yhteisiä johtamisen periaatteita, helmikuussa otettiin käyttöön kertapalkkiojärjestelmä sekä toteutettiin TS sopimuksen palkkausjärjestelmän uudistaminen yhdessä TS kehittämisryhmän kanssa. TS kehittämisryhmän tavoitteena on palkkojen kehittymisen jatkuva seuranta säännöllisillä palavereilla. Vuonna 2017 henkilöstömäärä pysyi lähes samana verrattuna edellisvuoteen. Keskeisinä perusteina henkilöstömuutoksille ovat olleet uusien kehittämishankkeiden vaatimat resurssit ja palvelutuotannon siirtämiset ostopalveluista omana työnä tehtäviksi.

Palvelussuhteet ja henkilöstömäärä 31.12.2017

Valtuusto lisäsi vuodelle 2017 palvelussuhteiden määrää 12 palvelussuhteella.

Kunnassa oli vuoden 2017 lopussa palvelussuhteita yhteensä 2199, joista vakituisia palvelussuhteita oli 1728 (78,58 %) ja määräaikaisia 471 (21,42 %). Määräaikaiset sisältävät oppisopimussuhteessa olevat ja työllistetyt henkilöt. Palvelussuhdemäärässä on mukana 31.12.2017 vakainainen henkilökunta sekä määräaikaiset ja sijaiset.

Palvelussuhteitten määrä palvelussuhdetyypeittäin/ toimialoittain 31.12.2017

PALVELUSSUHTEET TOIMIALOITTAIN 31.12.2017

	vakinaiset	määräaikaiset ja sij.	yhteensä	oppisopimus-koulutus	työllistetyt	yhteensä toimialalla
Yleisjohto ja konsernipalvelut	149	25	174	1	3	178
Sosiaali- ja terveystoimi	501	101	602		4	606
Kasvatus- ja sivistystoimi	890	328	1218	3		1221
Kuntakehitys ja tekniikan toimiala	172	6	178			178
Vesihuoltoliikelaitos	16		16			16
yhteensä	1728	460	2188	4	7	2199

PALVELUSSUHTEET PER 31.12.

	2017	2016
Palvelussuhteet 31.12. yhteensä	2199	2197
- Vakinaiset	1728	1704
- Määräaikaiset (ml. sijaiset ja oppisopimukset)	464	490
Työllistetyt	7	3

Henkilötyövuodet 2017 ja vertailu

Henkilötyövuosilaskenta antaa edellä olevaa vuoden viimeisen päivän palvelussuhteiden tai henkilöstömäärää paremman tiedon henkilöstömäärästä ja henkilöstön työpanoksesta, sekä niiden kehittymisestä. Henkilötyövuosiseuranta on tehty vuodesta 2012 lukien. Henkilötyövuodet (HTV 3) tarkoittavat tässä todellista tehtyä vuosityöaikaa, jossa on otettu huomioon vähennyksinä mahdolliset osa-aikaisuudet ja osavuoden työskentelyt sekä myös vuosilomat, sairauspoissaolot yms.

Työpanosta mittaava henkilötyövuosien määrä nousi edellisvuoteen verrattuna 19,4 henkilötyövuodella. Työssäolo lisääntyi poissaolojen vähentymisen myötä. Sinänsä palvelussuhteiden määrä ei kasvanut.

Henkilötyövuosi (työpanos) toimialoittain 2016 - 2017

HENKILÖTYÖVUOSI	2017	2016	2017/2016	Muutos%
TOIMIALOITTAIN (htv)	HTV3*	HTV3*	HTV3	
Yleisjohto ja				
konsernipalvelut	139,3	138	1,3	1,0 %
Sosiaali- ja terveystoimi	453,0	453,3	-0,3	-0,1 %
Kasvatus- ja sivistystoimi	983,5	970,2	13,3	1,4 %
Kuntakehitys ja tekniikka	142,3	137	5,3	3,9 %
Vesihuoltoliikelaitos	13,7	13,8	-0,1	-0,9 %

HTV1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * (osa-aika-%/100)

Henkilöstömenot

Vuoden 2017 henkilöstömenot (ilman sivukuluja) nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,593 milj. eurolla eli 0,77 prosenttia, mutta jäivät kuitenkin vuoden 2017 talousarvioon verrattuna alle budjetoidun 0,393 milj. euroa. Sivukulujen määrä aleni edellisestä vuodesta sivukuluprosenttien pienenemisen johdosta. Vuodesta 2018 alkaen varhaiseläkemaksut ja eläkemenoperusteiset maksut budjetoidaan keskitetysti henkilöstöhallintoon sosiaali- ja terveystoimialaa lukuun ottamatta. Näin saadaan parempi ennustettavuus näiden menojen euromääräisistä toteutumista.

Menot 1000 eur	2017	kasvu ed. vuodesta %	2016	kasvu ed. vuodesta %	2015	kasvu ed. vuodesta %
Palkat	76 873	0,77 %	76 279	2,70 %	74 170	-1,23 %
Sivukulut	20 659	-11,07 %	22 946	4,79 %	21 876	-2,87 %
Yhteensä	97 532	-1,74 %	99 225	3,18 %	96 046	-1,60 %

Sairauspoissaolot

Vuonna 2017 sairauspoissaolojen kokonaismäärä nousi verrattuna vuoteen 2016. Vakinaisella henkilöstöllä sairauspoissaoloja oli keskimäärin 11,13 kalenteripäivää henkilöä kohden (vuonna 2016 12,7 päivää). Koko henkilöstön kalenteripäivinä laskettuna poissaoloja oli yhteensä 30 563 kalenteripäivää (vuonna 2016: 27 592 pv), josta 1-3 päivän lyhyitä poissaoloja oli 8 841 päivää (vuonna 2016: 8 613 pv), lääkärintodistukseen perustuvia 21 722 päivää (v.2016: 19 247 pv). Lyhyiden sairauspoissaolojen (1- 3 päivää) määrä oli henkilöä kohden keskimäärin 4,0 päivää (vuonna 2016: 3,9). Lyhyiden sairauspoissaolojen osuus oli 28,93 %. Henkilökunnasta 21,2 % ei ollut lainkaan sairauspoissaolopäiviä (27,3 % vuonna 2016).

Työtaturmien aiheuttamia sairauspäiviä oli 1642 kalenteripäivää.

Henkilöstöriskeistä

Osana kunnan riskienarviointia arvioitiin vuodelle 2017 myös kunnan henkilöstöriskejä. Keskeisinä riskeinä tunnistettiin ensinnä henkilöstön osaamisen ja motivaation laskeminen sekä työnantajaku- van heikkeneminen. Toisena henkilöstöriskinä nähtiin kehittämistoiminnan henkilöstöresurssien vähäisyys ja ohuus, joka vaarantaa strategiaan perustuvien hankkeiden etenemisen. Sisäilma- asioihin liittyvät riskit kuormittavat monin eri tavoin henkilöstöä.

Maakunta- ja soteuudistuksen sekä muiden kehittämishankkeiden valmistelu siihen liittyvine tehtä- vineen tulee vaatimaan jatkuvasti vahvaa panosta kunnan henkilöstöltä. Vuodelle 2017 saatiin vain jonkin verran kohdennettua henkilöstöresurssia muutoksen tukemiseen. Maakunta- ja soteuudis- tuksen valmistelu- ja toimeenpano vaatii hankkeen mittavuuden takia palveluhenkilöstön mittavaa työpanosta. Kunta on panostanut erilaisiin niin Uudenmaan-, kuin seudullisiinkin työryhmiin osallis- tumiseen, joka on kuormittanut erityisesti päälliköitä ja johtoa.

Henkilöstöriskien toteutumista on pyritty välttämään varmistamalla henkilöstön riittävä osallistu- minen muutosten ja henkilöstövaikutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen. Strategisten hankkei- den toteuttaminen varmistetaan kohdistamalla resurssit niiden toteuttamiseen. Henkilöstön edus- tajien ajankäyttöä on tarkasteltu ja tullaan varmistamaan muutosten laadukas läpivienti henkilös- tön osalta. Työsuojeluvaltuutettujen ajankäyttöä lisättiin. Johtamista ja sitä kautta työyhteisöjen toimintaa tuetaan. Yli 90% esimieskunnasta oli käynyt esimiesvalmennuksen lävitse kevääseen 2017 mennessä. Tavoitteiden mukaista työskentelyä ja palautteen anto -kulttuurin vahvistamista tuettiin palkitsemisjärjestelmän kehittämisellä, mm. kertapalkkiojärjestelmän käyttöön ottamisella helmikuussa 2017. Tavoitteena on jatkaa kertapalkkiojärjestelmän edelleen kehittämistä. Organi- saatiossa toteutetaan henkilöstön kehittämissuunnitelmaa järjestämällä monipuolista koulutusta henkilöstölle. Sisäilma-asioihin ja siihen liittyvien prosessien kehittämiseen panostetaan.

YMPÄRISTÖASIAT

Tuusulan kunta huolehtii ympäristöstä ottamalla ympäristönsuojelun huomioon läpäisyperiaatteella kaikissa keskeisissä toiminnoissaan. Erityisesti ympäristöasiat otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa, jäte- ja vesihuollossa sekä vesienhoidon ja vesiensuojelun toimenpiteissä.

Yleis- ja asemakaavatasoiseen suunnitteluun sisältyvät tarvittavat maisema-, luonto- ja muut ympäristöselvitykset (esim. liikenteen melualueet ja pilaantuneet maa-alueet). Maankäytön suunnittelun yhteydessä hankittu selvitystieto otetaan huomioon kaavamerkinnoissa ja -määräyksissä sekä kaavan täytäntöönpanoon liittyvässä kunnallisteknisessä rakentamisessa ja muun rakentamisen ohjauksessa (so. rakennus- ja toimenpideluvat).

Tuusulan kunta on vuonna 2017 toteuttanut tai osallistunut seuraaviin ympäristön tilan seurantaan sekä ympäristönsuojelun suunnittelua ja ympäristönhoitoa koskeviin hankkeisiin:

- Vantaanjoen vesistöalueen yhteistarkkailu
- Tuusulanjärven ja Rusutjärven kunnostushankkeet
- Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla -hanke
- Haja-asutusalueiden jätevesineuvontahanke
- Tuusulan pienvesiselvitys
- Mätäkiven pohjavesialueen suojelusuunnitelman tarkistaminen
- Rusutjärven pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys
- Hyrylän pohjavesialueen antoisuus selvitys
- Urheilupuiston hule- ja pohjavesitarkastelu
- Uudenmaan alueellinen ilmanlaadun seuranta
- Kasvihuonekaasupäästöjen päästölaskenta
- Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hanke

Tuusulan kunnan alueella sijaitsevat pohjavesialueet ovat erittäin tärkeitä koko Keski-Uudenmaan vesihuollossa. Pohjaveden suojelulla on Tuusulassa siten omaa kuntaa ja sen vesihuoltoa laajempi merkitys. Tuusulan kunnassa toimii kunnanhallituksen vuonna 2014 perustama pohjavesialueiden seurantatyöryhmä, joka raportoi vuosittain toiminnastaan kunnanhallitusta.

Tuusulan kunta on keväällä 2017 hakenut lähes 100 hehtaaria omistamiaan luontoalueita rauhoitettavaksi luonnonsuojelualueina.

Tuusulan kunta allekirjoitti työ- ja elinkeinoministeriön kanssa syksyllä 2016 energiatehokkuussopimuksen, joka on voimassa vuoden 2025 loppuun saakka. Tuusulan ohjeellinen energiansäästön kokonaistavoite kaudelle 2014–2025 on 5 528 MWh, mikä vastaa 10,5 %:n energiansäästöä kunnan vuoden 2015 energiankulutuksesta (lämmön, sähkön ja polttoaineiden yhteenlaskettu energiankulutus). Tuusulan kunta on energiatehokkuussopimuksen myötä sitoutunut myös toimimaan esimerkillisesti energiatehokkuuden ja uusiutuvien energianlähteiden käytön edistämisessä levittämällä asukkaille ja alueen toimijoille aktiivisesti tietoa energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian käyttöön liittyvistä mahdollisuuksista sekä niiden tuloksista.

Tuusulan kunnan merkittävimmät ympäristövastuut muodostuvat Terrisuon, Kellokosken ja Jokelan käytöstä poistettujen yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen sekä kunnan omistamien pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamisesta. Kunnalla on myös toissijainen vastuu kaikista kunnan alueella olevista pilaantuneista maa-alueista, jos pilaajia tai alueiden omistajia ei saada velvoitettua kunnostustoimenpiteisiin. Tuusulan kunta vastaa luvanhaltijana myös vesitalous- ja ympäristölupien mukaisista velvoitteista (so. Tuusulanjoen ja Kellokosken patoaltaan ruoppausta koskevat vesitalousluvut sekä Nuppulinnan maankaatopaikan ja Rykmentinpuiston kivenmurskausta ja jätteseikaisen maa-aineksen hyödyntämistä koskevat ympäristöluvat).

MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Tuusulan kunnalla ei ole erillistä vastuullisuusraportointia. Korruption ja lahjonnan torjumisesta kunta huolehtii osana kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjä. Tuusulan kunnalla on käytössä kuntalain edellyttämä sidonnaisuusrekisteri, jossa on julkaistu tarkastuslautakunnan kokouksessaan 20.11.2017 tarkastamat sidonnaisuusilmoitukset.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kunnan väestö on kasvanut viime vuosina hyvin hitaasti. Väestönkasvu on ollut laskusuunnassa olevan syntyvyyden varassa. Muuttovoiton ennakoidaan kääntyvän parempaan vasta vuosien 2019 – 2020 aikana, kun Etelä-Tuusulassa saadaan rakentamista laajemmin liikkeelle Asuntomessujen 2020 myötä sekä Hyrylän keskuksen ja Rykmentinpuiston rakentamisen vauhdittuessa.

Vahvistunut taloustilanne piristää Tuusulan ja lähiseudun yritysten toimintaedellytyksiä sekä parantaa työllisyyttä. Tuusulan viime vuosina korkeahkoksi noussut työttömyysaste laskee lähelle 6 %:n tasoa vuoden 2018 kuluessa, samalla myös pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee.

Kunnan (ml. vesihuoltoliikelaitos) vuoden 2018 talousarvio 0,4 milj. euroa on ylijäämäinen. Parantunut taloustilanne heijastunee myönteisesti kunnan verotulokertymään sekä pienentää menopaineita esimerkiksi työllisyydenhoidossa. Tavoitteena on nostaa kunnan talous selkeästi ylijäämäiseksi kaikkina taloussuunnittelukauden vuosina sekä hidastaa velkaantumista.

Käyttötalouden tasapainottaminen edellyttää, että kunnan toimintamenojen vuotuinen kasvu ei nouse yli 1 %:n taloussuunnitelmakaudella. Kunnassa jatketaan toimenpiteitä palvelurakenteen keventämiseksi ja avopalveluiden osuuden kasvattamiseksi, tuottavuuden parantamiseksi sekä tiedolla johtamisen kehittämiseksi.

Budjetoidun verokertymän saavuttaminen edellyttää, että maamme talous pysyy noin 2 % vuotuisella kokonaistuotannon kasvu-uralla. Kunnan elinvoiman sekä yritysten toimintaedellytysten kehittäminen ovat myös kuntatalouden näkökulmasta olennaisen tärkeitä seikkoja, samalla menestyvä yritystoiminta tukee osaltaan kiinteistö- ja yhteisöverotulojen kasvua.

Väestön ikääntyminen ja ikäihmisten palvelutarpeiden nopea kasvu lisää kunnan toimintamenojen kasvupaineita lähivuosina entistä voimallisemmin. Sote- ja maakuntauudistus rahoituslinjauksineen sekä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän onnistuminen ovat ratkaisevan tärkeitä sekä kunnan palveluiden järjestämisen että kunnan talouden näkökulmasta. Tuusulan on sopeuttava kunnan toiminnot puolittuvaan tulopohjan mukaiseksi. Vuoden 2020 alussa toimintansa käynnistävien maakuntien menopaineet sekä alijäämäinen julkinen talous saattaa jatkossa heijastua negatiivisesti myös Tuusulan talouteen.

Kunnan investointitahti jatkuu lähivuodet voimakkaana. Liikenneväylien ja muun infran rakentamiseen panostetaan. Samalla kasvuun panostavan Tuusulan palveluverkko alkaa monilta osin olla elinkaarensa päässä. Lisäksi investointeihin pistää lisävauhtia koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat. Suurten investointien ja tulorahoituksen epätasapainosta aiheutuvaa velkaantumista hallitaan vahvemalla tulorahoituksella sekä huolellisella pitkän tähtäimen investointien suunnittelulla. Mahdollisuuksien mukaan pyritään suosimaan vuokratilojen käyttöä sekä realisoimaan kunnan omaisuutta.

Lähiaikoina syntyvät merkittävät tonttivarannot riittävät kattamaan lähivuosien kysynnän ja kunnan tontinmyyntitulojen arvioidaan kasvavan. Kolmen omaleimaisen kuntakeskuksemme Hyrylän, Jokelan ja Kellokosken kehittäminen on avainasemassa. Rykmentinpuiston sekä Focusen aluekehityshankkeilla on keskeinen rooli kunnan vetovoiman ja elinvoimaisuuden kasvumooottoreina. Lisäksi tärkeää on löytää ratkaisuja Kellokosken sairaala ja Ruukki-alueiden kehittämiseen.

Tuusulalaisten palvelutarpeet kehittyvät ja monimuotoistuvat tulevina vuosina. Kunta osallistaa kuntalaisia sekä yrityksiä entistä enemmän palveluiden sekä toimintansa kehittämiseen. Palvelut pyritään tuomaan yhä paremmin kuntalaisten saataville jatkamalla palveluiden digitalisointia sekä uudistamalla kunnan asiakaspalvelua. Kunnan maaliskuussa 2018 hyväksymä uusi strategia luo osaltaan erinomaiset edellytykset kuntalaisten kasvaviin palvelutarpeisiin vastaamiseen sekä Tuusulan uudistumiseen.

ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan.

Riskienhallinnan tavoitteet

Uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisen malli otettiin käyttöön loppuvuodesta 2014. Vuosina 2015 - 2016 työn keskeisenä tavoitteena on ollut sulauttaa riskienhallinta yhä kiinteämmäksi osaksi kunnan toiminnan suunnittelua ja tavoitteiden asetantaa, vakiinnuttaa riskienhallinnan uudistunut toimintamalli ja juurruttaa sitä toimialatasolta tulosalueille. Tämä työ jatkui myös vuonna 2017.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan uudistettuja toimintatapoja on kunta- ja toimialatasolla sekä tytäryhtiöissä tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta.

Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatasolla merkittävimmät riskit kunta- ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen. Riskit jaotellaan strategisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla kohtaisesta riskistä, tuntuvaan, merkittävään ja sietämättömään riskiin.

Riskit ja niiden hallinta vuonna 2017

Tehtyjen riskiarviointien perusteella kunnan merkittävimmät riskit liittyivät *kunnan vetovoiman riittävyyteen, hajanaisen kuntarakenteen ja tehottoman palveluverkon kustannuksiin sekä Rykmentinpuiston toteutuksen viivästymiseen.*

Sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat seuraamukset on nostettiin vuoden aikana kunnan riskiymyrällä sietämättömäksi riskiksi, kun Tuusulassa nousi vuoden 2017 aikana esiin sisäilmaongelmia useissa kunnan omistamissa palvelukiinteistöissä. Sisäilmaongelmat ovat uhka asukkaiden ja henkilöstön terveydelle. Sisäilmaltaan huonot tilat asettavat niin tiloissa työskentelevät lapset ja nuoret kuin henkilöstönkin alttiiksi eritasoisille oireille ja sairastumiselle. Toukokuussa 2017 hyväksytyssä pormestariohjelmassa on sisäilmaongelmille asetettu nollatoleranssi ja kunnassa on tehty ja tullaan tekemään toimenpiteitä ja investointeja sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi. Sisäilmaongelmista aiheutuvista mittavista investoinneista koituu kunnalle velkataakan kasvua ja hankkeiden läpivientikyvyn haasteita. Sisäilmaongelmaisten päiväkotien ja koulujen negatiivinen uutisointi vaikuttaa merkittävästi vetovoimaan.

Kunnan vetovoiman riittävyys nähdään merkittävänä riskinä Tuusulalle. Kunnan onkin huolehdittava vetovoimastaan sekä nykyisten että uusien asukkaiden ja alueelle sijoittuvien yritysten näkökulmasta. Kunnan väestömäärä kasvoi vuoden aikana vain 62 henkilöllä (0,2 %). Tilastokeskus ei ole pystynyt toimittamaan tietoja syntyvyydestä, kuolleisuudesta ja muuttoliikkeestä, eli vaatimattoman kasvun taustoja ei pystytä luotettavasti analysoimaan. Asuntotonttitarjonnan riittävyyttä on kunnassa pystytty lisäämään vetovoiman varmistamiseksi, tosin tällä hetkellä osittaiseksi pullonkaulaksi on noussut useiden yhtäaikaisten infrarakentamishankkeiden läpivientikyky. Etelä-Tuusulan alueella kunnalla ei edelleenkään ole tarjolla yritystontteja.

Monion toteutuksen varmistaminen nähdään asuntomessujen ja koko kunnan vetovoimaa rakentavana hankkeena. Kunnan palveluverkon kehittäminen tulee saada eteenpäin erityisesti Etelä-Tuusulan suurten yhtenäiskoulujen osalta, jotta koko päiväkotij- ja koulutilojen kehittämiseksi saadaan selkeä suunta.

Yksi kunnan vetovoimaisuuden osatekijä on merkittävä riski *joukkoliikenteen palvelutaso ja sen ylläpitäminen*. Strategian vuoden 2017 yhtenä toimenpiteenä oli ”Teemme ratkaisuja joukkoliikenteen tason ja tehokkuuden nostamiseksi”. Tämän toimenpiteen toteutuminen vaikuttaa osaltaan kunnan vetovoimaan pitkällä tähtäimellä. ELY-keskuksen palvelutasosuunnitelma valmisteltiin syksyllä 2016 ja palvelutasopäätös vuosille 2017-2020 tehtiin 22.12.2016. HSL-selvitys laadittiin vuonna 2016 ja valtuuston päätös liittymisestä HSL:een 1.1.2018 alkaen tehtiin 13.2.2017. Valtuuston päätöksestä on valitettu ja se on käsittelyssä HHO:ssa. HSL:n käyttöönoton valmistelut toteutettiin kuitenkin suunnitellusti. Tuusulanväylän riittävyys kasvavalle ajoneuvoliikenteelle on riski pitkällä tähtäimellä. Palvelutasoon ja linjastosuunnitteluun paneudutaan vuoden 2018 aikana. Joukkoliikenteen palvelutaso on taloudellinen kysymys.

Rykmentinpuiston toteutuksen viivästymisen on kunnalle merkittävä riski, mutta alueen toteutusta saatiin vuoden aikana edistettyä hyvään suuntaan. Kehitystyöhön osoitetut resurssit ovat niukat, yleinen taloustilanteen kehitys ja sitä kautta alueen mahdollisten toteuttajien löytäminen aiheuttavat riskin Rykmentinpuiston toteutuksen etenemiselle aikataulussa. Riskin hallintakeinoja ovat mm. riittävä resursointi ja tehokas organisointi, riittävä viestintä ja vuorovaikutus yhteisen sitoutuminen varmistamiseksi ja toteutuksen edistämiseksi suunnitellussa aikataulussa sekä tarkokkaat toimet alueen mahdollisten toteuttajien löytämiseksi. *Hyrylän hajanaisuus ja Hyrylän keskustan kehittämisen viivästymisen* on myös merkittävä riski, joka on osaltaan jo toteutunut. Tilanne paranee merkittävästi yleissuunnitelman valmistuessa syksyllä 2018 ja sen jälkeen toteutettavilla jo nyt vireillä olevilla kaavoitushankkeilla. Alueen vetovoimaisuutta parannetaan

lisäämällä palvelujen tuotantomahdollisuuksia ja elävöittämällä keskustaa sen tiivistämiskäytännön eli uusilla asukkailla, jotka luovat pohjan palvelujen syntymiselle.

Hajanaisen yhdyskuntarakenteen ja tehottoman palveluverkon kustannukset ovat myös kunnalle merkittävä riski. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen on hidasta. Kesällä 2017 alkaneella valtuustokaudella on tehtävä linjaukset palveluverkon tulevaisuudesta. Pormestariohjelma linjaa asiaa omalta osaltaan. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kunnan tulopohja puolittuu samalla, kun koko nykyinen kiinteistömassa jää kunnan omistukseen ja ylläpitoon. Tämä on kunnan taloudelle iso haaste ja riski. *Kiinteistöihin ja infraan kohdistuva korjausvelan kasvu* on keskeisiä toiminnan kustannuksia nostavia tekijöitä. Vanhenevat kiinteistöt ja ajanmukaisten toimitilojen puute voi olla uhka tuottavalle työnteolle, kuntalaisten ja henkilöstön terveydelle sekä kunnan vetovoimalle ja imagoille. Kunnassa on käynnissä merkittäviä hankkeita kunnan kiinteistöjen kohentamiseksi ja *palveluverkon kustannusten ja kiinteistöjen korjausvelan* hallitsemiseksi. Koulu- ja päiväkotien sisäilmahaasteet ja niistä seuraavat toimenpiteet haastavat kunnan ripeisiin toimenpiteisiin ja investointeihin. Käyttötalouden (infra ja kiinteistöt) määrärahat eivät riitä kaikkiin tarvittaviin vuosikorjauksiin uudiskohteiden ollessa etusijalla. Uudiskohteiden lukumäärän vuoksi kunnallistekniikan suunniteltuja saneeraushankkeita on vähennettävä vuosille 2018-2021, mikäli henkilö- ja investointiresurssit pidetään nykytasolla. Kiinteistöissä etusijalla nousevat sisäilma- ja investointiresurssit pidetään nykytasolla. Kiinteistöissä etusijalla nousevat sisäilma- ja investointiresurssit pidetään nykytasolla. Kiinteistöissä etusijalla nousevat sisäilma- ja investointiresurssit pidetään nykytasolla. Kiinteistöissä etusijalla nousevat sisäilma- ja investointiresurssit pidetään nykytasolla. Kiinteistöissä etusijalla nousevat sisäilma- ja investointiresurssit pidetään nykytasolla.

Kunnan taloudellisen toimintaympäristön riskit liittyvät etenkin tulo- ja *verorahoituksen heikkenemiseen* sekä maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen rahoitusratkaisuihin. Kuntien verotulot ovat kääntyneet kasvuun taloussuhdanteen käännyttyä. Kuntatalouden rakenteet ovat muuttamassa, kun *Maakuntauudistus ja sote-järjestämislain vaikutukset* realisoituvat. Kunnan tulopohja puolittuu sote- ja maakuntauudistuksen myötä 1.1.2020 alkaen, mutta myös menot laskevat. Sote- ja maakuntauudistus ei nykyisten laskelmien valossa vaikuta merkittävästi kunnan talouden tasapainoon. Kunnan ”pärjääminen” uudistuksen jälkeen riippuu keskeisesti kunnan omista toimenpiteistä. Kunnan tuleekin jatkaa tulopohjan vahvistamista ja määrätietoisesti viedä eteenpäin tuottavuustoimia ja toiminnan kehittämistä. Tukipalvelut tulee mitoittaa uuden kunnan tarpeisiin sopivaksi. Kuntatalouden ennakoitavuus ja pitkäjänteinen suunnittelu helpottuu jatkossa. Kiinteistöinvestointeja tulee tarkastella erittäin kriittisesti ja punnittava vaihtoehtoiset rahoitus- ja toteutusmallit, vuokrausmahdollisuudet sekä yhteistyökumppanuudet. Kunnan omaisuuden realisointia tulee myös jatkaa. Maakuntaan siirtyvien toimintojen toimintakatteen 2018-2019 kasvusta 60 % jää uuden Tuusulan pysyväksi rasitteeksi valtioneuvostonjärjestelmän kautta. Kunnan tuleekin tehdä toimenpiteitä toimintakatteen kasvun hidastamiseksi vuosina 2018 ja 2019. Kunnassa on pidettävä huolta tulojen kehityksestä, niin toimintatuloista, tonttien myynnistä, realisoinneista, sekä toimintamenojen kasvun hillinnästä.

Henkilöstön osalta ajankohtaiseksi tulee tehtävien uudelleen organisointi ja prosessien tarkastelu. Sopimukset on myös otettava tarkasteluun, sekä voimassaolevat ja uudet kilpailutukset. Siirtymäkaudella soten ja ympäristökeskuksen irtain omaisuus vuokrataan ja ainoastaan välttämättömät soten investoinnit toteutetaan. Soten ja muiden siirtyvien palveluiden irrottautumista maakuntaan ja uuden kunnan rakentamista viedään määrätietoisesti eteenpäin. Tavoitteena ovat tyytyväiset kuntalaiset ja muutoksen sujuva läpiviemi.

Merkittävänä riskeinä nähdään kyky tuottaa palveluja tilanteessa, jossa resurssit heikkenevät (*verorahoituksen heikkeneminen, organisaation ohuus ja kehittämispanosten vähäisyys*) ja palveluntarve samanaikaisesti pysyy ennallaan tai kasvaa (*uudet velvoitteet palveluissa ja palvelutarpeen kasvu, syrjäytymisen ja työttömyyden lisääntyminen, riittämätön varautuminen maahanmuuttoon*). Näiden riskien hallintakeinoihin onkin kiinnitettävä huomioitava uutta Tuusulaa ja uutta kuntaa rakennettaessa. Parantunut taloustilanne sekä kunnanväestön hidaskasvu

vaimensivat kunnan menopaineita vuonna 2017. Kunnalle aiheutui kuitenkin ennakoitua suurempaa menokasvua Kellokosken koulun remontin väistötiloista sekä sisäilmaongelmaisten Hyökkälän koulun ja Kirkonkylän koulun väistötiloista.

Maahanmuuttoon on varauduttu kunnassa ja pakolaisten vastaanotto on toteutunut hallitusti, kotouttamisohjelman ja valtuuston tekemän päätöksen mukaisesti (valtuuston tekemä sopimus 13.6.2016 vuosille 2016-2017 91 pakolaista). 31.12.2017 mennessä vastaanotettiin 73 pakolaista. Edelleen vuodelle 2018 siirtyy 18 kuntapaikkaa. Valtuuston uusi päätös 13.11.2017 v. 2018 alkaen, on vastaanottaa 15-20 pakolaista vuosittain.

Talouden heikkenemisen seurauksena vuonna 2015 toteutetut lomautukset ja irtisanomiset nostivat *henkilöstön osaamisen ja motivaation laskun* sekä *työnantajakuvan huonontumisen* kunnan merkittäviksi riskeiksi. Näiden riskien hallitsemiseksi kunnassa käynnistettiin mm. esimiesvalmennukset johtamiskulttuurin kehittämiseksi. Vuoden 2017 aikana lähes kaikki kunnan esimiehet kävivät tämän johtamisvalmennuksen. Myös rekrytointiprosessin ja työnantajakuvan kehittäminen käynnistettiin ja niitä viedään eteenpäin. Vuonna 2017 nämä riskit nähtiin tuntuvina kuntakenttään yleisesti kohdistuvien muutosten takia sekä Tuusulan osalta myös poliittisen johtamisjärjestelmän muutoksesta johtuen. Muutosprosessit nähtiin toiminnan uhkana etenkin, jos niiden läpiviennissä ei riittävästi panosteta muutoksen tukeen, henkilöstön osallistamiseen ja viestintään.

Vapaaehtoisen kuntayhteistyön etenemisessä on eletty erilaisia vaiheita. Tuusula erkaantui kuntaliitosselvityksestä vuonna 2015 ja on sen jälkeen keskittynyt vapaaehtoisen yhteistyön mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja synergioiden saavuttamiseen. Kuntayhteistyönä tehtäväksi sovitut asiat ovat toteutumassa Hyökännummen koulun, Kellokosken yhtenäiskoulun, Keravan ja Tuusulan paloaseman ja Sipoon vammaispalveluiden osalta.

Sote- ja maakuntauudistukseen kytkeytyvän Keski-Uudenmaan sote-hanketta on valmisteltu kestävästi 2013. Tavoitteena on luoda Keski-Uudenmaan alueellinen sote-malli, jossa sote-palvelut tuotetaan asiakaslähtöisinä kokonaisuuksina yli kuntarajojen 200 000 väestöpohjalle. Suunnitelussa mukana ovat olleet kunnat Hyvinkää, Järvenpää, Nurmijärvi, Mäntsälä, Pornainen ja Tuusula, sekä HUS/Hyvinkään sairaanhoitoalue, Eteva-kuntayhtymä ja asiakkaat. Kuntien valtuustot perustivat kuntayhtymän 6/2017 ja Tuusulan ja muiden kuntien sote-palveluiden järjestäminen siirrettiin 1.1.2018 sote-kuntayhtymän vastuulle. Keski-Uudenmaan sote on mukana Uudenmaan maakunnan valmistelussa. Parhaillaan arvioidaan siirtymistä palveluiden järjestämisessä ja tuotannossa malliin, jossa kuntayhtymä tuottaa palvelut tai osan palveluista vuodesta 2019 lähtien. Toteutukseen liittyy sekä toiminnallisia että taloudellisia riskejä.

Tällä valtuustokaudella ovat *strategian ohjaavuus ja taloudellinen päätöksentekokyky* sekä *strategisten ja muiden hankkeiden läpivientikyky* olleet merkittäviä riskejä, jotka ovat osin realisoituneet. Kunnassa ei esimerkiksi ole toistaiseksi tehty ratkaisuja palveluverkon tulevaisuudesta, Rykmentinpuiston toteutuksessa on ollut viivettä ja *Focus-alueen toteutus* on edennyt hitaasti. Ratkaisut *joukkoliikenteen palvelutason* ylläpitämiseksi saatiin tehtyä alkuvuodesta 2017. Suuri osa hankkeiden viiveistä johtuu joko päätöksenteon hitaudesta tai maanomistajien haluttomuudesta myydä raakamaata, mm. Focus-alueella. Lunastusmenettelyä ei ole käytetty kunnassa moniin vuosiin.

Valtuustokauden vaihtuessa ja strategiaa uudistettaessa on kiinnitettävä huomiota yhteisten linjausten tekemiseen ja niihin sitoutumiseen. Toukokuussa laadittu Pormestariohjelma linjaa jo monilta osin kunnan kehityssuuntaa. Kunnan on myös yhä enemmän priorisoitava projekteja projektisalkun johtamisen ja ohjelmajohtamisen kautta sekä vietävä eteenpäin toimintatapojen muutosta. Myös tukitoimintoja organisoidaan uudelleen ja palveluita kehittää yhä asiakaslähtöisemmin. Henkilöstön vaihtuvuuden kautta tulisi myös ohjata resursseja suorittavasta työstä

asiantuntijatyöhön ja kehittämiseen. Valtuusto päätti uudesta strategiaperustasta 11.12.2017 ja strategiakokonaisuudesta on määrä päättää 19.3.2018.

Tällä valtuustokaudella *kyberturvallisuusuhkien kasvaminen ja jatkuvuudenhallinta ja tietoliikennehäiriöt* ovat nousseet tuntuvaksi riskiksi. Jo lyhyet häiriöt tietoliikenteessä haittaavat merkittävästi asiakaskohtaamisia ja työntekoa. Pidempien katkosten aikana suurta osaa työtehtävistä ei kyetä hoitamaan, kuntalaiset ja asiakkaat eivät saa palvelua ja kunnalle koituu merkittävää taloudellista haittaa näiden riskien toteutuessa. Riskien hallitsemiseksi on kiinnitetty huomiota tietoturvaan ja kyberturvallisuusuhkien torjuntaan, jatkuvuudenhallinnan edellytyksistä huolehtimiseen ja varautumiseen. Myös kunnan laatimissa sopimuksissa tulee kiinnittää huomiota näiden riskien hallintakeinoihin.

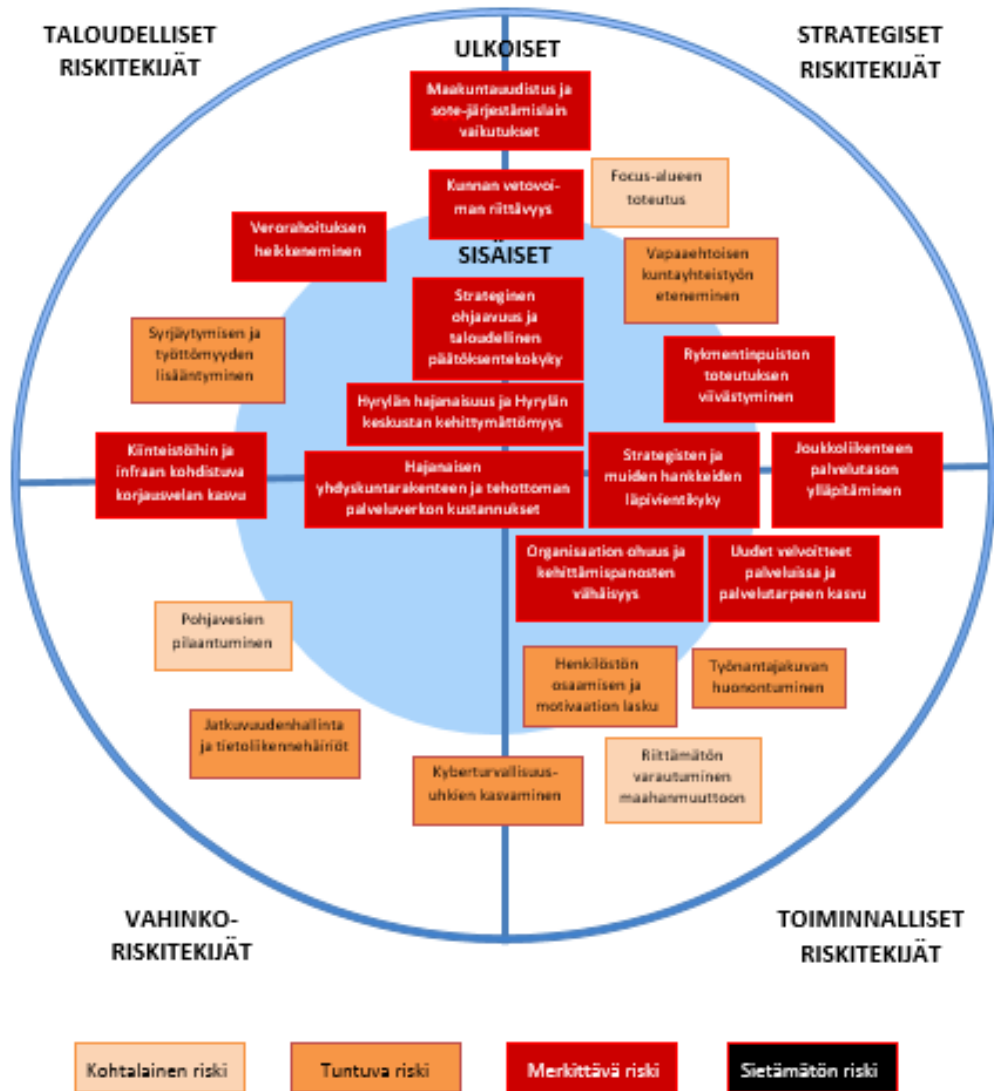
Tuusulassa on isoja pohjavesialueita ja *pohjavesien pilaantuminen* on yksi kunnan riskiympyrälle nostetuista kohtalaisista riskeistä. Tämän riskin hallitsemiseksi tehdään määrätietoisesti töitä kunnassa ja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta raportointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osavuosikatsauksissa. Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä selonteon konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kunnanhallituksen riskiarviot ja selonteot perustuvat kuntaorganisaation, toimielinten ja tytäryhteisöjen hallitusten toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, niissä havaittuihin puutteisiin ja toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi. Selonteot perustuvat dokumentoituun arviointiaineistoon.

Tuusulan kunnan riskiympyrä 2017

SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Vuoden 2017 talousarvion ja käyttösuunnitelman tavoitteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Varojen käyttöä ja toiminnan tuloksellisuutta arvioitiin pääsääntöisesti kunnanhallitukselle tuotetun kuukausiraportointitiedon pohjalta. Kuntatasoisten vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteuttamishjelmien etenemistä seurattiin osavuositarkastusten yhteydessä.

Sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaus

Kunnan toiminnan ja talouden kokonaisuudesta vastaa kunnanvaltuusto. Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, konserniohjauksen periaatteista sekä hallinnon järjestämisen perusteista. Tuusulassa kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa 31.3.2014.

Hallituksen ja lautakuntien, johtavien viranhaltijoiden ja esimiesasemassa olevan henkilöiden tehtävänä on ohjata henkilöstöä ja toimintaa tavoitteiden ja hyväksytyjen toimintatapojen mukaisesti. Ohjauksen tulee kohdistua johtamisen, päätöksenteon, hallinnon ja taloudenhoidon asianmukaisuuteen, toiminnan laatuun, tavoitteiden saavuttamiseen ja riskienhallinnan toimivuuteen.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Se on kunnan ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Ennaltaehkäisevät toimet

Ennaltaehkäisevä valvonta on Tuusulassa kunnan yhteisille arvoille perustuvan kuntastrategian, päämäärien, arvojen sekä toimintaperiaatteiden ja ohjeiden määrittämistä. Strategiassa määritellään päämäärät ja keinot liittyen palveluiden, talouden, elinkeinojen, maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi. Jokaiselle menneen strategiakauden vuodelle oli määritelty vuositavoitteet, joilla ohjataan organisaation ja henkilöstön toimintaa haluttuun suuntaan. Organisaatiokulttuuri, johtamistapa ja suhtautuminen yhteisiin päämääriin ja ohjeistuksiin luovat perustan sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle.

Päivittäinen valvonta

Päivittäisellä valvonnalla tarkoitetaan päivittäisen toiminnan ohjausta ja seuranta. Päivittäistä toimintaa ohjataan johto- ja hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esi- miesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Toimialat ja tulosalueet vastaavat taloutensa raportoinnista. Toimialat raportoivat taloudelliset luvut kuukausittain. Toimialojen talousvastaavat tarkastavat toimialojen kuukausitulokset ja toimittavat ne edelleen kunnan taloushallinnolle. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi kuukausittain kunnan johtoryhmässä sekä toimialojen johtoryhmissä. Kunnan tulos raportoidaan pääsääntöisesti kuukausittain kunnanhallitukselle.

Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

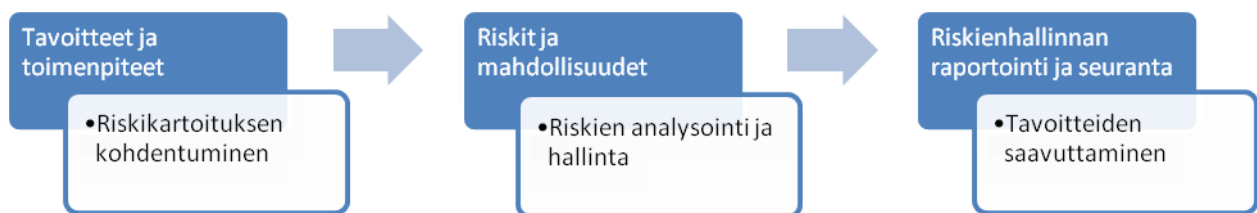
Investoinnit käsitellään toimialojen ja kunnan johtoryhmässä valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisessa raamissa. Investointien seuranta hoidetaan toimialojen talousvastaavien toimesta osavuosikatsausten yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Tuusulassa riskienhallinta on ollut aiemmin toimialojen vastuulla. Riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja kehitettiin kuntatasoisesti vuoden 2014 aikana. Uudistetut ja yhtenäiset menettelytavat otettiin käyttöön vuoden 2015 alussa. Toimialoilla on tehty riskikartoitukset sekä suunniteltu toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Vuoden 2017 talousarvion yhteydessä arvioitiin tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä.

Riskienhallinnan prosessi

Riskejä ja toteuttamatta jääviä mahdollisuuksia kartoitetaan, analysoidaan ja niiden hallintamenettelyt määritellään talousarvioprosessin yhteydessä samalla, kun määritellään vuositavoitteita ja toimenpiteitä.

Merkittävillä riskeillä määritellään riskien kartoittamisen ja analysoinnin yhteydessä toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja hallitsemaan eli pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskienhallinnan onnistumista arvioidaan osavuosikatsausten yhteydessä samalla, kun arvioidaan vuositavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Toimintakertomuksessa kerrotaan, miten menneen vuoden tavoitteet ja toimenpiteet saavutettiin, miten riskejä onnistuttiin hallitsemaan ja mistä syistä joidenkin tavoitteiden tai riskien hallinnassa ei mahdollisesti onnistuttu suunnitellusti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja linjauksista.

Hallitus ja lautakunnat seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. elimille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien ja -raporttien perusteella.

Kansliapäällikkö, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja lautakunnille vähintään osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

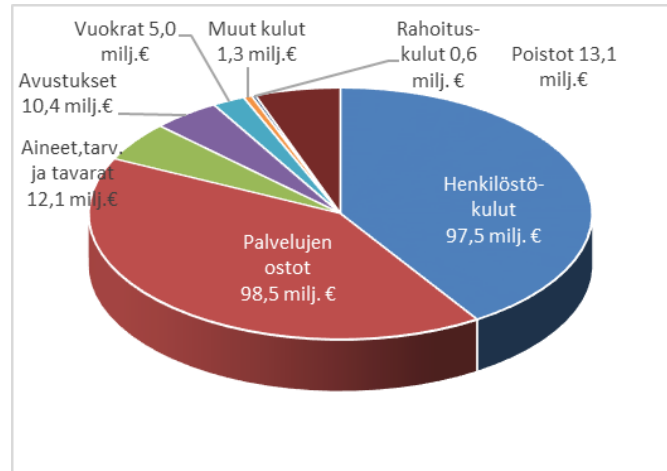
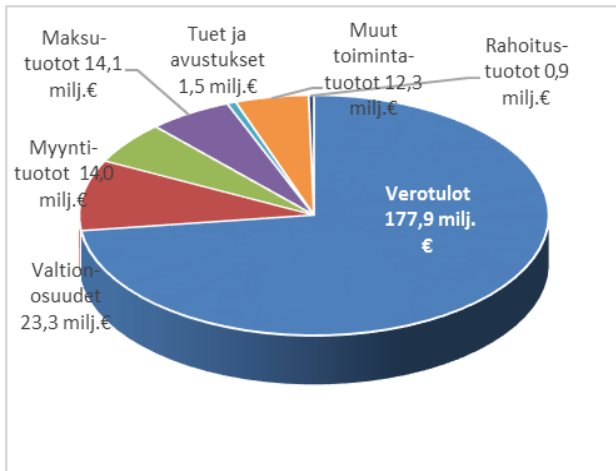
Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli kertomusvuonna -182,7 milj. euroa eli nettokäyttömenot pienenivät 0,7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Verorahoitus kokonaisuutena (= verotulot + valtionosuudet) kasvoi 1,7 milj. euroa eli 0,9 %.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen suhdeluku laski vuoden 2016 19,2 %:sta 18,6 %:iin. Suhdeluvulla osoitetaan, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla.

Vuosikate, % poistoista = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$ käyttömaisuudesta. Poistot käyttömaisuudesta tarkoittavat tuloslaskelmaan merkittävät poistoja. Tunnusluku kertoo, kuinka hyvin kunnan vuosikate riittää suunnitelmapoistojen rahoittamiseen.

Vuosikatteen kautta voidaan määritellä kunnan taloudellinen tila. Kunnan talous on ylijäämäinen, kun vuosikate riittää suunnitelmapoistoihin ja pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiin. Kertomusvuoden vuosikate oli 18,9 milj. euroa, mikä riitti kattamaan 13,1 miljoonan euron poistot.

KUNNAN JA LIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot		
Myyntituotot	14 028	15 164
Maksutuotot	14 098	13 854
Tuet ja avustukset	1 523	2 806
Muut tuotot	12 256	11 887
	41 906	43 710
Valmistus omaan käyttöön	227	196
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-97 531	-99 225
Palvelujen ostot	-98 526	-96 726
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-12 093	-11 653
Avustukset	-10 389	-13 512
Muut kulut	-6 260	-6 177
	-224 800	-227 293
TOIMINTAKATE	-182 667	-183 387
Verotulot	177 954	176 514
Valtionosuudet	23 327	23 061
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	256	247
Muut rahoitustuotot	615	502
Korkokulut	-541	-388
Muut rahoituskulut	-15	-12
	18 927	16 538
VUOSIKATE	18 927	16 538
Poistot ja arvonalentumiset	-13 078	-12 639
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
TILIKAUDEN TULOS	5 849	3 899
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 100	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-145	-135
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	4 604	3 764

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
<i>Toimintatuotot / toimintakulut, %</i>	18,6	19,2
<i>Vuosikate / poistot, %</i>	144,7	130,9
<i>Vuosikate, € / asukas</i>	489	429
<i>Asukasmäärä</i>	38 706	38 595

TOIMINNAN RAHOITUS

Toiminnan rahoituksen riittävyyttä tilikauden aikana arvioidaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Jäljempänä olevassa taulukossa on kunnan ja liikelaitoksen rahoituslaskelma sekä siitä lasketut tunnusluvut.

Investointien tulorahoitusprosentti ($= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$). Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate ($= \text{Vuosikate} + \text{korkokulut}$) / ($\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset}$) kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainakannasta on 36,6 % kertaluonteisia, lyhytaikaisia lainoja, joten tunnusluvussa käytetty lainanlyhennys laskettu laskennallisista lainanlyhennyistä käyttäen, joka saadaan jakamalla 31.12. lainakanta kahdeksalla.

Kassan riittävyys päivissä kertoo kunnan maksuvalmiuden tilanteesta, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Jos luku on negatiivinen, menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä voidaan seurata laskemalla toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuoden ajalta. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen.

Rahavarat 31.12., ($= \text{Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset}$) Rahavarat olivat vuoden lopussa 13 643 000 euroa.

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2 017	2 016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	18 927	16 538
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-7 920	-6 865
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-36 495	-27 050
Rahoitusosuudet investointimenoihin	166	885
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 067	7 334
Toiminnan ja investointien rahavirta	-16 255	-9 159
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	-62	-277
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	-5 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-447	-7 957
Oman pääoman muutokset	-580	-612
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 651	-2 717
Rahoituksen rahavirta	15 562	13 436
Rahavarojen muutos	-693	4 278
Rahavarat 31.12., 1000 €	13 643	9 973
Rahavarat 1.1., 1000 €¹	14 251	8 083
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2 017	2 016
Investointien tulorahoitus -%	52,1	63,2
Lainanhoitokate	1,9	1,9
Kassan riittävyys, pv	14,0	14,0
Asukasmäärä	38 706	38 595
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €*¹	-42 121	-32 997

¹ Kuntaliiton suosituksen mukaisesti siirretty yhdystilin saldot rahavaroista saamisiin ja velkoihin.

3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuus -% [=100*(oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)] laski kertomusvuonna 60,9 %:iin. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä.

Vuonna 2016 kuntien keskimääräinen omavaraisuus oli 59,9%:a.

Suhteellinen velkaantuneisuus -% [=100*(vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot] kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tuusulassa tunnusluvun arvo oli kertomusvuonna 48,9 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut % käyttötuloista [=vieras pääoma - saadut ennakot + vuokravastuut)/käyttötulot. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Lainakanta 31.12. [=vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)]. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Vuonna 2017 kunnan lainakanta oli 78,9 milj. euroa.

Lainat €/asukas ilmaisee asukaskohtaisen lainamäärän jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätöspäivän asukasmäärällä. Kunnan lainakanta oli 2 038 eur/asukas.

Lainasaamiset 31.12. [= sijoituksiin merkityt lainasaamiset ja muut lainasaamiset]. Vuonna 2017 lainasaamisten määrä oli 6,8 milj. euroa.

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2017	2016		2017	2016
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	290 080	267 930	A. OMA PÄÄOMA	188 886	184 716
I Aineettomat hyödykkeet	397	360	I Peruspääoma	127 516	127 516
Aineettomat oikeudet	397	360	IV Muut omat rahastot	7 859	7 714
Muut pitkävaik menot	0	0	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	48 908	45 723
II Aineelliset hyödykkeet	251 745	229 575	VI tilikauden yli- / alijäämä	4 604	3 764
Maa- ja vesialueet	54 221	45 386			
Kiinteistöjen liittymismaksut	44	0			
Rakennukset	105 979	107 686	B. POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET	1 100	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	71 192	65 933	Poistoero	0	0
Koneet ja kalusto	2 360	2 274	Vapaaehtoiset varaukset	1 100	
Muut aineelliset hyödykkeet	269	267			
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	17 681	8 029	C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 965	1 980
III Sijoitukset	37 938	37 995	Muut pakolliset varaukset	1 965	1 980
Osakkeet ja osuudet	31 074	31 192			
Muut lainasaamiset	6 838	6 777	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 028	750
Muut saamiset	26	26	Valtion toimeksiannot	0	0
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	85	140	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 028	750
Valtion toimeksiannot	54	108	Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	31	32			
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	24 699	25 750	E. VIERAS PÄÄOMA	121 885	106 374
I Vaihto-omaisuus	1 023	1 035	I Pitkäaikainen	61 184	49 124
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 023	1 035	Lainat rah ja vak.laitoksilta	50 000	40 000
II Saamiset	10 033	10 465	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	91	227	Muut velat	1 595	0
lainasaamiset	91	73	Liittymismaksut	9 589	9 124
muut saamiset	0	155	II Lyhytaikainen	60 701	57 250
Lyhytaikaiset saamiset	9 942	10 238	Lainat rah ja vak.laitoksilta	25 000	26 000
myyntisaamiset	4 163	4 071	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
lainasaamiset	0	2	Lainat muilta luotonantajilta	3 891	3 338
muut saamiset	1 486	1 474	Saadut ennakat	3 027	703
siirtosaamiset	4 293	4 690	Ostovelat	8 384	8 911
III Rahoitusarvopaperit	0	0	Muut velat	2 732	2 294
Osakkeet ja osuudet	0	0	Siirtovelat	17 668	16 004
IV Rahat ja pankkisaamiset	13 643	14 251			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	314 864	293 820	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	314 864	293 820
			<i>TASEEN TUNNUSLUVUT</i>	2017	2016
			<i>Omavaraisuusaste, %</i>	60,9	63,0
			<i>Suhteellinen velkaantuneisuus -%</i>	48,9	43,4
			<i>Velat ja vastuut % käyttötuloista</i>	54,9	48,3
			<i>Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €</i>	53 512	49 487
			<i>Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas</i>	1 383	1 282
			<i>Lainat €/asukas</i>	2038	1797
			<i>Lainakanta 31.12., 1000 €</i>	78 891	69 338
			<i>Lainasaamiset 31.12., 1000 €</i>	6 838	6 777
			<i>Asukasmäärä</i>	38 706	38 595

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	41 905,8	10,1	Toimintakulut	224 800,0	53,3
Verotulot	177 953,9	42,9	- Valmistus omaan käyttöön	-227,0	-0,1
Valtionosuudet	23 327,3	5,6	Korkokulut	541,4	0,1
Korkotuotot	255,5	0,1	Muut rahoituskulut	15,4	0,0
Muut rahoitustuotot	614,6	0,1	Satunnaiset kulut		0,0
Tulorahoituksen korj.erät	-7 920,3	-1,9	Pakollisten varausten muutos	0,0	0,0
Satunnaiset tuotot		0,0			
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusos. investointeihin	166,4	0,0	Investointimenot	36 494,9	8,6
Käyttöomaisuuden myyntitulot	9 066,6	2,2			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	8,4	0,0	Antolainasaamisten lisäykset	70,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000,0	2,4	Pitkäaik. lainojen vähennys	0,0	0,0
Lyhytaik. lainojen lisäys	159 191,0	38,4	Lyhytaik. lainojen vähennys	159 638,2	37,8
Oman pääoman lisäykset		0,0	Oman pääoman vähennykset	579,6	0,1
Kokonaistulot yhteensä	414 569,2	100,0	Kokonaismenot yhteensä	421 912,5	100,0
Täsmäytys:					
Kokonaistulot-Kokonaismenot			7 343,4 erotus		
			6 650,50 maksuvalmiuden muutos		
			692,88 rahavarojen muutos		
			<u>7 343,4</u>		

5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

KONSERNIYHTEISÖT

Tuusulan kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt ja yhteisöt sekä kunnan omistusosuus:

Tytäryhtiöt	Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	100
	Kiinteistö Oy Riihikallion Päiväkotikeskus	100
	Tuusulan kansanopiston Oy	89
	Kellokosken Jäähalli Oy	74
	Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskus	100
	Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo	67
	Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	62
	Kiinteistö Oy Kerava-Tuusulan Paloasema	60
	Kiinteistö Oy Hyrylän Ostoskeskus	90
	Tuusulan Tenniskeskus Oy	53
	Tuusulan Jäähalli Oy	51
	Tuusulan Tekonurmi Oy	51
	Jokelan Tekonurmi Oy	51
Kuntayhtymät	HUS	2,3
	Eteva ky	4,1
	Uudenmaan liitto	2,9
	Keski-Uudenmaan ammattikoulutusyhtymä	31,2
	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky	16,5
	Tuusulan seudun vesilaitos ky	24,6
	Uudenmaan päihdehuollon ky	3,2
Osakkuusyhtiöt	Keski-Uudenmaan Työterveys Oy	45
	Uudenmaan Työterveys Oy	40
	As Oy Vesitorninpuisto	26

KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Tuusulan valtuusto hyväksyi Tuusulan uuden konserniohjeen vuonna 2017 (13.11.2017 § 193).

Konserniyhtiöille on asetettu vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet. Kaikki tytäryhtiöt antavat lisäksi seuraavat tunnusluvut tilinpäätöksensä yhteydessä konserniraportointia varten:

- Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %
- Nettotulos %
- Omavaraisuusaste %
- Suhteellinen velkaantuneisuus %
- Lainamäärä/asukas

Lisäksi tytäryhteisöt raportoivat riskeistä annetun erillisohjeen mukaisesti.

Konserniohjaus on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Konserniohjeen mukaisesti konserni-

johto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanhallituksen konsernijaosto, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja. Konsernijohto voi antaa ohjeita eri yhteisöjen, laitosten tai säätiöiden hallintoelimeen valituille henkilöille. Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitiikan ja konsernin tavoitteiden toteutusta sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita.

Tytäryhteisöjä johtaa sen hallitus tai muu sitä vastaava elin, johon kunnan konsernijaosto nimeää jäsenet yhtiökokousedustajansa kautta. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on aina läsnäolo- ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksissa.

OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Kunta jatkoi vuoden 2017 aikana pääoman käytön tehostamista ja ydintoimintoihin kuulumattoman omaisuuden realisoitua. Tähän liittyen kunta myi omistamansa As. Oy Haukilahdentie 3:n ja As. Oy Kalliolinna-kuja 2:n osakkeet. Näistä osakemyynneistä kertyi myyntituloa yhteensä noin 1,2 milj. euroa (myyntivoitto 1,1 milj. euroa). Muista osakemyynneistä kertyi myyntituloja noin 0,1 milj. euroa.

Tuusulan kunta perusti yhdessä Nurmijärven kunnan kanssa Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:n (Tuusulan omistus 45 %) ja Uudenmaan Työterveys Oy:n (40 %). Yhtiöt tarjoavat työterveyspalveluita osakaskuntien henkilöstölle sekä toimialueen yritysille ja yrittäjille.

Kunta omistaa KOy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen osakekannan. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata KOy Riihikallion palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja sekä omistaa ja hallita omistamiaan tontteja. Aiemmin tyhjänä olleet liiketilat ovat rasittaneet yhtiön taloutta merkittävästi. Vuonna 2017 yhtiön omistamat tilat saatiin vuokrattua kokonaisuudessaan. Yhtiön tavoitteena vuonna 2018 on myydä omistamansa loput tontit ja minimoida toiminnan kustannuksia. Yhtiön toiminta pyritään kääntämään lähivuosien aikana voitolliseksi.

Koy Riihikallion päiväkotikeskus omistaa tilat, jossa toimii kunnan päiväkotit. Yhtiön omistamissa tiloissa on noussut esiin vuoden 2017 aikana sisäilmaongelmia. Yhtiössä on käynnissä toimenpiteet sisäilmaongelmien korjaamiseksi.

Keravan ja Tuusulan omistama Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema rakennuttama paloasema valmistui aikataulussa ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Tuusulan VPK muuttivat uusiin toimitiloihin elokuussa. Toteutuneet rakennuskustannukset olivat 9,3 milj. euroa pysyivät kustannusarvion puitteissa.

Kunnan tavoitteena on keskittyä ydintoimintoihinsa sekä tehostaa pääoman käyttöä sekä keskittää vuokra-asumispalvelut Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:öön. Kunta jatkaa edelleen kunnan perustoiminnan kannalta tarpeettomaksi jääneiden kiinteistöjen, rakennusten ja asuntojen myyntiä ja myyntikuntoon jalostamista.

ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Konserniyhteisöjen toiminnassa ei ole näkyvissä merkittäviä muutoksia vuoden 2018 aikana. Tuusulan tulevat kasvuhankkeet saattavat aiheuttaa tarpeita konsernirakenteen muutoksille tai uusien tytä- tai osakkuusyhteisöjen perustamiselle.

KOy Riihikallion päiväkotikeskuksessa todettujen kosteusvaurioiden korjaustyöt ovat käynnissä. Korjaustyöstä aiheutuvien korjaustöiden laajuus ja kustannukset täsmentyvät korjaustöiden edetessä. Rakentajan kanssa on käynnistetty neuvottelut vastuukysymyksistä.

SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Valtuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy vuosittaisissa talousarvioissa tytäryhteisöille kunnan strategiaan sekä yhteisön liiketoimintaan pohjautuvia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Tuusulan kunnan omistajapoliittiset linjaukset määritellään ja viedään päätöksentekoon vuoden 2018 aikana.

Tytäryhteisön hallitus vastaa yhteisön asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tytäryhteisöt toimittavat kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymien on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle kolmannesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat raportoivat yhtiöiden toiminnasta kunnan osavuositarkastusten yhteydessä.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kunnan konsernijaosto päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin voidaan nimetä kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tytäryhteisön velvollisuus hankkia kunnan ennakkokanta

Yhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa konsernijohtoon kanta yhtiön näkökulmasta merkittäviin toimenpiteisiin, kuten tuleviin konserni- ja yhtiöjärjestelyihin, merkittäviin muutoksiin liiketoiminnassa sekä merkittäviin investointeihin ja sitoumuksiin.

Tavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Vuodelle 2017 asetetut tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti. Yhtiökohtainen selvitys on tilinpäätöskirjan liitteenä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esimerkiksi hallinto-, taloushallinto-, maksuliike-, tietohallinto-, materiaali-, ateria-, tilapalveluja) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys. Hankintalain mukaan kuntien lisäksi myös kuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen tulee kilpailuttaa hankintansa. Hankinnoissa on noudatettava hankintalainsäädäntöä ja Tuusulan kunnan hankintasäädäntöä soveltuvin osin.

Muuan muassa maksuliikenteen ja likviditeetin hallinnassa on käytössä konsernitili. Rahoituksen osalta kunta on erillisen harkinnan mukaan tukenut tytäryhteisöjä takauksilla, vuonna 2017 päätettiin takausten antamisesta Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:n lainarahoituksiin.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kukin tytäryhtiö vastaa omasta riskienhallinnastaan. Vahinkovastuu on tytäryhteisöillä. Tarvittavat vakuutukset otetaan konsernin johdon määräämästä vakuutusyhtiöstä, kun se on konserniedun mukaista. Tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan konserniohjeen mukaisesti kolme kertaa vuodessa. Myös kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat soveltuvin osin kunnan tytäryhteisöjen käytössä.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2017		1.1.-31.12.2016	
	1 000 €		1 000 €	
Toimintatuotot		106 204		102 037
Valmistus omaan käyttöön		227		196
Toimintakulut		-294 663		-295 000
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		-165		25
Toimintakate		-188 397		-192 742
Verotulot		177 954		176 499
Valtionosuudet		38 309		39 974
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot		109	148	
Muut rahoitustuotot		585	443	
Korkokulut		-1 511	-1 349	
Muut rahoituskulut		-328	-321	-1 079
Vuosikate		26 720		22 653
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 286		-19 281	
Tilikauden yli- ja alipariarvot	-58		-225	
Arvonalentumiset	0		-38	
Satunnaiset erät	157	-20 186	0	-19 543
Tilikauden tulos		6 534		3 109
Tilinpäätössiirrot		-118		-291
Tilikauden verot		-18		-55
Laskennalliset verot		-111		-124
Vähemmistöosuudet		35		57
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		6 321		2 697
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		2017		2016
<i>Toimintatuotot / toimintakulut, %</i>		<i>36,0 %</i>		<i>34,6 %</i>
<i>Vuosikate / poistot, %</i>		<i>132 %</i>		<i>117 %</i>
<i>Vuosikate, € / asukas</i>		<i>690</i>		<i>587</i>
<i>Asukasmäärä</i>		<i>38 706</i>		<i>38 595</i>

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Toiminnan rahoituksen riittävyyttä tilikauden aikana arvioidaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Jäljempänä olevassa taulukossa on konsernin rahoituslaskelma ja siitä lasketut tunnusluvut vuonna 2016.

Investointien tulorahoitusprosentti = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate (= $\text{Vuosikate} + \text{korkokulut}$) / ($\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset}$) kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Jos luku on negatiivinen, menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä voidaan seurata laskemalla toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuoden ajalta. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätös-vuonna on positiivinen.

Kassan riittävyys(pv) = $365 \text{ pv} \times \text{rahavarat } 31.12.$ / Kassasta maksut tilikaudella. Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2 017	2 016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	26 720	22 457
Satunnaiset erät	157	0
Tilikauden verot	-18	-55
Tulorahoituksen korjaukset	-7 858	-5 531
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-58 662	-41 880
Rahoitusosuudet investointimenoihin	214	1 017
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	18 274	7 480
Toiminnan ja investointien rahavirta	-21 173	-16 513
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	0	-1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 964	41 286
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 560	-7 068
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 490	-8 015
Oman pääoman muutokset	-24	-740
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	338	44
Vaihto-omaisuuden muutos	69	-244
Saamisten muutokset	117	-1 923
Korottomien velkojen muutokset	6 616	406
Rahoituksen rahavirta	18 032	23 744
Rahavarojen muutos	-3 141	7 231
Rahavarat 31.12., 1000 €	21 558	24 750
Rahavarat 1.1., 1000 €	24 750	13 916

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

<i>Investointien tulorahoitus -%</i>	45,7	55,0
<i>Lainanhoitokate</i>	1,2	1,3
<i>Kassan riittävyys, pv</i>	14,2	14,7
<i>Asukasmäärä</i>	38 706	38 595
<i>Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €</i>	-53 932	-52 068

Konsernin omavaraisuus- % $[=100*(\text{oma pääoma} + \text{konsernireservi} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})]$

Tunnusluku mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämäisten tulosten sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.

Konsernin lainakanta 31.12.: $[=\text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})]$

Konsernin lainat €/asukas: Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12. $[=\text{sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset}]$

Kuntakonsernin taseen loppusumma oli 407,6 milj. euroa ja 92,7 milj. euroa eli 29,4 % suurempi kuin emoyhteisön taseen loppusumma. Erosta valtaosa johtui kunnan kokonaan tai osittain omistamien vuokrataloyhtiöiden omaisuudesta ja pääomasta. Vuokratalojen omistus lisäsi ennen kaikkea kunnan vierasta pääomaa: kun emokunnan lainakanta oli vuoden lopussa 78,9 milj. euroa oli kuntakonsernin lainakanta 143,4 milj. euroa. Vuokratalot eivät kuitenkaan asiallisesti rasittaneet kunnan taloutta, sillä lainojen korot ja lyhennykset kuten talojen hoitomenotkin maksettiin kertyneillä vuokrilla.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	31.12.2017	31.12.2016		31.12.2017	31.12.2016
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	366 738	339 506	A. OMA PÄÄOMA	201 284	195 113
I Aineettomat hyödykkeet	3 006	7 497	I Peruspääoma	127 516	127 516
Aineettomat oikeudet	2 303	2 216	III Arvonkorotusrahasasto	0	0
Muut pitkävaik menot	703	941	IV Muut omat rahastot	9 216	9 418
Ennakkomaksut	0	4 339	V Ed. tilikausien yli- / alijäämä	58 231	55 678
II Aineelliset hyödykkeet	359 878	328 024	VI tilikauden yli- / alijäämä	6 321	2 500
Maa- ja vesialueet	57 928	48 733	B. VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 764	2 004
Rakennukset	190 303	185 046	C. PAKOLLISET VARAUKSET	3 201	3 256
Kiinteät rakenteet ja laitteet	77 919	72 897	Eläkevaraukset	23	26
Koneet ja kalusto	9 386	6 647	Muut pakolliset varaukset	3 178	3 230
Muut aineelliset hyödykkeet	633	698	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 428	1 190
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	23 710	14 002	Valtion toimeksiannot	110	73
III Sijoitukset	3 854	3 985	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 216	935
Osakkuusyhteisöosuudet	930	658	Muut toimeksiantojen pääomat	102	181
Osakkeet ja osuudet	2 742	3 147	E. VIERAS PÄÄOMA	199 967	182 327
Muut lainasaamiset	4	4	I Pitkäaikainen	126 181	112 719
Muut saamiset	177	177	Lainat rah ja vak.laitoksilta	111 231	98 718
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	429	528	Lainat julkisyhteisöiltä	69	86
Valtion toimeksiannot	164	181	Saadut ennakot	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	167	169	Lainat muilta luotonantajilta	4 304	5 376
Muut toimeksiantojen varat	99	178	Ostovelat	2	2
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 477	43 855	Muut velat/Liittymismaksut	10 543	8 498
I Vaihto-omaisuus	2 071	2 140	Siirtovelat	0	6
Aineet ja tarvikkeet	1 622	1 645	Laskennalliset verovelat	33	33
Keskeneräiset tuotteet	449	495	II Lyhytaikainen	73 785	69 607
Valmiit tuotteet / tavarat			Lainat rah ja vak.laitoksilta	27 242	27 496
Ennakkomaksut			Lainat julkisyhteisöiltä	424	585
II Saamiset	16 848	16 965	Lainat muilta luotonantajilta	100	191
Pitkäaikaiset saamiset	2 836	3 021	Saadut ennakot	3 628	800
myyntisaamiset	34	0	Ostovelat	12 269	11 177
lainasaamiset	2 801	2 863	Muut velat	4 063	5 386
muut saamiset	1	155	Siirtovelat	25 593	23 618
siirtosaamiset	0	2	Laskennalliset verovelat	465	354
Lyhytaikaiset saamiset	14 012	13 944			
myyntisaamiset	6 098	5 530			
lainasaamiset	0	2			
muut saamiset	2 671	2 952			
siirtosaamiset	5 243	5 460			
III Rahoitusarvopaperit	641	805			
Osakkeet ja osuudet	8	17			
Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	618	774			
Muut arvopaperit	15	15			
IV Rahat ja pankkisaamiset	20 917	23 944			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	407 644	383 889	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	407 644	383 889
			<i>TASEEN TUNNUSLUVUT</i>	2017	2016
			<i>omavaraisuusaste, %</i>	49,8	50,9
			<i>suhteellinen velkaantuneisuus, %</i>	60,9	57,0
			<i>velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista</i>	69,1	64,0
			<i>kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €</i>	64 552	58 179
			<i>kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as</i>	1 668	1 507
			<i>lainat, €/as</i>	3 704	3 432
			<i>lainakanta 31.12., 1000 €</i>	143 371	132 451
			<i>lainasaamiset 31.12., 1000 €</i>	4	4
			<i>asukasmäärä</i>	38706	38595

6. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMIS- TOIMENPITEET

KUNNAN JA VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Tilikauden tulos on 5 849 329,30 euroa. Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että

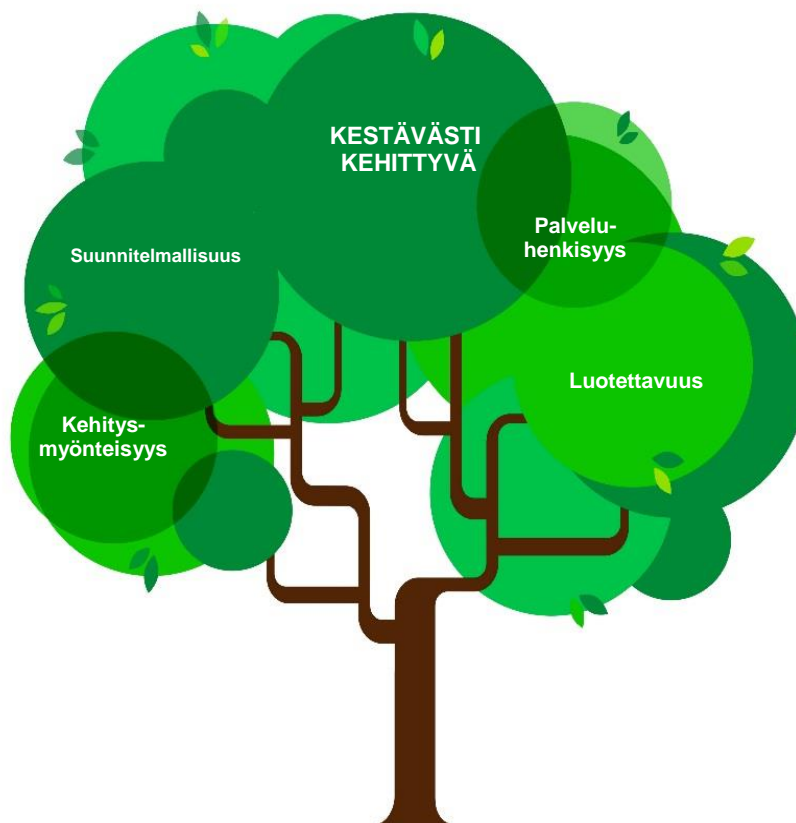
- tilikauden tulos 5 849 329,30 euroa käsitellään siten, että vuokra-asuntorahastoon siirretään vanhojen lainojen korkotuottoa vastaava määrä 145 176,40 euroa, ja tuloksesta tehdään 1 100 000 euron investointivaraus Vesihuoltoliikelaitokselle investointihankkeita varten
- tilivuoden 2017 ylijäämä 4 604 152,90 euroa kirjataan omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätilille.

TULEVAISUUDEN TUUSULA – KUNTASTRATEGIA 2013 – 2017

Tuusulan kuntastrategia uudistettiin vuoden 2013 aikana. Työn tuloksena syntyi Tulevaisuuden Tuusula – kuntastrategia 2013-2017. Työhön osallistui laaja joukko luottamushenkilöitä, kuntalaisia ja viranhaltijoita. Strategiaa on toteutettu läpi kuntaorganisaation valtuustokauden ajan. Valtuustokausi vaihtui 1.6.2017 ja uuden kuntastrategian laadinta käynnistyi samalla. Tuusulan valtuutettujen enemmistö hyväksyi 7.5.2017 pormestariohjelman kaudelle 2017-2021. Pormestariohjelma esittelee niitä päämääriä ja tavoitteita, joita pormestariohjelmaan sitoutuneilla valtuustoryhmillä on Tuusulan kehittämisessä. Pormestariohjelma oli pohjana uuden kuntastrategian laadinnalle.

TUUSULAN ARVOT

Tuusulan strategian 2013-2017 perustana toimivat kunnan arvot.

Strategiatyössä keskeisimmäksi arvoksi nostettiin kestävä kehitys. Kestävän kehityksen tavoitteena on turvata tulevien sukupolvien mahdollisuudet hyvään elämään tekemällä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä ja toimenpiteitä. Kunnan muut arvot – kehitysmyönteisyys, suunnitelmallisuus, palveluhenkisyys ja luotettavuus – tukevat kestäväen kehityksen toteuttamista.

TUUSULAN VISIO, MISSIO JA TOIMINTA-AJATUS

Tuusulan visio, kunnan tulevaisuuden tavoitetilä, pohjautui kunnan yhteisiin arvoihin. Halusimme kehittää palveluita kestävän kehityksen arvoon perustuen ja olla tunnettuja siitä. Tuusula jatkaa kasvuaan Helsingin ja maan suurimman lentokentän kupeessa. Tavoitteena oli rakentaa kasvu taloudellisesti vakaalle pohjalle, kestävän kehityksen arvoja kunnioittaen.

Tuusula *– palveleva, kestävästi kehittyvä kotikunta*

Tuusula tunnetaan kestävästi kehittyvänä kulttuurikuntana metropolialueella.
Vakaa kasvu varmistetaan yhdyskuntarakenteen ja palvelujen vastuullisella kehittämisellä.

Tuusulan missio kuvasi, mitä kuntana haluamme pitkällä aikavälillä tarjota kuntalaisillemme.

Tuusulan missio

kuvaa, mitä Tuusula kuntana haluaa pitkällä aikavälillä tarjota kuntalaisilleen:
Tuusula antaa mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä turvallisesti hyvään elämään kaupunkimaisessa kulttuurikunnassa metropolialueella.

Lisäksi kunnalle oli määritelty toiminta-ajatus, eli perustehtävä.

Tuusulan perustehtävä

on rakentaa yhteisö, jossa ihmisillä on hyvät edellytykset ottaa vastuu itsestään ja ympäristöstään ja yrityksillä on mahdollisuus menestyä.

KUNTASTRATEGIAN PÄÄMÄÄRÄT JA NIIDEN TOTEUTUSKEINOT

Kuntastrategiassa 2013-2017 oli määritelty päämäärät kuntalaisille tarjottavan palveluntuotannon, kunnan talouden ja alueellisen kehittymisen näkökulmista. Tuusulan kuntastrategiassa oli kuusi päämäärää, jotka pyrimme saavuttamaan valtuustokauden 2013-2017 aikana. Päämäärät liittyivät palveluiden kehittämiseen, kunnan taloustilanteen tasapainottamiseen, sekä elinkeinojen, maankäytön, asumisen ja liikenteen olosuhteiden parantamiseen. Päämäärien sisältö on kuvattu seuraavassa kuviossa.

 <p>PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN</p>	Palvelumme ovat asiakaslähtöisiä. Palvelujen taso määritellään sellaiseksi, että ne voidaan rahoittaa tuloilla.
 <p>TALOUDEN TASAPAINO</p>	Talouttamme hoidetaan niin, että talous on kestävällä pohjalla. Verotustaso ja velkaantuminen ovat hallitusti suunniteltuja.
 <p>ELINKEINOT</p>	Tarjoamme kilpailukykyisen toimintaympäristön kunnassa toimiville ja kuntaan sijoituville yrityksille.
 <p>MAANKÄYTTÖ</p>	Uudisrakentamisen painopiste on keskuksissa ja taajamissa. Tämä luo edellytykset joukkoliikenteelle ja monipuolisemmille palveluille.
 <p>ASUMINEN</p>	Vastaamme erilaisten ja eri-ikäisten väestöryhmien asumistarpeisiin. Edistämme monimuotoista asumista viihtyisässä kulttuuriympäristössä.
 <p>LIIKENNE</p>	Liikennejärjestelmää kehitetään aktiivisesti seudullisena kokonaisuutena. Erityistä huomiota kiinnitetään matkustamisen sujuvuuteen.

ORGANISAATIOSTRATEGIA KUNTASTRATEGIAN TOTEUTTAJANA

Organisaatiostrategia oli väline kuntastrategian 2013-2017 toteuttamiselle. Jotta Tuusula voi kehittyä kuntana, täytyy kuntaorganisaatiossa olla hyvää johtamista ja osaavaa henkilökuntaa. Tavoitteena oli kehittää palvelua entistä asiakaslähtoisemmäksi ja järjestää ja tuottaa kuntalaisille tuotettavat palvelut korkeatasoisina ja kustannustehokkaasti.

Organisaatiostrategian tarkoituksena oli kehittää kuntaorganisaatiota niin, että kuntastrategiassa määritellyt strategiset päämäärät pystyttiin toteuttamaan. Kuntastrategiassa määriteltiin, mitä päämääriä kunnalla on kuntalaisille tarjottavan palveluntuotannon, kunnan talouden ja alueellisen kehittymisen osalta. Organisaatiostrategia täydensi näitä näkökulmia asiakaslähtöisyyden, henkilöstön kehittymisen ja johtamisen päämäärillä.

Organisaatiostrategian päämäärät

 <p>ASIAKAS- LÄHTÖISYYS</p>	Tarkastelemme asiakkuuksia kokonaisuuksina ja varmistamme oikein kohdenneet ja ajoitetut palvelut.
 <p>HENKILÖSTÖ JA UUDISTUMINEN</p>	Varmistamalla oikein mitoitettun, hyvinvoivan ja osaavan henkilöstöresurssin, vahvistamme kunnan hyvää työnantajakuva.
 <p>JOHTAMINEN</p>	Johtamisella luomme hyvät työnteon toimintaedellytykset ja tuemme kunnan palvelutehtävän toteuttamista.

SUUNNITELMALLISESTI KOHTI VISIOTA

Teemat, strategiset kehittämishankkeet 2014–2017 ja Uusi Tuusula

Jokaiselle päättyneen valtuustokauden vuodelle oli valittu oma teema, jonka avulla kuntastrategiaa toteutettiin. Vuositavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat asetettiin vuosittain niin, että niissä painottui kyseisen vuoden teemaan liittyvä tekeminen. Vuosi 2017 oli päättyneen strategiakauden viimeinen vuosi ja sen teema oli Menestyvä kulttuurikunta – hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö.

Strategiset kehittämishankkeet muodostivat kunnan strategiaan pohjautuvan kunnan pitkän tähtäimen kehittämisen tiekartan. Sen avulla pyrittiin jäntevöttämään kehittämisen kokonaisuuksia. Vuosille 2016–2017 oli määritelty viisi strategista kehittämishanketta: Vetovoiman kasvattaminen, Talouden vahvistaminen, Digitalisaation hyödyntäminen, Asiakaslähtöiset palveluratkaisut sekä Johtamisen ja osaamisen kehittäminen. Strategisia kehittämishankkeita toteutettiin muun muassa talousarviossa hyväksytyjen tavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien sekä projektien avulla. Kehittämistyötä tehdään Tuusulassa enenevässä määrin projekteina. Projekteissa tapahtuvaa kehittämisen kokonaisuutta seurataan projektisalkussa. Osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä tehtävä strategiaraportti koostaa paitsi projekteissa toteutuvan, myös muissa toimenpiteissä tapahtuvan strategian tavoitteiden etenemisen.

Vuoden 2016 aikana kunnassa ryhdyttiin valmistelemaan uuden Tuusulan rakentamista. Uusi Tuusula rakentuu maakuntaan siirtävistä palveluista sekä uudesta kunnasta, joka syntyy muutoksen myötä. Vuonna 2017 luotiin uuden kunnan visio ja strategia tavoitteineen. Kesäkuussa 2017 käynnistyi uusi valtuustokausi ja kunta otti käyttöön uuden poliittisen johtamisjärjestelmän. Käynnissä oli useita uuden kunnan rakentamiseen, maakuntaan siirtyviin palveluihin sekä niiden välisiin ja muihin yhdyspintoihin liittyviä projekteja. Uutta Tuusulaa rakennetaan yhdessä, eri tahoja osallistaen ja kuullen.

Vuoden 2017 tavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat

Vuositalvoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat rakentuivat strategian päämäärien, vuoden 2017 teeman, strategisten kehittämishankkeiden ja uuden Tuusulan rakentamisen ympärille. Vuoden 2017 tavoitteissa näkyi edelleen myös vuoden 2016 teema vetovoimaiset keskukset, vuoden 2015 teema kehittyvät palvelut sekä vuonna 2014 alkaneen talouden tervehdyttämisen jatkotoimet.

STRATEGIAN SEURANTA

Strategian toteutumista seurataan vuositavoitteiden, niihin liitettyjen toimenpiteiden ja toteutusohjelmien etenemisen sekä projektisalkun seurannan avulla. Kunnan strategiaa uudistettaessa ja valtuustokauden viimeisen vuoden arviointia tehtäessä arvioitiin kunnan nykyisen strategian toteutumista kokonaisuutena.

Tavoitteiden toteutumista arvioitiin kunkin toimenpiteen kohdalla asteikolla 1–5. Valtuustokaudelle asetettujen strategisten päämäärien edistymistä arvioitiin strategisten mittareiden avulla. Organisaatiostrategiassa esille nostettujen päämäärien – asiakaslähtöisyyden, henkilöstön uudistumisen ja hyvän johtamisen – edistymistä on seurattu strategisilla tunnusluvuilla valtuustokauden aikana tapahtuvan muutoksen todentamiseksi.

Näitä koko valtuustokauden ajan seurattavia strategisia mittareita ja tunnuslukuja seurattiin vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja valtuustokauden viimeisenä vuotena tehdään kokonaisarvio niiden kehityksestä.

Strategiset mittarit

Tuusulalle oli määritelty neljä strategista mittaria, jotka kytkeytyivät kunnan strategiaan päämääriin. Mittareissa tapahtuvan muutoksen seuraaminen auttaa arvioimaan, miten strategiassa asetetut päämäärät etenivät valtuustokauden aikana.

1. Kunnan käytössä olevat tilat *) – (brutto) m² / asukas

Tavoitteena vähentää bruttoneliöitä keskimäärin 1 % vuodessa.

Tiivistämällä palveluverkkoamme tuemme kestävä kehityksen tavoitetta ja alennamme kiinteistökustannuksia. Palvelujen keskittäminen tukee osaltaan henkilöstön osaamisen hyödyntämistä ja tarkoituksenmukaista käyttöä. Kiinteistökustannuksia seuraamalla nähdään, paljonko palvelun järjestämisen kustannuksista kuluu kiinteistöjen hoitoon ja ylläpitoon palvelun sisällöllisen tuottamisen lisäksi.

**)Tytäryhtiöiden omistamat kiinteistöt, asuntotoimen hallinnoimat asunto-osakkeet, vuokratilayhtiöt ja TuKuKi:n omistuksessa olevat asunto-osakkeet jätetään laskennasta pois.*

Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Kunnan käytössä olevat tilat noin 197.306 m ² 31.12.2013 väkiluku 38 125 hlö (ennakkotieto) Tiloja noin 5,18 m² / asukas	Kunnan käytössä olevat tilat noin 196.205 m ² 31.12.2014 väkiluku 38 213 hlö (ennakkotieto) Tiloja noin 5,13 m² / asukas Tilat /asukas vähentyneet 0,05 m ² , mikä vastaa 1 % edellisestä vuodesta	Kunnan käytössä olevat tilat noin 190.879 m ² 31.12.2015 väkiluku 38 451 hlö (ennakkotieto) Tiloja noin 4,96 m² / asukas Tilat /asukas vähentyneet 0,17 m ² , mikä vastaa noin 2,8% edellisestä vuodesta	Kunnan käytössä olevat tilat noin 193 413 m ² 31.12.2016 väkiluku 38 595 hlö (ennakkotieto) Tiloja noin 5,01 m² / asukas Tilat /asukas lisääntyneet 0,05 m ² , mikä vastaa noin 1,3 % edellisestä vuodesta	Kunnan käytössä olevat tilat noin 191.989 m ² 31.12.2017 väkiluku 38 650 hlö (ennakkotieto) Tiloja noin 4,97 m² / asukas Tilat /asukas vähentyneet 0,04 m², vastaa noin 0,7% edellisestä vuodesta

Vuosina 2014 ja 2015 kunta onnistui vähentämään käytössä olevien tilojen määrää strategisen mittarin tavoitetason mukaisesti. Vuonna 2014 tilat vähenivät 1 % ja vuonna 2015 kunnan käytössä olevien tilojen bruttoala väheni noin 2,8 % edellisestä vuodesta. Vähennystä selitti tilojen purkaminen (mm. Riihikallion lähipalvelukeskuksen vanhat tilat) sekä tarpeettomien rakennusten ja kiinteistöjen myynti (mm. Ruskelan

koulu). Vuonna 2016 tavoitteeseen ei päästy ja tilat lisääntyivät 1,3 %. Lisäyksen selittävät uudet koulu- ja päiväkotikiinteistöt: Roinilan päiväkoti, Paijalan koulun ja Notkokuiston päiväkodin laajennus 864 m².

Vuonna 2017 tilojen määrä väheni noin 0,7 %. Vuoden aikana purettiin Jokelan päiväkoti 1073 m² ja Tuuskodon virkailijatalot 351 m².

Valtuustokaudella 2013 - 2017 kunnan käytössä olevat tilat ovat vähentyneet noin 5 317 m². Vuonna 2013 tiloja oli 5,18 m² / asukas ja vuonna 2017 tiloja oli noin 4,97 m² / asukas. Valtuustokautta kokonaisuudessaan tarkasteltaessa keskimäärin päästiin 0,7 % vähennykseen toimitilojen käytössä.

Palveluverkon tehostumiseen liittyvän tavoitteen toteutuminen jatkossa edellyttää kunnan palveluverkoon ja toimintatapaan liittyviä laajempia päätöksiä.

2. Toimintakate (=nettomenot) € / asukas

Mittarilla pyritään varmistamaan, että kunta järjestää palvelut tehokkaasti ja taloudellisesti kestävällä tavalla ja kunnan talous pysyy vakaalla pohjalla. Valtuustokauden minimimitavoite on, että toimintakateen kasvun ja verorahoituksen kasvun välinen suhde ei heikkene.

Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Väkiluku 31.12.2013 Tuusulassa 38 125 hlöä (ennakkotieto) nettomenot 175.231.000€ Nettomenot 4.596 € / asukas	Väkiluku 31.12.2014 Tuusulassa 38 213 hlöä (ennakkotieto) nettomenot 175 205 000 € Nettomenot 4.585 € / asukas	Väkiluku 31.12.2015 Tuusulassa 38 451 hlöä (ennakkotieto) nettomenot 179 800 000 € Nettomenot 4.676 € / asukas	Väkiluku 31.12.2016 Tuusulassa 38 595 hlöä (ennakkotieto) nettomenot 183 387 000 € Nettomenot 4.752 € / asukas	Väkiluku 31.12.2017 Tuusulassa 38 650 hlöä (ennakkotieto) nettomenot € 182 667 000 Nettomenot 4.726 € / asukas

Vuonna 2017 kunnan nettomenot vähenivät 0,4 %. Toimintamenojen supistumista selittävät osaltaan toimeentulotuen siirto Kelalle sekä kotitalousjätteen keräämisen ulkoistaminen Kiertokapula Oy:lle. Lisäksi kilpailukykysojimus pienensi henkilöstömenoja merkittävästi. Lisäksi toimintamenojen kasvua hillitsi kunnan hidas väestönkasvu sekä kunnan toimintojen kohentunut tuottavuus.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kunnan nettomenojen kasvu 2,0 %. Tällöin kasvuvauhtia lisäsivät vertailuvuodelle 2015 ajoittuneet henkilöstön lomautukset.

3. Osuus seudun väestönkasvusta

Tavoitteena on kasvaa vähintään samalla vauhdilla kuin Helsingin seutu *) keskimäärin.

Mittari kuvaa kunnan kilpailukykyä ja asemaa Helsingin seudulla. Väestönkasvusta seuraa verotulopohjan myönteinen kehitys. Väestön tasapainoinen ikärakenne ja edullinen huoltosuhte kertovat kunnan elinvoimasta. Nämä mahdollistavat monipuoliset palvelut.

*) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Kuuma-kunnat

Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,25 % Tuusulan väestönkasvu 0,5 %	Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,4 % Tuusulan väestönkasvu 0,2 %	Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,3 % Tuusulan väestönkasvu 0,7 %	Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,3 % Tuusulan väestönkasvu 0,35%	Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,3 % Tuusulan väestönkasvu 0,2%

Valtuustokaudella 2013 - 2017 on Tuusulan väestönkasvu ollut vaatimatonta, keskimääräinen kasvu oli ainoastaan 0,34 % / vuosi. Tuusulan väestönkasvussa tapahtui käänne vuonna 2012, jolloin Tuusula lakasi saamasta kotimaista muuttovoittoa. Vielä 2000-luvun alkuvuosina kotimainen muuttoliike toi Tuusulaan useiden satojen henkien väestönkasvun vuosittain. Muuttovoiton hiipumiseen vaikuttivat eteläisten osien tonttitarjonnan vähäisyys sekä tarkastelukaudella vallinnut heikko taloussuhdanne sekä kunnan

Vuonna 2015 nähtiin käänne positiivisempaan ja kunnan kotimainen muuttovoitto oli 60 henkeä ja kunta kasvoi 0,7 % edellisvuodesta (253 henkeä). Vuonna 2016 kasvu hiipui jälleen, kunnan väestö kasvoi vain 136 hengellä kotimaisen muuttovoiton ollessa 1. Tuusula on valtuustokauden aikana jäänyt joka vuosi tavoitteestaan kasvaa vähintään samalla vauhdilla kuin Helsingin seutu *) keskimäärin. Helsingin seudun väestömäärä on kasvanut tasaisesti koko valtuustokauden vaihdellen 1,25 % ja 1,4% välillä.

Tulevina vuosina vetovoiman lisäämiseksi on tärkeää huolehtia paitsi riittävästä tonttitarjonnasta, myös kunnan palveluiden ja joukkoliikenteen toimivuudesta sekä kuntakeskusten palveluiden monipuolistamisesta ja viihtyisyydestä.

4. Yhdyskuntarakenteen kehittyminen

Tavoitteena on, että vuosina 2013 – 2017 myönnettyjen asuntojen rakennusluvista keskimäärin 95 % sijoittuu asemakaava-alueille keskustoihin.

Mittari kuvaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä ja sen myönteisiä seurausvaikutuksia kuten mahdollisuuksia järjestää palvelut kustannustehokkaasti olemassa olevaa infrastruktuuria hyödyntämällä. Keskustojen tiivistyminen luo edellytykset joukkoliikenteen palvelutason parantamiselle, taajamien kaupalliselle kehittämiselle ja nykyistä monipuolisemmalle asuntotuotannolle. Tavoitteena on, että asukastiheys asemakaava-alueilla kasvaa.

Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Rakennuslupia myönnettiin kaikkiaan 288 huoneistolle. Asemakaava-alueelle näistä sijoittui 274 eli 95,1%	Rakennuslupia myönnettiin kaikkiaan 387 huoneistolle Asemakaava-alueelle näistä sijoittui 371 eli 95,9%	Rakennuslupia myönnettiin kaikkiaan 153 huoneistolle* Asemakaava-alueelle näistä sijoittui 124 eli 81%	Rakennuslupia myönnettiin kaikkiaan 186 huoneistolle*. Asemakaava-alueelle näistä sijoittui 139 eli 74,7 % *	Rakennuslupia myönnettiin kaikkiaan 283 huoneistolle*. Asemakaava-alueelle näistä sijoittui 269 eli 95,1 *

*Vuoden 2015 tilastoissa on asuinhuoneistojen määrässä poikkeama, koska aiempina vuosina tilastoon on laskettu mukaan myös huoneistoihin liittyviä rakennuslupia kuten esim. laajennuksien, hormien ym. rakennuslupaa vaativia toimenpiteitä. Tilastointitavan muutoksesta johtuen vuosien 2013 ja 2014 toteumat eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2015 ja 2016 toteumien kanssa.

Valtuustokauden tavoitteena oli, että vuosina 2013 – 2017 myönnettyjen asuntojen rakennusluvista keskimäärin 95 % sijoittuu asemakaava-alueille keskustoihin. Vuosina 2013, 2014 ja 2017 tähän tavoitteeseen päästiin, mutta vuosina 2015 ja 2016 asuntorakentaminen näyttää osin siirtyneen keskusta-alueiden ulkopuolelle.

Pientalojen rakentaminen on valtuustokauden aikana hiipunut osin huonon taloustilanteen sekä Etelä-Tuusulan niukan pientalotonttitarjonnan vuoksi. Rakennuslupien määrän kasvu vuosina 2017 - 2017 enteilee suotuisampaa kehityssuuntaa tuleville vuosille. Rakennettavien asuntojen määrä saattaa vaihdella vuosittain paljonkin. Jo yksi iso kerrostalokohde saattaa nostaa asuntojen määrää 50 - 100 kappaleella.

Jatkossa positiivisen kehityksen edellytyksenä on jatkuvasti asemakaavoittaa monipuolisia ja kilpailukykyisiä asuntorakentamisalueita olemassa oleviin kuntakeskuksiin. Tällöin muutoinkin säädellyn

hजारakentamisen osuus uusien asuntojen kokonaistuotannosta pysyy matalalla tasolla ja yhdyskuntarakenne eheytyy. Tällöin myös suurempi osa väestöstä tulee toimivamman joukkoliikenteen piriin.

Strategiset tunnusluvut

Strategisten mittareiden lisäksi Tuusulan kunta seurasi valtuustokaudella 2013-2017 asiakastyytyväisyyttä joka toinen vuosi sekä henkilöstökyselyjen tuloksia. Nämä tunnusluvut kytkeytyvät organisaatiostrategian päämääriin.

Asiakastyytyväisyys

Asiakastyytyväisyyttä seuraamalla varmistamme, että palvelumme ovat kohdennettu kuntalaisten tarpeisiin. Pyrimme asiakaslähtöisiin palveluratkaisuihin osallistamalla kuntalaiset ja asiakkaat yhä enemmän kehittämistyöhön. Tavoitteena on lisätä kuntalaisten ja asiakkaiden tyytyväisyyttä kunnan tarjoamiin palveluihin

Valtuustokaudella 2013 - 2017 on keskustelua herättänyt etenkin joukkoliikenne ja sen kehittäminen. Joukkoliikenteen kehittämisen tarve on noussut esiin kaikissa kuntalaisille ja elinkeinoelämälle suunnatuissa kyselyissä.

Vuonna 2017 ei toteutettu kunnan asukastyytyväisyyttä mittaavaa tutkimusta. Seuraava tutkimus toteutetaan vuoden 2018 aikana. Mielenkiintoista onkin nähdä, miten asukastyytyväisyys on kehittynyt.

Tuusulassa toteutettiin maaliskuussa 2016 Muuttoliiketutkimus (Taloustutkimus). Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa Tuusulaan muuttaneista sekä Tuusulasta poismuuttaneista. Muuttoliiketutkimuksen kohderyhmän muodostivat Tuusulaan vuosina 2010 - 2015 muuttaneet henkilöt ja samana ajankohtana kunnasta poismuuttaneet henkilöt. Haastatellusta 513 henkilöstä puolet oli alueelle muuttaneita (n=255) ja puolet alueelta poismuuttaneita henkilöitä (n=258). Tuusulaan muuttaneet kokivat uuden asuinpaikkansa ylivoimaisesti suurimmaksi puutteeksi julkisen liikenteen. Siinä löysi parannettavaa kolmannes Tuusulaan muuttaneista. Muita asioita mainitsi enimmilläänkin vajaat 10 prosenttia vastaajista. Julkinen liikenne sai myös eniten kritiikkiä silloin, kun arvioitiin viihtyisään asuin- ympäristöön liittyviä tekijöitä. Julkinen liikenne näyttää tutkimuksen mukaan olevan Tuusulan suurin heikkous verrattuna lähikuntiin. Esimerkiksi Tuusulasta Hyvinkäälle, Järvenpäähän, Keravalle tai Nurmi- järvelle muuttaneista korkeintaan viisi prosenttia nimesi julkisen liikenteen kotikunnassaan parannettavaksi asiaksi.

Alkukesästä 2016 tuusulalaisten käsityksiä kuntapalveluista kartoitettiin Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksessa (FCG). Tutkimuksen tiedonkeruu tehtiin kirjekyselynä toukokuussa 2016. Tuusulasta tutkimusotos oli 1 000 ja vastauksia saatiin 297. Tutkimuksessa kysyttiin kuntalaisilta kattavasti kunnan eri palveluihin liittyviä kysymyksiä, joukkoliikenne tässäkin yhtenä osa-alueena. Vastaajia pyydettiin mm. arvioimaan kysymyksiä ”Miten hyvin julkinen liikenne on hoidettu asuinkunnassa” asteikolla 1 erittäin huonosti – 5 erittäin hyvin. Tuusulalaisten vastaajien (n=283) vastausten keskiarvo oli 2,08. Kymmenen kyselyssä mukana olleen kunnan vastausten keskiarvo oli tässä kysymyksessä 3,02. Tutkimuksessa on lisäksi eritelty tuusulalaisten vastaus kysymykseen sen mukaan ovatko he käyttäneet joukkoliikennettä viimeisten 12 kuukauden aikana. Em. kysymyksen vastausten keskiarvo oli julkista liikennettä käyttäneillä (n=41) 2,00 ja ei-käyttäneillä (n=175) 2,07. Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus on aiemmin tehty Tuusulassa mm. vuosina 2004, 2006 ja 2011. Tuusulalaisten tyytyväisyys julkisen liikenteen järjestelyihin on laskenut vuodesta 2004 selvästi. Julkisen liikenteen järjestelyjä piti vastaajista hyvinä vuonna 2004 36 %, vuonna 2006 34 %, vuonna 2011 20 % ja vuonna 2016 16 %.

Vuoden 2016 aikana laadittiin Keski-Uudenmaan kuntien ja Uudenmaan ELY-keskuksen henkilöliikenne- selvitys ja joukkoliikenteen palvelutasomäärittely. Työhön liittyi internetpohjainen kuntalaiskysely

1.-15.3.2016. Tuusulasta kyselyyn saatiin 1 040 vastausta. Kyselyssä esitettiin mm. väittämä ”Joukkoliikennettä ei ole tarvetta kehittää” - vastaajista n. 97 % oli jokseenkin tai täysin eri mieltä. Väittämän ”Joukkoliikennettä pitäisi tukea verovaroi-stanykyistä enemmän” kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä oli noin 72 % vastaajista. Väittämän ”Käyttäisin enemmän joukkoliikennettä, jos voisin ostaa matkalipun, joka kelpaisi kaikissa lähtö- ja määräpaikan välillä liikennöivissä joukkoliikennevälineissä” kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä oli noin 61 % vastaajista. Kyselyssä tuusulalaiset antoivat noin 800 avointa, vapaata palautetta, joista on eriteltävissä noin 1 140 erillistä palauteyksityiskohtaa. Palauteyksityiskohdista noin 8 %:ssa oli nostettu esiin. HSL:een liittyminen tai yhtenäinen matkalippujärjestelmä pääkaupunkiseudun kanssa. Muita aiheita, jotka nousivat yhtä usein vastauksissa esille, olivat juna-asemien lakkauttamiset, paikalliset linjastoratkaisut, työmatkaliikenteen järjestelyt sekä kunnan sisäinen joukkoliikenne.

Kuntalaisille suunnattujen tutkimusten ohella loka-massakuussa 2015 tehtiin tutkimus ”Kuntien imago-tutkimus 2015, elinkeinoelämän mielipiteet” (Taloustutkimus), jolla kartoitettiin elinkeinoelämän edustajien mielipiteitä (toimitusjohtajat ja talousjohtajat, joiden edustamalla yrityksellä on toimintaa Tuusulassa, Tuusula: n=60) Tuusulan ja vertailukuntien osalta yhdessätoista (11) eri imagotekijässä. Vertailukuntina olivat yli 30 000 asukkaan KUUMA-alueen kunnat: Järvenpää, Kerava, Nurmijärvi, Kirkkonummi ja Hyvinkää. Tuusula menestyi yleisarvosanavertailussa kohtalaisen heikosti. Tuusula tip-pui sijalle 30 (mukana 36 kuntaa). Tuusulaa sai kaikista imagotekijöistä keskimäärästä selvästi heikommät arviot ja monessa tekijässä Tuusula sijoittui koko joukon häntäpäähän. Yksittäisistä imagotekijöistä parhaat arviot Tuusula sai kunnan liikenteellisestä sijainnista ja yhteyksistä, mutta ver-tailukuntiin verrattuna tästäkään tekijästä annetut arvostamat eivät olleet korkeita (arvosana-asteikko 4 - 10. Tuusulan keskiarvo 6,93, vertailukunnissa 7,37 - 7,79). Haasteita kunnan toiminnassa elinkeinoelä-män edustajien mielestä oli kunnan asioista tiedottamisessa yrityksille ja vähäisessä yhteydenpidossa kunnan virkamiehiin, kuntayhteistyön tuloksellisuudessa, innovaatioiden tukemisessa, työvoiman saata-vuudessa, yritysten ja oppilaitosten välisessä yhteistyössä, yrittäjämönteisyyden puuttumisessa, kuntakeskusten kaupallisissa palveluissa, tietotyöläisten puuttumisessa, pienten yritysten tukemisessa sekä julkisessa liikenteessä. Avoimessa palautteessa Tuusulan sijaintia pidettiin hyvänä, mutta julkisen liikenteen yhteyksiä huonoina.

Keväällä 2014 toteutettiin kuntalaiskysely Tuusulan palveluista 2014 (Ramboll Tuusulan kunnan toimek-siannosta). Kysely oli Tuusulan kunnan verkkosivuilla auki 10.4.-20.4.2014 ja paperikyselyitä oli jaossa kirjastoissa. Kyselyyn kertyi 1169 vastausta. Vastaajien arvioitavaksi esitettiin kysymyksiä eri osa-alueilta – yhtenä niistä joukkoliikenne, joka on ollut yksi päättävän valtuustokauden kuumimmista kysymyk-sistä. Väittämään: ”Liikennejärjestelmän kehittämiseen käytössä olevien määrärahojen tulee painottua julkisen liikenteen kehittämiseen, ei niinkään yksityisautoilun sujuvoittamiseen” vastauksia annettiin 1 160 ja näistä 775 (n. 67 %) oli lähes tai täysin samaan mieltä väittämän kanssa. Samassa kyselyssä esitettiin myös väittämä: ”Tuusulan tulee liittyä HSL:ään (Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä). Täl-löin julkista liikennettä suunniteltaisiin alueella kokonaisuutena. Käytössä olisi HSL-alueen yhtenäinen lippujärjestelmä ja vaihtoyhteydet toimisivat paremmin. Jäsenyys maksaisi reilu 3 miljoonaa vuosittain, nyt kunta käyttää julkisen liikenteen ostoihin ja tukiin noin 800 000 € vuosittain.” Tätä linjausta arvioi-tiin 1 161 vastauksessa, joissa 664 (n. 57 %) oltiin lähes tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa.

Henkilöstökyselyn tulokset

Kunnan tavoitteena on parantaa työhyvinvointia sekä henkilöstön tyytyväisyyttä johtamiseen ja esimiestyöhön. Seuraamalla henkilöstökyselyn tuloksissa tapahtuvien muutosten suuntaa, voimme osaltaan varmistaa oikein mitoitettua hyvinvoinnin ja osaavan henkilöstön.

Hyvinvoinnin henkilöstön ja johtamisen avulla tuemme kunnan palvelutehtävän toteuttamista. Keväällä 2017 toteutettiin koko henkilöstölle suunnattu, joka toinen vuosi toistettava, työhyvinvointikysely. Työhyvinvoinnin yleisarvosana nousi ka. 7,86 (7,70 vuonna 2015).

Vuoden 2015 kysely tehtiin samaan aikaan, kun kunnassa valmisteltiin lomautuksia ja irtisanomisia. Näissä olosuhteissa saatua mitattua arvosanaa 7,59 Tuusulan kunnasta työnantajana kuitenkin pidettiin vähintään tyydyttävänä. Arvosana Tuusulan kunnasta työnantajana oli vuonna 2013 7,7, vuonna 2011 7,77 ja vuonna 2009 7,84. Vertailukunnissa arvosanojen keskiarvo oli 7,6. Vertailuun otettujen muiden kuntien tulokset ovat vuoden 2014 ja 2015 aikana tehdyistä kyselyistä. Mukana ovat Järvenpää, Hyvinkää, Kerava, Akaa sekä Mäntsälä sisältäen yhteensä yli 5000 vastausta.

TULEVAISUUDEN TUUSULA – KUNTASTRATEGIA 2013 – 2017

Menestyvä kulttuurikunta - Vuositavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat 2017 – seuranta toimintakertomuksessa

Etenemisasteen arvioinnissa käytettävä asteikko:

1=Toteutuksessa ei ole edetty

2= Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman

3=Aloitettu toteutusta, ei olla vielä valmiita

4= Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu

5=Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE 2017	TOIMENPIDE JA TOTEUTUSOHJELMA 2017	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ VUONNA 2017:
 <p>Palvelumme ovat asiakaslähtöisiä. Palvelujen taso määritellään sellaiseksi, että ne voidaan rahoittaa tuloilla.</p>	<p>1. Rakennamme uutta Tuusulaa asiakaslähtöisesti</p>	<p>1.1 Lisäämme palveluiden asiakaslähtöistä kehittämistä</p> <ul style="list-style-type: none"> Otamme asiakkaita yhä enemmän mukaan palvelujen kehittämiseen esimerkiksi palvelumuotoilun menetelmin toteutettavissa projekteissa Kehitämme omais- ja perhehoitoa luomalla tukimallin yhteistyössä 3. sektorin kanssa Varmistamme kotona asumisen mahdollisuuksia mallintamalla kotiuttamis- ja arviointiyksikön kotona tehtävän kuntouttamistyön Lisäämme akuuttikotihoidon toimintaa ja siten mahdollistamme vaativan hoidon toteuttamisen kotioloissa Siirrämme yhä enemmän palvelun painopistettä kotona asumista tukeviin palveluihin mielenterveyden tai muiden sosiaalisten syiden takia asumispalvelua tarvitsevilla Määrittelemme peruspalveluissa ja erityispalveluissa toimialojen väliset prosessit ja vastuut 	<p>Etenemisaste: 5</p> <p>Selite: Asiakkaita on otettu mukaan palvelujen ja toimintayksiköiden kehittämiseen muun muassa Neitoperhon palveluasumisyksikön suunnittelussa sekä Riihikodan asukaskokouksissa.</p> <p>Terveyspalvelut otti käyttöön asiakaspalautejärjestelmän (Roidu) 6/2017. Kirjattiin 4794 asiakaspalautetta, joista avoimia palautteita oli 475 kpl. Palautejärjestelmää jatkokehitetään.</p> <p>Omaishoidon ja perhehoidon tukimallin luominen yhteistyössä 3. sektorin kanssa on valmistunut. Suunnitelmassa on konkreettisesti sovittu eri järjestöjen, seurakunnan ja kunnan osalta, miten kukin taho tukee hoitajien jaksamista.</p> <p>Kotona asumisen mahdollisuuksien varmistamiseksi kotiuttamis- ja arviointiyksikkö loi kesällä pilotin kautta mallin kotona tapahtuvalle kuntouttamistyölle.</p> <p>Uudenmaan maakuntatasoinen Ikäihmisten Kotikuntoutuksen pilotin suunnittelu on viimeistelyvaiheessa. Pilotti käynnistyy Keski-Uudellamaalla 4/18.</p> <p>Akuuttikotihoito laajeni kuntarajat ylittäväksi toiminnaksi. Keski-Uudenmaan alueellinen kotisairaalapilotti toteutettiin 9-12/17. Toimintamalli vakiinnutetaan ja alueellisesti käytetään termiä kotisairaala, vaikka toiminta ei kata yöaikaa. Kotisairaalan palkataan testamenttivaroin sairaanhoitaja alkuvuodesta 2018.</p> <p>8-luokkalaisten suun terveystarkastuksessa pilotoitiin "monihuone- ja kaikki kerralla kuntoon – mallit". Toimintapa vakiinnutetaan. Uuden toimintatavan käyttöönottoa on tukenut 2016 valmistunut sth:n tilaremontti.</p> <p>Lääkäri /sairaanhoitaja vastaanottojen sekä suun terveydenhuollon valinnanvapauskokeilut käynnistettiin.</p> <p>Mielenterveyspalveluissa ympärivuorokautisen hoidon tarve on vähentynyt. Kunta tarjoaa kotikuntoutusta sekä ryhmätoimintaa arjen tukemiseksi.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme valtakunnallista lasten ja perhepalveluiden hanketta (Lapsen/ nuoren tuen kehittäminen, Opetussuunnitelman yhteinen kehittämiskohde on osallisuuden lisääminen, Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto, Oppilashuollon järjestäminen) Kehitämme oppimisympäristöjä ja toimintakulttuuria liikkumiseen kannustaviksi ja mahdollistaviksi ”Ilo kasvaa liikkuen” ja ”Liikkuva koulu” -hankkeissa Uudistamme tilojen käyttöä (uudet toimintatavat ja tilojen käyttöaste) 	<p>Lasten ja perhepalveluiden hanke (LaPe- hanke) on edennyt vuoden 2017 aikana sisällön ja kokeilujen määrittelyllä suunnitelman mukaisesti. Hankkeessa nimetty ketterä kokeilu käynnistettiin elo- syyskuun aikana. Kokeiluna toteutettiin 3-vuotistarkastus yhteistyössä kasvatus- ja perheneuvolan, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa Jokelan alueella. Siitä saatujen kokemusten perusteella suunniteltiin uusia kokeiluja, jossa neuvola ja kaspe-työ jalkautuvat varhaiskasvatuksen arkeen toiminnallisen iltapäivän muodossa. Iltapäivä toteutetaan maaliskuussa. Hankkeen pääasialliset kehittämiskohteet ovat perhekeskusmalli, varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyö sekä vaativan erityisopetuksen kehittäminen. Hankkeessa kehitetään malleja myös osallisuuden lisäämiseen ja oppilashuollon järjestämiseen uudessa kunnassa.</p> <p>Oppimisympäristöjä kehitetty hankkeiden yhteydessä mm. Koulujen tiloja uudelleen kalustamalla.</p> <p>Oppilaiden osallisuutta on lisätty ja he ovat ottaneet kantaa mm. koulujen järjestyssääntöihin, tasa-arvosuunnitelmiin ja erilaisiin kyselyihin.</p> <p>Kulttuuri- ja vapaa- aikapalveluiden kehittämissuunnitelman puitteissa on käynnistetty tilahallintaprojekti maaliskuussa 2017 mm. tilankäyttöä tehostamaan. Kasvatus- ja sivistys- sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättivät uusista maksuperusteista joulukuussa 2017, joiden perusteella tilojen käyttöastetta pyritään lisäämään mm. maksuttomien tilojen määrää kasvattamalla. Projektia jatketaan vuonna 2018.</p> <p>Kirkonkylän koulun ja Mattilan päiväkodin kehittämishankkeessa on käytetty mm. käyttäjäkävelymetodia ja osallistavaa suunnittelua. Koulu-päiväkodin hankesuunnittelu on edennyt yhteistyössä käyttäjien kanssa</p> <p>Monion arkkitehtikilpailun ehdotuksia arviointiin kuntalaistilaisuuksia ja koululaisraateja hyödynnetään. Lukion oppilaat saivat tutustua rakennussuunnitteluun ja arkkitehtuurin arviointiin. Monion arkkitehtuurikilpailun palkintoluokka (5 ehdotusta) päätettiin Suomi 100-vuotisajankäytössä eli joulukuussa 2017. Etelä-Tuusulan sote-aseamalla tilojen käyttöä on tehostettu keskittämällä vammaissosiaalityön tiimi 4. kerrokseen ja vanhussosiaalityön tiimi 1. kerrokseen.</p> <p>Kotiutus- ja arviointiyksikön tiloja on parannettu Etelä-Tuusulan sote-aseman remontin yhteydessä, jonka seurauksena myös toiminta tehostuu ja asiakasviihtyvyys paranee.</p> <p>Kotihoidon työtiloja on Etelä-Tuusulassa muutettu siten, että tarkoituksensa epäsopeva Mäntymäen toimitila on korvattu muilla toimitilaratkaisuilla. Kotihoidon tiimille on avattu uusi toimipiste Riihikallioon, erityisesti Riihikallion kotihoidon tiimille. Muilta osin Etelä-Tuusulan kotihoidon toimitilat on siirretty Roselius-säätiöltä vuokrattuihin tiloihin.</p>
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme kirjaston ja nuorisotoimen yhteistä kehittämisprojektiä • Kehitämme Kirjaston asiakaspalvelua palvelumuotoilun keinoin • Tarjoamme Tuusulaan asettuville pakolaisille hyvän alun kunnassa ja kehitämme kunnan vastaanottopalveluita heidän tarpeidensa mukaan 	<p>Kunnantalon ja Hyrylän ostoskeskuksen toimitilamuutoksia suunniteltiin ja toteutettiin yht. noin 8 erillistä hanketta 2017 aikana.</p> <p>Kunnantalon tilankäyttöä on tehostettu pormestariin siirtymisen seurauksena. Kunnantalon 2 c-siipeen on muodostettu 2 kpl tiimitiloja ja saatu yksi iso neuvotteluhuone lisää kunnantalolle.</p> <p>Kirjaston ja uuden, keskitetyn asiakaspalvelun tilojen suunnittelu on aloitettu.</p> <p>Toteutettiin Mikkolan koululle lähiliikuntapaikka. Kellokosken koulun lähiliikuntapaikan suunnittelu saatiin päätökseen, toteutus 2018.</p> <p>Kirjaston ja alueellisen nuorisotyön kehittämisprojektin myötä pääkirjastossa järjestettävä nuorisotila Einari on jo vakiintunut toimintamuoto. Lisäksi yhteistyötä on tehty erilaisten tapahtumien yhteydessä kaikissa kirjastoissa.</p> <p>Pääkirjaston tilojen ja asiakaspalvelutoimintojen uudistamisen suunnittelu toteutettiin kuntalaisia ja henkilökuntaa osallistaen. Osallistaminen toteutettiin kyselyillä, työpajoilla ja tilatuunausseinällä. Muutokset toteutetaan maaliskuussa 2018. Osallistamis- ja suunnittelupalvelujen ostoon saatiin AVI:lta 7000 euroa avustusta.</p> <p>Pakolaisten vastaanotto on toteutunut hallitusti, kotouttamishjelman ja valtuuston tekemän päätöksen mukaisesti (valtuuston tekemä sopimus 13.6.2016 vuosille 2016-2017 91 pakolaista). 31.12.2017 mennessä vastaanotettu 73 pakolaista. Edelleen vuodelle 2018 siirtyy 18 kuntapaikkaa. Valtuuston uusi päätös 13.11.2017 v. 2018 alkaen, on vastaanottaa 15-20 pakolaista vuosittain.</p>
 <p>Tarkastelemme asiakkuuksia kokonaisuuksina ja varmistamme oikein kohdennetut ja ajoitetut palvelut.</p>		<p>1.2 Luomme yhdessä tekemisen ja kumppanuuden kulttuuria</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otamme käyttöön kunnan oman osallisuusmallin • Vahvistamme lähidemokratiaa ja kokoamme kehittämisverkostot edistämään kunnan keskuksia, elinkeinoelämää ja kuntalaisten hyvinvointia 	<p>Etenemisaste: 5</p> <p>Selite: Kunnassa käynnistyi keväällä osallisuusmallin rakentaminen. Yhteistyökumppani valittiin touko-kesäkuun vaihteessa ja mallin laadinta käynnistyi kesäkuussa. Malli laadittiin osallistuvasti eri tahojen mukaan ottaen ja kuullen. Osallisuusmalli viimeisteltiin syksyn aikana ja sen käyttöönotto on käynnissä. Käyttöönottoa tullaan jatkamaan alkuvuodesta 2018.</p> <p>Kehittämisverkostomallia rakennettiin yhteistyössä eri tahojen kanssa ja verkostot otettiin käyttöön 1.6.2017. Valtuusto myönsi samalla kehittämisverkostoille 30 000€ lisämäärärahan. Kehittämisverkostoja koordinoimaan päätettiin perustaa yhteisömanagerin tehtävä. Paikka oli haettavana kesäkuussa ja tehtävään valittu henkilö aloitti tehtävässään elokuussa. Yhteisömanagerin johdolla verkostot toimivat aktiivisesti syksyn aikana ollen mukana 48 tilaisuuden toteutuksessa. Osallistujia tilaisuuksissa oli noin 1300.</p>

			<p>Etelä-Tuusulan lukio- ja kulttuuri talo Monion arkkitehtuurikilpailun ehdotusten arviointia varten järjestettiin 2 kpl avoimia kuntalaisraateja syksyllä 2017.</p>
 <p>Talouttamme hoide- taan niin, että talous on kestäväällä pohjalla. Verotustaso ja velkaantuminen ovat hallitusti suunniteltuja.</p>		<p>1.3 Vahvistamme taloutta ja valmis- taudumme kuntatalouden rakennemuutokseen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimintakatteen kasvu on vuonna 2017 0,14 % ja talous-suunnitelmakaudella 2017-2021 keskimäärin alle 1,0 % • Kasvatamme kunnan yhteisö-verotulojen kehittymistä aktiivisella elinkeinopolitiikalla: yhteisöverotulojen kasvu on yli 5,0 % vuodessa koko talous-suunnitelmakauden ajan • Hidastamme kunnan velkaantumistahtia salkuttamalla kiinteistöt ja priorisoimalla kunnan investoinnit ja realisoimalla kunnan kiinteistöjä. Varmistamme Rykmentinpuiston toteutuksen hakemalla erilaisia toteutustapoja. • Kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen yhteenlaskettu lainamäärä vuoden 2017 lopussa on enintään 105 M€. Taloussuunnitelmakauden lopussa 2021 lainamäärä on enintään 150 M€. 	<p><u>Etenemisaste: 3</u></p> <p>Selite: Kunnan 2017 toimintakate on aleni 0,4 %.</p> <p>Yhteisöverotuloja kertyi 0,9 milj. euroa budjetoitua enemmän lähinnä yritysten parantuneen taloustilanteen ansiosta</p> <p>Kunnan rakennusomaisuuden salkutusprojekti saatiin päätökseen vuoden loppuun mennessä. Salkutusraportti pitää sisällään prosessin kuvauksen, omaisuuden tunnuslukuja, peruskorjauksen, perusparannuksen ja korjausvelan määrittelyt. Tekninen salkutustyö tulee vielä yhdistää toiminnalliseen palveluverkkoselvitykseen sekä määrittellä säilytettävät erityiskiinteistöt päätöksentekoa varten.</p> <p>Tyhjillään olevista kiinteistöistä pyritään luopumaan ja vajaakäyttöiset joko ulosvuokrataan tai laitetaan myyntiin. Kunta myi omistamansa As Oy Haukilahdentie 3 ja Kallioliinankuja 2 osakkeet.</p> <p>Laaditaan pitkän aikavälin peruskorjaus- ja investointiohjelma rakennetun omaisuuden kehittämiseksi vastaamaan taloudellisesti ja tehokkaasti muuttuvia toimintoja.</p> <p>Vammaispalveluissa tehtiin toiminta- ja kustannuspalveluyhteistyössä FCG kanssa. Tavoitteena oli löytää kustannuksia hillitseviä toimintatapoja. Selvitys valmistui elokuussa toimenpide-esityksineen, toimeenpano aloitettiin välittömästi.</p>
		<p>1.4 Rakennamme uutta Tuusulaa ja huomioimme maakuntauudistuksen vaikutukset uuden kunnan rakentamisessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Määrittelimme operatiivisen organisaation uudistamistarpeet uuden kunnan muodostamisessa ja sovitamme tukitoiminnot uuden kunnan toimintojen mukaiselle tasolle. Suunnitelma tukitoimintojen uudistamisesta valmistuu 3/2017 mennessä. • Vahvistamme talouden johtamista panostamalla tiedolla johtamiseen: kunnan esimiehet hyödyntävät talouden suunnittelussa ja raportoinnissa Kuntari-järjestelmää 1/2017 alkaen. 	<p><u>Etenemisaste: 4</u></p> <p>Selite: Operatiivisen organisaation uudistamistarpeiden kokonaisvaltaista määrittelyä ei ole kuntatasolla aloitettu. Työn on määrä käynnistyä alkuvuodesta 2018. Kasvatus- ja sivistystoimialalla on työtehtäviä uudistamalla muokattu tukitoimintoja uutta kuntaa paremmin palvelevaksi. Alkuvuodesta on panostettu toimintojen suunnittelun tukemiseen henkilöstöjärjestelyillä. Maakuntauudistusta ennakoiden terveystalvuluista siirrettiin yt menettelyin 15 ammattihenkilöä kasvatus- ja sivistystoimeen.</p> <p>Maakuntauudistusta ennakoiden terveystalvuluista siirrettiin yhteistoimintamenettelyin 15 kouluterveydenhuollon ammattihenkilöä kasvatus- ja sivistystoimeen 1.1.2018 alkaen. Työmarkkinatuki sekä maahanmuuttokoordinaattori ja pakolaisohjaaja siirrettiin kuntakehityksen- ja tekniikan toimialalle 1.1.2018 alkaen.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Siirrymme uuteen (pormestarijärjestelmään) ja uuteen lautakunta- ja toimielinrakenteeseen 1.6.2017 alkaen valtuuston 6.6.2016 tekemän päätöksen mukaisesti. 	<p>Tiedolla johtamisen järjestelmä Kuntari otettiin johdon ja esimiesten käyttöön 3/2017. Ensimmäisessä vaiheessa käyttöön otettiin talouden ja HRn moduulit. Indikaattorimoduulin rakentaminen siirtyi keväälle 2018</p> <p>Uuden johtamisjärjestelmän käyttöönottoa 1.6.2017 valmisteltiin alkuvuoden aikana eri tavoin ja se otettiin käyttöön suunnitellusti.</p>
STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE 2017	TOIMENPIDE JA TOTEUTUSOHJELMA 2017	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ VUONNA 2017:
	2. Kasvatamme kunnan vetovoimaa kehittämällä vapaa-ajan toiminnan mahdollisuuksia ja kulttuurielämää, kuntakeskuksia, elinkeinoja ja joukkoliikennettä	2.1 Juhlistamme Suomi 100-juhlavuotta erilaisten tapahtumien ja toteutusten kautta <ul style="list-style-type: none"> Teemme juhlavuoden yhdessä (asukkaat, yhdistykset, kunnalliset toimijat) -Tuusulanjärvi- ilmiö tapahtumineen Suuntaamme kulttuuriavustukset ja tuotantotuet Suomi 100 -toteutuksiin Otamme käyttöön peruskoulu- laisten kulttuurikasvatussuunnitelman – ”Lapsemme kasvavat kulttuurikunnassa” Aloitamme varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman luomisen Jatkamme kulttuuri- ja vapaa- aikapalveluiden kehittämistä: tavoitteena parempi yhteistyö, luova työote, parempi näkyvyys ja resurssien turvaaminen 	Etenemisaste: 4 Selite: Suomi 100-juhlauden tapahtumia järjestettiin sekä kulttuuripalveluiden omana työnä, että verkostoyhteistyössä yhdessä kunnan eri toimijoiden kanssa. Yleisö otti juhlavuoden hyvin vastaan ja tapahtumamäärät ja kävijämäärät kasvoivat. Perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelman ensimmäinen kokonainen vuosi sai hyvän vastaanoton. Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma tekeminen tapahtuu toimintalukuvuoden 2018-2019 aikana. Suunnittelu on aloitettu ja työ on tarkoitus toteuttaa perintövaroilla. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämiseksi palvelumuotoilun avulla tehtiin kysely netissä ja Hertta-lehdessä. Vastauksia tuli 334, vapaiden vastausten analysointi ja niiden pohjalta syntyvät toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi tehdään keväällä 2018.
		2.2 Tuusulanjärvi vetovoiman rakentajana <ul style="list-style-type: none"> Edistämme maakuntajärjemme Tuusulanjärven sekä Tuusulanjoen virkistyskäyttöä, sen saavutettavuutta ja roolia vetovoiman rakentamisessa Tuusulanjärven kulttuuriyhteisöineen. Teemme päätöksen Tuusulanjärven uimarannasta sekä Tuusulanjärven rantareiteistä järven eteläosassa Natura-alueella ja Tuusulan kirkon- Tuuskodon alueella. 	Etenemisaste: 3 Selite: Tuusulanjärven virkistyskäyttömahdollisuuksia ja alueen houkuttelevuutta on yhteistyöllä suunniteltu ja käytännössä lisätty eteläosan maisemanhoitotoilla. Järven eteläpään on suunniteltu ulkoilureittiä. Ilmari Kiannon polku on rakennettu ja rantaraitin jatke Kotuntielle on valmistelussa. Fjällbonpuiston ja Kaukjärvenpuiston saneeraussuunnitelmat ovat käynnissä. Uimarantaselvitys on valmistunut. Marraskuussa järjestetyssä Tuusulanjärven kehittämistyöpajassa kuntalaiset saivat ideoida ja kommentoida eri kohteista tehtyjä suunnitelmaluonnoksia ja tavoitteita. Halosenniemen ja Erkkolan näyttelyt ja Suomalaisuuden lähteillä esite vahvistavat Tuusulanjärven kulttuuriympäristön vetovoimaa
		2.3 Panostamme keskustojen kaupalliseen kehittämiseen sekä Sulan ja Focuksen työpaikka-alueiden asemakaavoitukseen parantaaksemme työpaikkatonttien tarjontaa <ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme Sulan työpaikka-alueen asemakaavan 	Etenemisaste: 3 Selite:

<p>Uudisrakentamisen painopiste on keskuksissa ja taajamissa. Tämä luo edellytykset joukkoliikenteelle ja monipuolisemmille palveluille.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme Focus-alueen toteutusta toteuttajien hankkeiden etenemisvauhdin mukaan • Hyväksymme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman • Hyväksymme Hyrylän liikekeskushankkeen asemakaavan • Asetamme nähtäville ehdotukset Jokelan keskustien kaavamuutokseksi • Hyväksymme Kellokosken keskustan asemakaavamuutoksen 	<p>Sulan työpaikka-alueen asemakaavaehdotus on hyväksytty kuntakehityslautakunnassa. Maankäyttösopimuksia koskevat neuvottelut ovat käynnissä.</p> <p>Focus-liikekeskus –asemakaavaluonnoksen nähtävilläolon ja Focus-osayleiskaavan lainvoiman saamisen jälkeen on asemakaavaehdotusta valmisteltu ja käyty neuvotteluja maaomistajan kanssa. Hankesuunnittelu on edennyt.</p> <p>Suutarintien kaava etenee ja luo 16 000 kem² asuinkerrostalojen rakennusoikeutta. Lisäksi on vireillä vanhan ostoskeskuksen alueen ja entisen seurakuntakeskuksen tontin kaavamuutokset.</p> <p>Hyrylän keskustan tiivistämisen rakentamisen mahdollistava suunnittelutyö on aloitettu. Hyrylän keskustan yleissuunnitelman osalta edellytetään liikekeskuksen vaihtoehtoisten sijaintien osalta tarkastelua. Yleissuunnitelma hyväksyttyneen syksyllä 2018.</p> <p>Yleissuunnitelman valmistumisen jälkeen jatkuu asemakaavatyö Hyrylän ydinkeskustassa tavoitteena Hyrylän keskustan elävöittäminen. Samaan aikaan suunnitellaan Hyrylän keskustan ja Rykmentinpuiston keskustan liittämistä nykyistä toiminnallisemmin toisiinsa.</p> <p>Rykmentinpuiston keskuksen ja Monion asemakaavat saivat lainvoiman ja alueen rakentaminen käynnistyi.</p> <p>Suutarintien kaava etenee ja luo 16 000 kem² asuinkerrostalojen rakennusoikeutta. Lisäksi on vireillä kaksi postimerkkikaavaa.</p> <p>Jokelan keskustan asemakaavamuutoksista on käyty neuvotteluja maanomistajien kanssa ja käynnistämissopimukset on tehty, mutta hanke ei ole vielä maanomistajan puolesta edennyt.</p> <p>Kellokosken keskustan asemakaavan muutos hyväksyttiin vuoden 2017 lopussa ja se saa lainvoiman vuoden 2018 alussa.</p>
 <p>Vastaamme erilaisen ja eri-ikäisten väestöryhmien asustarpeisiin. Edistämme monimuotoista asumista viihtyisässä kulttuuriympäristössä.</p>		<p>2.4 Edistämme Rykmentinpuiston kaavoitusta, rakentamishankkeita ja sopimuksia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksymme Rykmentinpuiston keskustan asemakaavan sisältäen mm. HYPA-keskuksen ohella useita asuinkerrostalojen kortteleita ja korttelin liikekeskukselle sekä Monion rakentamisen mahdollistavan asemakaavan • Teemme maankäyttösopimukset maanomistajien kanssa • Teemme Monion investointi- ja toteutus päätöksen • Ratkaisemme liikunta, nuorisotoiminta, kirjasto, kulttuuripalveluiden yhteydet ja sijoittumiset osana Rykmentinpuiston ja Hyrylän kokonaisuutta • Teemme Taidekampuksen investointi- ja toteutus päätöksen 	<p>Etenemisaste: 3</p> <p>Selite:</p> <p>Rykmentinpuiston asemakaavoitus on edennyt hienosti – sekä Rykmentinpuiston keskuksen asemakaava että Monion asemakaavat ovat lainvoimaisia tavoitteen mukaisesti. Kirkonmäen asemakaavaehdotusta on valmisteltu ja se menee nähtäville maankäyttösopimuksen solmimisen jälkeen. Hökilän alueen asemakaava on niin ikään suunnittelussa.</p> <p>Rykmentinpuiston työpaikka-alueen asemakaavan valmistelu käynnistettiin ja alueen visio- ja brändityö on edennyt siten, että alueen markkinoinnin pääviestit on hahmoteltu.</p> <p>Monion arkkitehtuurikilpailu järjestettiin ja kilpailun ratkaisuaikataulu (tammikuu 2018) piti suunnitellusti (4).</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme Rykmentinpuiston alueen energiaratkaisun kehittämistä Keravan Energian kanssa 	Rykmentinpuiston energiahuollon ratkaisuesitys saatiin valmisteltua päätöksentekoon. Rykmentinpuiston infran suunnittelua on jatkettu kokonaisvaltaisesti ja muun muassa avoimen valokuituverkon toimintaperiaatetta on kehitetty.
		<p>2.5 Valmistaudumme vuoden 2020 Asuntomessuihin</p> <ul style="list-style-type: none"> Markkinoimme messuja tuleville toteuttajille Perustamme toimialarajat ylittävän ryhmän messuja edistämään Teemme strategiset valinnat palveluiden järjestämiseen ja haemme yhteistyökumppanuuksia Teemme alueelle visuaalisen ja kuvataiteellisen suunnitelman Valitsemme messujen oheiskohteet ja käynnistämme vanhojen messualueiden kohentamisen 	<p>Etenemisaste: 3</p> <p>Selite:</p> <p>Asuntomessuprojekti on edennyt suunnitellusti. Tonttihaussa saatiin 17 hakemusta ja sitä jatketaan keväällä 2018. Messualueen tonttijako ja hinnoittelu on hyväksytty valtuustossa. Messujen eri ryhmät toimivat täydellä teholla</p>
 <p>Tarjoamme kilpailukykyisen toimintaympäristön kunnassa toimiville ja kuntaan sijoituville yrityksille.</p>		<p>2.6 Otamme kunnassa toimivat ja kuntaan potentiaalisesti sijoittuvat yritykset mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan maankäytön suunnitteluun</p> <ul style="list-style-type: none"> Tunnistamme tärkeät ja potentiaaliset yhteistyökumppanit eri toimialoilta ja luomme toimivat yhteistyöverkostot ja toimintamallit 	<p>Etenemisaste: 4</p> <p>Selite:</p> <p>Elinkeinotiimi perustettiin 2016 kooten elinkeinopalveluiden, maankäytön ja kaavoituksen osaamista. Elinkeinotiimi seuraa kysynnän trendejä ja toimii tiedon välittäjänä maankäytön suunnittelijoille suorien yrityskontaktien lisäksi.</p> <p>Tuusulaan sijoittumista harkitsevien yritysten kanssa käydään jatkuvaa vuoropuhelua yritystonttien ja niihin liittyvien tarpeiden osalta. Olemme luoneet erinomaisen verkoston kiinteistökaupoissa mukana oleviin fasilitaattoreihin. Tätä mallia on tarkoitus ylläpitää ja kehittää edelleen.</p>
		<p>2.7 Rakennamme lentokenttäyhteistyötä ja huomioimme lentokentän maankäytön suunnittelussa</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyödynnämme lentokenttään liittyviä yhteistyöverkostoja (Vantaan kaupunki, Uudenmaan liitto ja Lentokenttäklusteri) Pyrimme hyötymään lentokentän kasvavasta työpaikkatarjonnasta 	<p>Etenemisaste: 4</p> <p>Selite:</p> <p>Olemme käyneet neuvotteluja Vantaan kaupungin (Aviapolis) ja Finavian kanssa koko lentokenttäalueen kehittämiseksi. Olemme käyneet neuvotteluja Lemminkäinen Oyj:n kanssa yhtiön omistamien maa-alueiden kaupallisesta kehittämisestä. Kaavatyö on edennyt, Focus OYK sai KHO:n 22.3.2017 päätöksen perusteella lainvoiman 5.4.2017. Olemme mukana Vantaan kaupungin vetämässä lentokenttäryhmässä, joka kokoontui ensimmäisen kerran marraskuussa 2017.</p>
		<p>2.8 Toimimme houkuttelevana alustana elinkeinoelämän toiminnan kehittämiseksi sekä yritysten sijoittumiselle</p> <ul style="list-style-type: none"> Luomme valmiuksia toimia keilualustana pilotointivaiheessa oleville yrityksille ja tarjoamme heille käyttäjäpalautetta Tarjoamme kunnan kiinteistöjä kehittämisalustoiksi yritystoiminnalle ja tuotekehitykselle (Tuuskoto, paloasema, varikko jne.) Tarjoamme Rykmentinpuistoa ja Hyrylän keskustaa 	<p>Etenemisaste: 3</p> <p>Selite:</p> <p>Järjestimme ArcticStartUpin kanssa CityHack-tapahtuman Tuuskodossa syyskuussa 2017.</p> <p>Tuusukodon väliaikainen käyttäminen on ollut esillä kahdesti kunnanhallituksessa keskusteluasiana. Tässä ehdotuksessa Tuuskotoa operoisi Luotu ry ja tila toimisi monitoimitilana mahdollistaen mm. yrittäjyyden uusien muotojen tukemista. Neuvottelut eivät ole edenneet tuloksiin asti.</p>

		<p>innovaatiohankkeiden testialustaksi ja hyödynämme niiden tulokset alueiden toteutuksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuemme lähityö-Urban office kampuksen synnyttämistä ja yritys yhteistyötä lukion oppilaiden kanssa 	<p>Tuusukodan ulosvuokraaminen edes omakustanteisesti ei onnistunut vuoden 2017 aikana, kuten ei myöskään saatu varteenotettavia kehittämissuhteuksia järjestetyssä avoimessa kilpailussa. Kiinteistöön on kuitenkin saatu jonkin verran väliaikaista, yleishyödyllistä käyttöä.</p> <p>Tuusulan ja Nurmijärven kuntien työterveyshuolloista muodostettiin kuntien omistamat Keski-Uudenmaan työterveys Oy ja Uudenmaan työterveys Oy. Hyrylän työterveyshuollon tiloja laajennettiin yhtiöiden toiminnan käynnistämisen mahdollistamiseksi. Uudenmaan työterveys Oy myy palvelujaan alueen yrityksille.</p>
 <p>Liikennejärjestelmää kehitetään aktiivisesti seudullisena kokonaisuutena. Erityistä huomiota kiinnitetään matkustamisen sujuvuuteen.</p>		<p>2.9 Teemme ratkaisuja joukkoliikenteen tason ja tehokkuuden nostamiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> Toimeenpanemme valtuuston ratkaisun joukkoliikenteen tulevaisuudesta Parannamme joukkoliikenteen matkustajainformaatiota ja -viestintää Jatkamme kunnan henkilökuljetusten yhteensovittamista 	<p>Etenemisaste: 3</p> <p>Selite: Tuusulan kunta teki päätöksen liittymisestä HSL:ään vuoden 2018 alusta. Joukkoliikenteen palveluverkostoa kehitetään jatkossa yhteistyössä HSL:n kanssa. Osa vanhoista joukkoliikenteen palvelusopimuksista jatkuu vuoden 2018 loppuun saakka.</p>
		<p>2.10 Kehitämme liikkumisjärjestelmää kuntalaisten ja elinkeinoelämän näkökulmasta arjen sujuvuuden parantamiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> Parannamme kevyen liikenteen edellytyksiä Kehitämme liityntäpysäköintiä osana joukkoliikennejärjestelmää Luomme valmiuksia älykkään liikkumisen ja liikkumisen palveluiden (MaaS) kehittämiselle mahdollistamalla yhteistyötahoille kokeilujen ja pilotointien toteuttamisen 	<p>Etenemisaste: 2</p> <p>Selite: Tekninen lautakunta on hyväksynyt vuoden 2017 aikana 11 kpl katusuunnitelmia, joissa on kevyen liikenteen väyliä 3 900m.</p> <p>Kunnan pysäköintipolitiikkaa käsittelevässä selvityksessä on otettu kantaa mm. liityntäpysäköintiin järjestämiseen kunnassa. Liityntäpysäköintiä lähdetään kehittämään tältä pohjalta.</p> <p>Helsingin kaupunki yhdessä muutamien muiden toimijoiden kanssa kehittää autonomisten busien hankintapilottia Horisontti 2020-ohjelmaan liittyen. Tuusulan kunta on lähettänyt tähän liittyen tukikirjeen osallistuakseen hankintamateriaalin kehittämiseen, arvioidakseen ja suunnatakseen hankintapilotteja ja osallistuakseen hankkeen tapahtumiin.</p>
		<p>2.11 Laadimme Tuusulaan taideohjelman, joka toimii kunnan vetovoiman rakentajana alueiden suunnittelussa sekä toteuttamisessa</p> <ul style="list-style-type: none"> Laadimme Rykmentinpuistoon prosenttiperiaatteen mukaisen taideohjelman Laadimme taideohjelman Tuusulan muille alueille 	<p>Etenemisaste: 3</p> <p>Selite: Rykmentinpuiston prosenttiperiaatteen mukainen taideohjelma on laadittu, taideohjelman ohjausryhmä aloittaa toimintansa tammikuussa 2018. Muille Tuusulan alueille ei taideohjelmaa ole vielä valmisteltu resurssipulasta johtuen. Monion arkkitehtuurikilpailussa huomioitiin taideohjelma.</p>

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE 2017	TOIMENPIDE JA TOTEUTUSOHJELMA 2017	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ VUONNA 2017:
 <p>HENKILÖSTÖ JA UUDISTUMINEN</p> <p>Varmistamalla oikein mitoitettun, hyvinvoivan ja osaan henkilöstöresurssein, vahvistamme kunnan hyvää työntantajakuvaa.</p>	<p>3. Uudistamme johtamista, toimintatapoja ja organisaatiota sekä varmistamme henkilöstön hyvinvoinnin</p>	<p>3.1 Parannamme henkilöstön työhyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme kannustavaa palkitsemista mm. ottamalla käyttöön pikapalkitsemisen mallin ja uudistamalla henkilökohtaisen lisän maksuperusteet • Toteutamme työhyvinvointiohjelman mukaisia toimenpiteitä ja seuraamme mittareita. Henkilöstökyselyn kokonaisarvosana on parantunut ja ka. yli 7,70 • Johtamisemme on laadukasta ja kaikki esimiehet ovat käyneet Tuusulan oman johtamisvalmennuksen. • Luomme mallin eri osaamisen kehittämisen menetelmille ja tuemme ammatillista kehittymistä. Käytyjen koulutusten keskiarvo on yli 3pvä/hlö. • Kehitämme työtapaturmien ennaltaehkäisyä työtapaturmien vähentämiseksi ja kehitämme raportointimallia. Vuonna 2017 työtapaturmailmoituksia tehdään uudella sähköisellä työvälineellä ja läheltä piti – ilmoituskäytännön uusi prosessi on otettu käyttöön ja vakiintunut. 	<p>Etenemisaste: 4</p> <p>Selite: Pikapalkitsemisen malli otettiin käyttöön koko kunnassa keväällä 2017.</p> <p>Henkilöstökysely toteutettiin keväällä ja kunnan työntekijöiden työtyytyväisyys oli parantunut edelliseen, vuonna 2015, toteutettuun kyselyyn verrattuna. Erityisesti esimiestyö sai aiempaa paremmat arvostukset.</p> <p>Tuusulan kunnan esimiehille räätälöity johtamisvalmennus jatkui siten, että lähes kaikki esimiehet kävivät valmennuksen vuoden 2017 aikana.</p> <p>Wpro -sähköinen työturvallisuusjärjestelmä oli käytössä koko kunnassa ja vakiintunut toimintamalliksi. Raportointia kehitetään vielä eteenpäin tarvittavien toimenpiteiden määrittämisen tueksi.</p>
 <p>JOHTAMINEN</p> <p>Johtamisella luomme hyvät työnteon toimintaedellytykset ja tuemme kunnan palvelutehtävän toteuttamista.</p>		<p>3.2 Varmistamme suurien muutosten laadukkaan läpiviennin muuttuvassa kunnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vahvistamme muutosjohtajuutta tukemalla esimiehiä Tuusulan omalla muutoksen johtamisen mallilla ja tarvittavilla henkilöstöhallinnon tukitoimilla • Varmistamme henkilöstön osallistumisen muutosten suunnittelussa ja toteutuksessa • Hyödynnämme ohjelma- ja projektijohtamisen malleja 	<p>Etenemisaste: 4</p> <p>Selite: Tuusulan omaa muutoksen johtamisen mallia ja henkilöstön tukitoimia toteutettiin. Yhteistoimintamenettelyjen uudistamista valmisteltiin kuntatasoisesti varmistamaan sujuva työnantajan ja henkilöstön yhteistyö tulevissa muutoksissa. Yhteistoimintasopimus tehtiin yhteistyössä edustuksellisten yhteistyöorganisaatioiden kanssa. Uusittu sopimus hyväksyttiin KH:ssa 18.12.</p> <p>Tuusulaan luotu osallisuusmalli toimii myös kunnan henkilöstön osallisuuden vahvistamisen työkaluna.</p> <p>Kasvatus- ja sivistystoimessa on toteutettu kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden organisaatiomuutosta, joka astui voimaan 1.6.2017. Oppilashuoltohenkilöstön siirtymisen valmistelu kasvatus- ja sivistystoimeen alkoi keuhkuussa 2017 ja päätös muutoksesta tehtiin vuodenvaihteessa 2018.</p> <p>Ohjelmajohtamisen mallia hyödynnetään tois- taiseksi Rykmentinpuiston alueen johtamisessa. Kasvatus- ja sivistystoimialalla on jatkettu ohjelma- ja projektijohtamisen käyttöönottoa esimerkiksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämisohjelman ja sen projektien kautta.</p>

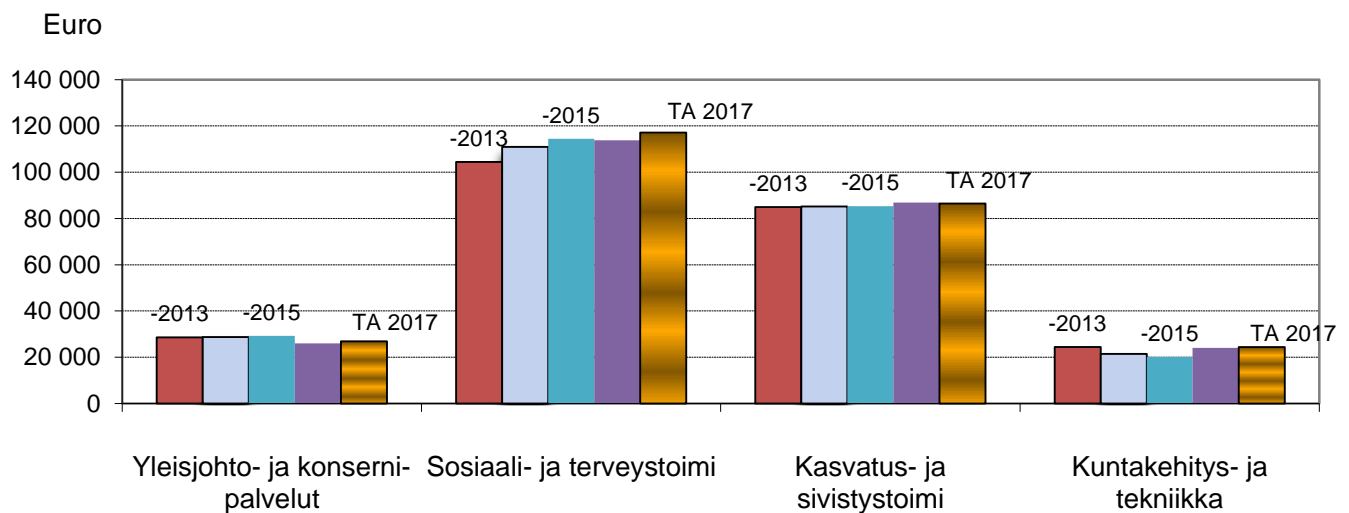
		<p>3.3 Tarkastelemme uudistamistarpeita toimintatapojen, palveluiden tuottamisen ja roolien näkökulmista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksymme yhteiset johtamisen periaatteet toimintatapojen uudistamisen perustaksi • Hyödynnämme sähköisiä työvälineitä. Esimerkiksi työyhteisöviestinnässä Yammer uudistaa toimintakulttuuria ja toimintatapoja. • Otamme käyttöön sähköisen vuorovaikutuksen ja työnteke- misen alustat, jotka mahdollistavat viranhaltijoi- den, luottamushenkilöiden, kuntalaisten ja muiden osallis- ten yhteistyön. 	<p>Etenemisaste: 5</p> <p>Selite: Johtamisen periaatteita on viety käytäntöön esi- miesvalmennuksissa.</p> <p>Microsoftin 0365 sähköisiä työvälineitä, mm. Yammeria on toistaiseksi hyödynnetty kunnan yksittäisissä kehittämissä ja -projekteissa. Elokuussa 2017 käynnistettiin projekti, jossa määritellään linjaukset digitaalisten työvälinei- den käytölle kunnassa. Samalla aloitettiin pilottiprojekti Yammerin käytöstä lautakunta- työskentelystä. Kunnan johtoryhmä hyväksyi linjaukset digitaalisten työvälineiden käytölle marraskuussa ja linjausten sekä digitaalisten työ- välineiden pelikirjan jalkautus aloitettiin marras- joulukuussa. Projektia jatketaan edelleen suorita- malla kysely digityövälineiden käytöstä, määrittelemällä kokonaisuuteen mahdollisesti li- sää tarvittavia työvälineitä ja jatkamalla jalkauttamista mm. koulutuksin ja opastuksin.</p> <p>Tuusula on mukana Valtiovarainministeriön hal- linnoimassa Digikuntakokeilussa kehittämissä- koston toimintatapojen kehittämiseen liittyen, tehden yhteistyötä Kouvolan kaupungin kanssa. Tuusula valittiin alkukesästä Suomidigi.fi Suun- nannäyttäjät –kilpailun finalistiksi.</p> <p>Valtiovarainministeriön digikuntakokeilusta myönnettiin Tuusulalle 21 000€ avustus osalli- suussivuston rakentamista ja osallistavien työkalujen käyttöönottoa varten. Sivusto valmis- tui joulukuussa 2018 ja osallistuvan budjetoinnin alusta Decidim otetaan käyttöön alkuvuodesta 2018.</p>
		<p>3.4 Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet kehittämällä sähköisiä toimintatapoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vahvistamme tietohallinnon johtamista ja projektinhallintaa ict-hankintojen tehostamiseksi • Otamme käyttöön uuden asi- anhallinnanjärjestelmän ja siirrymme sähköisiin materiaa- leihin luottamuselimissä. 	<p>Etenemisaste: 4</p> <p>Selite: Elokuussa käynnistettiin tarkastelu tietohallinnon johtamisen kehittämiseksi. ICT-hankintojen uu- distamista tarkasteltiin talousarvion laadinnan yhteydessä ja päätettiin kehittämistoimista.</p> <p>Kunnassa on siirrytty Kuntatoimistosta CaseM- järjestelmään vaiheittain kevään ja kesän 2017 aikana. Sähköiset materiaalit luottamuselimissä on otettu käyttöön kesällä 2017.</p>
		<p>3.5 Organisoimme uudelleen kunta- laisten asiakaspalvelun ja lisäämme sähköistä asiointia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keskitämme asiakaspalvelua ja perustamme yhteisen asiakas- palvelupisteen 6/2017 mennessä • Kytkeydymme kansallisiin sähköisen asioinnin ratkaisuihin (suomi.fi) ja teemme palvelu- kuvaukset palvelutietovarantoon • Digitalisoimme kuntalaisille tarjottavia palveluita (mm. omakotitonttien haku) ja digi- toimme arkistoja 	<p>Etenemisaste: 4</p> <p>Selite: Keskitetyn asiakaspalvelun selvitystyö lykkääntyi henkilöstövaihdosten vuoksi. Syksyn 2017 aikana määriteltiin palvelumallia sekä prosesseja. Ta- voitteenä on avata keskitetty asiakaspalvelupiste kesällä 2018.</p> <p>Palvelukuvaukset on kuvattu palvelutietovarantoon suunnitellusti.</p> <p>Lupapistepalvelu hyödyntää suomi.fi ratkaisuja kirjautumisessa ja rakennusvalvonta käsittelee kaikki lupa-asiat sähköisesti lupapistepalvelun kautta. Rakennusvalvonnan paperisen arkiston digitointi on edennyt ja vuoden 2018 aloitetaan</p>

			<p>aineiston myyminen sähköisen lupapistekaupan (verkkokaupan) kautta.</p> <p>Sähköistä omakotitonttien hakujärjestelmän hankkimista valmisteltiin, mutta kilpailutuksen jälkeen todettiin se liian kalliiksi. Järjestelmää aiotaan kehittää omana työnä.</p> <p>Sosiaali- ja terveystoimialalla on laajennettu sähköisiä asiointipalveluja, kuten omahoitopalvelut ja sähköiset viestintäväylät (Duodecim:n sähköiset omahoitopalvelut, HUS:n Terveyskylän palvelut ja Forsante antikoagulaatiohoidon seurantajärjestelmä). Lisäksi käytössä on digitaalinen asiakaspalautejärjestelmä. Sähköisen hoidon tarpeen arviointijärjestelmän käyttöönottoa valmistellaan.</p> <p>Potilaiden ohjauksessa esh:sta avohoitoon hyödynnetään lisääntyvästi Navitaksen yhteyteen rakennettua avosiirtoportaalia</p> <p>Lääkäri/sh vastaanottojen valinnanvapaushankkeen asiakasvalintaportaali otettiin käyttöön 5/17. Henkilökohtaisen budjetin ja suun terveydenhuollon valinnanvapauskokeilujen valintaportaalit ovat valmisteilla.</p> <p>Sosiaali- ja terveystoimialalla on laajennettu sähköisiä asiointipalveluja, kuten omahoitopalvelut ja sähköiset viestintäväylät (Duodecim:n sähköiset omahoitopalvelut, HUS:n Terveyskylän palvelut ja Forsante antikoagulaatiohoidon seurantajärjestelmä). Lisäksi käytössä on digitaalinen asiakaspalautejärjestelmä. Sähköisen hoidon tarpeen arviointijärjestelmän käyttöönottoa valmistellaan.</p> <p>Potilaiden ohjauksessa esh:sta avohoitoon hyödynnetään lisääntyvästi Navitaksen yhteyteen rakennettua avosiirtoportaalia</p> <p>Lääkäri/sh vastaanottojen valinnanvapaushankkeen asiakasvalintaportaali otettiin käyttöön 5/17. Henkilökohtaisen budjetin ja suun terveydenhuollon valinnanvapauskokeilujen valintaportaalit ovat valmisteilla.</p>
		<p>3.6 Tehostamme ja yhtenäistämme kunnan hankintaprosesseja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäistämme hankintaprosesseja luomalla yhtenäisen toimintamallin ja asiakirjat; käyttöönotto 09/2017 • Kehitämme sopimuskäytäntöjä ja sopimuksiin liittyvää riskienhallintaa: sopimusluonnokset liitetään pääsääntöisesti hankinta-asiakirjojen osaksi • Vähennämme ostolaskujen ja toimittajien määrää: vähennystavoite 10 % 	<p>Etenemisaste: 4</p> <p>Selite: Hankintaprosessien osalta yhtenäistämistä on viety eteenpäin, kaikki kynnysarvot ylittävät hankinnat ja pääosa pienhankinnoista hoidetaan sähköisesti. CaseM –asianhallintajärjestelmän käyttömahdollisuudet hankinta-asiakirjojen hallinnassa on määritelty, ohjeistus on viimeistelyvaiheessa.</p> <p>Hankinnoissa, jossa keskitetty hankinta on ollut mukana, sopimusluonnokset ovat tarjousasiakirjojen mukana.</p> <p>Hankinnan keinoin on pyritty vähentämään ohioistojen määrää. Päävastuu tämän tavoitteen täyttymisestä on esimiehillä ja tilaajilla. Esimiehiä on ohjeistettu asiassa. Ostolaskujen määrä on säilynyt ennallaan.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Lisäämme yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa: kunta järjestää vähintään kaksi tilaisuutta tilaisuutta hankintaasioista ml. sähköiset hankinnat 	Yhteistyön lisäämiseksi paikallisten yrittäjien kanssa on järjestetty tilaisuudet hankintaasioista.
		<p>3.7 Otamme käyttöön kokeilutoiminnan</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuemme toimialarajat ylittävien ketterien kokeilujen ja projektien toteutusta Otamme käyttöön kokeilutoiminnan ketterine kokeiluineen kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja kuntalaisten sekä sidosryhmien kesken 	<p><u>Etenemisaste: 3</u></p> <p>Selite: Toimialarajat ylittäviä ketteriä kokeiluja suunniteltiin ja toteutettiin (08/2017 alk) lasten ja perheiden palveluiden kehittämishankkeen (LaPe) yhteydessä.</p> <p>Lokakuussa Tuusulassa käynnistettiin valtuustoaloitteen pohjalta toimialarajat ylittävänä kokeiluna loppuvuoden 2017 ajan #Fiksaatuus- laa-toiminta, josta vastuun otti nuorten starttipaja. Tiiviissä yhteistyössä ovat mukana kunnan eri toimialat.</p>

KÄYTTÖTALOUSHUUMENOJEN MUUTOKSET 2010 - 2017

	Yleisjohto- ja konserni- palvelut	Sosiaali- ja terveystoimi	Kasvatus- ja sivistystoimi	Kuntakehitys- ja tekniikka	Yhteensä
TP2010	24 771	86 573	77 702	21 841	210 887
TP 2011	26 471	92 536	80 259	24 333	223 600
TP 2012	27 739	98 649	82 812	25 671	234 871
TP 2013	28 628	104 449	84 984	24 479	242 540
TP 2014	28 791	110 925	85 246	21 507	246 469
TP 2015	29 219	114 520	85 326	20 164	249 230
TP 2016	25 784	116 057	86 942	24 849	253 632
TP 2017	26 069	113 875	86 906	24 002	250 852
TA 2017	26 893	117 142	86 463	24 402	254 900

Vuoteen 2013 asti vesihuoltolaitoksen tiedot sisältyvät Teknisen toimen lukuihin.

Liikelaitostumisesta johtuen vuodesta 2014 lähtien vesihuoltoliikelaitoksen luvut esitetään erikseen kunnan luvuista.

Vuodesta 2016 lähtien siirtyi kuntakehityksen tulosalue Yleisjohdosta- ja konsernipalveluista Kuntakehityksen ja tekniikan toimialalle.

Käyttötaloulososan taulukoiden lukuohje

Talousarvio	= Alkuperäinen talousarvio
Ta-muutos	= Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
Ta + Muutos	= Alkuperäinen talousarvio + Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
Toteuma	= Tilinpäätös
TA Tot - %	= Toteuma-% alkuperäiseen talousarvioon
Tot - %	= Toteuma-% muutettuun talousarvioon
MTA Poikkeama	= Tilinpäätösarvojen ero muutettuun talousarvioon
Tot. 2016	= Edellisen vuoden tilinpäätös
Muutos-% 2016/2017	= Muutos edellisestä vuodesta

Toimintatulot ja toimintamenot sisältävät sisäiset tulot -ja menot

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	5000	-500	4500	6000		133,3 %	1500	4500	33,3 %
Toimintakulut	-200000	10000	-190000	-180000		94,7 %	10000	-170000	5,9 %
Toimintakate	-195000	9500	-185500	-174000		93,8 %	11500	-165500	5,1 %
Henkilöstö 31.12.	20		20	18		90,0 %	-2	17	5,9 %

1) Tuotot ovat plus-merkkisiä ja kulut miinus-merkkisiä

2) Poikkeama sarake = Toteuma - TA+ Muutos

Tulojen	ylitys	+
	alitus	-
Menojen	ylitys	-
	alitus	+
Määrien	ylitys	+
	alitus	-

TOIMINNAN KUVAUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Vapaamuotoinen lyhyt kuvaus talousarviovuoden merkittävimmistä asioista. Toimiala-sivuille yhteenveto koko toimialan tärkeimmistä asioista.

Tunnusluvut

Sitovat talousarvioon otetut määrätavoitteet ja niiden toteutuminen sekä mahdollisia muita tunnuslukuja perusteluiksi ja informaatioksi aikaisemmilta vuosilta.

Olennaiset määrärahan ylitykset Toteumatietojen lisäksi selvitetään valtuuston asettamien tavoitteiden ja toteutuneen toiminnan merkittävimpien erojen syyt sekä määrärahapoikkeamat ja tuloarviopoikkeamat.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sekä mahdolliset tilikauden aikana ja sen jälkeen tapahtuvat, toimintaa koskevat, olennaiset asiat (esim. lainsäädännön muutokset).

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Toimialatasolla kerrotaan merkittävimpien toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon.

Yleisjohto- ja konsernipalvelut

YLEISJOHTO JA KONSERNIPALVELUT

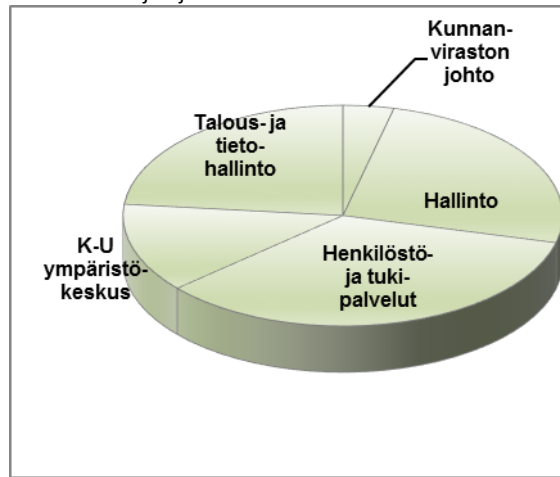
Toimiala

1 000 €	TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos-% 2016/2017
Toimintatuotot	14 401	0	14 401	14 151	98,3	98,3	-250	13 907	1,7
Toimintakulut*	-26 893	-3	-26 896	-26 069	96,9	96,9	827	-25 784	1,1
Toimintakate	-12 492	-3	-12 495	-11 919	95,4	95,4	576	-11 877	0,4
Henkilöstö 31.12.	166,4		166,4	172,4	103,6	103,6	6	136,5	26,3

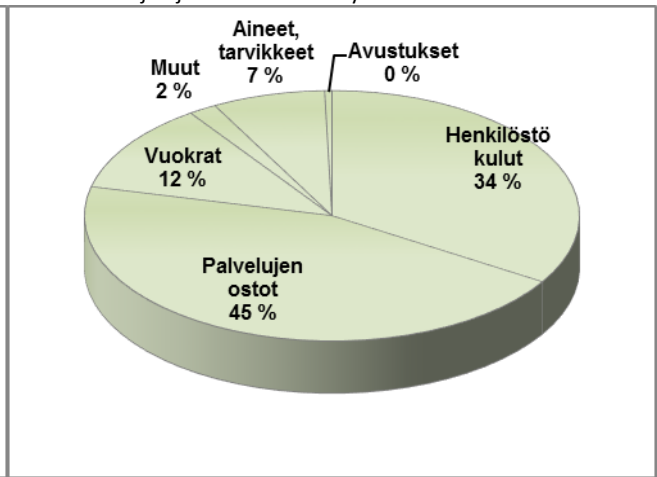
* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan. Tuotoista vähennetty käyttöomaisuuden myyntivoitot.

Toimintakulujen jakautuminen tulosalueittain

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMIALALLA

Tuusulan kunta siirtyi 1.6.2017 alkaen uuteen johtamisjärjestelmään. Uuden hallintosäännön keskeisiä uudistuksia oli siirtyminen kuntalain mukaiseen pormestarihallintoon. Uutena viranhaltijana aloitti 1.6. kansliapäällikkö. Samassa yhteydessä kunnanjohtajan tehtävä lakkasi. Kunnanhallituksessa on uutena toimielimenä valtuuston valitsema konsernijaosto. Myös lautakuntarakennetta ja lautakuntien tehtäviä uudistettiin 1.6. alkaen.

Uusi kuntastrategia valtuustokaudelle 2017 - 2021 hyväksyttiin joulukuussa. Strategian kanssa rinnakkainen ja ohjaava asiakirja on pormestariohjelma, joka valmistui toukokuussa. Pormestariohjelmassa, uudessa hallintosäännössä ja tulevassa kuntastrategiassa yksi keskeinen näkökulma on kuntalaisten osallisuuden lisääminen. Tässä työssä edistettiin mm. käynnistämällä kehittämisverkostojen toimintaa.

KUUMA-alueella tehtiin päätökset yhteistyön jatkamisesta. Tuusula päätti kuuden Keski-Uudenmaan kunnan kanssa perustaa Keski-Uudenmaan soite-kuntayhtymän.

Kannustavaa palkitsemista kehitettiin ottamalla käyttöön uusi kertapalkitsemisen toimintamalli. Kunnanhallitus päätti kesäkuussa vammaisten henkilökohtaisten avustajien palkanmaksun siirtämisestä perustettavaan seudulliseen avustajakeskukseen 1.1.2018 alkaen. Seudullisen avustajakeskuksen sijaintipaikkana ja isäntäkuntana on Hyvinkää.

ARA-vuokratuotantona valmistui Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:lle vuokratalo Alarinteen 12 asuntoa Kellokoskelle. Jatkokohteen Alarinne II, 8 asuntoa, rakennustyöt aloitettiin kesäkuussa. Yrjö ja Hanna säätien

Kiinteistö Oy Tuusulan Pellavamäentie 1 Riihikalliossa valmistui loppuvuodesta. Tähän ARA-kohteeseen tuli 44 vuokra-asuntoa erityisryhmille.

Kuntavaalit toimitettiin 9.4.2017, ennakkoäänestys oli 29.3. - 4.4.2017. Äänestysprosentti Tuusulassa oli 60,9 %. Uusi koko kuntaa koskeva asianhallintajärjestelmä otettiin käyttöön keväällä 2017.

Edunvalvonnan hallinnonuudistus vuoden 2016 lopulla muutti edunvalvonnan sopimuskumppaniksi oikeusministeriön alaisen Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on käsitellyt vuonna 2017 poikkeuksellisen runsaasti kalliokiviaineksen louhintaan ja maankaatopaikkatoimintaan liittyviä lupa- ja valvonta-asioita sekä vesihuollon vapautushakemuksia. Ympäristönsuojeluyksikkö oli mukana Suomi100 -luontolahjahankkeessa, jossa kunnat ovat perustaneet suojelualueita omille maille. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen johdolla toteutettiin KUUMA-kuntien yhteistä *Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen* -hanketta.

Talouden prosesseja automatisoitiin sekä tuettiin kunnan asiakaspalvelun kehittämistä laajentamalla asiakkaiden korttimaksumahdollisuuksia; käyttöön otettiin uusi kassajärjestelmä kunnan asiakaspalvelukassoilla. Johdon raportointijärjestelmä Kuntarin ensimmäinen vaihe otettiin esimiesten käyttöön huhtikuussa. Kunnan puhelin, tietoliikenne- ja sähköpostijärjestelmien uudistamista jatkettiin.

Valtuustokauden vaihtuessa arvioitiin laajasti valtuustokauden työskentelyä: talouden ja tietohallinnon tulosalueella työstettiin strategiaraportti, kestävä kehityksen raportti sekä laaja hyvinvointikertomus. Uuden kuntastrategian valmistelua vietiin eteenpäin. Tuusulan vision, päämäärät ja toimintatavat sisältävä strategiaperusta valmistui, valtuusto hyväksyi strategiaperustan joulukuussa 2017.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Uuden kuntastrategian tavoitteet, indikaattorit ja suunnitelma strategian todeksi tekemisestä viedään valtuuston päätettäväksi maaliskuussa 2018.

Talous ja velkaneuvonta siirtyy vuoden 2019 alusta oikeusministeriön alaisuuteen ja oikeusaputoimistoille.

Ympäristöterveydenhuollon (so. terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon tulosityksiköiden) palvelut tulevat siirtymään maakunnan järjestettäväksi vuoden 2020 alusta lähtien, jos vireillä oleva aluehallintouudistus toteutuu suunnitellulla tavalla.

Vuonna 2018 tehdään päätös sote-palveluiden tuotannon mahdollisesta siirtämisestä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle. Lisäksi selvitetään uuden kunnan rakentamiseen ja maakuntauudistukseen liittyen eri toimintojen yhteistyömahdollisuuksia seudulla.

KUNNANVIRASTON JOHTO

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot		0		2			2	3	-41,9
Toimintakulut*	-802	0	-802	-975	121,5	121,5	-173	-682	43,0
Toimintakate	-802	0	-802	-973	121,3	121,3	-171	-678	43,4
Henkilöstö 31.12.	4		4	5	125,0	125,0	1	2,4	108,3

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kansliapäällikkö johtaa ja kehittää kunnan toimintaa pormestarin alaisuudessa sekä johtaa yleisjohdon ja konsernipalvelujen toimialaa ja vastaa ko. toimialalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan asianmukaisuudesta. Kansliapäällikkö johtaa kunnan johtoryhmää.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Tuusulan kunta siirtyi 1.6.2017 alkaen uuteen johtamisjärjestelmään. Uuden hallintosäännön keskeisiä uudistuksia oli siirtyminen kuntalain mukaiseen pormestarimalliin. Pormestari johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana ja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Uutena viranhaltijana aloitti 1.6.2017 kansliapäällikkö, jonka tehtävänä on johtaa ja kehittää kunnan toimintaa pormestarin alaisuudessa sekä johtaa yleisjohdon ja konsernipalvelujen toimialaa. Samassa yhteydessä kunnanjohtajan tehtävä lakkasi.

Kunnan poliittisesta johtamisesta vastaa pormestari kunnanvaltuuston puheenjohtajan ja kunnanhallituksen varapuheenjohtajien kanssa. Valtuusto valitsi uuden hallintosäännön mukaisesti kunnanhallituksen jäsenistä kaksi osa-aikaista varapuheenjohtajaa.

Kunnanhallituksessa on uutena toimielimenä valtuuston valitsema konsernijaosto, jonka puheenjohtajana toimii pormestari. Myös lautakuntarakennetta ja lautakuntien tehtäviä uudistettiin 1.6.2017 alkaen. Keskeisenä muutoksena oli kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan perustaminen korvaten aiemmat kulttuurilautakunnan, nuorisolautakunnan ja liikuntalautakunnan.

Kuntastrategian valmistelu valtuustokaudelle 2017–2021 eteni konkreettisenä työnä siten, että uusi kuntastrategia voitiin hyväksyä joulukuussa 2017. Strategian kanssa rinnakkainen ja ohjaava asiakirja on pormestariohjelma, joka valmistui toukokuussa 2017. Pormestariohjelmassa, uudessa hallintosäännössä ja tulevassa kuntastrategiassa yksi keskeinen näkökulma on kuntalaisten osallisuuden lisääminen. Tässä työssä on edistytty määrittelemällä kehittämisverkostojen toimintaa. Laajemmin osallisuuden sisältöä valmisteltiin syksyn aikana. Maakunta- ja sote-uudistukseen valmistautuminen sekä uuden kunnan roolin, tehtävien ja organisoinnin valmistelu jatkuivat, mitä auttaa maakuntauudistuksen toteutuksen siirtyminen vuoden 2020 alkuun.

KUUMA-alueella tehtiin päätökset yhteistyön jatkamisesta ja keskittymisestä KUUMA-kuntien kannalta olellaisiin aiheisiin. KUUMA-yhteistyössä on oltu aktiivisesti yhteydessä mm. maakuntavalmisteluun sekä kasvipalveluiden valmisteluun.

Tuusula päätti kuuden Keski-Uudenmaan kunnan kanssa perustaa Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän, jonka varsinainen toiminta käynnistyy 1.1.2018. Kuntayhtymässä ovat mukana Hyvinkään ja Järvenpään kaupungit sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnat.

Olellaiset määrärahojen ylitykset

Toimintakulut ylittivät talousarvion 173 000 eurolla. Kulujen talousarvioylitys johtuu pääosin arvioitua suuremmista yhteistoimintaosuuksista ja ystävyyskuntavaihdon kustannuksista.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Uuden kuntastrategian vahvistamisen jälkeen heti keväällä 2018 määritellään strategian teoiksi viemisen keinot. Strategian toimeenpano tulee kattamaan osallistavin tavoin esimiehet ja henkilöstön sekä kuntalaiset. Tässä vaiheessa arvioidaan myös operatiivisen johtamisjärjestelmän osien, keskeisenä niistä kunnan johtoryhmä ja toimialojen johtoryhmät, tehtäviä ja rooleja strategian toimeenpanossa ja toteutuksen arvioinnissa. Keväällä 2018 rakennetaan myös strategian perusteella Tuusulan kunnan brändiä ja uusitaan ulkoista ilmettä.

Vuonna 2018 tehdään päätös sote-palveluiden tuotannon mahdollisesta siirtämisestä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle. Lisäksi selvitetään uuden kunnan rakentamiseen ja maakuntauudistukseen liittyen eri toimintojen yhteistyömahdollisuuksia seudulla.

Uuden kunnan rakentaminen etenee keväällä 2018 konsernin ohjaus- ja tukipalveluiden määrittelyillä ja syksystä 2018 lukien koko kunnan palvelutoiminnan järjestämis- ja tuottamistapojen tarkastelulla. Vuoden 2018 aikana tullee myös päätettäväksi mahdollinen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja henkilöstön siirtyminen Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymään.

HENKILÖSTÖ- JA TUKIPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	8378	0	8378	8 298	99,0	99,0	-80	8 299	0,0
Toimintakulut*	-9480	47	-9433	-9 020	95,2	95,6	413	-9 403	-4,1
Toimintakate	-1102	47	-1055	-722	65,5	68,4	333	-1 104	-34,6
Henkilöstö 31.12.	74,3		74,3	71,6	96,4	96,4	-2,7	60,6	18,2

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tulosalue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa palveluja yllämainituissa tulosyksiköissä mm. seuraavissa tehtävissä:

- toteuttaa koko henkilöstöä koskevia johtamiseen, osaamiseen ja työkykyyn liittyviä keskitettyjä toimenpiteitä ja koulutusta yhdessä toimialojen, työsuojelun, työterveyshuollon ja henkilöstön kanssa
- asuntopalvelut pitää tavoitteena kunnallisten vuokra-asuntojen asuttamisen 100 %:sti ja pyrkii osoittamaan kiireisimmille asunnontarvisijoille asunnon irtisanomisajan puitteissa
- ruokapalvelut järjestää ja tuottaa ruokapalveluja kunnan kouluihin, terveyskeskukseen, päiväkoteihin, vanhainkotiin ja muille sosiaalitoimen hyväksymille asiakkaille sekä toimipaikkaruokailuun.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Toiminnallisten tavoitteiden toteuttamisessa on edetty pääosin suunnitellusti. Kannustavaa palkitsemista kehitettiin ottamalla helmikuussa käyttöön uusi kertapalkitsemisen (pikapalkitsemisen) toimintamalli. Kunnanhallitus hyväksyi 18.12.2017 §577 teknisten sopimuksen (TS) paikallisen arviointijärjestelmän, sekä maksuaikataulun uusien tehtäväkohtaisten palkkojen toteuttamiseen. Palkkausjärjestelmä uudistettiin siltä osin, kun on kyse tehtävän vaativuuteen perustuvan tehtäväkohtaisen palkan määrittämisestä.

Esimiehille suunnattu johtamisvalmennus eteni niin, että kesäkuuhun 2017 mennessä 90% esimieskunnasta oli käynyt valmennuksen lävitse. Henkilöstökysely toteutettiin huhti - toukokuussa, tulosten perusteella laadittiin toimenpideohjelmat pääosin alkusyksyn aikana. Työhyvinvoinnin yleisarvosana nousi ka. 7,86 (7,70 vuonna 2015). Esimiehille järjestettiin tukea valmennuksen muodossa henkilökyselyn käsittelyyn. Kunnanhallitus hyväksyi 18.12.2017 §578 päivitetyn yhteistoimintasopimuksen. Päivitetyn yhteistoimintasopimuksen tavoitteena oli päivittää sopimus vastaamaan nykyajan yhteistoiminnan vaatimuksia ja muokata edustuksellisten yhteistoimintaorganisaatioiden kokoonpanoja sekä edesauttaa arjen työyhteisöissä tapahtuvaa yhteistoimintaa.

1.6.2017 kunnassa aloitti ensimmäinen pormestari ja tämän myötä tuli henkilöstömuutoksia myös tulosalueella. Henkilöstöjohtaja siirtyi kansliapäälliköksi 20.6.2017 lukien ja henkilöstön kehittämispäällikkö siirtyi henkilöstöjohtajan viransijaiseksi. Henkilöstöpalveluihin rekrytoitiin syksyn aikana palvelussuhdelakimies. KuntaPro Oy:lle ulkoistetun palkanlaskennan ja hr-asiakaspalvelun palvelua on edelleen kehitetty yhdessä KuntaPron kanssa. Palvelun laatu ja sujuvuus on hyvällä tasolla ja mittareiden perusteella palvelupoikkeamien määrä on alentunut jälleen edellisvuodesta.

Kunnanhallitus päätti kesäkuussa vammaisten henkilökohtaisten avustajien palkanmaksun siirtämisestä perustettavaan seudulliseen avustajakeskukseen 1.1.2018 alkaen. Seudullisen avustajakeskuksen sijaintipaikkana ja isäntäkuntana on Hyvinkää. Tilanteen seurauksena palkkasihteeri siirtyi vuoden vaihteessa Henkilöstöpalveluista Talouspalveluihin uusiin tehtäviin.

ARA-vuokratuotantona valmistui Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:lle vuokratalo Alarinteen 12 asuntoa Kellokoskelle. Jatko kohteen Alarinne II, 8 asuntoa, rakennustyöt aloitettiin kesäkuussa. Neitoperhon kehitysvammaisten asumisyksikkö sai rakennusluvan. Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:n Jokelaan rakennettavilla Blenneri I:lle, 24 asuntoa ja Blenneri II:lla, 30 asuntoa on rakennusluvut myönnetty. Yrjö ja Hanna säätiön Kiinteistö Oy Tuusulan Pellavamäentie 1 Riihikalliossa valmistui loppuvuodesta. Tähän ARA-kohteeseen tuli 44 vuokra-asuntoa erityisryhmille.

Asuntosäätiön Asumisoikeus Oy:n kohteille Tuuliviirinkuja 7 ja 9 on molempiin tulossa 22 asoasuntoa. Avain Asumisoikeus Oy:n Peltokaaren Puistotie-hankkeeseen on suunniteltu 20 asoasuntoa.

Ruokapalveluiden suunnitelman mukaisesti Pertun koulun, Kolsan koulun, Pertun päiväkodin, Jokelan koulukeskuksen ja Vanhankylän koulun siirtyminen kylmävalmistukseen toteutui aikataulussa.

Ruokapalveluiden toimintatapoja ja rutiineja on kehitetty. Aimo ohjeistus eli tuotannon ja erityisruokavalioiden uuden ohjeistuksen käyttöönotto tehtiin asteittain.

Ruokapalvelut toteutti Suomi 100 -juhlavuoden ruokateemojen sarjan. Ruokapalvelut tarjosivat tarinan ja ruokatuotteen.

Ruokapalveluyksikön kilpailutti hoiva-, koulu- ja päiväkotiaaterioiden kuljetuspalvelut.

Olennaiset määrärahojen ylitykset

Tulosalueen toimintamenot pysyivät vuoden 2017 talousarvion puitteissa. Keva laskuttaa kunnilta eläkemenoperusteista eläkemaksua. Eläkemenoperusteiset maksut siirrettiin kokonaisuudessa Henkilöstöpalveluiden budjetin alle, jolloin kyseisen kuluerän ennakointi helpottuu.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Maakunta-, Sote- ja Kuntayhtymään liittyviin muutoksiin valmistautuminen ja henkilöstön sekä esimiesten tukeminen näissä muutoksissa ovat tulosalueen tärkeimpiä tehtäviä tulevana vuonna.

Henkilöstöpalvelut ovat osa tukipalveluiden kehittämisen kokonaisuutta. Tavoitteena Henkilöstöpalveluilla on tiivistää yhteistyötä toimialojen henkilöstöasioista vastaavien henkilöiden kanssa. Henkilöstöpalveluiden tavoitteena on laadun sekä henkilöstöprosessien parantaminen.

Työnantajakuvan kehittäminen vaikuttaa tuleviin rekrytointeihin ja siten ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen. Työnantajakuvan kehittäminen on ajankohtaista suuren vaihtuvuuden myötä, joka varsinaisesti johtuu eläköitymisestä.

Nykyisessä suhdannetilanteessa on ARA-uudiskohteiden rakennuskustannukset olleet nousussa. Kaikille hankkeille ei ole saatu ARA:ta hintahyväsyntää, joten aloitukset ovat viivästyneet

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Ruokapalveluiden Investoinnit ovat olleet välttämättömiä toiminnan toteutumisen ja hygieenisen laadun varmistamisen takia.

Henkilöstöeduksi laskettava kunnan oma kuntosali tähtää henkilöstön työkyvyn parempaan ylläpitämiseen. Kuntosalin laitteita uusittiin, jotta sali täyttää riittävän tason monipuolisen harjoittelun mahdollistamiseksi.

Tunnusluvut

Asuntopalvelut

Arvioidut volyymitiedot:

- asumisoikeusasunnon kunnasta saavien määrä, 180 kpl: *toteutui 159 kpl*
- asukasvalintapäätös, 440 kpl: *toteutui 320 kpl*
- vuokrattu asunto, 400 kpl: *toteutui 316 kpl*
- aravavuokra-asuntojen lukumäärä / 100 asukasta: *toteutui 4,4 asuntoa / 100 asukasta*
- nuorille osoitetut asunnot, nuorille 40 prosenttia vapautuvista asunnoista: *toteutui 22 %*
- palveluasuntojen määrä, vähintään 1,5 prosentille yli 65-vuotiaita: *toteutui 7,8 %:lle*
- erittäin kiireisen asunnonhakijan jonotusaika, 1–2 kk: *toteutui 1-2 kk*

Ruokapalvelut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Ateriat kpl	2 133 346	2 114 865	2 100 323	2 091 568
muutos %	-0,01	-0,87	-0,69	-0,42
Bruttomenot €/ateria	2,48	2,49	2,54	2,4
muutos %	1,6	0,4	2	-5,5
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	5	5
Jakelukeittiöt kpl	39	39	38	35

HALLINTO

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	2123	0	2123	2 188	103,1	103,1	65	1 958	11,7
Toimintakulut*	-7088	119	-6969	-6 575	92,8	94,4	394	-6 465	1,7
Toimintakate	-4965	119	-4846	-4 388	88,4	90,5	458	-4 506	-2,6
Henkilöstö 31.12.	29		29	31,6	109,0	109,0	2,6	21,6	46,3

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tulosalue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa palveluja edellä mainituissa tulosyksiköissä mm. seuraavissa tehtävissä:

- hoitaa yleisjohtoon ja konsernipalvelujen toimialan osalta tulosalueiden ja tulosyksiköiden tehtävien koordinoitua ja yhteistoimintaa
- järjestää kunnanhallituksen, konsernijaoston ja valtuuston päätöksenteon vaatiman perusmateriaalin ja tarvittavat kokoukset sekä huolehtii päätösten täytäntöönpanosta ja keskusarkistosta
- järjestää yleiset edunvalvonta-, talous- ja velkaneuvonta-, sosiaaliamies- ja potilas-asiamiespalvelut kolmen kunnan yhteistoimintana
- huolehtii kunnan organisaation tarvitsemista juridisista palveluista
- vastaa kunnan keskusvaraston toiminnasta ja hankintatoimen koordinoinnista sekä hajautetun hankintaorganisaation tukemisesta
- kunnantalon asiakaspalveluyksikön (postitus ja asiakasneuvonta) toiminta palvelee sekä talon sisäistä toimintaa että kuntalaisia.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Valtuusto piti tarkastelujaksolla 11 kokousta ja 10 informaatiotilaisuutta sekä iltakoulun Keski-Uudenmaan sote-hankkeesta. Toukokuun alussa pidettiin valtuustoseminaari, jossa oli mukana sekä toimikautensa lopettava että 1.6.2017 toimikautensa aloittava valtuusto. Toinen valtuustoseminaari pidettiin marraskuussa.

Kuntavaalit toimitettiin 9.4.2017, ennakkoyhdistys oli 29.3. - 4.4.2017. Äänestysprosentti Tuusulassa oli 60,9 %. Presidentinvaalin valmistelutehtävät alkoivat lokakuussa.

Kunnanhallitus piti tarkastelujaksolla 34 kokousta. Kunnanhallituksen seminaari järjestettiin 17.2.2017. Seminaarissa paneuduttiin lähidemokratian uudistamiseen ja ajankohtaisiin aluekehittämishankkeisiin sekä valtuustotyöskentelyn arviointiin. Lisäksi kunnanhallitus piti iltakoulun, jonka aiheena oli älykäs liikkuminen. Kesäkuussa toimikautensa aloittanut kunnanhallitus kokoontui 10.–11.8.2017 seminaariin, jossa valmisteltiin kuntastrategiaa ja v. 2018 talousarviota.

Kesäkuun alussa valittu konsernijaosto kokoontui viisi kertaa tarkastelujaksolla.

Uusi koko kuntaa koskeva asianhallintajärjestelmä otettiin käyttöön keväällä 2017. Sähköisiä asiankäsittelyprosesseja on kehitetty yhdessä toimialojen kanssa.

Edunvalvonnan hallinnonuudistus vuoden 2016 lopulla muutti edunvalvonnan sopimuskumppaniksi oikeusministeriön alaisen Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin. Hallinnonuudistus on muovannut edunvalvojan määräämisen liittyvää asiamies- ja neuvontapalvelun prosessia, joka on tulosyksikössä vakiintunut alkuvuodesta 2017.

Materiaalihallinto ja hankinnat -yksikkö on koordinoinut toimialoillaan hankintojen kehittämisestä vastaavista hankintavastaavista koostuvan hankintaryhmän työtä. Keskitetyt hankinnat on valmisteltu materiaalihallinto- ja hankinnat-yksikössä sekä osittain hankintaryhmässä.

Hankintasuunnittelija ja hankintakoordinaattori ovat koordinoineet hankintajärjestelmän käyttöä kunnassa sekä osallistuneet toimialojen kilpailutuksiin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talous ja velkaneuvonta siirtyy vuoden 2019 alusta oikeusministeriön alaisuuteen ja oikeusaputoimistoille. Muutoksia valmistellaan ja toteutetaan vuoden 2018 aikana.

Asiakaspalvelut/aulapalvelut ovat osa asiakaspalvelun keskittämiprojektia ja sulautuneet jatkossa osaksi asiakaspalveluyksikköä.

Tunnusluvut

Edunvalvonnan päämiehiä 31.12.2017 oli 783 (31.12.2016 718; lisäys 9 %). Päämiesten määrän kasvu ylitti selvästi osavuositarkastuksissa tehdyn arvion ja edellyttää jatkuvaa valmiutta tarkastella käytössä olevien henkilöresurssien riittävyyttä. Edunvalvontatyö on päämiehen yksilölliset olosuhteet ja tarpeet huomioivaa asiantuntijatyötä, jota voi muun kuin henkilöresurssien lisäämisellä tehostaa vain hyvin rajallisesti.

Talous- ja velkaneuvonnassa oli uusia asiakkaita vuonna 2017 yhteensä 374 (359), joista järvenpääläisiä 144, keravalaisia 112 ja tuusulalaisia 118. Keskimääräinen odotusaika puhelimesta sovittuun ja annettujen ohjeiden mukaisesti valmisteltuun tapaamiseen oli 28 päivää.

Potilasasiainvastaajalle tuli vuonna 2017 yhteydenottoja yhteensä 149 (119), joista Järvenpäästä 53, Keravalta 47 ja Tuusulasta 49.

Sosiaaliasiainvastaajalle tuli vuonna 2017 muihin kuin puhelinneuvontaan johtaneita yhteydenottoja 75. Perustoimeentulotuen siirtyminen Kelaan on vähentänyt toimeentulotukea koskevia yhteydenottoja selvästi. Yhteistyötapaamisia on kuluvan vuoden aikana ollut neljä.

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	3593		3593	3 408	94,8	94,8	-185	3 404	0,1
Toimintakulut	-3593		-3593	-3 408	94,8	94,8	185	-3 404	0,1
Toimintakate*	0		0	0			0	0	-100,0
Henkilöstö 31.12.	44		44	47,2	107,3	107,3	3,2	36,3	30,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	(1000 €)		(1000 €)
	TP 2016	TA 2017	TP 2017
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot		3 028	3 154
Maksutuotot		377	439
Tuet ja avustukset			
Muut toimintatuotot			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		3 404	3 593
Valmistus omaan käyttöön			
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
<i>Palkat ja palkkiot</i>		-2 036	-2 105
Henkilösivukulut			
<i>Eläkekulut</i>		-506	-455
<i>Muut henkilösivukulut</i>		-123	-132
Palvelujen ostot		-492	-615
Aineet, tarvikkeet, tavarat		-36	-44
Avustukset		0	0
Vuokrat		-201	-220
Muut toimintakulut		-11	-21
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-3 404	-3 593
TOIMINTAKATE		0	0

	TA 2017	MTA 2017	Tot. 31.12.2017	Erotus	Tot.-%
Toimintatuotot	3 592 501	3 592 501	3 691 971	99 470	102,77
Toimintakulut	-3 592 501	-3 592 501	-3 407 652	184 849	94,85
Toimintakate	0	0	284 318	284 318	

Ympäristökeskuksen positiivinen toimintakate merkitään siirtovelaksi ja palautetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti sopijakunnille ottamalla huomioon kuntakohtaiset tulot ja menot. Tasoituslaskelmalla toimintakate palautetaan alkuperäisen talousarvion mukaiseksi (0 €).

Kirjanpitolietojen perusteella sopijakuntien maksuosuuksien palautukset /lisämaksut ovat seuraavat:

Sopijakunta	Palautus/lisämaksu (-)	
	%	€
Järvenpää	33,72	95 872,97
Kerava	11,02	31 345,07
Mäntsälä	21,34	60 673,65
Nurmijärvi	-0,35	-1 003,48
Tuusula	34,27	97 430,24
Yhteensä	100,00	284 318,45

Toiminnan kuvaus ja tehtävät

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien sekä Järvenpään ja Keravan kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Sopimuksen piirissä olevat palvelut tuotetaan laadukkaina ja taloudellisina sekä sisällöltään mahdollisimman tasapuolisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta käsitteli vuonna 2017 poikkeuksellisen runsaasti kalliokiviaineksen louhintaan ja maankaatopaikkatoimintaan liittyviä lupa- ja valvonta-asioita sekä vesihuollon vapautushakemuksia. Lautakunta hyväksyi kaksi mäntsäläläistä vesiosuuskuntaa talousvettä toimittavaksi laitokseksi sekä Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen Kelatien vedenjakelualueen valvontatutkimusohjelman. Ympäristölautakunta antoi lausunnon Nurmijärven Palojoen osayleiskaavaehdotuksesta sekä YVA-menettelyn tarpeesta nurmijärveläisen työpaikka-alueen esirakentamisessa.

Ympäristövalvontaa työllisti muiden tehtävien ohella kahden laaja-alaisen valvonta-asian rikosoikeudellinen käsittely. Ympäristölautakunta joutui myös hallintopakkoasiana useasti puuttumaan ympäristön roskaamiseen ja vaarallisten jätteiden lainvastaiseen varastointiin.

Ympäristönsuojeluyksikkö oli aktiivisesti mukana Suomi100 -luontolahjahankkeessa, jossa kunnat ovat perustaneet suojelualueita omille maille. Ympäristökeskus osallistui kohteiden valinta- ja hakemusprosessiin. Hankkeen tuloksena Tuusulan kunta haki lähes 100 hehtaarin, Mäntsälän kunta 5 hehtaarin, Nurmijärven kunta 3,4 hehtaarin ja Keravan kaupunki 18,4 hehtaarin suuruisen alueen rauhoittamista luonnonsuojelualueena. Lisäksi Järvenpään kaupunki haki kuuden tammen ja yhden männyn suojelua luonnonmuistomerkeiksi. Uudenmaan ELY-keskus tekee suojelupäätökset todennäköisesti helmikuun 2018 aikana.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen johdolla toteutettiin KUUMA-kuntien yhteistä *Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen* -hanketta. Hankkeessa oli mukana 167 ekotukikoulutettua KUUMA-kuntien työntekijää ja yhteensä 87 kuntien palvelukiinteistöä. Keskimääräinen energiansäästöaste vertailukelpoisissa kiinteistöissä oli sähkön osalta 5,5 % ja lämmön osalta 8,7 % vuonna 2016.

Ympäristökeskuksen koordinoiman VILKKU-hankkeen (*Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla*) toimesta Tuusulan ja Mäntsälän alueen viljelijät tutustuivat maatalouden ympäristönsuojelutoimien toteutukseen tilatasolla. Yhdessä viljelijöiden ja tutkijoiden kanssa toteutettiin muun muassa

kahdeksan viljelijätilaisuutta, joihin kuhunkin osallistui 22–47 henkilöä. *Päivä maalla* -tapahtumassa kuluttajat tutustuivat kahden mäntsäläläisen maatalon elämään ja maatalouden vesiensuojeluun. Tapahtumaan osallistui noin 600 henkilöä. Syksyllä 2017 VILKKU-hanke alkoi työstää nettisivuja, joissa tuodaan esille viljelijöitä askarruttavia ja heidän toteuttamiaan vesiensuojelutoimenpiteitä. Nettisivut julkaistaan keväällä 2018. Hanke jatkuu *VILKKUPlus*-hankkeena vuoteen 2020 asti.

Uusimaa2019-hankkeen alla toimi vuonna 2017 ympäristöterveydenhuollon esivalmisteluryhmä. Keski-Uudenmaan edustajana ryhmässä oli terveysvalvonnan päällikkö Miia Suurkuukka. Vuoden 2017 aikana ryhmässä keskityttiin mm. nykyisten palveluiden kuvauksiin sekä asiakkuuksiin ja synergioihin kuntiin jäävien ja maakuntaan siirtyvien toimintojen välillä. Esivalmistelutyöryhmä kokoontui kahdeksan kertaa vuoden 2017 aikana. Ryhmä järjesti lisäksi viisi eri tilaisuutta, joissa ympäristöterveydenhuollon prosesseja ja maakuntaan siirtymistä käytiin läpi yhdessä Uudenmaan alueella ympäristöterveydenhuoltoa tekevän henkilöstön kanssa. Valmistelu jatkuu vuonna 2018.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen elintarvikevalvontaan kohdistui aluehallintoviraston kaksipäiväinen arviointi- ja ohjauksenkäynti syyskuussa 2017. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen elintarvikevalvonta sai käynnistä tehdyssä raportissa paljon myönteistä palautetta. Yksikössä todettiin runsaasti valvonnan yhtenäisyyttä ja vaikuttavuutta vahvistavia käytäntöjä, joita esimiestyöskentelyn todettiin entisestään vahvistavan. Tarkastustoiminnassa tehdyt pariarviointit ja sisäiset auditoinnit todettiin hyviksi käytännöiksi. Lisäksi arviointi- ja ohjauksenkäynnin aikana seurattiin kahden eri kohteen tarkastusta. Raportissa todettiin, että tarkastukset tehtiin erittäin hyvin ja ammattitaitoisesti ja että tarkastuksilla annettiin paljon ohjausta ja neuvontaa toimijoille.

Ympäristökeskus on koordinoanut Tuusulan Mätäkiven pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivittämistyötä sekä Tuusulan Lahelan ja Järvenpään Myllylän pohjavesialueiden geologisia rakenneselvityksiä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus teki sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajille esityksen ympäristökeskuksen toiminnasta maakuntaudistuksen jälkeen. Sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajat ovat linjanneet, että ympäristökeskus jatkaa toimintaansa seudullisena ympäristönsuojeluviranomaisena maakuntaudistuksen jälkeen, jos ympäristöterveydenhuolto siirtyy maakunnan järjestämisvastuulle.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa vuoden 2018 alusta valvontamaksun perimisen myös onnettomuus-, haittai- tai rikkomustilanteissa tehdyistä tarkastuksista, joiden perusteella on tarpeen antaa kehoitus, määräys tai kieltö sekä näiden noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Ympäristövalvonnan maksullisuutta koskevan uudistuksen johdosta valvontamaksuilla voidaan aiempaa paremmin kattaa valvonnasta aiheutuvia kustannuksia.

Ympäristöterveydenhuollon (so. terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon tulosyksiköiden) palvelut tulevat siirtymään maakunnan järjestettäväksi vuoden 2020 alusta lähtien, jos vireillä oleva aluehallintouudistus toteutuu suunnitellulla tavalla. Tehtäväsiirron lisäksi ympäristökeskuksen työntekijämäärä vähenee 25–27 työntekijällä, ja sopijakuntien yhteistoimintakorvaukset alenevat noin 70 %:lla. Aluehallintouudistus tulee vaikuttamaan kaikkien ympäristökeskuksen työntekijöiden tehtäviin, ja siihen valmistautuminen työllistää ympäristökeskusta vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirron lisäksi ympäristökeskus on käynnistänyt kuntien vastuulle jäävien ympäristönsuojelutehtävien uudelleenjärjestämisen ja kehittämisen. Ympäristönsuojelupalveluita kehitetään myös aluehallintouudistuksesta riippumatta lisäämällä ympäristökeskuksen ja sopijakuntien välistä yhteistyötä.

TALOUS- JA TIETOHALLINTO

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	307	0	307	255	83,1	83,1	-52	242	5,2
Toimintakulut*	-5930	-169	-6099	-6 091	102,7	99,9	8	-5 831	4,5
Toimintakate	-5623	-169	-5792	-5 836	103,8	100,8	-44	-5 588	4,4
Henkilöstö 31.12.	19,6		19,6	17	86,7	86,7	-2,6	15,6	9,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Taloushallinnon ja suunnittelun tulosityksikkö vastaa kunnan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa tarvittavien kuntaa koskevien taloustietojen hankinnasta, ylläpidosta ja analysoinnista, talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta ja toteutuksen seurannasta, taloushallinnon järjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta, laskentatiedon kokoamisesta, rahoituksen suunnittelusta ja järjestämisestä. Yksikössä koordinoidaan toimialojen talousarvion valmistelua kunnanhallituksen talousarvioketjuspäätöksen mukaisesti sekä seurataan kunnan talousarvion toteutumista, huolehditaan rahoitussuunnittelusta sekä likviditeetin hallinnasta.

Strategisen suunnittelun ja kehittämisen tulosityksikkö vastaa kuntastrategian valmistelusta kunnanvaltuustoa varten sekä kuntatasoisten kehittämishankkeiden suunnittelusta ja koordinoinnista. Yksikössä kootaan tietoa ja valmistellaan selvityksiä kunnan päätöksenteon tueksi. Yksikössä huolehditaan kuntatason tilastotietojen ylläpidosta ja kokoamisesta. Tulosityksikkö huolehtii myös kuntakonsernin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan koordinoinnista ja raportoinnista.

Tietojärjestelmäpalvelut tulosityksikkö huolehtii keskitetysti kunnan tietoteknisten laitteistojen sekä tietoliikenteen hankinnasta, hallinnasta sekä käytettävyydestä. Tietojärjestelmäpalvelut koordinoi ja johtaa kunnan ICT-palveluiden kehittämistä sekä tukee toimialoja tietojärjestelmä-hankkeissa sovitun työnjaon ja tehtyjen linjausten mukaisesti.

Konsernivalvonnan ja omistajaohjauksen tulosityksikössä huolehditaan kuntakonsernin konserniohjauksesta kunnanhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Tulosityksikössä valvotaan kunnan määräysvallassa olevien yhtiöiden toimintaa ja tuloksen kehittymistä sekä seurataan niiden hallitustyöskentelyä ja tehdään tarvittaessa esityksiä toiminnan kehittämisestä. Kunnalla on 13 tytäryhtiötä ja kolme osakkuusyhtiötä. Lisäksi kunta on jäsenenä seitsemässä kuntayhtymässä. Tulosityksikössä valvotaan myös kuntakonsernin ulkopuolisia osakeomistuksia. Yksikkö vastaa eri kuntayhtymien yhteistoimintaosuuksista ja jäsenmaksuista.

Turvallisuuspalvelut-tulosityksikössä ylläpidetään ja kehitetään kunnan turvallisuus- ja valmiussuunnitelmia sekä konsultoidaan toimialoja jatkuvuus-, pelastus- ja turvallisuus-suunnitelmien laadinnassa ja päivittämisessä. Yksikkö kehittää kulunvalvontaa sekä kamera- ja rikosilmoitusvalvonnan laitteistoja kunnan palveluverkostossa turvallisuuden parantamiseksi.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Kunnan tilinpäätös valmistui kunnanhallituksen hyväksyttäväksi maaliskuussa. Tulosalueella automatisoitiin talouden prosesseja sekä tuettiin kunnan asiakaspalvelun kehittämistä laajentamalla asiakkaiden korttimaksumahdollisuuksia. Käyttöön otettiin maaomaisuusjärjestelmän kirjanpitoliihtymä maaliskuussa ja laskutusliittymä otettiin käyttöön toukokuussa. Uusi kassajärjestelmä otettiin käyttöön huhtikuun alusta alkaen kunnan asiakaspalvelukassoilla. Lisäksi loppuvuonna otettiin käyttöön uusi järjestelmä helpottamaan otto- ja antolainauksen seuranta ja raportointia.

Johdon raportointijärjestelmä Kuntarin ensimmäinen vaihe otettiin esimiesten käyttöön huhtikuussa.

Tulosalueella valmisteltiin alkuvuonna Kuntarin käyttöönottoprojektia sekä koulutettiin henkilöstöä käyttämään

järjestelmää. Samalla kunnan kuukausiraportoinnin mallia uudistettiin rakentamalla Kuntariin talous- ja henkilöstötiedot yhdistävä kuukausiraporttipohja.

Valtuustokauden vaihtuessa arvioitiin laajasti valtuuskauden työskentelyä: tulosalueella työstettiin strategiaraportti, kestävä kehityksen raportti sekä laaja hyvinvointikertomus. Päättyvän valtuustokauden työskentelyn tuloksellisuuden ja strategian arviointi toteutettiin myös alkuvuoden aikana niin valtuustolle, kunnanhallitukselle kuin lautakunnillekin.

Uuden kuntastrategian valmistelua vietiin eteenpäin. Tuusulan vision, päämäärät ja toimintatavat sisältävä strategiaperusta valmistui, valtuusto hyväksyi strategiaperustan joulukuussa 2017. Strategian tavoitteet, indikaattorit ja suunnitelma strategian todeksi tekemisestä viedään valtuuston päätettäväksi maaliskuussa 2018.

Yhteistyössä eri tahojen kanssa valmisteltiin uusi osallisuuden mallia sekä kehittämisverkostojen 1.6.2017 alkaen käynnistynyt toimintamalli. Kehittämisverkostojen toimintaa ohjaamaan ja koordinoimaan palkattiin yhteisömanageri. Hyrylän, Jokela, Kellokosken, Lahelan ja Riihikallion kehittämisverkostojen työ käynnistyi vauhdikkaasti. Syksyn 2017 aikana pidettiin 48 erilaista tapahtumaa, kokousta ja osallistavaa tilaisuutta yhteistyössä kehittämisverkostojen kanssa. Osallistujia tilaisuuksissa oli yhteensä noin 1300. Tuusulan kunta sai Valtiovarainministeriön Digikuntakokeilusta 21 000 € avustuksen osallisuussivuston ja osallistavien työkalujen käyttöönottoa varten. Projektin puitteissa toteutettiin osallisuussivusto sekä hankittiin osallistuvan budjetoinnin sähköinen alusta, joka lanseerataan alkuvuodesta 2018 kuntalaisten käyttöön.

Tuusulan vuositavoitteeksi on asetettu keskitetyn asiakaspalvelun perustaminen. Syksyn 2017 aikana tehtiin selvitystyö keskitetyn asiakaspalvelun palveluista sekä tutustuttiin neljän erin kunnan asiakaspalveluun. Esivalmistelun pohjalta käynnistettiin monikanavaisen keskitetyn asiakaspalvelun perustaminen Tuusulaan. Uuden asiakaspalvelupisteen on määrä avautua Hyrylän kirjaston yhteyteen kesään 2018 mennessä. Keskitetty asiakaspalvelu tukee osaltaan kuntalaisia digitaalisten palvelujen käyttämisessä.

Kunnan puhelin, tietoliikenne- ja sähköpostijärjestelmiä uudistamista jatkettiin ja uudistettujen järjestelmien toimintavarmuutta parannettiin. Tulostusympäristön kehittämishanke eteni toteutusvaiheeseen helmikuussa; kunnantalolla otettiin käyttöön uusia monitoimilaitteita, joissa on käytössä turvatulostusominaisuudet. Keski-Uudenmaan kuntien sote-alueyksikön ICT-suunnittelutyötä jatkettiin, painopisteenä alueella toteutettava valinnanvapauskokeilu.

Tietosuoja-asetukseen valmistautuminen aloitettiin tietohallinnon johdolla keväällä. Jatkovalmistelua varten perustettiin erillinen valmistelutyöryhmä, jossa on edustajat kunnan kaikilta toimialoilta. Tietosuoja-asetukseen valmistautuminen jatkuu vuonna 2018. Tuusula palkkasi loppuvuodesta yhdessä Keravan kanssa kuntien yhteisen tietosuojavastaavan. Kunnan ICT-johtoryhmän toimintatapaa ja koko kunnan tietohallinnon johtamismallia kehittämiskohteet kartoitettiin syksyllä. Digitalisaation ja muiden uusien kehittämishankkeiden myötä tietohallinnon johtamisen merkitys on korostunut viime vuosina.

Kunnan turvallisuussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä vietiin eteenpäin suunnitelman mukaisesti. Kunnan turvallisuussuunnitelma seurantaraportti valmistui, ja se liitettiin osaksi kunnan hyvinvointisuunnitelmaa. Kylien turvallisuustyö aloitettiin joulukuussa pelastustoimen, poliisin, UPL:n ja EMO ry:n voimin. Työn tuotoksena syntyvät kylien turvallisuussuunnitelmat keväällä 2018. Kyläsuunnitelmien perusteella päivitetään kuntatasoista turvallisuussuunnitelmaa. Kamera- rikos- ja kulunvalvontalaitteistojen ylläpito siirtyi tilakeskukselle.

Olellaiset määrärahan ylitykset

Tulosalueen toimintamenot pysyivät vuoden 2017 talousarvion puitteissa. Tulosalueen sisällä suurin kustannusylitys aiheutui posti- ja telepalveluissa (101 000 euroa), kun palveluntuottaja laskutti jälkikäteen vuosien 2015 – 2017 laskuttamatta jääneitä postimaksuja. Tietojärjestelmäpalveluissa säästyivät toimintamenoja 105 000 euroa, lähinnä täyttämättä olleen vakanssin vuoksi.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2017 keskeisenä painopisteenä on uuden kuntastrategian viimeistely sekä strategian todeksi tekeminen. Keskeisiä strategian jalkauttamisvälineitä ovat strategiset asiakirjat, ohjelmat ja projektit, joiden sisältöä täsmennetään ja rakennetaan vuoden 2019 budjetin valmistelun yhteydessä.

Asiakaspalvelua kehitetään perustamalla keskitetty asiakaspalvelu, asiakaspalvelu tukee osaltaan sähköisten asiointipalveluiden hyödyntämistä.

ICT-johtamista sekä projektityöskentelyn valmiuksia vahvistetaan.

Kunnan tietojärjestelmäympäristön kehittämistä jatketaan. Painopisteenä ovat mm. toiminnan jatkuvuuden varmentaminen, kyberturvallisuuden parantaminen, digitalisaation mahdollistamien uusien toimintatapojen tukeminen niin asiakaspinnassa kuin sisäisesti. Kunnan riskienhallintaa sekä turvallisuusjohtamista kehitetään.

Taloushallinnon tehtäviä ja prosesseja kehitetään ja uudelleen organisoidaan osana kuntatasoista tukipalveluiden kehittämistä. Talouden johtamista, budjetointia sekä talouden prosesseja kehitetään. Järjestelmäympäristöä, toimintatapoja sekä työnjakoa hiotaan edelleen KuntaPron kanssa.

Tunnusluvut

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kunnan päätoimisten atk-työntekijöiden määrä, 31.12. *)	8	8	8	8	9	8
Työasemien kokonaismäärä, josta	2 534	2 600	2 550	2 670	2 740	3 032
– hallinnon työasemien määrä	1 113	1 105	1 100	1 130	1 190	1 296
– opetuksen työasemien määrä	1 421	1 495	1 450	1 540	1 550	1 727
Kunnan tiloissa olevien palvelimien kokonaismäärä, kpl **)	37	50	52	51	52	54
Kunnan käytössä olevien sovellusten ja perustyökaluohjelmien kokonaismäärä, kpl ***)	118	127	127	127	127	127
Kunnan verkkoon liitettyjen toimipisteiden määrä, kpl ***)	97	96	96	96	95	95
HelpDesk-järjestelmään kirjattujen tapausten kokonaismäärä, kpl	4 556	4 555	5 672	4 139	5 265	5 857

*) Luku sisältää koulujen atk-vastaavat, joiden yhteiseksi työpanokseksi on laskettu 1 hlö

**) Luku sisältää niin fyysiset palvelimet kuin uudemmat virtuaalipalvelimet. Fyysisten palvelimien lukumäärä on pienentynyt merkittävästi, vaikka palvelimien kokonaismäärä onkin noussut.

***) Lukuja ei ole voitu tarkistaa, mutta merkittäviä muutoksia ei ole tiedossa

Sosiaali- ja terveystoimi

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

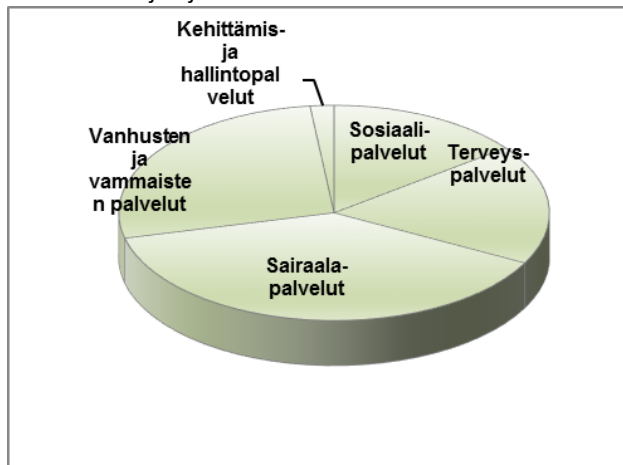
Toimiala

1 000 €	1) TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos-% 2016/2017
Toimintatuotot	10 589	-19	10 570	10 337	97,6	97,8	-233	11 506	-10,2
Toimintakulut*	-117 142	-632	-117 774	-113 875	97,2	96,7	3 899	-116 057	-1,9
Toimintakate	-106 553	-651	-107 204	-103 538	97,2	96,6	3 666	-104 551	-1,0
Henkilöstö 31.12.	523,1	0,0	523,1	582,1	111,3	111,3	59	453,0	28,5

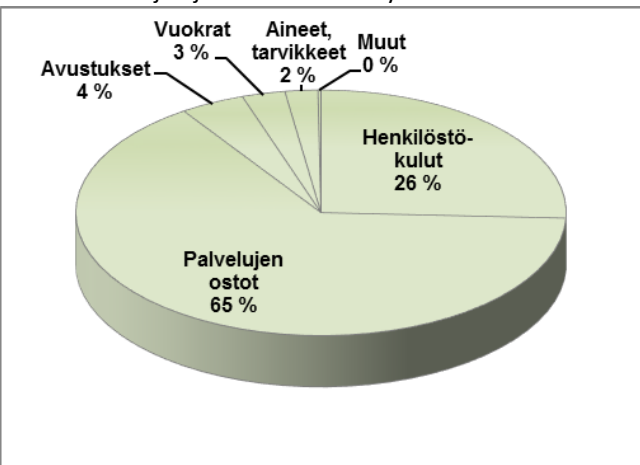
* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Toimintakulujen jakautuminen tulosalueittain

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

Olellaiset tapahtumat toimialalla

Valtuusto päätti 29.5.2017 liittyä Keski-Uudenmaan sosiaali – ja terveyspalvelujen kuntayhtymään, jonka vastuulle siirtyi sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämismäärä 1.1.2018 alkaen, lukuun ottamatta ympäristöterveydenhuoltoa, eläinlääkintähuoltoa ja työterveyshuoltoa sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tehtäväksi annettuja erikoissairaanhoidon palveluja ja Eteva kuntayhtymän tehtäväksi annettuja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisia palveluja.

Toimialalla osallistuttiin sekä Keski-Uudenmaan alueella toteutettaviin hankkeisiin että valtakunnallisiin sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeisiin kuten ikäihmisten ja omaishoidon kärkihanke ja lapsi ja perhepalvelujen muutosohjelma (LAPE).

Tuusula osallistui Keski-Uudenmaan kuntien lääkäri- ja sairaanhoitajan vastaanoton palvelusetelihankkeeseen (=valinnanvapauskokeilu). Asiakasvalintaportaali avattiin kuntalaisille 19.5.2017. Vuoden loppuun mennessä yksityisen palveluntuottajan valitsi 1145 kuntalaista. Näistä 3 % on alle kouluikäisiä, 7-64 vuotiaita 70 % ja yli 65 v 27 %. Suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluiden hankkeeseen valmistauduttiin pohjatiedon keruulla sekä sääntökirjan laadinnalla. Kuntalaiset ovat voineet valita yksityisen hammaslääkäriaseman 1.1.2018 alkaen. Valinnanvapauskokeilut STM:n tukemina jatkuvat vuoden 2018 loppuun.

Maakunta- ja soteuudistuksen aloitus siirtyi vuodella, 1.1.2020. Kunta on osallistunut maakuntavalmisteluun, jota Uudenmaan liitto johtaa. Kunnan edustajat ovat mukana neuvottelukunnan ja kuntajohtajien kokouksissa sekä substanssiryhmissä.

Valtuusto päätti Tuusulan ja Nurmijärven työterveyshuollon kahden yhtiön perustamisesta 8.5.2017. Työntekijät siirtyivät yhtiöihin liikkeenluovutuksen periaattein. Uusien yhtiöiden toiminta alkoi 2.1.2018.

Perheiden sosiaalipalveluissa lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä väheni 18 % edellisvuodesta, kun perheet saivat oikea-aikaisesti ennaltaehkäiseviä sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Lastensuojelun avohuollon palvelua tarjottiin pääasiallisesti kunnan omana toimintana ja painopiste oli kotiin vietävissä palveluissa. Lastensuojelun rakennemuutoksen ansiosta myös sijaishuollon tarve väheni edelleen. Myös mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen, eli ostopalvelujen, määrää on pystytty vähentämään kunnan itse tuottaman kotiin vietävän kotikuntoutuspalvelun avulla.

Perustoimeentulotuen siirto Kelaan 1.1.2017 alkaen vähensi toimeentulotuen asiakasmäärää lähes puoleen edellisvuodesta. Kela sai käsittelyajat lainmukaisiksi kevään aikana.

Palvelukeskus Tuuskodon toiminta siirtyi Riihikallioon Yrjö ja Hanna –säätöiltä vuokrattuihin toimitiloihin vuoden 2016 joulukuussa. Tässä yhteydessä vanhusten pitkäaikaishoidon laitospaikat muutettiin tehostetuksi palveluasumiseksi. Tuuskodon lakkauttamisen myötä, kunnan ympärivuorokautisen hoidon paikat vähenivät 7 paikalla. Korvaavat paikat ostettiin ostopalveluna. Vuosi 2017 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi uudelle Riihikodon asumispalveluyksikölle, johon integrointiin Riihikalliossa aiemmin toiminut Riihikoti-toimintayksikkö. Riihikodossa on yhteensä 111 tehostettua palveluasumispaikkaa, joista osa on lyhytaikaishoidon käytössä.

Vanhusten tehostetun asumispalvelupaikkojen tarpeen kasvu oli lähes koko vuoden ajan kasvava, mutta sitä saatiin taittamaan Riihikodosta vapautuneiden asumispalvelupaikkojen avulla varsinkin keväällä. Uusia sijoituksia pystyttiin alkuvuona tekemään Riihikodosta vapautuneille asumispaikoille poikkeuksellisen paljon. Syksyn kuluessa ostopalvelujen tarve jälleen lisääntyi.

Etelä-Tuusulan alueelle sijoittuvan kehitysvammaisten henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön, Neitoperhon, suunnittelu jatkui. Lahelanpellolle tulevan Neitoperho yksikön rakentamisen toteuttaa Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy. Alustavat asukasvalinnat on tehty ja muuttovalmennus on alkanut. Tilojen rakentaminen siirtyy vuodelle 2018 ja yksikön toiminta käynnistyy keväällä 2019. Palvelut järjestetään kunnan omana toimintana.

Tuusulassa aloitettiin ikäihmisten perhehoito uutena palvelumuotona 2016. Ikäihmisten palvelutarpeen kasvaessa osa pitkäaikaisesta ja lyhytaikaisesta tehostettuun palveluasumiseen, päivätoimintaan ja kotihoitoon kohdistuvasta lisäystarpeesta on suunnattu toteutettavaksi ikäihmisten perhehoidolla. Perhehoidon piirissä oli joulukuussa 15 asiakasta, joista neljä (4) pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoidossa.

Toimialalla laajennettiin sähköisiä asiointipalveluja muun muassa opastamalla asiakkaita verkkopalveluiden käytössä (esimerkiksi HUS Terveyskylä, Duodecim terveystietokirjasto) ja hyödyntämällä sähköisiä viestintäväyliä (Forsante). Duodecimin sähköiset omahoidon palvelut avattiin Tuusulan internet-sivuilla 15.3.2017. Omahoidon sähköisten palvelujen käyttöä edistettiin kytkemällä ne hoitomalleihin. Vuoden loppuun mennessä rekisteröityneitä käyttäjiä oli 210, terveystarkastuksia tehtiin 210, valmennuksia aloitettiin 133 kertaa ja omahoitokirjastokäyntejä oli 516 kpl. Kesäkuussa otettiin käyttöön terveystietopalveluiden sähköinen asiakaspalautejärjestelmä, johon kesä-joulukuun aikana annettiin 4 794 palautetta. Forsante-järjestelmän avulla on korvattu tammi-elokuussa 11055 lääkäri- tai hoitajan käynti- tai puhelinkontaktia. Erikoissairaanhoidon avosiirtoportaali otettiin käyttöön terveyskeskuksen avopalveluohjauksessa, palvelu vähentää potilaiden ajanvarauskontaktitarvetta.

Tuusula on liittynyt vuonna 2014 kansalliseen potilastiedon arkistoon (KanTa). Suun terveydenhuolto liittyi kansalliseen potilastiedon arkistoon (KanTa) marraskuussa 2017. Sosiaalihuollossa valmistaudutaan KanTaan niin, että liittymisvalmistelut olisi tehty vuoden 2018 aikana. Tuusula on osallistunut kansallisen sosiaalihuollon tietovarannon (KanSa) myötä kirjaamisen Kansa-kouluhankkeeseen, jossa edistetään määrämuotoisen kirjaamisen käyttöönottoa sekä kansallisten luokitusten ja asiakirjarakenteiden toimeenpanoa asiakastietojärjestelmiin. Apotin käyttöönotto eteni Tuusulassa vuonna 2017, kun kunta merkitsi Apotin osakkeita. Käyttöönottoon liittyvät merkintä- ja aikatauluneuvottelut saatiin valmiiksi toukokuussa 2017.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvät lait ovat vielä valtionhallinnossa valmistelussa. Tulevaa muutosvalmistelua toteutetaan Uudenmaan maakunnan johdolla. Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiskuntayhtymä on aloittanut toimintansa 1.1.2018. Kuntayhtymän vastuulla on järjestää palvelut lakisääteisen järjestämismääräyksen mukaisesti sekä ohjata palvelutuotantoa yhteistyön ja yhteisen suunnittelun sekä kuntayhtymän ohjeiden kautta. Kunnan vastuulla on tuottaa kuntayhtymän järjestämismääräyksen mukaiset palvelut ja tehtävät sopimukseen perustuen sekä toimeenpanna kuntayhtymän päätökset. Sopijapuolten yhteistyössä laaditaan muun muassa kuntayhtymän alueellinen budjetointimalli ja pidetään seurantakokoukset kolmannesvuosittain. Toimintaympäristön muutos on huomattava, ja osin ennakoimaton, joka vaikuttaa muutoksen hallintaan.

Kuntatasolla sote- ja maakuntauudistukseen valmistaudutaan tekemällä etukäteisselvitystä ICT:n, sopimusten, talouden ja hallinnon, tilojen ja irtaimen omaisuuden, henkilöstön ja tukipalveluiden osalta. Palveluiden osalta aktiivista kehittämistä tapahtuu Keski-Uudenmaan alueella toteutettavissa hankkeissa sekä valtakunnallisissa sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeissa.

Kunnan asukkaiden palvelutarve kasvaa edelleen ja vanhuspalveluissa kasvu on nopeutunut.

Terveyspalveluihin siirtyä yhteensä noin 60 Järvenpää-Mäntsälä-Tuusulan mielialapoliklinikan avokuntoutusasiakasta, joiden hoitovastuu siirtyä erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Rakennusyhteistyöhanke Yrjö ja Hanna-säätiön ja kunnan kesken saatettiin loppuun vuonna 2016. Tuuskodon palvelut siirrettiin Riihikallioon Riihikodan asumispalveluyksikköön loppuvuodesta 2016. Käyttöön saatiin uudet toimivat tilat, jotka mahdollistavat asiakaslähtöisen palvelun ja henkilöstön joustavamman käytön. Vuosi 2017 oli Riihikodan ensimmäinen kokonainen toimintavuosi.

Terveyspalveluissa hammashoitolan peruskorjaus ja Akuuttiosaston tilaremontti paransivat yksiköiden työtehoa, potilasvirtausta, potilasturvallisuutta ja lisäsi hammashoitajien mahdollisuutta itsenäiseen vastaanottotoimintaan. Hammashoitolan työyksikön uusiminen lisäsi palvelun toimintavarmuutta. Vainajien tilaremontti lisäsi säilytyskapasiteettia ja vähensi vainajien hajasijoittamisen tarvetta. HUS Kuvantamiselle vuokrattujen tilojen remontti mahdollisti alueen moderneimman kuvauslaitteiston sijoittamisen HUS Kuvantamisen Tuusulan toimipisteeseen ja kuvauskapasiteetin kasvun.

Työterveyshuollon suosituksen mukaan hankitut sähkötyöpöydät parantavat työntekijöiden työergonomiaa ja vähentävät osaltaan sairastumisen riskiä.

Hankkeet

Valtuusto päätti 27.6.2016 § 74 Apottiin liittymisestä ja kunnanhallitus hyväksyi 2.11.2016 § 400 sopimusasiakirjat. Apotti-hankkeen tehtävät on keskitetty Tuusulan Apotti-toimistoon. Apottiin

käyttöönoton valmistelut etenivät Tuusulassa vuonna 2017, kun kunta merkitsi Apotin osakkeita. Käyttöönottoon liittyvät merkintä- ja aikatauluneuvottelut saatiin valmiiksi toukokuussa 2017. Hanketta tehdään yhteistyössä Oy Apotti Ab:n, järjestelmien toimittajien ja käyttäjien sekä kunnan tietojärjestelmäpalvelut yksikön kanssa. Vuoden 2017 aikana Apotti-toimistossa määrärahaa käytettiin 151 000 euron verran.

Talous

Muutettuun talousarvioon nähden toimialan menot alittuivat 3,9 milj. euroa ja tulot alittuivat 0,2 milj. euroa.

Konsernissa varauduttiin koko kunnan laajuisesti eläkekuluihin toteumaa enemmän, joka heijastuu myös sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön sivukulujen toteumaan, alitus eläkekuluissa 659 334 euroa. Toimialalla etenkin terveys- ja sairaalapalveluiden tulosalueissa eläkekulujen alittuma on merkittävä.

Sosiaalipalveluissa menot alittuivat 0,3 milj. euroa ja tuotot alittuivat 0,2 milj. euroa.

Toimintakulujen alitus johtuu pääasiallisesti avustuksista, perustoimeentulotuesta, johon oli tehty varaus STM:n ohjeiden mukaisesti vuoden 2017 ensimmäiselle kolmelle kuukaudelle. Varausta ei käytetty täysimääräisenä. Eläkekulujen alitus on 126 t euroa.

Tuottojen alitus johtuu perustoimeentulotuen valtionosuudesta, kuntouttavan työtoiminnan valtion korvauksesta sekä perhetukikeskuksen palveluiden myynnistä, joka ei toteutunut arvioidusti.

Terveyspalveluissa menot alittuivat 1,0 milj. euroa ja tuotot alittuivat 0,2 milj. euroa.

Toimintakulujen alitus tulee pääasiassa henkilöstökulujen alituksesta 0,742 milj. euroa, joka johtui pääosin eläkekulujen alituksesta 0,42 milj. euroa, joka puolestaan johtui konsernin varautumisesta eläkekuluihin. Toinen syy henkilöstökulujen alitukseen oli se, että rekrytointeihin liittyvät viiveet vähensivät henkilöstökuluja, kun haun aikana vakanssia ei täytetty. Pitkäaikaisten sijaisuuksien kustannukset tulivat edullisemmiksi kuin vakituisessa työsuhteessa olevat ja muun muassa avoimena olleeseen puheterapiavakanssiin ei saatu hakijoita. Palkat ja palkkiot alittuivat yhteensä 0,281 milj. euroa.

Työterveyslääkärien henkilöstökulut on talousarviossa budjetoitu henkilöstömenoihin ja kustannukset toteutuivat lääkäripalvelujen ostoina sekä sijaismenoina. Varatut määrärahat ja toteutuneet ostot toteutuivat lähes saman suuruisina.

Asiakaspalvelun ostot alittuivat 0,210 milj. euroa. Talousarvion laadinnassa Kelan korvaamien kuntoutuksen korvauskriteereiden muutoksen arvioitiin lisäävän kunnan lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettävien terapiaostojen määrää. Talousarvion laadinnassa ennakoitiin myös, että kunnalle tulee lääkinnällisenä kuntoutuksena korvattavaksi muun muassa Kelan aikaisemmin korvaamia lymfaterapiapalveluita.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittuivat 0,140 milj. euroa, koska lääkinnällisen kuntoutuksen määrärahavaroituksessa varauduttiin kasvavan asumispalvelun aiheuttaman lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettävien apuvälineiden lisätarpeisiin sekä varauduttiin kalliimpien ilmaisjakelun hoitotarvikkeiden kasvuun (esim. monipistosdiabeetikkojen verensokerisensorit) ja kallistuviin lääke- ja mm. haavahoitotarvikeluihin.

Terveyspalveluiden tuottojen alitusta selittää ennakoitua pienemmät kotikuntakorvaukset. Ulkokuntalaisten hakeutumista Tuusulan kunnan palveluihin ei voida ennalta ennakoida, myös työterveyshuollon maksut alittuivat hieman.

Sairaalapalveluiden toimintakulut alittuivat 1,6 milj. euroa ja tuotot alittuivat 72 t euroa.

Konsernissa varauduttiin koko kunnan laajuisesti eläkekuluihin toteumaa enemmän. Tulosalueen henkilöstökulut alittuivat 584 t euroa, eläkekulut alittuivat 631 t euroa.

Erikoissairaanhoidon tilinpäätöksessä kulut 39,312 milj. euroa alittuivat 950 t euroa talousarviosta. Suurin alitus oli henkilöstökuluissa, sillä erikoissairaanhoidosta ei aiheudu henkilöstökuluja, mutta sinne oli varattu 581 t euroa eläkevakuutuskuluja varten, jotka jäivät toteutumatta kokonaan. Asiantuntijapalveluostot (lähinnä lääkäripalveluostot Aavasta ja konsultoivat erikoislääkärit) alittuivat 262 t euroa ja asiakaspalveluostot (muun muassa Rinnekodin, Terho-Säätiön, Hyvinkään seudun mielenterveysyksikön palvelut) alittuivat 130 t euroa.

Talousarvioon oli varattu HUS-palvelusuunnitelmalle määrärahaa 37,635 milj. euroa. Toteutunut palvelusuunnitelma oli 37,613 milj. euroa. Yhteensä ylijäämän palautusta saatiin noin 1,92 milj. euroa (v. 2017). Kalliin hoidon (määrärahavarausta ei ole talousarviossa) potilasvakuutusmaksun sekä kotikuntatarkistusten tasausmaksu hyvitystä 0,219 milj. euroa.

Sairaalahoidon toimintakuluihin varattu määräraha alittui 604 t euroa. Talousarviossa varauduttiin akuuttiosaston ja vainajien tilan sekä Tuusulan kuvantamispisteen remonttien aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Tähän liittyen alitusta tuli n. 100 t euroa (Matkustus- ja kuljetus, lähinnä akuuttiosaston siirtokuljetukset alittuivat 45 t euroa, kuvantamispalvelut 33 t euroa ja pesulapalvelut 17 t euroa). Akuuttiosaston potilasprofiilin muutoksen vuoksi varauduttiin kalliimpien lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden lisääntyneeseen käyttötarpeeseen, näistä alitusta tuli 140 t euroa.

Kiljavan käyttöön varauduttiin palvelusopimuksen mukaisen 14,4 paikan käytön mukaisesti. Toteutunut paikkakäyttö / kk oli 12,7 ja alitusta palvelujen ostossa oli 358 t euroa.

Sairaalapalveluiden toimintatuotot alittuvat noin 70 t euroa. Akuutti kuntoutus ja jatkohoito – osaston kuormitus mitoitettiin 90–92 % täyttöasteelle ja maksutuotot arvioitiin sen mukaan, kun todellinen kuormitus vuoden aikana oli 82 %.

Vanhus- ja vammaispalveluissa muutetun talousarvion toimintakulut alittuivat 0,67 milj. euroa ja tuotot ylittyivät 0,1 milj. euroa.

Palveluostot alittuivat noin 0,7 milj. euroa, eläkekulujen alitus oli 165 t euroa. Palveluostojen alitus johtui vanhusten yksityisen palveluasumisen, kotihoidon sekä ikäihmisten perhehoidon alittumisesta. Ikäihmisten perhehoito ei laajentunut palveluksi siinä määrin kuin oli ennakoitu. Asiakasmäärät eivät toteutuneet täysin ennustetusti.

Yksityinen palveluasuminen alittui 250 t euroa, koska poistumaa tehostetusta palveluasumisesta oli vuoden aikana enemmän kuin ennakoitiin. Kotihoito alittui 100 t euroa, sillä kunta ei osta ateriapalveluja eikä kauppakassipalveluja eikä subventoi palvelujen ostamista. Ikäihmisten perhehoito alittui 100 t euroa, koska palvelu ei laajentunut siinä määrin kuin oli ennakoitu.

Vammaispalveluissa kehitysvammaisten laitoshoidon sekä työ- ja päivätoiminnan ostot alittuivat, koska asiakasmäärä oli ennakoitua vähäisempi.

Kehitysvammaisten palveluiden asiakaspalvelujen ostot, alitus 230 t euroa, Työ- ja päivätoiminnan ostot alittuivat 120 t euroa, koska asiakasmäärä oli vähäisempi kuin ennakoitu, Kehitysvammaisten laitoshoidon ostot alittuivat 150 t euroa, koska yksi asiakas poistui palvelun piiristä helmikuussa 2017.

Tuloissa yksityisen palveluasumisen asiakasmaksutuotot ja kotikuntakorvaustulot ylittyivät.

Kehittämisen- ja hallintopalveluissa tulosalueen toimintakulut alittuivat 0,3 milj. euroa ja tuotot ylittivät 0,1 milj. euroa

27.6.2016 valtuusto myönsi Apotti-hanketoimistoa varten 130 t euroa.

Vuodelle 2017 talousarviossa oli varattu Apotti-hanketoimistolle määrärahaa 200 t euroa, josta toteutui noin 151 t euroa.

Tulosalueen palvelujen ostot alittuivat noin 0,6 milj. euroa, josta ICT-palvelut 0,4 milj. euroa. ICT-palveluiden alitus johtuu siitä, että suuri osa ICT-hankinnoista, kuten käyttö- ylläpito – ja lisenssimaksut, jäivät toteutumatta palveluntarjoajan toimitusvaikeuksien vuoksi (suun terveydenhuollon ja perusterveydenhuollon kanta). Kehittämisen- ja hallintopalveluissa on myös varauduttu äkillisiin ja odottamattomiin IT-hankintoihin sekä monitoimilaitteisiin, kuten turvatulostimet ja varmennepalvelu. Lakisääteinen KanTa –hanke toteutui suun terveydenhuollon osalta marraskuussa 2017. Tulosalueelle varattuja ICT-kustannuksia kirjattiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti tulosalueille, esimerkiksi palveluseteli ja mobiili-hanke.

Avustukset alittuivat n. 85 t euroa.

Vastaavasti toimintakulut ylittivät henkilöstökulujen sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta noin 0,6 milj. euroa. Henkilöstökuluissa eläkekulut ylittivät 683 t euroa.

Tilakustannuksissa säästyi Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysaseman väistötiloihin varattu määräraha 0,2 milj. euroa.

Tulojen ylitys johtuu Apotti-hankkeen sekä valinnanvapauskoikeilun tuotoista.

Investoinnit

Koneiden ja kaluston investointirahat sosiaali- ja terveystoimialalla on talousjohtajan päätöksellä muutettu leasingvuokraksi. Leasingaika koneilla on 5 vuotta ja kalusteilla 8 vuotta, jonka jälkeen ne lunastetaan Kuntarahoitukselta. Lunastushinta on 1 % jälleenhankinta-arvosta. Muutos ei koske muita toimialoja. Investointimäärärahoja vähennettiin 905 t vuodelta 2017 ja leasingvuokrarahaa käyttötalouteen lisättiin 200 t euroa. Ohjeen mukaan sosiaali- ja terveystoimiala hankki jo vuonna 2017 koneet ja kalusteet leasingrahoituksella. Sosiaali- ja terveystoimialan talousarvioesityksessä oli varattu koneille ja kalustolle investointimäärärahaa seuraavasti, jotka muutettiin hankittavaksi leasingrahoituksella ja poistettiin investoinneista (ilmoitettu 1000 eur tarkkuudella):

- Riihikallion asumispalveluyksikkö 2016, kalusto	-500
- Kehitysvammaisten asumisyksikkö	-50
- Sote-aseman toiminnallisten muutosten kalustetarpeet	-200
- Sähköiset työpöydät vastaanottoon	-30
- Hammaslääkärin työyksiköt	-30
- Välinehuollon koneet ja laitteet (autoklaavi ja kuivauskaappi)	-35
- Henkilö-, turva – ja kameravalvonta	-50
- Lääkekeskus, puhdistilan II luokan suojakaappi	-10

Sosiaali- ja terveystoimialan investointeihin, muihin pitkävaikutteisiin menoihin, oli varattu yhteensä 1 145 t euroa vuonna 2017. Varaus kohdistui täysimääräisenä tietokoneohjelmistoihin.

Elokuun osavuositarkastuksen yhteydessä investoinneista vähennettiin 25 t euroa Emmi-tilausjärjestelmän ostoja varten. Tietokoneohjelmistojen määrärahaa käytettiin 155 t euroa. Varmennepalvelun laajentaminen siirtyi, koska ammattihenkilörekisteriä ei voitu ottaa suunnitellusti Valvirassa käyttöön ennen syksyä 2017, sillä laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä viivästyi. Ammattikorttien myöntäminen siirtyi ja osa toteutuu vuonna 2018. Kanta e-arkiston osalta, järjestelmätoimittaja ei saanut KanTa e-arkistoon liittyviä ominaisuuksia potilastietojärjestelmään (GFS) valmiiksi, joten lakisääteisten ominaisuuksien toimitus siirtyi vuodelle 2018. Vain osa ominaisuuksista toimitettiin ja laskutettiin vuonna 2017. Apotien kustannukset eivät toteutuneet arvioidusti vuonna 2017. Tuusulan kustannukset siirtyvät vuodelle 2018, koska sopimukset allekirjoitettiin vasta 8.1.2018.

Investointeihin varatut määrärahat alittuivat 0,96 milj. euroa.

SOSIAALIPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	1 537	0	1 537	1 374	89,4	89,4	-163	2 700	-49,1
Toimintakulut*	-16 940	-100	-17 040	-16 731	98,8	98,2	309	-19 634	-14,8
Toimintakate	-15 403	-100	-15 503	-15 357	99,7	99,1	146	-16 934	-9,3
Henkilöstö 31.12.	75,4	0,0	75,4	90,7	120,3	120,3	15,3	68,5	32,4

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Sosiaalipalveluiden tulosalue tuottaa sosiaalihuoltolain tarkoittamia sosiaalipalveluja sekä vastaa lastensuojelulain, toimeentulotukilain, päihdehuoltolain sekä kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaisista palveluista ja tehtävistä. Palveluilla edistetään ja ylläpidetään yksityisen henkilön, perheen sekä yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä. Palveluiden avulla lisätään kuntalaisten hyvinvointia ja elämänhallintaa vaikuttamalla elinolojen muutoksen aikaansaamiseksi ongelmatilanteissa. Keinoina ovat sosiaalisten ongelmien ehkäiseminen, varhainen puuttuminen, suunnitelmallinen asiakastyö sekä moniammatillinen yhteistyö.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Sosiaalipalvelujen tulosalue osallistui hallituksen LAPE-hankkeen (Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman) alatyöryhmiin ja verkostotyöpajoihin, joiden tuloksia hyödynnetään osana Maakunnan sotevalmistelua. Kunnassa LAPE- hankkeen vetovastuu on Kasvatus- ja sivistystoimialalla. Kunnan kehittämistyön painopiste on peruspalvelujen lapsiperhelähtöisessä kehittämisessä liittyen varhaiskasvatukseen, kouluun ja neuvolatoimintaan, joissa toteutettiin ketteriä kokeiluja. K-U alueella LAPEn kehittämisvastuita jaettiin ja Tuusulan sosiaalipalvelut vastaa EVA –erityisen vaativan tason palvelujen kehittämisryhmässä monialaisen työskentelymallin kehittämisestä vaikeiden huoltoriitojen katkaisemiseksi. Käytännön kokeilu toteutetaan alkuvuonna 2018.

Perheiden sosiaalipalvelujen toiminnassa on vakiintunut sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ensisijaisuus, mutta koko kunnan tasolla peruspalvelut eivät vielä tarjoa kysyntään nähden riittävästi ehkäiseviä palveluja. Lastensuojelun asiakkaiden määrä vähentyi, kun perheet saavat arkea tukevia palveluja sosiaalihuoltolain perusteella. Sosiaalihuoltolain perusteella palveluja sai 615 lasta, kun lastensuojelun asiakkaana oli 285 lasta. Lapsiasiakkaita oli kokonaisuudessaan 5,5 % vähemmän kuin vuonna 2016 (953).

Sosiaalihuoltolain mukaisia yhteydenottoja ja ilmoituksia vastaanotettiin 321, eli 11 % edellisvuotta vähemmän (2016: 362). Lastensuojeluilmoitusten määrä (947) sen sijaan nousi 34 % edellisvuodesta (2016: 708). Ilmoitusten käsittely toteutui lain määräajassa ja palvelutarvearvioista 96 %. Uusia lastensuojelun asiakkuuksia (73) alkoi 7 % enemmän kuin edellisvuonna (2016:68). Lastensuojelun asiakkuus päättyi 79 lapsen osalta.

Tukea kohdennettiin erityistä tukea tarvitseville lapsille, joiden tilanne vaarantui kotiolosuhteiden tai lapsen oman käytöksen vuoksi. Erityisesti lapsiperheiden kotipalvelun tarve kasvoi eikä yhdellä kunnan kotipalvelutyöntekijän resurssilla voitu vastata kasvavaan kysyntään. Myöskään palveluseteli ei tuonut ratkaisua kasvavaan kysyntään, mutta antaa perheille mahdollisuuden valita palveluntuottajan. Kotipalvelun ostopalvelukustannus (174 t euroa) kasvoi yli 30 % edellisvuodesta.

Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin oli jonoa, koska tukihenkilöitä ja tukiperheitä ei ole riittävästi tarjolla. Tukihenkilöä tai tukiperhettä jonotti vuoden lopulla 15 lasta ja perhetyön jonossa oli kuusi perhettä. Palveluja jonottavista lapsista osa on erityistä tukea tarvitsevia lapsia.

Lastensuojelun avohuollon palvelua pystyttiin pääasiallisesti tarjoamaan kunnan omana toimintana ja painopiste on kotiin vietävissä palveluissa, tehostetussa perhetyössä, perhekuntoutuksessa ja kotiin vietävässä kiireellisessä avohuollon tukitoimipalvelussa, jolla voitiin ehkäistä 15 lapsen kiireellinen sijoitus.

Lastensuojelun rakennemuutoksen ansiosta sijaishuollon tarve väheni. Sijoitettuna oli 128 lasta, 2 % vähemmän kuin edellisvuonna (130). Sijaishuollon hoitovuorokausien määrä (28 590) oli 11 % pienempi kuin edellisvuonna (2016: 31 957). Perhehoidon osuus sijaishuollon hoitovuorokausista (36 %) ei yllä talousarviossa asetettuun 41 %:n tavoitteeseen. Nuorisoikäisten kohdalla perhesijoituksen esteenä on moniongelmaisuus, päihteidenkäyttö, koulunkäyntivaikeudet ja aggressiivisuus.

Jälkihuoltonuorista 78 % oli kunnan oman tukipalvelun piirissä ylittäen talousarviossa asetetun tavoitteen. Ostopalvelujen piirissä ovat toisella paikkakunnalla asuvat jälkihuoltonuoret sekä ne asumispalvelujen tarpeessa olevat nuoret, joille ei voida järjestää riittävää jälkihuollon tukea omana toimintana. Kunta käynnisti elokuussa omana toimintana testamenttivaroilla jälkihuoltonuorten asumisvalmennuskokeilun. Toimintaa varten vuokratusta talosta luovuttiin vuoden lopussa valvontaongelmien vuoksi ja asumisvalmennusta annetaan nyt nuorten omiin asuntoihin.

Perustoimeentulotuen myöntäminen ja tuen maksaminen siirtyivät kunnilta Kelalle 2017. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki jäivät edelleen kuntien hoidettaviksi. Toimeentulotuen asiakasmäärää laski puolella edellisvuodesta. Toimeentulotukea saavia talouksia oli vuoden aikana 604 (2016:1167). Tukea maksettiin kuukausittain keskimäärin 109 (2016:500) taloudelle.

Kelan tiukentuneet perustoimeentulotuen myöntämisen kriteerit ja käsittelyn ruuhkautuminen alkuvuonna lisäsivät akuutin sosiaalityön sekä harkinnanvaraisen toimeentulotuen myöntämisen tarvetta. Harkinnanvaraista toimeentulotukea haettiin erityisesti vuokratästeihin.

Osana Keski-Uudenmaan kuntayhtymän valmistelua päihdepalveluissa yhtenäistettiin korvaushoidon toimintaperiaatteet ja valmisteltiin yhtenäiset kriteerit, jotka kuntayhtymän hallitus hyväksyi tammikuussa 2018. Keski-Uudenmaan valmistelussa oli myös päihde-mielenterveys ja aikuissosiaalityön matalankynnyksen palvelumallin rakentaminen, joka konkretisoituu Tuusulan osalta vasta vuonna 2018.

Mielenterveyskuntoutujia oli palveluasumisessa vuoden aikana 57 (2016: 52) ja tuetun asumisen palvelussa 52 asiakasta (2016: 54), joista kunnan omassa asiakkaan kotiin vietävän tukipalvelun piirissä 37 (2016: 35). Mielenterveysasumispalveluvuorokausien määrä 15 977 väheni 2 % edellisvuodesta (16 308 vrk), kun asiakkaita voitiin siirtää ostopalveluista kunnan omaan toimintaan tai kevyempiin ostopalveluihin. Kasvavaan tarpeeseen vastattiin kunnan kotikuntouttajien tukitoiminnoilla, kotiin vietävällä tuella ja ryhmätoiminnalla. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta kilpailutettiin ja uudet kolmivuotiset sopimukset ovat voimassa 1.2.2018 alkaen.

Työttömyysprosentti laski edellisvuodesta, samoin pitkäaikaistyöttömien määrä. Joulukuun lopussa työttömiä oli 7,0 % (2016: 8,6 %) ja heistä pitkäaikaistyöttömiä 450 (2016: 640). Kunnan toimialojen yhteiset toimenpiteet pitkäaikaistyöttömien aktiivisuudessa yhdessä parantuneen työllisyyskehityksen kanssa heijastuivat positiivisena loppuvuodesta myös kunnan työmarkkinatukikustannuksiin. Kunnan

maksuvastuulla oli vuoden lopussa 339 työmarkkinatuen saajaa, 19 vähemmän kuin vuonna 2016 (358). Määrä laski sekä 300 että yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden ryhmässä. Työmarkkinatuen kustannukset vuonna 2017 (1 667 t euroa) laskivat noin 7 % edellisvuoteen verrattuna (1 788 t euroa). Vuoden 2018 talousarviossa sekä työmarkkinatukimääräraha että kahden ohjaajan resurssi siirtyivät Kuntakehityksen ja tekniikan tulosalueelle Elinkeinopalveluihin.

Valtuuston 13.6.2016 päätöksen mukaisesti kunta vastaanottaa 91 pakolaista vuosien 2016 -2017 aikana. Vuoden 2017 lopussa kiintiöstä oli vastaanotettu 73 pakolaista ja vuodelle 2018 siirtyi edelleen 18 vastaanotettavaa. Vastaanotto on sujunut hallitusti. Valtuusto päätti 13.11.2017 Ely-keskuksen ehdotuksesta solmia toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen pakolaisten vastaanottamiseksi. Sopimuksen mukaan vastaanotettavien määrä on 15 - 20 pakolaista vuosittain vuodesta 2018 lähtien. Valtion korvauksen piirissä oli vuoden 2017 lopussa 66 pakolaista, sisältäen kunnassa syntyneet ja itsenäisesti kuntaan muuttaneet sekä huomioiden kunnasta pois muuttaneet (7). Maahanmuuttotyön koordinaatio ja pakolaisten vastaanottotyö siirtyi 1.1.2018 alkaen Kuntakehityksen ja tekniikan tulosalueelle, samoin henkilöstö (3 htv).

Olellaiset määrärahan alitukset

Sosiaalipalvelujen tulosalueen talousarviomenot alittuivat n. 309 t euroa. Menoalitus johtuu pääasiallisesti avustuksista, perustoimeentulotuesta, johon oli tehty varaus STM:n ohjeiden mukaisesti vuoden 2017 ensimmäiselle kolmelle kuukaudelle. Varaus ei toteutunut täysimääräisenä. Eläkekulujen alitus oli 126 t euroa.

Perheiden sosiaalipalvelujen tulosityksikön menot ylittyivät 123 t eurolla ja Aikuisten sosiaalipalvelujen tulosityksikön menot alittuivat 431 t eurolla.

Perheiden sosiaalipalveluiden tulosityksikön menojen ylitys 123 t euroa aiheutui

- sosiaalihuoltolain mukaisten perheiden tukipalvelujen ostojen kasvusta ja määrärahan ylittymisestä (ylittyi 358 t euroa). Toiminnan painopisteenä on sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ensisijaisuus. Perheille ostettiin kevyempiä palveluja kuten lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä sekä tukihenkilö- ja tukiperhepalvelua. Sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla voitiin ehkäistä lastensuojelun tarvetta ja viimesijassa sijaishuollon ostopalvelujen tarvetta. Lastensuojelun tukipalvelujen ostopalvelut alittuivat (33 t euroa) ja sijaishuollon ostopalvelujenkin määräraha alittui 165 t euroa, kun hoitovuorokausia kertyi 11 % edellisvuotta vähemmän.

Aikuisten sosiaalipalvelujen tulosityksikön menojen alitus 431 t euroa johtui pääosin

- toimeentulotuen määrärahan alittumisesta, kun perustoimeentulotukeen STM:n ohjeen mukaisesti varattua 3 kuukauden määrärahaa käytettiin vain 66 t euroa ja perustoimeentulotuki alittui 334 t euroa. Myös täydentävää toimeentulotukea kului lopulta (100 000 euroa) talousarvioon varattua vähemmän, kun Kela siirron yhteydessä osa aiemmin täydentävään toimeentulotukeen kuuluvista menoista siirrettiin perustoimeentulotukena huomioitaviin menoihin. Tämä vähensi vuositason kunnan harkinnanvaraisen toimeentulotuen tarvetta, kuten myös työllisyystilanteen kohentuminen.
- työmarkkinatuen määräraha alittui 147 t euroa, johtuen kunnan yhteistoimin toteutetuista työllistymistä edistävästä palveluista sekä yleisen työllisyystilanteen kohentumisesta. Asiakkaiden määrä kääntyi laskuun lokakuun alusta.

Sosiaalipalvelujen tulosalueen toimintatuotot alittuivat 167 t euroa

- Alitus johtuu pääosin perustoimeentulotuen valtionosuuden alittumisesta. 200 t euron budjetoidusta valtionosuudesta toteutui vain n. 32 t euroa, johtuen odotettua pienemmästä perustoimeentulotuen määrärahan käytöstä.

- Lisäksi perhetukikeskuksen myyntituottoja toteutui vain 2 t euroa talousarviossa varatun 40 t euron sijaan. Perhetukikeskuksen vastaanotto- ja arviointiyksikkö vastaa ympärivuorokautisesta lastensuojelun kiireellisistä sijoituksista, käyttöaste oli 103 %, palvelua ei ollut mahdollisuutta myydä kuin tilapäisesti lähikunnille.
- Kuntouttavan työtoiminnan valtionkorvaus toteutui budjetoitua pienempänä. Korvaus riippuu kuntouttavan toimintapäivien määrästä, joka jäi edellisvuotta pienemmäksi. Toimintapäiviä saa asiakkaalla olla viikossa 1-4 aiemman viiden sijaan.

Tunnusluvut

Sosiaalipalvelut	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Aikuisten sosiaalipalvelut						
Toimeentulotuki*						
asiakastaloudet lkm	985	1 107	1 175	1 167	*600	604
eur /asiakastalous	2 646	2 472	2 468	2 536	262	436
eur /asukas	66	72	64	77	10	6,81
Mielenterveysasumispalvelut						
asumispalveluvuorokaudet	14 944	17 058	17 026	16 308	14 600	15 977
kustannukset/euroa/asukas	58	65	68	66	57	62
Sosiaalinen kuntoutus						
Pitkäaikaistyöttömät	335	444	622	640	600	450
(yli 300) pv työmarkkinatukea saaneet	161	187	236	216	260	216
yli 1000 pv työmarkkinatukea saaneet			109	142	85	123
Perheiden sosiaalipalvelut						
Sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot					150	321
lastensuojeluilmoitukset lkm	867	849	1002	708	600	947
Sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkaat vuoden aikana				637	410	615
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat vuoden aikana	533	614	540	183	240	150
Sijoitetut lapset yhteensä vuoden aikana, sisältää myös jälkihuollon	134	142	134	130	135	128
Jälkihuollon asiakkaista omassa palvelussa (%)		66 %	71 %	76 %	75 %	78 %
Lastensuojelun hoitopäivien lkm yht./ vuoden aikana, siitä	34 051	33 871	33 610	31 957	32 000	28 590
- perhehoito %						
- ostopalvelusijoitus %	29	31	36	38	41	36
- perhetukikeskus %	58	55	54	55	50	55
	13	14	10	7	9	9
Sijoitettujen lasten suhteellinen osuus ikäluokasta 0–17 vuotta	1,2	1,3	1,1	1,2	1,2	1,3
- valtakunnan keskimääräinen taso % ****	1,4	1,4	1,4	1,4		
Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden kustannukset/euroa/asukas/	225	212	212	232	224	228
Sosiaalipalvelut -euroa/asukas	463	469	448	508	469	432

* Perustoimeentulotuki siirtyy kelalle 2017. Toimeentulotuen saajista 89 % saa perustoimeentulotukea, 50 % saa sekä perus- että täydentävää toimeentulotukea.

** vuodesta 2015 alkaen yli 300 pv työmarkkinatukea saaneet, tilanne 31.12 (kunnan kustannusvastuu 50 %), sitä ennen yli 500 pv tm.tukea saaneet

Perustelut poikkeamille

Toimeentulotuen asiakasmäärä väheni lähes puolella perustoimeentulotuen siirryttyä vuonna 2017 kelan vastuulle.

Lastensuojelun asiakasmäärän vähentyminen perustuu palvelurakenteen muutokseen, jonka mukaan palveluja annetaan ensisijaisesti sosiaalihuoltolain perusteella. Sijaishuollon tarve on vähentynyt edellisvuodesta, sillä palveluiden painopiste on avohuollon palveluissa ja suoraan kotiin annettavassa tuessa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan peruspalvelut eivät tarjoa riittävästi ehkäiseviä palveluja eikä perheiden sosiaalipalvelut pysty vastaamaan sekä korjaavasta että ehkäisevästä työstä. Ehkäiseviä palveluja kuten kotipalvelua, perhetyötä, tukihenkilö- ja tukiperhepalvelua joudutaan jonottamaan, koska palvelua ei ole riittävästi tarjolla. Tämä lisää riskiä perheiden tilanteiden kriisiytymiseen.

Nuorten päihteiden käyttö lisääntyy. Nuorisoseman asiakasmäärän pitkään jatkunut kasvu on haaste yksikön matalan kynnyksen toimintaperiaatteelle. Nykyisillä resursseilla yksikkö ei selviydy kasvavasta asiakasmäärästä. Mikäli Nuorisosemalle ei päästä kiireellisissä tilanteissa, aiheutuu tästä myös lastensuojeluun ostopalvelukustannuksia, kun päihdearvioita joudutaan ostamaan.

Erikoissairaanhoidon nuorisopsykiatrian palveluverkon muutokset ja palvelujen siirtyminen Helsinkiin saattavat heijastua lastensuojelun asiakastilanteisiin, jos riittävää nuorisopsykiatrian palvelua ei ole saatavissa Keski-Uudellamaalla. Tällöin riskinä on lastensuojelun sijaishuollon tarpeen kasvu, jos muuta lasta tukevaa palvelua ei voida järjestää.

Perhehoidon osuuden kasvattaminen 48 %:iin koko sijaishuollon hoitovuorokausista on haastavaa. Sijaishuoltoa tarvitsevat lapset ovat pääasiallisesti vaikeahoitaisia, jolloin he tarvitsevat tukevaa laitoshoidoa. Usein avohuollon tukitoimet mahdollistavat lasten kotona asumisen perhehoitoon sijoittamisen sijaan.

Asumispalvelujen kasvu mielenterveys- ja erityisesti muiden sosiaalisten syiden perusteella on talousarvioriski. Palvelutarpeen kasvuun vastataan kunnan omalla kotiin annettavalla tuella. Vuoden 2018 talousarviossa sosiaalipalveluihin lisättiin yhden kotikuntouttajan resurssi.

TERVEYSPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos-% 2016/2017
Toimintatuotot	4 293	-30	4 263	4 015	93,5	94,2	-248	4 037	-0,6
Toimintakulut*	-21 551	0	-21 551	-20 514	95,2	95,2	1 037	-20 860	-1,7
Toimintakate	-17 258	-30	-17 288	-16 498	95,6	95,4	790	-16 823	-1,9
Henkilöstö 31.12.	199,7	0	199,7	243,2	121,8	121,8	43,5	185,0	31,5

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Terveyspalvelujen tulosalueen tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä, ennaltaehkäistä ja hoitaa sairauksia sekä kuntouttaa. Toimintaa säätelevät monet terveydenhuoltoa koskevat lait ja asetukset, joiden puitteissa palvelut on järjestettävä.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Tuusula osallistui Keski-Uudenmaan kuntien lääkäri- ja sairaanhoitajan vastaanoton palveluseteli-hankkeeseen (= valinnanvapauskokeilu). Tuusulan kunnan hankeosuus valtion-avusta on 335 t euroa ja omavastuuosuus 99 t euroa. Kokeiluun ilmoittautui 4 palvelun tuottajaa, jotka avasivat 8 toimipistettä. Seuranta-aikana 1 145 tuusulalaista (2,95 % kunnan väestöstä) valitsi yksityisen palveluntuottajan ja näistä yli 80 % Aava Tuusulan. Vaihtajista 72 % oli terveyspalvelujen satunnaiskäyttäjiä (0-2 käyntiä vuodessa), 27 % säännöllisesti tai paljon palveluja käyttäviä (3 – yli 10 x /v) ja 1 % päihde tai mielenterveysasiakkaita. Yksittäisiä takaisinvaihtoja tehtiin Tuusulan terveyskeskukseen. Palveluntuottajille maksettiin asiakkaan iän, aikaisemman vastaanottopalveluiden käytön ja hoidollisuuden perusteella määräytyviä kapitaatiokorvauksia yhteensä 100 030 euroa. Kannustin- ja sanktiomaksujen määrittämistä varten seurattiin sovittuja mittareita. Nettosuositteluindeksin laskemista varten terveyspalveluihin hankittiin digitaalinen asiakaspalautejärjestelmä. Tuusulassa hankemäärärahat kohdistettiin ensivaiheessa lääkäri- ja sairaanhoitajan vastaanoton kokeiluun.

Keski-Uudenmaan valinnanvapauskokeilu laajeni suun terveydenhuoltoon. Sosiaali- ja terveysministeriön myösi lisähankkeelle 1,1, milj. euroa valtionosuuden, josta kunnan hankeosuus on 273 t euroa ja omavastuuosuus 55 t euroa. Listautumisvaihe käynnistyi vuoden vaihteessa kahden palveluntuottajan palvelutarjonnan turvin. Tuusulalaisia valinnan suorittaneita on alle 30.

Vastaanotto toiminnan palveluiden saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja niiden seuranta kehitettiin vuoden 2017 aikana. Kysynnän ja tarjonnan mittausten pohjalta tehtiin kiireettömän vastaanottojen lisäämisen toimenpidesuunnitelma. Kiirevastaanotto toiminnan kehittämisprojektin tuotoksena syntyi konkreettinen uudistettu toimintamalli kiirevastaanotolle ja ajanvaraukselle sekä suunnitelma Etelä-Tuusulan sote-aseman kiirevastaanotto tilojen ajanmukaistamiseksi. Suunnitelmien mukaisesti toimintamalleihin siirrytään alkuvuodesta 2018.

Fysiatriin yhteisvastaanottopilotti käynnistettiin yhdessä erikoissairaanhoidon kanssa. Tavoitteena oli lisätä fysiatrian erikoisosaamista perusterveydenhuollossa ja vähentää fysiatrialähetteen määrää. Väliarviossa

tavoitteita ei saavutettu. Hyvinkään sairaanhoitoalueen kuntien fysioterapeuttien jatkokoulutus suoravastaanotto toiminnan laajentamiseksi toteutettiin yhdessä Hyvinkään sairaalan kanssa. Alueellisen tuki- ja liikuntaoireisten potilaiden hoitoonohjauksen mallin kehittäminen jatkuu yhdessä vastaanottopalveluiden kanssa. Tuusulan kuntoutusyksikkö osallistui alueellisen ikäihmisten kotikuntoutusmallin pilotoinnin valmisteluun.

Suun terveydenhuollon uuden potilastietojärjestelmän, LifeCaren, käyttöönotto toteutettiin samanaikaisesti suun terveydenhuollon Kanta-yhteyden muodostamisen kanssa. Suun terveydenhuollon kiireetön hoitoon pääsy oli yksikön asettaman tavoitteen mukaisesti 2 kuukautta. 8-luokkalaisten suun terveystarkastukseen kehitettiin uusi monihuone- ja kaikki kerralla kuntoon mallit, jotka tavoitteen mukaisesti vähensivät 8-luokkalaisten perumattomia poisjääntejä ja mahdollistivat monipuolisesti hoitohenkilökunnan osaamisen käytön. Kehittämistyö palkittiin Vuoden teko palkinnolla.

Psykiatrisen hoidon rakennemuutoksen tavoitteiden mukaisesti aloitettiin avopsykiatrisessa hoidossa odottaneiden potilaiden hoitovastuun siirtäminen perusterveydenhuoltoon. Potilasturvallinen siirto edellytti toimintamallin kehittämistä yhdessä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sekä sosiaalipalveluiden toimijoiden kanssa. Hoitovastuusiirtoa odottavia oli vuoden lopussa 43.

Sosiaalipalveluiden ja vanhus- ja vammaispalveluiden toiminnan tukemiseksi Terveyspalvelut järjesti maahanmuuttajien lakisääteisiä terveystarkastuskäyntejä hoitajavastaanottoina 67, terveydenhoitajilla 33 ja lääkäreillä 37 kpl. Lakisääteisiä sosiaalihuollosta ohjautuneita työttömien terveystarkastuksia oli hoitajilla 104 ja lääkäreillä 46. Terveystarkastuksia tehtiin myös omaishoitajille ja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Potilasryhmien erityistarpeiden vuoksi tarkastusten toteuttamiseen kohdennettiin lääkärin, sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja suuhygienistin työpanosta yhteensä 1,3 henkilötyövuotta. Kohdennettua työtä ei korvattu sairaanhoidossa.

Perheiden terveyspalveluiden seurantavuoden toiminnan painopisteenä oli yhteisöllisen työn kehittäminen, jota toteutettiin hallituksen Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) muutosohjelman ja Keski-Uudenmaan kuntien Perhekeskus (Peke) ja Varhaiskasvatus ja opetus (Varko) -työryhmien tavoitteiden mukaisesti. Seurantakautena käynnistettiin neuvolan, kasvatus- ja perheneuvolan sekä varhaiskasvatuksen kanssa yhteinen toimintamallipilotti, jonka tavoitteena on tukea pikkulapsiperheitä vanhemmuudessa ja kasvatuksessa. Pilotti jatkuu vuonna 2018.

Toimialalla valmistauduttiin tulevaan sote- ja maakuntauudistukseen. Maakuntauudistuksen linjauksen mukaisesti koulupsykologit ja –kuraattorit jäävät kuntaan. Toimintakauden aikana valmisteltiin yhteensä viidentoista koulupsykologin ja –kuraattorin siirtämistä kasvatus- ja sivistystoimialalle. Siirtyminen toteutettiin vuoden vaihtuessa.

Tuusulan valtuusto päätti 8.5.2017 Tuusulan ja Nurmijärven yhteisten työterveysyhtiöiden perustamisesta. Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:n ja Uudenmaan Työterveys Oy:n toiminnan käynnistämistä valmisteltiin ja osakeyhtiömuotoinen toiminta käynnistyi 2.1.2018. Neuvottelut omistajapohjan laajentamisesta uuden osakaskunnan kanssa aloitettiin vuoden lopulla.

Olellaiset määrärahan alitukset

Toimintakulujen alitus tulee pääasiassa henkilöstökulujen alituksesta 742 t euroa, joka johtui pääosin eläkekulujen alituksesta 420 t euroa, joka puolestaan johtui konsernin varautumisesta eläkekuluihin. Toinen syy henkilöstökulujen alitukseen oli se, että rekrytointeihin liittyvät viiveet vähensivät henkilöstökuluja, kun haun aikana vakanssia ei täytetty. Pitkäaikaisten sijaisuuksien kustannukset tulivat edullisemmiksi kuin vakituisessa työsuhteessa olevat ja muun muassa avoimena olleeseen puheterapiavakanssiin ei saatu hakijoita. Palkat ja palkkiot alittuivat yhteensä 281 t euroa.

Työterveyslääkärin henkilöstökulut budjetoitiin talousarviossa henkilöstömenoihin ja kustannukset

toteutuivat lääkäripalvelujen ostoina sekä sijaismenoina. Varatut määrärahat ja toteutuneet ostot toteutuivat lähes saman suuruksina.

Asiakaspalvelun ostot alittuivat 210 t euroa. Talousarvion laadinnassa Kelan korvaamien kuntoutuksen korvauskriteereiden muutoksen arvioitiin lisäävän kunnan lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettävien terapiaostojen määrää. Talousarvion laadinnassa ennakoitiin myös, että kunnalle tulee lääkinnällisenä kuntoutuksena korvattavaksi muun muassa Kelan aikaisemmin korvaamia lymfaterapiapalveluita.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittuivat 140 t euroa, koska lääkinnällisen kuntoutuksen määrärahavaroituksessa varauduttiin kasvavan asumispalvelun aiheuttaman lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettävien apuvälineiden lisätarpeisiin sekä varauduttiin kalliimpien ilmaisjakelun hoitotarvikkeiden kasvuun (esim. monipistosdiabeetikkojen verensokerisensorit) ja kallistuviin lääke- ja mm. haavahoitotarvikeluihin. Kuntalaiset ovat myös hakeutuneet muiden kuntien tai palvelun tuottajien terveyspalveluihin, joka on vähentänyt kustannuksia.

Sairaanhoidon osalta toimintatuotot jäivät 274 t euroa alle talousarvion. Alitus selittyy ennakoitua pienemmällä kotikuntakorvausten ja lääkäripalvelujen asiakasmaksujen kasvulla. Kasvua kotikuntalaskutuksessa oli tilinpäätös 2016 nähden 25 % (84 t €), mutta tuotto-odotus jäi käyttösuunnitelmasta 185 t euroa. Samoin lääkäripalvelujen asiakasmaksutuotto-odotus alittui 189 t euroa vaikka asiakasmaksut TP 2016 nähden alittui vain 15 t euroa.

Toimintakulut olivat 94 %:a talousarvioista ja alittuivat 402 t euroa. Toimintakuluista suurin alitus oli asiakaspalvelujen ostoissa, jossa oli varauduttu tuusulalaisten valinnanvapauden myötä lisääntyvään muiden palveluiden käyttöön, jonkin verran alitusta oli hoitotarvikkeissa ja lääkkeissä. Henkilöstökulukustannuksissa oli varauduttu eläkemaksujen kasvuun konsernin taholta.

Suun terveydenhuollon toimintatuotot olivat 1,643 milj. euroa, mikä on 107,8 % talousarvion tavoitteesta. Toimintakulut olivat 4,798 milj. euroa, mikä on 97,1 % talousarviosta ja alittui 150 t euroa. Alitusta selittää varautuminen eläkemaksuihin ja palvelujen ostoihin toteumaa enemmän.

Perheiden terveyspalveluissa toimintakulut alittuivat 373 t euroa. Talousarviossa varauduttiin aikaisempien vuosien toistuvien puheterapia-, neuropsykologisten tutkimusten ja lääkinnällisen kuntoutuksen määrärahaylitysten vuoksi pysyvään palvelujen ostojen kasvuun. Seurantavuonna määrärahaa säästy, koska yksityiset palveluntuottajat eivät pystyneet vastaamaan lääkinnällisen- ja neurologisen kuntoutuksen kysyntään. Jo myönnettyt maksusitoumukset siirretään vuoteen 2018.

Työterveyshuollon toimintatuotot 0,860 milj. euroa alittuivat 89 t euroa muutettuun talousarvioon nähden. Työterveysyhtiöiden muodostamiseen suunnatun työpanoksen ennakoitiin vähentävän asiakasvastaanottotyötä ja tuottoja. Tuotot kasvoivat tilinpäätökseen 2016 verrattuna 2,2 % (19 t euroa), mutta alittuivat käyttösuunnitelman tuottokasvuodotukseen nähden 9,4 %.

Toimintakulut 768 t euroa alittuivat 113 t euroa talousarviosta. Työterveyshuollon yhtiöittämisestä liittyviin ICT hankintoihin, tilaremonttiin ja muutosvalmistelutyön aiheuttaman oman palvelun vähenemisen kompensoimista asiantuntijaostoilla varauduttiin lisämäärärahalta. Osa yhtiöiden perustamiseen tarvittavat ICT-hankinnat siirtyivät vuodelle 2018. Asiantuntijaostojen määrä jäi oletettua vähäisemmäksi koska Nurmijärvelle ja Tuusulaan palkattiin puoliksi yhteinen työterveyshoitaja ja työterveyshuollon lääkäriaikojen tarpeeseen pystyttiin vastaamaan ilman lisäostoja.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Terveyspalveluissa hammashoitolan peruskorjaus paransi yksikön työtehoa, potilasturvallisuutta ja monipuolista toiminnan järjestämistapoja. Eri ammattihenkilöiden tavoitteenmukainen työnjaon toteuttaminen helpottui ja muun muassa hammashoitajien mahdollisuus itsenäiseen vastaanotto toimintaan lisääntyi.

Hammashoitolan työyksikön uusiminen lisäsi palvelun toimintavarmuutta.

HUS Kuvantamiselle vuokrattujen tilojen remontti paransi kuvausprosessin läpikulkuaikaa ja asiakkaiden esteetöntä liikkumista tiloista. Nopeutunut kuvaustapahtuma heijastuu esimerkiksi potilaan akuuttivastaanoton kokonaisodotusaikoihin. Remontti takasi sen, että HUS Kuvantaminen toi uusittuihin tiloihin alueen moderneimmat kuvantamislaitteet.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sähköisten palveluiden (esimerkiksi tiedon käsittelyn automatiikka, muistutukset ja herätteet) ja omahoitoon ohjaavien tukipalveluiden kasvu (esimerkiksi itsemittauslaitteet ja tiedon siirto potilasjärjestelmään) tehostavat toimintaa ja hillitsevät henkilöstön lisästarvetta. Uusien työkalujen käyttöönotto vaatii investointeja ja usein hetkellistä päällekkäisten toimintatapojen ylläpitämistä, mikä saattaa lisätä siirtymäkauden kustannuksia. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti-hanke) käyttöönoton valmistelutyö tulee kuormittamaan koko toimialaa.

Keski-Uudenmaan kuntien kiinteämmän yhteistyön vuoksi palveluja tullaan tuottamaan alueen väestölle yli kuntarajojen, mikä yhdessä kuntalaisten osa-aikaisen muualla asumisen ja liikkumisen lisääntymisen vuoksi lisää asiakaspalvelujen ostoja kunnilta. Valinnanvapaushanke ei näyttäisi lisäävän muun asiakaspalvelun ostoja, mutta todennäköisesti kyllä erikoissairaanhoidon palveluostoja.

Keski-Uudenmaan sote-järjestämiskuntayhtymä päättää järjestämisen linjauksista. Kuntayhtymässä esimerkiksi kiirevastaanottoaikojen saatavuuden yhtenäistäminen voi edellyttää Tuusulan kiirevastaanoton aukiolon laajentamista, jolloin toimintaan on kohdennettava lisähenkilöstöä tai laadittava erillissopimuksia Tuusulan henkilöstön työskentelemisestä muiden kuntien toimipisteissä tai ohjauksen alaisuudessa.

Tuusulan ja naapurikuntien oppilaaksiottosopimukseen perustuen Tuusulan koulujen ulkokuntalaisoppilasmäärä kasvaa vuoteen 2019 mennessä noin 150 oppilaalla. Oppilasmäärien kasvuun tulee varautua kouluterveyden- ja suunterveydenhuollon palveluiden järjestämisessä.

Tietoisuus oppimis- ja neuropsykiatrisista ongelmista lisääntyy ja lapsia esitetään aktiivisemmin terapioihin ennaltaehkäisevistä palveluista, kasvatus- ja perheneuvolasta sekä lastenpsykiatrin ja –neurologin toimesta. Oikein kohdennetun kuntoutuksen avulla vähennetään hoitamattomiin neuropsykologisiin oirekuviin usein liittyviä käytöshäiriöitä ja tunne-elämän pulmia, jotka saattavat johtaa lastensuojelullisiin ratkaisuihin. Omana ja ostoina tuotettavaan lääkinnälliseen kuntoutuksen ja kotiin vietävän tuen tarpeen kasvuun täytyy varautua.

Tunnusluvut

	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Sairaanhoito							
Käynnit lääkärin vastaanotolla	44 456	42 802	40 365	36 287	33 046	38 000	30 831
a) kiireellinen vastaanotto		15 836	12 804	14 927	15 737		13 773
b) kiireetön vastaanotto				21 360	17 309		17 058
Asiakkaiden määrä lääkärin vo:lla	17 119	16 808	17 050	15 531	15 014	15 500	14 421
Käynnit hoitajan vastaanotolla	31 070	31 596	30 258	27 387	26 755	31 000	27 445
Asiakkaiden määrä hoitajan vo:lla	8 670	12 388	12 615	11 730	12 934	12 000	12 516
Asiakkaat lääkäri + hoitaja vo:lla			19 284	19 160	19 024	19 300	19 284
Suun terveydenhuolto							
Hoidossa olevien määrä	15 354	15 072	15 895	15 951	15 598	16 000	15 996
Käyntien lukumäärä	42 845	42 234	45 445	46 444	46 005	43 000	46 893
Kokonaismenot €/asiakas	308	304	305	311	316	274	299
Kokonaismenot €/käynti	110	108	106	107	107	101	102
Perheiden terveyspalvelut							
Käynnit terveydenhoitajalla	30 604	29 273	30 686	30 470	32 743	30 000	31 773
Lääkärikäynnit neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	7 516	7 964	7 557	7 369	7 422	8 000	6 518
Erityispalvelujen asiakkaat	1 753	1 756	1 748	1 796	2 154	2 000	2 247
Kasvatus- ja perheneuvolan asiakasperheet	266	244	242	276	273	260	270

*12.5.2014 päivistyksen muutos nro I

** 1.7.2015 päivistyksen muutos nro II

Perustelut poikkeamille

Vastaanotto toiminnassa lääkäri vastaanoton potilasmäärä on vähentynyt v. 2016 verrattuna 3,9 % (593 kpl). Vastaavasti käyntien määrä on vähentynyt n 6,7 % (2 215 kpl). Käyntimäärien väheneminen vastaa asiakasmäärän pienenemisen aiheuttamaa palvelukysynnän vähenemistä, jos arvioidaan potilaan käyvän 3-4x vuodessa vastaanotolla. Ristianalyysiä vuoden 2016 ja 2017 potilaiden välillä ei ole voitu tehdä, joten osa käyntimäärän laskusta voi selittyä hoitosuunnitelmissa, jotka eivät edellytä vuosittaisia kontrolloja lääkäri vastaanotolla. Osa käyntimäärän vähenemistä saattaa selittyä myös valinnanvapauskokeilun potilassiirtymänä, kun tuusulalaisista yksityiselle palvelun tuottajalle listautuneista 304 on aikaisemmin käyttänyt lääkäripalveluja 4-10 kertaa vuodessa ja 0-2 kertaa vuodessa lääkäripalveluja käyttäneitä oli 819. Lääkäri ja sairaanhoitaja vastaanottojen kokonaisasiakasmäärä on sen sijaan kasvanut, mikä osoittaa, että tavoitteen mukainen ammattihenkilöiden välinen työnjako toteutuu ja eri potilaat käyvät eri ammattilaisten vastaanotoilla. Tavoitteena on, että yhdellä lääkärikäynnillä potilaan asiaa hoidetaan mahdollisimman pitkälle ja rutiininomaiset seurantakäynnit toteutuvat sairaanhoitajan vastaanotoilla.

Suun terveydenhuollossa hoidossa olevia oli 15 996 henkilöä ja käyntejä heillä oli 46 893 kappaletta. Asetettu vuositavoitteeseen päästiin ja käyntien osalta ylitystä oli 3 893 verran. Perumattomia poisjääntejä oli 3 % käynneistä (1463 kpl), mikä on hieman pienempi kuin edellisenä vuonna. Taso on pysynyt lähes samana sen jälkeen, kun tekstiviestimuistutus otettiin käyttöön.

Vuosina 2016 - 2017 äitiys- ja lastenneuvolan käyntimäärät ovat pienentyneet kunnan kokonaissyntyvyyden vähentyessä. Vuonna 2017 synnytyksiä oli yhteensä 319. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tavoitteiden mukaisesti terveydenhoitajan sairaanhoitokäynnit ovat vähentyneet ja työpanosta on lisäntyvästi kohdennettu ennaltaehkäisevään työhön.

SAIRAALAPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	593	0	593	521	87,9	87,9	-72	452	15,4
Toimintakulut*	-45 408	0	-45 408	-43 840	96,5	96,5	1 568	-42 641	2,8
Toimintakate	-44 815	0	-44 815	-43 318	96,7	96,7	1 497	-42 190	2,7
Henkilöstö 31.12.	41	0	41	35,4	86,3	86,3	-6	27,0	0,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Erikoissairaanhoidossa hoidetaan kuntalaisten sellaisia sairauksia, joiden tutkimus, hoito tai kuntoutus vaatii lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaista asiantuntemusta tai erityisiä laitteita ja olosuhteita. Lähtökohtana on, että kuntalaiset saavat tarvitsemansa hoidon ja palvelut sovitun hoidon porrastuksen mukaan. Palveluja ostetaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS), Kiljavan sairaalasta, Rinnekodista ja yksityissektorilta. Osa erikoislääkäripalveluista järjestetään lähipalveluina terveyskeskuksen tiloissa.

Olenaiset tapahtumat tulosalueella

Hyvinkään sairaalan yhteyteen rakennettava perusterveydenhuollon ja sairaalatoimintojen uudisrakennuksen rakentaminen eteni aikataulussa ja käyttöönotto toteutuu vuoden 2018 lopussa. HUS:n apuvälinekeskuksen ja Hyvinkään sairaalan apuvälineyksikön toiminnan suunnittelu eteni. HUS apuvälinekeskus omistaa apuvälineet ja vastaa niiden elinkaareen liittyvistä logistisista palveluista, hallintajärjestelmistä sekä vaativan erityistason apuvälinepalvelutoiminnasta. Apuvälineyksikkö koordinoi ja toteuttaa alueellista apuvälineiden lähipalveluja. Toiminta pilotoidaan ensin Hyvinkään sairaalan ja kaupungin kanssa ja asteittain palvelu laajenee koskemaan kaikkia Keski-Uudenmaan kuntia.

Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja alueen jäsenkuntien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma päivitettiin, ja tavoitteet sovitettiin yhteen Keski-Uudenmaan sote-järjestäjäkuntayhtymän tavoitteiden kanssa. Terveyspalvelut järjestetään tavoitellen tarkoituksenmukaista hoidon porrastusta ja yhtenäisiä sekä sujuvia hoito- ja palveluketjuja. Psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta siirtyi perusterveydenhuollon seurantaan toistakymmentä potilasta.

Tuusula osallistui aktiivisesti Keski-Uudenmaan alueen palveluiden kehittämishankkeisiin. Alueella suunniteltiin akuuttitoiminnan yhdenmukaistamista, kuntien akuuttiosastojen toiminnan linjauksia ja toiminnan nivoutumista erikoissairaanhoidon päivystys- ja osastotoimintaan, terveydenedistämisen huomioista sairaanhoidon akuuttipalveluissa, suun terveydenhuollon akuuttipalvelujen keskittämistä ja yhtenäisen alueellisen kotisairaalatoiminnan käynnistämistä. Tulosalueella valmistauduttiin fysioterapeutin suoravastaanottotoimintamallin käyttöönottoon.

Tuusula osallistui alueellisen akuuttihoitojärjestelmän kärkeen kotisairaalapilottiin 1.9 – 30.11.2017. Akuutti jatkohoito- ja kuntoutusosaston nimi muutettiin alueellisen tavoitteen mukaisesti Akuuttiosastoksi. Akuuttiosastot tiivistivät yhteistyötään muun muassa sairaalasta akuuttiosastohoitoon tarvitsevien ruuhkaheippujen purkamiseksi. Kehitystyötä tehtiin potilasturvallisten toimintatapojen lisäämiseksi ja

potilasvirran nopeuttamiseksi. Lääkkeenjako-prosessin kehittämisen myötä lääke- ja nestehoitoon liittyvät vaaratapahtumat vähenivät 39 %.

Akuutti kotihoidon nimi muutettiin alueellisen tavoitteen mukaisesti Kotisairaalaksi. Toimintavarmuus parani lisähoitajavakanssien avulla ja yksikkö pystyi vastaamaan erikoissairaanhoidosta sekä terveyskeskuksen omista toimipisteistä tulevien asiakkaiden hoidosta sekä palliativisten asiakkaiden tarpeista omalta osaltaan. Tuusula osallistui alueelliseen kotisairaalapilottiin, jossa kuntarajat ylittävä toimintatapa vakiinnutettiin.

Kiljavan sairaala toimii osana sairaalajakohoidon ja kuntoutuksen alueellista palveluketjua. Tuusulan Kiljavan potilaspaikkakäyttö jäi alle tavoitteen 14,4, aktiivisesta laitospotilaiden hausta huolimatta. Omaishoitajakuntoutusjaksojen määrää kasvatettiin palveluprosessia kehittämällä.

Olellaiset määrärahan alitukset

Konsernissa varauduttiin koko kunnan laajuisesti eläkekuluihin toteumaa enemmän. Tulosalueen henkilöstökulut alittuivat 584 t euroa, eläkekulut alittuivat 631 t euroa.

Erikoissairaanhoidon tilinpäätöksessä kulut 39,312 milj. euroa alittuivat 950 t euroa talousarviosta. Suurin alitus oli henkilöstökuluissa, sillä erikoissairaanhoidosta ei aiheudu henkilöstökuluja, mutta sinne oli varattu 581 t euroa eläkevakuutuskuluja varten, jotka jäivät toteutumatta kokonaan. Asiantuntijapalveluostot (lähinnä lääkäripalveluostot Aavasta ja konsultoivat erikoislääkärit) alittuivat 262 t euroa ja asiakaspalveluostot (muun muassa Rinnekodin, Terho-Säätiön, Hyvinkään seudun mielenterveysyksikön palvelut) alittuivat 130 t €.

HUS palvelusuunnitelman talousarviossa varauduttiin 37,085 milj. euron kuluihin. Vuoden alussa kunta maksoi kalliin hoidon tasausmaksun ennakkoa 1,077 milj. euroa. Kalliin hoidon tasaukselle ei ollut talousarviovarausta. HUS ilmoitti kesäkuussa, että Tuusula saisi vuoden 2017 ylijäämäpalautusta noin 1,4 milj. euroa. Tuusula on maksanut palveluiden käytön perusteella jäsenkuntien maksuosuuden tasausta huhtikuussa 0,7 milj. euroa ja heinäkuussa 0,7 milj. euroa. Marraskuun lopussa ylitysennuste oli 1,147 milj. euroa (3,1 %). HUS:n tilinpäätös ei ole valmistunut.

Sairaalahoidon toimintakuluihin varattu määräraha alittui 604 t euroa. Talousarviossa varauduttiin akuuttiosaston ja vainajien tilan sekä Tuusulan kuvantamispisteen remonttien aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Tähän liittyen alitusta tuli n. 100 t euroa (Matkustus- ja kuljetus, lähinnä akuuttiosaston siirtokuljetukset alittuivat 45 t euroa, kuvantamispalvelut 33 t euroa ja pesulapalvelut 17 t euroa) Akuuttiosaston potilasprofiilin muutoksen vuoksi varauduttiin kalliimpien lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden lisääntyneeseen käyttötarpeeseen, näistä alitusta tuli 140 t euroa.

Kiljavan käyttöön varauduttiin palvelusopimuksen mukaisen 14,4 paikan käytön mukaisesti. toteutunut paikkakäyttö / kk oli 12,7 ja alitusta palvelujen ostossa oli 358 t euroa.

Sairaalapalveluiden toimintatuotot alittuvat noin 70 t euroa. Akuutti kuntoutus ja jatkohoito – osaston kuormitus mitoitettiin 90–92 % täyttöasteelle ja maksutuotot arvioitiin sen mukaan, kun todellinen kuormitus vuoden aikana oli 82 %.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Vainajien tilaremontin myötä kylmiökapasiteetti kasvoi yhdeksästä paikasta viiteentoista. Akuuttiosaston remontin avulla luotiin uusia tilaratkaisuja, jotka mahdollistavat monipuolisemman potilassijoittelun ja tehostavat potilasvirtausta sekä potilasturvallisuutta. Remontin toteuttamisen jälkeen epidemioiden aiheuttamia osastosulkuja ei ole ollut.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

HUS:n peruspalvelut tulevat pysymään pääsääntöisesti ennallaan. Psykiatristen potilaiden hoito tulee enenevässä määrin keskittymään Helsinkiin ja Hyvinkäälle Kellokosken sairaalan lakkauttamisen vuoksi. Hyvinkään sairaalan rooli lähisairaalaan tulee kasvamaan muun muassa alueellisen kotisairaaloiminnan, akuuttiosastojen yhteistoiminnan ja apuvälineyksikön toiminnan laajetessa alueen kaikkiin kuntiin 2019.

Alueen väestönkasvun, ikääntymisen, päivystyspalveluiden keskittymisen ja ikääntyvän väestön palvelurakenteen muutoksen myötä ensihoidon tehtävämäärät tulevat kasvamaan. Vastaavasta syystä erikoissairaanhoidon tulee etsimään uusia keinoja lähetemäärien kasvun hillitsemiseksi. Tällaisia keinoja voivat olla muun muassa erikoislääkäripalveluiden integroiminen muuhun avohoitoon, uudistuvat konsultaatiokanavat ja virtuaalihoidot. Raja erikoissairaanhoidon tuottamien palveluiden ja peruspalveluiden välillä tulee osittain hämärtyvän.

Valinnanvapauslainsäädäntö tulee asettamaan sote-keskuksissa toimivien erikoislääkäripalveluitte. KU-sote järjestäjäkuntayhtymä yhdessä Hyvinkään sairaalan kanssa arvioi nykytoiminnassa tarkoituksenmukaisimman tavan järjestää lähierikoislääkäripalvelut. Kuntayhtymän tulee selvittämään esimerkiksi geriatri- ja fysiatripalvelujen järjestämisen alueella.

Kiljavan sairaalan laitospalvelut integroidaan tiiviimmin Keski-uudenmaan alueen muuhun, esimerkiksi kotikuntoutustoimintaan.

Tunnusluvut

	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Akuuttiosasto *							
Hoitopäivät				10 057	10 187	10 400	9 968
Potilaat				617	1 131	950	1 204
Hoitojakson pituus (ka)				¹⁾ 16			
				²⁾ 9,45	8,0	9,0	7,5
Käyttöaste %				95 %	84 %	90 %	82 %
HUS							
Hoitopäivät yhteensä	19 846	19 396	19 132	18 109	18 016	20 000	18 084
- josta psykiatriset	7 341	5 887	4 087	3 661	3 606	4 000	3 558
Nord-drg-hoitojaksot	13 792	14 285	15 244	15 902	16 993	16 800	18 036
Käynnit (pkl)	44 781	45 283	46 944	48 680	49 430	48 000	48 044
Euroa/asukas (palvelusuunnitelman seurannan mukainen)	859	980	913	995	942	958	954
HYS YLE-päivystys lääkäri vo**		1 003	1 631	2 599	3 208	3 300	3 326
HYS YLE-päivystys hoitaja vo		40	144	297	397	400	459
Kokonaismenot € / YLE-päivystyskäynti		144	153	153	170	135	163
Kotisairaala ***							
Asiakkaat					234	350	508
Käynnit				865	3400	4 200	4 535
Kiljavan sairaala							
Hoitopäivät yhteensä		3 285	5 399	5 317	5 152	5 256	4 633
Keskim. paikkakäyttö kk:ssa		13,1	14,8	14,7	14,1	14,4	12,7
Euroa/hoitopaikka		82 525	108 889	95 238	97 747	118 000	105 665

1) AKU keskimääräinen hoitjakson kesto 1.1–31.8.2016

2) AKU keskimääräinen hoitjakson kesto 1.9–31.12.2015

* Terveyskeskussairaalan jako akuuttisairaalaan ja kotiuttamis- ja arviointitoiminnaksi toteutettiin 1.7.2015. Osastojen suoritettuja ei ole aikaisemmilta vuosilta. Akuuttijatkohoito- ja kuntoutusosaston (AKU) nimi muutettiin v. 2017 akuuttiosastoksi. Näin yhtenäistettiin kaikkien alueen kuntien vastaavanlaisten osastojen nimet. Osastolla on 30 hoitopaikkaa, alkuperäisenä tavoitteena oli n. 95 % käyttöaste ja n. 15 vrk hoitjakson kesto. Tavoitteita on tarkennettu toiminnan muuttuessa.

- HUS psykiatrian hoitopäivien väheneminen jatkuu jo useamman vuoden peräkkäin. Tämä on seurausta tietoisesta muutoksesta, jossa pitkäaikaishoitoa on siirretty avohoitoon.

** Ympäri vuorokautinen päivystys siirtyi kokonaan HYS:lle 1.7.2015 alkaen

*** Akuutti kotihoidon (KOTIAKU) toiminta käynnistyi 6.7.2015, nimi vaihdettiin Kotisairaalaaksi v.2017.

**** Tyhjät kentät tunnuslukutaulukossa johtuvat siitä, että HUS tilinpäätös ei ole valmistunut toimintakertomuksen laadintaan mennessä

Perustelut poikkeamille

HUS:n tilinpäätös ei ole valmistunut, joten kaikkia tunnuslukuja ei ole saatavilla.

Akuuttiosaston remonttiajan paikkamäärävähennyksestä huolimatta osastolla hoidettujen potilaiden kokonaismäärä kasvoi 73:lla ja hoitjakson pituus laski 7,5 päivään. Käyttöaste 82 % on talousarviotavoitetta matalampi, mutta nopean potilaskierron vuoksi hyväksyttävää.

Kotisairaalan toiminta tehostui lisähoitajaresurssien myötä. Erityisesti saattohoidettavien hoitokertojen määrä lisääntyi tavoitteiden mukaisesti.

Kiljavan sairaalan paikkakäyttö jäi alle tavoitteen. Merkittävämpänä selitteenä on Kiljavan pitkäaikaishoitopaikkojen käytön väheneminen osittain parantuneen asumispalvelutarjonnan vuoksi.

VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	4 164	0	4 164	4 305	103,4	103,4	141	4 308	-0,1
Toimintakulut*	-30 895	-533	-31 428	-30 754	99,5	97,9	674	-31 825	-3,4
Toimintakate	-26 731	-533	-27 264	-26 449	98,9	97,0	815	-27 516	-3,9
Henkilöstö 31.12.	190	0	190	196,0	103,2	103,2	6	162,0	21,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Vanhusten- ja vammaisten palveluiden tulosalueen palveluilla edistetään hyvinvointia, terveyttä ja itsenäistä suoriutumista vanhuksille, vammaisille ja sairaille. Avopalveluissa järjestetään asiakkaiden tarpeista lähtevää oikea-aikaista palvelua ja arjen tukea vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja ikääntyneiden asiakkaiden omaan elämänympäristöön. Oikea-aikaisilla ja oikein mitoitetuilla palveluilla edistetään asiakkaan omia voimavaroja. Pitkäaikaishoitoa järjestetään kunnassa erityistä hoivaa ja hoitoa tarvitseville kuntalaisille. Kotiutus- ja arviointiyksikössä hoidetaan 65 vuotta täyttäneitä asiakkaita, joilla ei ole akuuttia sairaanhoidon tarvetta, mutta he tarvitsevat kuntoutusta, arviointia tai palveluiden selvittelyä. Lyhytaikaishoidon jakson tavoitteena on kotiutuminen tai palveluasumiseen siirtyminen.

Palvelujen ja hoidon suunnittelu ja toteutus perustuvat valtakunnallisiin suosituksiin ja näyttöön perustuviin hyviin hoitokäytäntöihin.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Kotihoidon työn organisoimisen kehittämiseksi, optimaalisen työvoimatarpeen määrittämiseksi, työn ruuhkahuippujen tasaamiseksi, työhyvinvoinnin lisääntymiseksi ja palvelun asiakaslaadun lisäämiseksi kotihoidossa käynnistettiin kesällä kehittämisprosessi, jolla myös asiakaskohtaista välitöntä työaikaa saadaan lisättyä ja kohdennettua resurssit tarkoituksenmukaisesti eri tiimien kesken.

Tavoitteena on ollut, että perhehoidon ja omaishoidon osuutta palvelujen järjestämistapana lisätään. Muiden palvelumuotojen (esimerkiksi asumispalvelu) palveluun pääsyn kriteereihin tuli vuoden alusta muutos siten, että aina ensin kartoitetaan perhehoidon sopivuus asiakkaalle. Keväällä toteutettiin uusien ikäihmisten perhehoitajien valmennuskurssi. Vuoden loppuun mennessä kaikilla kolmella vanhuspalluuden sosiaaliohjaajalla on ikäihmisten perhehoidon kouluttajapätevyys. Ikäihmisten perhehoidon piirissä oli joulukuussa 15 asiakasta, joista neljä (4) pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoidossa. Kehitysvammaisten perhehoidon soveltamisohje päivitettiin keväällä ja Keski-Uudenmaan kuntien kanssa yhdessä valmisteltu ikäihmisten perhehoidon toimintaohje elokuussa.

Omaishoidon tuen toimintaohjetta päivitettiin keväällä, jonka seurauksena muun muassa omaishoitajien mahdollisuutta vapaan pitämiseen parannettiin lisäämällä vapaan järjestämistapoja. Uutena omaishoitajille annettiin mahdollisuus muun muassa vaihtaa vapaapäivä esimerkiksi neljään tuntiin henkilökohtaista hoitoa kotiin annettavaan palveluun sekä oikeuteen jakaa vapaapäivä tietyin edellytyksin alle vuorokauden mittaisiin osiin. Myöntämisen kriteereitä pysyivät ennallaan. Omaishoidon vapaan palveluseteli on antanut

lisää vaihtoehtoja vapaiden käyttämiselle mm. mahdollistamalla hoitajan palkkaamisen hoidettavan kotiin. Palvelusetelien käyttäjien määrä omaishoidon vapaiden järjestämisessä onkin kasvanut.

Riihikallioon rakennetun vanhusten uuden tehostetun palveluasumisen toimintayksikön Riihikodon vihkiäisiä vietettiin kesäkuussa. Riihikodossa lyhytaikaishoito keskitettiin omaan yksikkönsä. Lyhytaikaishoitajaksojen sisällön kehittämisen tavoitteena on luoda jaksosta entistä paremmin kotona asumista ja omaishoitoa tukeva palvelu.

Syksystä 2016 alkanut tehostetun asumispalvelun ostopalvelujen lisääntyminen taittui kesään 2017 mennessä. Uusia sijoituksia pystyttiin alkuvuona tekemään Riihikodosta vapautuneille asumispaikoille poikkeuksellisen paljon. Tämä hillitsi ostopalvelujen kasvua alkuvuonna. Syksyn kuluessa ostopalvelujen tarve jälleen lisääntyi ollen joulukuussa kymmenen paikkaa enemmän kuin alkuvuodesta.

Kesällä kotiutus- ja arviointiyksikkö oli remontissa, jonka aikana asiakaspaikat vähenivät neljällä. Yksikön toimintamallin mukaan palvelua järjestettiin asiakkaiden kotona. Kotiutumista tukevaa työtä tehtiin poistamalla asiakkaiden kotona mahdollisuuksien mukaan asumisen esteitä, omatoimivalmennuksella sekä ennalta ehkäisevällä toimintamallilla. Näillä toimilla pystyttiin ehkäisemään asiakkaan toimintakyvyn hiipumista ja asiakkaan siirtymistä vaativampien palveluiden piiriin. Kotiutumista edistettiin kotiutumisen edellytysten varhaisemmalla selvittämisellä ja vanhussosiaalityön työpanosta kotiutumisprosessiin lisättiin.

Etelä-Tuusulan ikäihmisten päivätoiminta siirrettiin kesäksi remontin alta väliaikaisesti Kellokoskelle Kustaa Aadolf-taloon. Kotiutus- ja arviointiyksikön remontti valmistui lokakuussa ja päivätoiminta palautettiin Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysaseman tiloihin.

Vanhuspalveluissa osallistutaan useisiin kehittämishankkeisiin sekä Keski-Uudenmaan sote-alueella että Uudenmaan alueella. Kehittämiskohteina ovat muun muassa keskitetty palveluohjaus ja palvelutarpeen arviointi, omaishoito, perhehoito, vanhuspalveluiden myöntämiskriteerit ja kotikuntoutusmalli. Tavoitteena on käynnistää virtuaalipotiloiden -pilotti vuoden 2018 aikana.

Kehitysvammaisten henkilöiden tuetun asumisen asiakasmäärä on kasvanut. Myös ohjattuun asumiseen (asuminen ilman yövalvontaa) on voinut sijoittua aiempaa enemmän asiakkaita, koska seudulle on tullut uusia palveluntuottajia tätä palvelua toteuttamaan. Vaativissa autetun asumisen palveluissa (sisältää yövalvonnan) asiakasmäärä on vastaavasti vähentynyt.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisyksikön Neitoperhon tiloja suunniteltiin yhdessä asiakkaiden ja omaisten kanssa. Asumispalveluyksikön rakentaminen on viivästynyt alkuperäisestä aikataulusta ja rakentaminen alkanee kesällä 2018. Yksikön toiminnan arvioidaan käynnistyvän keväällä 2019. Yksikköön muuttavien asiakkaiden muuttovalmennus aloitettiin toimintavuonna.

Vammaispalveluissa osallistuttiin Keski-Uudenmaan kuntien yhteisen henkilökohtaisen avun keskuksen valmisteluun. Hyvinkäälle sijoittuvan toimintayksikön toiminta alkoi vuoden 2018 alussa. Keskus hoitaa henkilökohtaisten avustajien työnantajina toimivien vammaisten henkilöiden ohjausta ja neuvontaa sekä hoitaa avustajien palkanmaksuun liittyviä tehtäviä.

Uudenmaan soten valmistelussa Tuusula on mukana muun muassa vammaispalvelujen kuljetuspalvelujen, henkilökohtaisen avun palveluiden ja palvelutarpeen arvioinnin kehittämisessä.

Vammaispalveluissa tehtiin toiminta- ja kustannus selvitys yhteistyössä FCG kanssa. Tavoitteena oli löytää kustannuksia hillitseviä toimintatapoja. Selvitys valmistui elokuussa toimenpide-esityksineen, joiden toimeenpano aloitettiin välittömästi.

Olellaiset määrärahan alitukset ja ylitykset

Palveluostot alittuivat noin 0,7 milj. euroa, eläkekulujen alitus oli 165 t euroa. Palveluostojen alitus johtui vanhusten yksityisen palveluasumisen, kotihoidon sekä ikäihmisten perhehoidon alittumisesta. Ikäihmisten perhehoito ei laajentunut palveluksi siinä määrin kuin oli ennakoitu. Asiakasmäärät eivät toteutuneet täysin ennustetusti.

”Yksityinen palveluasuminen” alittui 250 t euroa, joka johtui siitä, ettei sijoituksia ollut vuoden aikana niin paljon kuin ennakoitiin. ”Kotihoito” alittui 100 t euroa, kunta ei osta enää ateriapalveluja eikä kauppakassia, eikä näin ollen subventoi välissä. ”Ikäihmisten perhehoito” alittui 100 t euroa, ei laajentunut siinä määrin kuin oli ennakoitu. Asiakasmäärien (asumispalvelun) osalta nettolisäys oli negatiivinen arvioituun (keskimääräinen nettolisäys tehostetussa palveluasumisessa on 15 paikkaa /vuosi). Kevään 2017 asiakaspoistuma suurempi kuin vuonna 2016 yhteensä. Syksyn kuluessa tehtiin 10 sijoitusta enemmän verrattuna alkuvuoden tilanteeseen.

Säännöllisen kotihoidon ja omaishoidon asiakkaiden määrä on ennakoitua alhaisemmalla tasolla.

Kotihoidon käyntimäärät ja kahden hoitajan tekemien käyntien määrät ovat kasvaneet, mutta säännöllisen kotihoidon asiakkaiden määrä on vähentynyt. Maaliskuun alusta voimaan astuneiden kotihoidon kriteerien mukaisesti, kotihoidon asiakkuus aloitetaan määräaikaisella arviointijaksolla, jonka kuluessa arvioidaan tarvittavan palvelun määrä ja toimenpiteet. Näin ollen tarvittavan palvelun määrää ja toimenpiteitä voidaan vähentää tai kokonaan poistaa. Tämä on ollut eräs vaikuttava tekijä asiakasmäärän laskuun säännöllisessä kotihoidossa.

Omaishoidon tuen osalta lisäystä ei tapahtunut ennakkoidusti, vaan tuen saajien määrä aleni jonkin verran. Erytisen suuri vähennys tapahtui yli 65-vuotiaiden omaishoidettavien määrässä vuoden aikana. Tältä osin määrät laskivat vuoden 2013 tasolle.

Vammaispalveluissa kehitysvammaisten laitoshoidon sekä työ – ja päivätoiminnan ostot alittuivat, koska asiakasmäärä oli ennakoitua vähäisempi. Kehitysvammaisten palveluiden asiakaspalvelujen ostot alittuivat 230 t euroa, ”Työ- ja päivätoiminnan” ostot alittuivat 120 t euroa, koska asiakasmäärä on ollut vähäisempi kuin ennakoitu, ”Kehitysvammaisten laitoshoidon” alittui 150 t euroa, koska yksi asiakas poistui palvelun piiristä helmikuussa 2017.

Muut kulut alittuivat tulosalueen osalta 403 t euroa, joka johtuu vanhusten ympärivuorokautisten yksiköiden vuokrasta, jotka alittuivat 349 t euroa. Riihikodon muuttoon liittyviä varauksia tehtiin noin 200 t euroa vuodelle 2017, vuokraa ei ollut vielä tiedossa vuodelle 2017 talousarvion laadinnan yhteydessä, jonka vuoksi vuokra arvioitiin A-rakennuksen mukaisesti. Koneiden ja laitteiden vuokrat alittuivat myös vanhusten ympärivuorokautisissa yksiköissä 92 t euroa, koska pystyttiin hyödyntämään Tuuskodon koneita ja laitteita.

Tuloissa yksityisen palveluasumisen asiakasmaksutuotot ja kotikuntakorvaustulot ylittyivät.

Vammaisten henkilökohtaisen avun asiakasmäärä on kasvanut (TP2016: 114; TP2017 133), jonka vuoksi vammaispalvelujen määräraha ylittyi noin 316 t euroa. Myös tulosyksikötasolla vammaispalveluiden määräraha ylittyi hieman (noin 37 t euroa).

Kaiken kaikkiaan tulosalueen henkilöstökulujen ylitys on 195 t euroa, josta palkat ja palkkiot ylittyivät 364 t euroa. Henkilöstökorvaukset ylittyivät hieman, samoin erilliskorvaukset sekä sijaisten palkat, jotka ylittyivät 369 t euroa. Tämä johtuu sijaisten määrän runsaasta käytöstä sekä siitä, että lyhytaikaisia poissaoloja oli paljon ja sijaisia oli vaikea saada, jolloin henkilökunta teki ylimääräisiä vuoroja ja sai siitä erilliskorvausta.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Joulukuussa 2016 tapahtuneen Tuuskodon toiminnan lakkauttaminen ja toimintojen siirtäminen Riihikallioon sekä Riihikodon käynnistäminen on tehostanut toimintaa. Pienemmillä kokonaisneliömäärillä on saatu aikaisempaa paremmin toimivat tilat siten, että asiakkailta on entistä enemmän tiloja käytössään.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vanhusten tehostetun palveluasumisen tarve kasvaa edelleen. Nyt keskimääräinen nettokasvu on noin 15 paikkaa vuodessa. Vuoden 2018 talousarvio on budjetoitu tämän mukaisesti niin, että kasvu ajoittuu tasaisesti koko vuodelle. Muiden menojen osalta ennakoidaan edettävän talousarvion mukaisesti lukuun ottamatta vanhuspalvelujen suuria toimintayksiköitä Riihikotoa ja Kotihoitoa, joissa sijaisten tarve on edelleen talousarvioon varattua suurempaa. Ylitykset ennakoidaan voitavan kattaa muista menoista.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen ja työ- ja päivätoiminnan ostoissa on molemmissa varattuna vähemmän määrärahaa vuodelle 2018 kuin vuonna 2017 kului. Samoin on tilanne vaikeavammaisten palveluasumisessa. Kun ostopalvelujen hinnat nousevat, talousarviossa pysyminen tarkoittaisi asiakkaiden poistumista palvelujen piiristä. Vuoden 2017 suunta oli molempien asumispalvelujen osalta aleneva ja siirtymistä kevyempiin asumispalveluihin tapahtui.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen osalta tämä on erityisesti mahdollista avopalvelujen uusien omien asumisen ohjaajien myötä. Vaikutusten ennakoidaan kuitenkin näkyvän vasta loppuvuodesta. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan ja vaikeavammaisten palveluasumisessa osalta käytön ei kuitenkaan ennakoida vähentyvän viime vuodesta.

Tunnusluvut

Vanhusten ja vammaisten palvelut	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Valtakunnalliset vanhustenhuollon palveluindikaattorit*						
<i>%-osuus 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista:</i>						
Pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12.	3,4	1,4	1,1	0,3	0,3	0,1x
Tehostetussa palveluasumisessa 31.12	4,2	6,7	6,5	7,6	7,2	7,7x
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11.	13,3	10,7	9,5	8,5	10,2	8,2x
Omaishoidon tuen piirissä vuoden aikana	3,5	3,8	3,9	4,3	3,9	4,1x
Vanhusten tehostettu palveluasuminen **						
<u>Omat toimintayksiköt</u>						
Asiakkaat 31.12. **	99	118	118	118	111	111
Hoitopäivät**	35715	40419	42 123	42 319	39 700	39 301
<u>Ostopalvelut</u>						
Asiakkaat 31.12.	69	78	86	107	113	112
Hoitopäivät	23570	24527	28 909	33 486	37 600	36 656
<u>Bruttomenot</u> hoitopäivää kohden						
- Omat toimintayksiköt	173	170	165	164	148	146
- Ostopalvelut	148	143	154	145	153	144
Vammaispalvelut						
Palvelunsaajat 31.12.						
- Kuljetuspalvelu	385	431	461	505	500	533
- Henkilökohtainen apu	54	80	96	114	115	133
- Palveluasuminen***	54	54	49	51	50	45
Palveluasumisvuorokaudet asumisyksiköissä	8 760	10 179	9 342	9 462	9 500	9 434
Kehitysvammaispalvelut						
Palvelunsaajat 31.12.						
- Työ- ja päivätoiminta****	97	97	100	101	102	104
- Autettu asuminen	63	67	69	68	70	63
Autetun asumisen asumispäivät	23 824	23 743	24 356	24 862	25 500	22 725
Muut vanhus- ja vammaispalvelut						
Kotiutus- ja arviointiyksikön hoitopäivät			4 901	5 272	4 950	4 552xx
Kotihoidon käynnit	127584	126603	122 322	134 102	132 000	140 314
Säännöllisen kotihoidon piirissä asiakkaita 30.11.	329	283	270	269	280	259
Omaishoidettavat 31.12.	158	171	188	183	193	177

* Valtakunnalliset suositukset vuoteen 2017 %-osuus 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista:

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12. 2-3 %

Tehostetussa palveluasumisessa 31.12. 6-7 %

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11 13-14 %

Omaishoidon tuen piirissä vuoden aikana 6-7 %

(Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö ja Kuntaliitto: Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. STM:n julkaisuja 2013:11)

** Luvut sisältää vuosien 2013-2016 osalta myös Tuuskodon laitoshoidon

*** Vammaispalvelujen palveluasuminen sisältää palveluasumisen sekä palveluasumisyksiköissä että palveluasumisen asiakkaan kotiin

**** Sisältää Toimintakeskus Kettusen lisäksi ostopalvelut

x Luvut on toistaiseksi arviolukuja, koska ennakkoväestötietoja ei ole toistaiseksi saatavissa

xx paikkaluku alhaisempi remontin vuoksi 5 kk

Perustelut poikkeamille

Vuoden lopussa 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista oli pitkäaikaisessa laitoshoidossa hieman vähemmän kuin ennakoitiin. Toisaalta tehostetun palveluasumisen piirissä oli puolestaan vähän enemmän 75-vuotiaista kuntalaisista kuin ennakoitiin. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 75-vuotiaista kuntalaista selvästi vähemmän kuin ennakoitiin ja suunta on ollut viimevuodet laskeva.

Kotihoidon käyntimäärät ja kahden hoitajan tekemien käyntien määrät ovat kasvaneet, mutta säännöllisen kotihoidon asiakkaiden määrä on vähentynyt. Maaliskuun alusta voimaan astuneiden kotihoidon kriteerien mukaisesti, kotihoidon asiakkuus aloitetaan määräaikaisella arviointijaksolla, jonka kuluessa arvioidaan tarvittavan palvelun määrä ja toimenpiteet. Näin ollen tarvittavan palvelun määrää ja toimenpiteitä voidaan vähentää tai kokonaan poistaa. Tämä on ollut eräs vaikuttava tekijä asiakasmäärän laskuun säännöllisessä kotihoidossa.

Omaishoidon tuen piirissä vuoden aikana oli ennakoitua enemmän yli 75-vuotiaasta väestöstä. Toisaalta poikkileikkauspäivänä 31.12. omaishoidettavia oli ennakoitua ja edellisvuosia vähemmän. Tämä kertoo siitä, että omaishoidossa asiakkuudet ovat lyhentyneet ja vaihtuvuus lisääntynyt. Erityisen suuri vähennys tapahtui yli 65-vuotiaiden omaishoidettavien määrässä vuoden aikana. Tältä osin määrät laskivat vuoden 2013 tasolle.

Vammaispalveluissa kuljetuspalveluiden ja henkilökohtaisen avun asiakasmäärät lisääntyivät ennakoitua enemmän. Toisaalta palveluasumisen asiakasmäärä vähentyi ennakoitua enemmän.

Vammaispalveluissa kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden lukumäärä lisääntyi hieman ennakoitua enemmän. Autetun asumisen asiakasmäärät ja asumispäivät vähentyivät ennakoitua enemmän. Asiakkaita poistui palvelun piiristä ja siirtyi kevyempien asumispalvelujen piiriin, kuten ohjattu- ja tukiasuminen. Kehitysvammaisten asumispalveluissa on myös nyt aikaisempaan enemmän kevyempiä asumispalveluvaihtoehtoja tarjolla.

KEHITTÄMIS- JA HALLINTOPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	2	11	13	121	6 065,7	933,2	108	8	1 359
Toimintakulut*	-2 347	0	-2 347	-2 036	86,8	86,8	311	-1 097	86
Toimintakate	-2 345	11	-2 334	-1 915	81,7	82,0	419	-1 089	76
Henkilöstö 31.12.	17,0	0,0	17,0	16,8	98,8	98,8	-0,2	10,5	60,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Kehittämisen ja hallintopalveluiden tehtävänä on tuottaa hallinto- ja talouspalveluita sisäisille ja ulkoisille asiakkaille. Kehittämisen ja hallintopalvelut vastaa hanketoiminnasta ja kehittämistyöstä.

Kehittämisen ja hallintopalveluiden tulosalue sisältää toimialajohdon ja talous- ja hallintopalvelut sekä järjestöavustukset ja kuntalaisvaikuttamisen. Sosiaali- ja terveystalouden toimintamäärärahat ovat tällä tulosalueella.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun (Apotti) käyttöönoton valmistelut etenivät vuoden 2017 aikana, kun kunta merkitsi Oy Apotti Ab:n osakkeita. Käyttöönottoon liittyvät merkintä- ja aikatauluneuvottelut saatiin valmiiksi toukokuussa 2017. Apotin käyttöönotto ja siihen liittyvät tehtävät keskitettiin Tuusulan Apotti-toimistoon. Tuusulan Apotti-hanketta tehdään yhteistyössä Oy Apotti Ab:n, järjestelmien toimittajien ja käyttäjien sekä kunnan tietojärjestelmäpalveluyksikön kanssa. Apottitoimiston kanssa tehtävään yhteistyöhön kohdistettiin terveystalousta lääkäriin, hammaslääkäriin ja sairaanhoitajan työpanosta yhteensä 1,2 henkilötyövuotta. Puuttuva työpanos korvattiin sijaisilla.

Suun terveydenhuolto liittyi kansalliseen potilastiedon arkistoon (KanTa) marraskuussa 2017. Sosiaalihuollossa valmistellaan liittymistä KanTa-palveluihin. Tuusula on ollut mukana valtakunnallisessa Kansa-kouluhankkeessa, jossa edistetään määrämuotoisen kirjaamisen käyttöönottoa sekä kansallisten luokitusten ja asiakirjarakenteiden toimeenpanoa asiakastietojärjestelmiin.

Tilakustannuksissa varauduttiin Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysaseman väistötilatarpeisiin remontin takia. Kotiutus- ja arviointiyksikön remontti valmistui lokakuussa ja väistötiloissa toteutettu päivätoiminta siirtyi omiin tiloihinsa Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasemalle.

Taloussuunnitelman toteutumisesta raportoitiiin kuukausittain toimialan johtoryhmälle, sosiaali- ja terveystaloukselle ja kunnanhallitukselle. Asiakirjahallintajärjestelmä CaseM otettiin toimialalla käyttöön loppukevällä 2017.

Palveluiden tuotteistamista ja tuotteistettujen palveluiden hintojen päivittämistä oman toiminnan kustannustietoisuuden ylläpitämiseksi sekä kuntalaskutuksen perusteiden määrittämiseksi jatkettiin edellisinä vuosina aloitetun tuotteistamissuunnitelman mukaisesti.

Sote- ja maakuntauudistukseen sekä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän järjestämismalliin valmistauduttiin kartoittamalla kunnan järjestämisvastuulla olevia palveluita ja tehtäviä sekä osallistamalla valmistelua tekeviin työryhmiin.

Olellaiset määrärahan alitukset

Vuodelle 2017 talousarviossa oli varattu Apotti-hanketoimistolle määrärahaa 200 t euroa, josta toteutui noin 151 t euroa.

Tulosalueen palvelujen ostot alittuivat noin 0,6 milj. euroa, josta ICT-palvelut 0,4 milj. euroa. ICT-palveluiden alitus johtui siitä, että suuri osa ICT-hankinnoista jäi toteumatta palveluntarjoajan toimitusvaikeuksien vuoksi (suun terveydenhuollon ja perusterveydenhuollon kanta). Lakisääteinen KanTa – hanke toteutui suun terveydenhuollon osalta marraskuussa 2017. ICT-kulut pitävät sisällään käyttö- ylläpito – ja lisenssimaksuja, jotka eivät toteutuneet arvioidusti, johtuen toimitusvaikeuksien lisäksi toteutuneiden investointien vähäisestä määrästä. Kehittämis- ja hallintopalveluissa on myös varauduttu äkillisiin ja odottamattomiin IT-hankintoihin sekä monitoimilaitteisiin, kuten turvatulostimet ja varmennepalvelu. Tulosalueelle varattuja ICT-kustannuksia kirjattiin myös aiheuttamisperiaatteen mukaisesti tulosalueille, esimerkiksi palveluseteli ja mobiili-hanke.

Avustukset alittuivat n. 85 t euroa.

Vastaavasti toimintakulut ylittyivät henkilöstökulujen sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta yhteisesti noin 0,6 milj. euroa. Henkilöstökuluissa eläkekulut ylittyivät 683 t euroa.

Tilakustannuksissa säästy Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysaseman väistötiloihin varattu siirtotilojen vuokratilakustannus 200 t euroa.

Investoinnit

Koneiden ja kaluston investointirahat sosiaali- ja terveystoimialalla on talousjohtajan päätöksellä muutettu leasingvuokraksi. Leasingaika koneilla on 5 vuotta ja kalusteilla 8 vuotta, jonka jälkeen ne lunastetaan Kuntarahoitukselta. Lunastushinta on 1 % jälleenhankinta-arvosta. Muutos ei koske muita toimialoja.

Investointimäärärahoja vähennettiin 905 t euroa vuodelta 2017 ja leasingvuokrarahaa käyttötalouteen lisättiin 200 t euroa. Ohjeen mukaan sosiaali- ja terveystoimiala hankki vuonna 2017 koneet ja kalusteet leasingrahoituksella. Sosiaali- ja terveyslautakunnan talousarvioesityksessä oli varattu koneille ja kalustolle investointimäärärahaa seuraavasti, jotka muutettiin hankittavaksi leasingrahoituksella ja poistettiin investoinneista (luvut ilmoitettu 1000 eur tarkkuudella):

- Riihikallion asumispalveluyksikkö 2016, kalusto	-500
- Kehitysvammaisten asumisyksikkö	-50
- Sote-aseman toiminnallisten muutosten kalustetarpeet	-200
- Sähköiset työpöydät vastaanottoon	-30
- Hammaslääkärin työyksiköt	-30
- Välinehuollon koneet ja laitteet (autoklaavi ja kuivauskaappi)	-35
- Henkilö-, turva – ja kameravalvonta	-50
- Lääkekeskus, puhdastilan II luokan suojakaappi	-10

Sosiaali- ja terveystoimialan investointeihin, muihin pitkävaikutteisiin menoihin, oli varattu yhteensä 1 145 t euroa vuonna 2017. Varaus kohdistui täysimääräisenä tietokoneohjelmistoihin. Elokuun osavuositarkastuksen yhteydessä investoinneista vähennettiin 25 t euroa, mikä oli varattu Emmi-tilausjärjestelmän ostoa varten.

Tietokoneohjelmistojen määrärahaa käytettiin 155 t euroa. Varmennepalvelun laajentaminen siirtyi, koska ammattihenkilörekisteriä ei voitu ottaa suunnitellusti Valvirassa käyttöön ennen syksyä 2017, sillä laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä viivästyi. Kanta e-arkiston osalta, järjestelmätoimittaja ei saanut KanTa e-arkistoon liittyviä ominaisuuksia potilastietojärjestelmään (GFS) valmiiksi, joten lakisääteisten ominaisuuksien toimitus siirtyi vuodelle 2018. Vain osa ominaisuuksista toimitettiin ja laskutettiin vuonna 2017. Apotti-kustannukset eivät toteutuneet arvioidusti vuonna 2017. Tuusulan kustannukset siirtyvät vuodelle 2018, koska sopimukset allekirjoitettiin vasta 8.1.2018.

Investointeihin varatut määrärahat alittuivat 0,96 milj. euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistuksen lainvalmisteluun liittyvät tehtävät koordinoidaan tulosalueella. Tulevaa muutosvalmistelua toteutetaan Uudenmaan maakunnan johdolla. Tulosalueelle tehtäviä tuottaa myös Tuusulan liittyminen Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymään vuonna 2017.

Kuntatasolla sote- ja maakuntauudistukseen valmistaudutaan tekemällä etukäteisselvitystä ICT:n, sopimusten, talouden ja hallinnon, tilojen ja irtaimen omaisuuden, henkilöstön ja tukipalveluiden osalta. Palveluiden osalta aktiivista kehittämistä tapahtuu Keski-Uudenmaan alueella toteutettavissa hankkeissa sekä valtakunnallisissa sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeissa. Apotti-hankkeessa tehdään uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon liittyvissä prosesseissa yhteistyötä Oy Apotti Ab:n, muiden Apotti-kuntien, järjestelmätoimittajien, Apotti-verkoston ja sidosryhmien kanssa.

Kasvatus- ja sivistystoimi

KASVATUS- JA SIVISTYSTOIMI

Toimiala

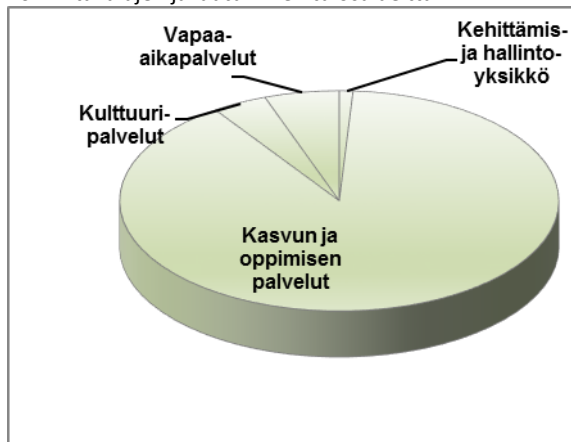
1 000 €	1) TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos-% 2016/2017
Toimintatuotot	6 780	0	6 780	6 755	99,6	99,6	-25	6 895	-2,0
Toimintakulut*	-86 463	-631	-87 094	-86 906	100,5	99,8	188	-86 942	0,0
Toimintakate	-79 683	-631	-80 314	-80 151	100,6	99,8	163	-80 047	0,1
Henkilöstö 31.12.	1057,5		1057,5	1101,4	104,2	104,2	43,9	922,7	19,4

* = Sitova taso

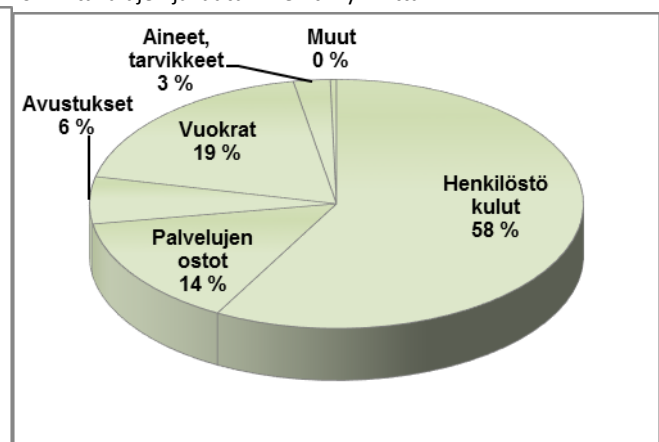
Henkilömäärä ei ole vertailukelpoinen 2017/2016 johtuen eri laskentatavoista. TP2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

- 1) Tuotot ovat plus-merkkisiä ja kulut miinus-merkkisiä
- 2) Poikkeama = Toteuma – TA+Muutos

Toimintakulujen jakautuminen tulosalueittain

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kasvatus- ja sivistystoimi järjestää, tuottaa ja kehittää peruspalveluita sekä elämän laatua parantavia palveluita läpi elämänkaaren.

Toimiala tukee omaehtoisen toiminnan kehittymistä ja yhteisöllisyyden rakentumista laadukkaiden palveluiden ja kuntalaisten kanssa tehtävän monipuolisen yhteistyön avulla.

Olennaiset tapahtumat toimialalla

Lautakuntarakennetta uudistettiin 1.6. alkaen. Keskeisenä muutoksena oli kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan perustaminen korvaten aiemmat kulttuurilautakunnan, liikuntalautakunnan ja nuorisolautakunnan. Organisaatiouudistuksessa liikuntapalveluiden tulosalue ja alueellisen nuorisotyön tulosyksikkö yhdistyivät vapaa-aikapalveluiden tulosalueeksi. Kohdennetun nuorisotyön tulosyksikkö siirtyi lautakuntien vastuualueiden mukaisesti osaksi kasvun ja oppimisen palveluiden tulosaluetta. Kulttuuripalveluiden tulosalue säilyi entisessä muodossaan. Kehittämisen ja hallintoyksikössä sovitettiin tukitoimintoja paremmin uuden kunnan toimintoja palvelevaksi.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluverkon analyysi valmistui.

Valtion erityisavustusta saatiin mm. kerhotoiminnan kehittämiseen, koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, vaativan erityisen tuen muutoksen selvitykseen, tutoropettajien kouluttamiseen, etsivään nuorisotyöhön, nuorten työpajatoimintaan, kirjaston ja kansalaisopiston kehittämiseen, lapsen sähköisen portfolion kehittämiseen, liikkuva koulu -ohjelmiin ja lukion oppimisympäristöjen kehittämiseen sekä Uu-

denmaan kuntien Lapsi- ja perhepalveluiden muutos ohjelman (LAPE) hankkeeseen ”Yhdessä olemme enemmän”.

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto eteni suunnitelman mukaan. Oppilaan tuen organisointi kehitettiin kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Tieto- ja viestintätekniikan toimenpideohjelma saatiin valmiiksi. Varhaiskasvatuksen esiopetuksen ryhmiin saatiin käyttöön 100 uutta tablet - tietokonetta.

Monitoimitalo Monion hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa ja arkkitehtikilpailun tulokset julkistettiin. Kellokosken koulun rakentaminen eteni aikataulussa. Koulun toiminnan järjestämiseksi tarvittiin väistötilat. Myös Hyökkälän yläkoulun oppilaat siirtyivät opiskelemaan väistötiloihin yläkoulun sisäilmaongelmien takia. Pellavan päiväkodin sisäilmaongelmien korjaustoimenpiteet aloitettiin syksyllä.

Varhaiskasvatussuunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa ja otettiin käyttöön 1.8.2017. Varhaiskasvatuksen uusi asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.3.2017. Asiakasmaksun määräytyminen perustui 1.8.2017 alkaen lapsen hoitoaikasopimuksessa sovittuun keskimääräiseen viikoittaiseen varhaiskasvatusaikaan.

Kulttuuripalveluissa keskityttiin Suomi 100-juhlavuoden tapahtumien tuotantoon, tiedottamiseen ja koordinointiin. Kulttuurikasvatussuunnitelman ensimmäinen kokonainen vuosi lisäsi koululaisille suunnatun toiminnan määrää.

Kirjastorakennuksen mittava vesivahinko helmikuussa vaikutti koko vuoden toimintaan. Kirjasto sai Aluehallintovirastolta hankeavustusta asiakaspalvelutiskin uudistamiseen suunnitteluun sekä opetustoiminnan siirtämiseen mobiiliin ja tablet-tietokoneiden hankintaan. Finna-verkkokirjaston valmistelu aloitettiin.

Uimahallin pukukaappiremontin yhteydessä vanha avainlukko -järjestelmä vaihdettiin rannekkeisiin ja pukuhuoneisiin saatiin lisää tilaa sekä kaappeja. Alueellisen nuorisotyön SummerPower -tapahtuma keräsi osallistujia ympäri Tuusulaa ja Kevätkirmaisu toteutettiin edellisvuotta laajempaan yhteistyössä Liikkuva koulu -ohjelman kanssa. Hyrylän alueen nuorisotyön toimintaa kehitettiin tapahtumayhteistyöllä ja nuorten kanssa. Urheilukeskuksen yleissuunnitelmaa ja liikuntapaikkaselvitystä tehtiin yhdessä kuntalaisten kanssa. Mikkolan koulun lähiliikuntapaikka valmistui.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Eduskunnassa 8.12.2017 hyväksytty varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiuudistus vaikuttaa päivähoitomaksujen kertymään alentavasti.

Pienenevistä ikäluokista huolimatta oppilasmäärien uskotaan pysyvän samana tai hieman jopa lisääntyvän. Tieto- ja viestintätekniikan osalta laitekantaa tultaneen nostamaan lähivuosina ja oppimisympäristöjä kehittämään ja monipuolistamaan.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Kellokosken koulukeskuksen uudistamisella ja Monio -hankkeella on suotuisa vaikutus oppilasmäärien kehitykseen. Mikkolan koulun uusi lähiliikuntapaikka aktivoi oppilaita ja perheitä.

KASVATUS- JA SIVISTYSTOIMEN KEHITTÄMIS- JA HALLINTOYKSIKKÖ

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot				8			8	-1	
Toimintakulut*	-908	59	-848	-874	96,3	103,0	-25	-913	-4,3
Toimintakate	-908	59	-848	-866	95,4	102,1	-18	-914	-5,2
Henkilöstö 31.12.	11	-3	8	9,8	89,1	122,5	1,8	8,9	10,1

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Kehittämis- ja hallintoyksikkö tukee hyvässä ja sujuvassa yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden kanssa kaikkien toimialan tulosalueiden sekä koko kunnan palvelutoimintaa.

Yksikön vastuulla on talousarvio- ja toimintasuunnitelmien valmistelu ja niiden toteutumisen seuranta, henkilöstöasiat, kasvatus- ja sivistystoimen kirjanpidon ja kustannusten seuranta sekä toimialan tila-asiat. Lisäksi yksikön henkilöstön vastuualueina on muita tulosalueita tukevia toimintoja, kuten koulukuljetusasiat, oppivelvollisuusasiat, päivähoitomaksut sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuet.

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden mukaisesti yksikössä sovitettiin tukitoimintoja paremmin uuden kunnan toimintoja palvelevaksi. Yksikön työtehtäviä muokattiin toiminnan suunnittelua nykyistä paremmin tukivaksi. Keskitetyn kehittämis- ja hallintoyksikön henkilöstö on vähentynyt työtehtävien siirron seurauksena. Yksiköstä on siirretty 1.6.2017 kolme työtehtävää kasvun ja oppimisen tulosalueelle, joista kaksi työtehtävää siirtyi opetuksen tulosyksikköön ja yksi varhaiskasvatuksen tulosyksikköön.

Alkuvuodesta 2017 valmistui varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluverkon analyysi erityisesti pitkän tähtäimen suunnittelua tukemaan. Tämän suunnitelman työstöä on jatkettu vuoden 2017 aikana ja päivitetty analyysi valmistui tammikuussa 2018 päätöksenteon tueksi. Tarkoituksena on luoda toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukainen investointisuunnitelma, joka vastaa uudistuvan toiminta-/oppimisympäristön asettamiin tavoitteisiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämisohjelman puitteissa käynnistettiin tilahallintaa ja avustuksia koskevat projektit. Tilamaksuja poistettiin tilojen käyttöasteen nostamiseksi siltä osin, kuin niillä katsottiin olevan vähäinen merkitys tulokertymän kannalta. Tilahallintaan liittyvää projektia jatketaan edelleen vuoden 2018 puolella sähköisten lomakkeiden, tunnistamisen helpottamisen sekä internet -sivuston kehittämisen osalta. Avustusprojektia jatketaan sähköisen lomakkeiston edetessä CaseM:n osalta. Edellä mainitun lisäksi yksikkö hoiti tavanomaisesti järjestelyjä ja asiakaspalvelua liittyen mm. toimialan tilajärjestelyihin, hankintoihin, koulukuljetuksiin, oppivelvollisuusasioihin, lasten hoidon tukiin ja päivähoitomaksuihin.

Olennaiset määrärahan ylitykset

Toimintakulut ylittyivät henkilöstökulujen osalta siltä osin, kun henkilöstömuutosten vaikutuksia määrärahoihin ei pystytty ennakoimaan siirtoja suunniteltaessa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yksikön henkilöstömäärän vakiintuessa määrärahoissa tai niiden toteutumisessa ei ole ennakoitavissa suurta vaihtelua. Uuden kunnan rakentuessa mahdolliset henkilöstön siirtymiset muihin yksiköihin saattavat vaikuttaa merkittävästi toimintakulujen toteumaan.

Avustukset	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017
Käsityökoulu Helmi	20 100	20 100	17 085	17 085	17 085
Käsityökeskukset	16 600	16 600	14 110	14 110	14 110
Jokelan kansalaisopisto	53 700	53 700	45 645	45 645	45 645

KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUT

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	5 276	0	5 276	5 429	102,9	102,9	153	5 592	-2,9
Toimintakulut*	-77 264	-690	-77 954	-77 741	100,6	99,7	213	-77 885	-0,2
Toimintakate	-71 988	-690	-72 678	-72 312	100,4	99,5	366	-72 293	0,0
Henkilöstö 31.12.	974,5	3	977,5	1015,6	104,2	103,9	38,1	853,4	19,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen 2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Kasvun ja oppimisen tulosalue järjestää, tuottaa ja kehittää peruspalveluita sekä elämän laatua parantavia palveluita läpi elämänkaaren. Tulosalue järjestää tämän päivän ja tulevaisuuden toimijoiden kasvatusta-, opetus- ja oppimispalveluja kodin kasvatustehtävää tukien. Tavoitteena on terveelliseen elämään ja yhteisöllisyyteen kykenevä, aktiivinen, itsensä tunteva, elinikäinen oppija. Tulosalue tukee omaehtoisen toiminnan kehittymistä ja yhteisöllisyyden rakentumista laadukkaiden palveluiden ja kuntalaisten kanssa tehtävän monipuolisen yhteistyön avulla.

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Opetussuunnitelman käyttöönotto eteni suunnitellusti. Erytystä huomioita kiinnitettiin toimintakulttuurin kehittämiseen, arviointiin ja opiskelijoiden osallisuuden lisäämiseen.

Tuusulan kunta sai valtion erityisavustusta tutoropettajien kouluttamiseen sekä palkkaukseen. Hankkeen kautta 30 tuusulalaiselle opettajalle annettiin erillistä koulutusta uuden opetussuunnitelman mukaisen toimintakulttuurin tukemiseen kouluissa sekä opettajien pedagogisten ja digitaalisten taitojen kehittämiseksi. Osaava Vaativa erityisopetus -hankkeen selvitysryhmä sai valmiiksi selvityksen oppilaiden vaativan erityisen tuen järjestelystä. Liikkuva koulu hankkeen kautta koulutettiin opettajia, toteutettiin kerhoja oppilaille ja henkilöstölle, uusittiin oppimisympäristöjä.

Maahanmuuttajien määrän kasvun myötä Jokelan yläkoulussa aloitti toiminnan yläkouluikäisille lapsille suunnattu valmistavan opetuksen ryhmä. Tuntiresurssi kasvoi lukuvuodeksi 2017-18 talousarviossa ennakoitua enemmän. Kasvu johtui yllä mainitusta valmistavan opetuksen lisääntymisestä sekä ennakoitua suuremmasta (30 oppilasta) oppilasmäärästä alakoulussa.

Oppilaan tuen organisointia kehitettiin kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelman mukaisesti siten, että oppilaan tuki voitiin järjestää mahdollisimman usein hänen omassa lähikoulussa.

Tieto- ja viestintätekniikan toimenpideohjelma sekä oppilaiden taitotasotavoitteet tieto- ja viestintätekniikan käytössä saatiin valmiiksi.

Ohjaamo-hanke jatkui vuoden 2017 yhdessä kuuma-kuntien kanssa. AVI:n kautta jaettavia valtion pajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön rahoituksia Tuusula sai 96 000 euroa. Lukuvuoden 2017 - 2018 oppilaitosvierailut teemoitettiin vuosikelloon nuorilta tulleiden toiveiden ja tarpeiden mukaisesti.

Syyskaudella 2017 toteutettiin yhteistyössä TE-toimiston kanssa osana Ohjaamo-toimintaa Eteenpäin - Valmennus. Ohjaamo-toiminnan kautta tukisuhteet ovat lyhyempiä, ja siksi vuonna 2017 nämä kyettiin hoitamaan ilman jonoja.

Kellokosken koulun rakentaminen aloitettiin ja työt etenivät aikataulussa. Koulun toiminnan järjestämiseksi tarvittiin väistötilat, joihin myönnettiin osavuositarkoituksella lisämäärärahaa. Hyökkälän yläkoulun oppilaat siirtyivät opiskelemaan väistötiloihin yläkoulun sisäilmaongelmien takia. Nykyiset väistötilat eivät riittäneet, jonka vuoksi tiloja jouduttiin vuokraamaan lisää. Kirkonkylän koulun 50- ja 09 -luvun tilat tyhjennettiin pää-

osin syyslukukauden aikana. Osa oppilaista siirtyi opiskelemaan liikuntasaliin, johon uusittiin oppimisympäristöä.

Monio – hankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa ja kevään aikana valmisteltiin arkkitehtikilpailu, jonka tulokset julkistettiin syksyllä 2017. Arkkitehtikilpailun tuotosten keräämiseen ja käsittelyyn kerättiin syksyn aikana opiskelijaryhmä ja kilpailutöitä arvioimaan muodostettiin varsinaisen palkintolautakunnan rinnalle lukion opiskelijoista ja opettajista koostuva koulun oma kilpailutöiden arviointiryhmä. Rykmentinpuiston Monio-hankkeen etenemisen myötä yhteistyö lukion ja paikallisten taiteen perusopetuksen oppilaitosten kanssa on tiivistynyt ja monimuotoistunut entisestään. Kansalaisopiston opintojaksoja on jo nyt tarjolla Tuusulan lukion opiskelijoille.

Tuusulan lukio osallistui lukuvuoden aikana kahteen hankkeeseen. Liikkuvat lukiot Tuusula-hanke on osa Opetushallituksen Liikkuva koulu-hanketta ja Laajennetut oppimisympäristöt-hanke on aluehallintoviraston rahoittama. Molemmissa hankkeissa on tavoitteena oppimisympäristöjen ja lukion toimintakulttuurin kehittäminen ja opiskelijoiden osallistaminen. Etenkin Laajennetut oppimisympäristöt-hanke liittyy läheisesti Monion suunnitteluun.

Lukion Jokelan ja Hyrylän toimipisteissä järjestettiin laajat Suomi 100- ja koulukeskusten 60-vuotisjuhlat yhdessä yläkoulujen kanssa. Kellokoskella juhlallisuudet olivat hieman pienemmät käynnissä olleiden koulukeskuksen laajennuksen ja remontin vuoksi.

Syksyllä lukion kaikissa toimipisteissä siirryttiin koeviikoista päättöviikkoihin. Tarkoituksena on vähentää koekeskeisyyttä arvioinnissa ja mahdollistaa erilaiset projektit ja vierailut kurssien yhteyteen. Sähköiset ylioppilaskirjoitukset alkoivat suunnitellusti ylioppilastutkintolautakunnan aikataulun mukaisesti.

Kansalaisopiston vuotuinen opetustuntimäärä voitiin nostaa mm. säästötoimista johtuneesta aallonpohjasta yli 10 000 opetustunnin vuodessa, mutta tuntimäärä on yhä vuoden 2014 ja sitä edeltävien vuosien pääsääntöistä tasoa alempi.

Suomen tasavuosien juhluvuosi näkyi kansalaisopiston kurssivalikoimassa eniten läpäisyperiaatteella, myös vakiintuneiden kurssien sisällössä painottuu juhluvuoden teema eriasteisesti korostuen. Mm. Lukupiiri Finlandia-kirjoineen, kuvataiteen Avoin ateljee, suomalaisten perinnenauhojen valmistuskurssi ja ”Kuinka mummo muinoin” – käsityökurssi painottivat itsenäisen Suomen taidetta ja taitoperintöä. Osallistuttiin myös mm. kansalaisopistojen juhluvuoden valtakunnallisiin käsityöhankkeisiin osana opintojaksojen sisältöä.

Kansalaisopistolla käynnistyi Opetushallituksen rahoittama hanke, jossa selvitetään kansalaisopisto-opetuksen kehittämisen edellytyksiä ja muotoja lähitaajamassa, Kellokoskella. Opetushallituksessa on laadittu uudet taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Perusteiden pohjalta alettiin valmistella uutta opetussuunnitelmaa Kansalaisopiston Lasten ja nuorten kuvataidekouluun otettavaksi käyttöön elokuussa 2018.

Varhaiskasvatuksen toimintaan hakeminen tapahtui saman tietojärjestelmän kautta kuin hakemusten käsittelykin keväästä 2017 alkaen.

Valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (vasu) mukaisesti Tuusulaan laadittiin oma paikallinen suunnitelma, jonka laadintaan huoltajat osallistuivat tammikuussa tehdyn sähköisen kyselyn kautta. Vasu laadittiin yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa ja se hyväksyttiin 16.5.2017 lautakunnassa. Paikallinen vasu otettiin käyttöön 1.8.2017. Henkilöstölle suunnatut koulutukset ovat tukeneet uuden vasun mukaisen toiminnan toteuttamista ja ammatillista kehittymistä.

Seitsemän tuusulalaista päiväkotia ja kaksitoista lapsiryhmää oli mukana Diggaa mun digi-matkaa – hankkeessa, jonka tavoitteena on kehittää sähköisen portfolion, eli lapsen kasvun kansion mallia. Varhaiskasvatuksen digi-tiimi visioi varhaiskasvatuksen tulevaisuuden tarpeita ja näkymää ja painopisteitä tvt-osaamisen lisäämiseksi ja kehittämiseksi. Esiopetuksen ryhmiin saatiin käyttöön 100 uutta tablet -tietokonetta.

Varhaiskasvatuksen uusi asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.3.2017. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti tammikuussa, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tehdään lain edellyttämät muutokset, jotka astuivat voimaan 1.3.2017. Uudessa varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa maksun määräämisen perusteena olevia

tulorajoja korotettiin kahden ja kolmen hengen perheiden osalta, joilta maksut pienenevät. Muilta osin asiakasmaksuista päätettiin 21.3.2017 lautakunnassa. Asiakasmaksun määräytyminen perustuu 1.8.2017 alkaen lapsen hoitoaikasopimuksessa sovittuun keskimääräiseen viikoittaiseen varhaiskasvatusaikaan. Uudet maksuperusteet tulivat voimaan 1.8.2017.

Amerin alueelle on rakenteilla, suurempi yksityisen palveluntuottajan 4-ryhmäinen päiväkodi. Pellavan päiväkodin sisäilmaongelmien korjaustoimenpiteet aloitettiin syksyllä 2017. Korjausten arvioidaan kestävän vuoden 2018 loppuun asti.

Varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa Ilo kasvaa liikkuen -hankkeessa. Kaikissa yksiköissä vietettiin yhteisiä teemallisia liikuntapäiviä juhluvuoden kunniaksi.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön keskitetyssä rekrytointiprosessissa oli keväällä auki poikkeuksellisen paljon lastentarhanopettajien tehtäviä. Kuntaan palkattiin 21 pätevää lastentarhanopettajaa.

Syksyn 2017 varhaiskasvatukseen hakevien lasten määrät olivat pienemmät kuin edellisellä keväänä. Päiväkodeista jäi yksittäisiä kasvattajan paikkoja täyttämättä ja muutama ryhmä oli kokonaan suljettu hakijoiden vähyyden vuoksi. Yksityisten palvelun tuottajilla oli syyskaudella paikkoja vapaana yksiköissään. Hakijoiden määrät kasvoivat vuoden vaihdetta kohti ja kevään kysyntään on varauduttu lisäämään henkilöstömäärää. Perhepäivähoidon käyttäjiä oli edelliseen vuoteen verrattuna enemmän kolmen kasvattajan verran. Yksityinen päiväkodi varhaiskasvatuksen muotona on lisännyt osallistujia yksityisen perhepäivähoidon ja hoitajien määrän vähentyessä.

Vuoden 2017 loppupuolella alle 3- vuotiaiden lasten kotihoidon tukea saavien määrä väheni. Myös alle 2- vuotiaiden kuntalisää saavien osuudessa tapahtui vuoden 2017 loppupuolella laskua.

Yksityisen hoidon tuen hakemisesta ja maksamisen käytännössä tapahtui muutos, kun Kelan kanssa tehty sopimus yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamisesta astui voimaan 1.8.2017 alkaen.

Olellaiset määrärahan ylitykset

Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion n. 210 tuhannella eurolla. Kulujen talousarvioalitus painottuu varhaiskasvatuspalveluiden lasten hoidon tukiin. Tuottojen talousarvioylitys n. 150 tuhatta euroa johtuu pääosin hankeavustusten ja kotikuntien maksuosuuksien arvioitua suuremmasta määrästä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Oppilasmäärän arvioidaan pysyvän kunnassa muutaman vuoden lähes samana Kellokoskelle tulevien mäntsäläläisten oppilaiden vuoksi. Kunnassa asuvien nuorempien lasten määrä on huolestuttavan pieni ja oppilasmäärän pysyminen samalla tasolla vaatii uusien asuinalueiden rakentamista.

Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön osalta laitekantaa tultaneen nostamaan lähivuosina ja oppimisympäristöjä kehittämään ja monipuolistamaan. Kustannusten kasvua pyritään hillitsemään laitevalinnoilla.

Opetustoimi seuraa mielenkiinnolla mitä mahdollisuuksia HSL:n uudistuvat reitit vuonna 2019 tuovat kouluille tulevina vuosina, kun mietitään koko Tuusulan käyttämistä koulujen oppimisympäristönä yhä tehokkaammin.

Ohjaamatoiminnan laajentamiseen ja juurruttamiseen on valtion rahoituksella palkattu TE-toimistoon lisää resurssia kuuma-kuntiin neljän vuoden määräaikaisiin työsuhteisiin. Tämä tulee todennäköisesti vaikuttamaan tavoitettujen nuorten määrään. Resurssien jako kuntakohtaisesti tehdään vuoden 2018 alussa, ja ensimmäinen raportointi resurssista ja sen vaikutuksesta tulee ensimmäiseen osavuosisikatsaukseen 2018. Aktiivimalli vaikuttaa tuovan painetta niin etsivään nuorisotyöhön kuin erityisesti pajatoimintaan. Pajatoiminnan paineeseen yritetään vaikuttaa myös tiiviillä yhteistyöllä työllisyyspalveluiden, sosiaalitoimen, alueen oppilaitosten ja TE-toimiston kanssa

Pienenevistä ikäluokista huolimatta Tuusulan lukion opiskelijamäärien uskotaan pysyvän samana tai hieman jopa lisääntyvän. Uudistuva opiskeluympäristö lisää kiinnostusta lukio-opiskeluun etenkin Kellokoskella.

Kellokosken seudulla toteutuvan kansalaisopisto-opetuksen määrä lisääntyy kehittämistoimien ja Kellokosken koulun uudistuneiden tilojen myötä. Monion suunnittelutyö ja ennen pitkää sinne siirtyvän opetus ja tiivistyvä yhteistyö lukion ja taiteen oppilaitosten kanssa uudistaa opetustarjontaa myös Etelä-Tuusulassa.

Lasten ja nuorten kuvataidekoulussa opetussuunnitelmauudistus muuttaa laajan oppimäärän rakennetta siten, että perusopintojen kesto on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Siten perusopintojen osuus opinnoista kasvaa. 500 tunnin laajuisiin syventäviin opintoihin tulisi olla mahdollista tarjota valinnaisia opintopolkuja.

Eduskunnassa 8.12.2017 hyväksytyt varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiuudistukset alentavat pieni- ja keskituloisten perheiden maksuja ja toisen lapsen sisarusalennusta 10 prosentista 50 prosenttiin. Asiakasmaksulaki uudistus vähentää Tuusulan varhaiskasvatuksen maksutuottoja vuositasona n. 9 %. Maksujen uudistamisella on vaikutusta myös yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden käyttäjiin, sillä epäsuhta maksujen osalta yksityisessä ja kunnallisen varhaiskasvatuksen välillä on merkittävä. Tuusulan varhaiskasvatuksesta n. 20% on yksityisten järjestämää, mikä on kuntatasollakin merkittävä määrä kapasiteetista.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus valmistuessaan lisää oppilaskapasiteettia alueella ja antaa mahdollisuudet rakentaa yhtenäiskoulun toimintakulttuuria paremmin.

Hyökkälän koulun väistötilat ovat parantaneet oppimisen edellytyksiä koululla sisäilman näkökulmasta.

Irtokalusterahalla on saatu uudistettua oppimisympäristöjä ja annettua opettajille ja oppilaille uudenlaisia mahdollisuuksia suunnitella ja toteuttaa työtään.

Kellokosken koulukeskuksen uudistamisella on suotuista vaikutus tulevien vuosien opiskelijamäärien kehitykseen. Monion suunnittelun edetessä kiinnostus Hyrylän toimipisteeseen on lisääntynyt.

Tunnusluvut:

Perusopetus	tot 2012	tot2013	tot 2014	tot 2015	tot 2016	TA 2017	TP 2017
	Oppilasmäärä	5 114	5 069	5 010	5 016	5 063	5 128
Nettomenot €/oppilas	-7 612	-7 982	-8 111	-8 226	-8 348	-8 298	-8 417
Nettomenot €/oppilas *	-6 482	-6 731	-6 940	-7 098	-7 260	-7 307	-7 397
* ilman pääomavuokraa, kotikuntakorvauksia ja iltapäivätoimintaa							
Esiopetus	tot 2012	tot2013	tot 2014	tot 2015	tot 2016	TA 2017	TP 2017
	Koulujen esiopetuksen oppilaat						
Oppilasmäärä	85	77	73	66	59	45	58
Nettomenot €/oppilas	-5 457	-6 163	-6 434	-5 559	-6 129	-6 626	-5 864
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön pääomavuokraa, Nettomenot eivät sisällä esiopetuksen ostoja yksityisiltä päiväkodeilta	-5 162	-5 751	-5 937	-5 149	-5 624	-6 185	-5 522
Kunnallisten ja ostopalvelupäiväkotien esiopetuksen oppilaat	356	366	362	393	406	350	446
Lukio	tot 2012	tot2013	tot 2014	tot 2015	tot 2016	TA 2017	TP 2017
	Opiskelijamäärä	541	546	560	561	558	579
Nettomenot €/oppilas	-7 143	-6 974	-6 810	-7 441	-7 698	-7 356	-7 401
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön pääomavuokraa	-6 675	-6 481	-6 351	-6 469	-6 716	-6 474	-6 514
Musiikkikoulutus	tot 2012	tot2013	tot 2014	tot 2015	tot 2016	TA 2017	TP 2017
	Varsinaiset oppilaat	217	217	217	217	217	217
Bruttomenot €/oppilas	-1 346	-1 566	-1 520	-1 520	-1 115	-1 060	-1 079

Kansalaisopisto							
	tot 2012	tot2013	tot 2014	tot 2015	tot 2016	TA 2017	TP 2017
Bruttomenot €/asukas	-23	-22	-23	-22	-21	-22	-21
Oppituntien määrä	10 588	10 509	10 191	9 498	9 662	10 200	10 159
Kurssiopiskelijat	6 910	6 707	6 947	6 589	6 197	7 000	6 397

Varhaiskasvatuspalvelut lapsimäärä 31.12.	tot 2012	tot2013	tot 2014	tot 2015	tot 2016	TA 2017	TP 2017
Kunnallinen päiväkotihoido <i>joista ilta- ja vuorohoidossa</i>	1304	1341	1308	1337	1340	1310	1311
<i>joista eo:ssa ja täydentävä ph</i>						310	370
<i>joista pelkässä esiopetuksessa</i>						50	56
<i>joista tuetussa vk:ssa</i>							
Kunnallinen perhepäivähoito <i>Varhoitopaikkojen määrä</i>	193	174	165	137	119	100	113
Kunnallinen päivähoito yhteensä	1497	1515	1473	1474	1459	1410	1424
<i>Nettomeno euroa/lapsi/vuosi (sis. ilta-, vuoro-, tuetun varhaiskasvatuksen ja kunnallisen esiopetuksen)</i>	-11 491	-11 428	-11 570	-11 571	-12 117		-12 155
Lasten kerhot / kerhopaikat Avoimet perhekerhot / kussakin kuntakeskuk- sessa						4	
Perhekeskustoiminta / Avoin varhaiskas- vatus		78	78	80	68	70	60
<i>Nettomeno euroa/lapsi/vuosi</i>		-4 540	-4 198	-4 753	-5 089		-5 217
Ostopalvelupäiväkotihoido	83	92	119	88	57	50	56
<i>Nettomeno euroa/lapsi/vuosi (ei sis. hallinnon kuluja)</i>	-7 912	-7 076	-5 638	-8 482	-13 965		-10 168
Yksityinen päiväkotihoido <i>joista esiopetuksessa</i>	338	402	430	412	415	400	437
		78	96	96	101	75	76
Yksityinen perhepäivähoito , joista kotiin palkattuja hoitajia	100	93	92	90	67	70	44
Yksityinen päivähoito yhteensä	438	495	522	502	482	470	481
<i>Euroa/lapsi/vuosi (ei sis. hallinnon kuluja)</i>	-5 575	-4 926	-5 160	-5 366	-5 533		-5 373
Lakisääteinen kotihoidon tuki	766	684	651	636	660	630	590
3-6-vuotiaiden Tuusulan kotihoidon tuki	50	30	0	0	0	0	0
Kotihoidon tuki yhteensä	816	714	651	636	660	630	590
<i>Euroa/lapsi/vuosi (ei sisällä hallinnon kuluja)</i>	-4 012	-4 301	-4 412	-4 214	-3 843		-4 033
Kaikki hoitomuodot yhteensä	2834	2894	2843	2780	2726	2630	2611
<i>Nettomenot euroa/lapsi/vuosi</i>	-8 319	-8 462	-8 303	-8 474	-8 632		-8 868
Alle 3- kuntalaisä ja sen sisaruslisä (saavat lisäksi lakisääteistä kotihoidontukea)	407	398	315	243	200	250	173
* 2013 alk. kaikki hoitomuodot yht. laskettu mukaan lasten kerhot, 2016 alk. pelkässä esiopetuksessa olevat lapset							

Kohdennettu nuorisotyö	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Oppitunneilla ja ryhmissä kohdatut nuoret	1 514	2 137	2 114	1 500	1 962
Starttipajan asiakkuudet		80	71	80	87
Erilaisissa tukisuhteissa olevat nuoret	248	210	302	300	614

KULTTUURIPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	308	0	308	259	84,4	84,4	-48	292	-11,1
Toimintakulut*	-3 478	0	-3 478	-3 512	101,0	101,0	-34	-3 381	3,9
Toimintakate	-3 171	0	-3 171	-3 252	102,6	102,6	-82	-3 089	5,3
Henkilöstö 31.12.	43,7		43,7	42,6	97,5	97,5	-1,1	33,9	25,7

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut tuottaa ja kehittää kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluita. Kulttuuripalvelut tukee omaehtoisuuden toiminnan kehittämistä ja yhteisöllisyyden rakentamista laadukkaiden palveluiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on

- tuottaa ja auttaa järjestämään helposti saavutettavia, elämänlaatua parantavia kulttuuripalveluita
- luoda kattavia ja monipuolisia kulttuuripalveluita osin lähipalveluina
- vaikuttaa asukkaiden hyvinvointiin ennaltaehkäisevän toiminnan kautta
- koordinoita ja syventää yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa
- vaalia ja hyödyntää kulttuuriperinnettä ja vahvistaa kulttuurikunnan imagoa

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Tulosalueella keskityttiin Suomi 100-juhluvuoden tapahtumien tuotantoon, tiedottamiseen ja koordinointiin. Tapahtumatuotantoa tehtiin kaikissa yksiköissä ja yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Kaikkiaan kulttuuripalvelujen tulosityksiköt olivat tekemässä noin 250 erilaista Suomi 100 -tapahtumaa yksin tai yhdessä sidosryhmien kanssa eri puolilla kuntaa ja niihin osallistui noin 36 000 ihmistä. Juhlavuoden kunniaksi 170 000 euroon kasvatettu avustuspäärahana mahdollisti 34 Suomi 100 -tapahtuman järjestämisen. Koulut ja päiväkodit juhlivat Suomea monin tavoin ja kunnan eri yksiköissä ja yhdistyksissä osallistuttiin 12 valtakunnalliseen tapahtumaan ja teemaan muun muassa teemoilla ”Syödään yhdessä”.

Kulttuurikasvatussuunnitelman ensimmäinen kokonainen vuosi on lisännyt koululaisille suunnatun toiminnan määrää koko tulosalueella. Samalla myös muun lapsille suunnatun toiminnan ja muun yleisötyön kysyntä on kasvanut. Tulosalueella on vastattu kysyntään suuntaamalla käytössä olevia resursseja uudelleen. Museossa opetus- ja yleisötyön tapahtumamäärä on muutamassa vuodessa kasvanut noin 60 % ja osallistujamäärä on lähes kolminkertaistunut. Myös kirjastoissa tapahtumatuotantoa ja eri ikäryhmille suunnattua toimintaa on lisätty.

Olennaiset määrärahan ylitykset

Kulttuurin tulosalueella tulot eivät toteutuneet täysimääräisesti, sillä museokortin suosio pienensi pääsylipputuloja. Tulosalueen toimintakulujen ylitys johtuu taidevaraston budjetoimattomista vuokrakuluista ja museokaupan myyntivaraston normaalia suuremmista vähennyksistä.

Arvio todennäköisestä kehityksestä

Kulttuuripalveluiden rooli ja kysyntä kasvavat, sillä uudessa kunnassa niiden merkitys terveyden ja hyvinvoinnin sekä vireyden luojina tunnustetaan. Tuusula haluaa vahvistaa kulttuurikunnan imagoaan, mikä tulee näkymään vähitellen myös panostuksena tiloihin ja resursseihin. Kirjastoja kehitetään yhteisinä olohuoneina ja kulttuuri on monin tavoin läsnä kuntalaisten elämässä. Museotoimintaa kehitetään sekä paikallisesti merkit-

tävänä osallisuuden ja identiteetin luojana että valtakunnallisesti merkittävänä museoalan toimijana. Kotiseutupäivät 2019 ja Asuntomessut 2020 ovat myös kulttuuripalveluille näytön paikka.

Tuotantotuet:

TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
113 889	113 200	100 980	99 480	170 000

Tunnusluvut:

Kirjasto	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Lainat kpl	566 890	540 643	510 606	497 576	510 000	492 737
Käyntien määrä, fyysinen	311 452	300 221	283 944	264 616	300 000	266 592

Yleinen kulttuuritoimi	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tapahtumat ja projektit (yht., ei last.kulttuuri)	18 380	14 214	15 399	13 257	16 500	19 589
joista oma tuotanto	4 382	2 891	1 599	1 200	2 500	1 930
joista verkostoyhteistyö	13 998	11 323	13 800	12 057	14 000	17 659
Tapahtumien määrä				39 kpl		57 kpl
Lastenkulttuuri (yht.)	7 164	5 904	8 016	7 076	8 000	6 276
joista oma tuotanto	6279	4 389	6 066	5 612		3 848
joista verkostoyhteistyö	885	1 515	1 410	1 464		2 428
Lastenkulttuuritapahtumien määrä				117 kpl		92 kpl
KÄVIJÄT YHTEENSÄ	25 544	20 118	23 415	20 333	24 500	25 865

Museo	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TA2017	TP2017
Opetuspalveluiden kävijämäärä	2 700	4 294	4 447	3 979	4 400*	5 353
Opetustapahtumien määrä	162	211	212	175	220 *	240
Kaikille suunnattujen yleisötapahtumien kävijät				2 931		6 012
Kaikille suunnattujen yleisötapahtumien määrä				75		115
Näyttelykävijämäärä	49 800	44 042	54 604	45 452	50 000	53 117

Huom * TA 2017 – arvioluvuissa ja TP 2013 – TP 2015 opetuspalveluiden kävijämäärään ja opetustapahtumien määrään sisältyy myös muun yleisötyön tapahtumat ja kävijät, joita on alettu tilastoida erikseen vasta vuonna 2016.

VAPAA-AIKAPALVELUT

Tulosalue

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatulo tot	1 197	0	1 197	1 059	88,5	88,5	-137	1 012	4,7
Toimintakulut*	-4 813	0	-4 813	-4 780	99,3	99,3	33	-4 764	0,3
Toimintakate	-3616,5	0	-3616,5	-3 721	102,9	102,9	-104	-3 752	-0,8
Henkilöstö 31.12.	28,3		28,3	33,4	118,0	118,0	5	26,5	26,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen 2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. Ta2017 ja tot2016 henkilömäärät laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus

Tuusulan kunnan vapaa-aikapalveluiden tehtävä on järjestää, kehittää ja ylläpitää liikunnan, ulkoilun ja alueellisen nuorisotyön olosuhteita ja toimintaa yhdessä kuntalaisten ja paikallisten yhteisöjen kanssa.

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Liikunnanohjauspalveluiden ohjelmassa oli toimintavuonna joka viikko 56 ohjausryhmää. Kävijämäärät ryhmissä kasvoivat edellisvuodesta 9 %. Alueellisen nuorisotyön ja Liikkuva koulu -ohjelman kanssa toteutettiin yhteinen Kevätkirmaisutapahtuma ja tehtiin yhteistä suunnittelutyötä mm. ystävyyskuntatapahtuman osalta. Kesäuimakouluja järjestettiin yhteensä 35 kpl, joissa mukana oli 323 lasta. Kesäkuussa järjestettiin uutena toimintamuotona Liikuntapalvelut liikkeellä- tapahtuma kaikissa kuntakeskuksissa. Elokuussa järjestettiin Senioriliikunta-tapahtuma yhteistyössä Sykkeen, kansalaisopiston ja Hyrylän Eläkeläisten kanssa. Riihikallion palvelukeskuksen kuntoilutila otettiin syksyllä käyttöön yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen ja paikallisen yrittäjän kanssa.

Tuusulanjärven talvikunnossapitokausi kesti lähes katkeamatta tammikuun alusta maaliskuun alkuun. Ylläpitoa tehtiin yhteistyössä Järvenpään liikuntapalveluiden kanssa. Vapaa-aikapalvelut oli mukana VTT:n koordinoimassa hankkeessa, jonka tarkoituksena on parantaa jäällä työskentelyn turvallisuutta. Ulkojääkenttien jäädytyskausi kesti kaikkiaan seitsemän viikkoa ja kaikki ylläpidettävät 19 kenttää olivat kauden aikana käytössä vähintään kaksi viikkoa. Urheilukeskuksen n. 2,5km tykkilatu tarjosi talven aikana kuntalaisille hyvät hiihto-olosuhteet. Tykkilunta tehtiin yhteistyössä Tuusulan Voima-Veikkojen talkooväen kanssa.

Urheilukeskuksen läheisyydessä olevalle Sikokallion latu-/kuntoreitille tehtiin kunnostus- ja raivaustöitä, uuden reitin pituus 4,5km. Leirikeskus Metsäpirtti siirtyi 1.6.2017 alkaen osaksi liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut -tulosyksikköä.

Tuusulan uimahallissa kesän aikana tehty pukukaappi- ja kulunvalvontajärjestelmän uusiminen vaikutti hallin toimintaan koko toimintavuoden ajan. Uimahallin kävijämäärät kasvoivat edellisvuodesta 6 %. Kasvu jäi loppulta arvioitua pienemmäksi, johtuen osittain kesän pidemmästä huoltotauosta. Kävijämäärän kokonaiskasvuun vaikuttaa tilapäisesti Keravan uimahallin kiinniolo vuoden 2018 loppuun saakka. Koululaisten uinninopetusta tehostettiin 3- ja 5 luokilla lisäämällä yhteistyötä Tuusulan Uimaseuran kanssa. Toimintavuoden loppupuolella esiintyneet ongelmat veden laadussa saatiin selvitettyä. Vedensuodatusprosessin parantamisen jälkeen vesien laatu on ollut hyvä.

Alueellinen nuorisotyö järjesti toimintavuonna toimintaa neljässä yksikössä sekä tapahtumissa, tilaisuuksissa ja erilaisissa vapaa-ajan toiminnoissa. Hyrylässä toimii nuorisotila Lahelan Terttu, Riihikalliossa Rihan Kertsi, Kellokoskella Nuorkka ja Jokelassa Monari. Kellokosken vanha Nuorkka siirtyi uusiin tiloihin vuoden 2017 alusta. Hyrylän alueen nuorisotyötä tehdään lisäksi kohtaamalla nuoria Hyrylän alueen kouluilla sekä vapaaajalla nuorten harrastuksien parissa. Alueellinen nuorisotyön tehtäviin kuuluivat myös osallisuus- ja vaikut-

tamismahdollisuuksien edistäminen mm. nuorisovaltuuston toiminnan tukeminen. Nuorisovaltuuston (NuVa) uudet jäsenet aloittivat kaksivuotisen toimintakauden tammikuussa.

Olellaiset määrärahan ylitykset

Tulosalueella ei merkittäviä määrärahan ylityksiä.

Tulojen osalta uimahallin tulosityksikkö jäi asetetusta tuottotavoitteesta n. 8 %. Tämä johtui arvioitua pienemmästä kävijämäärän kasvusta ja hallin pidemmästä kiinnioloajasta. Uimahallin tuotot olivat kuitenkin edellisvuotta suuremmat. Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut -tulosityksikkö jäi budjetin laadinnassa virheellisesti asetetusta tuottotavoitteesta 22 %. Tulosityksikön tuotot kerättiin toimintavuonna suunnitelman ja hinnaston mukaisesti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

- Luontoliikunnan olosuhteisiin panostetaan lähivuosina merkittävästi
- Hyrylän urheilukeskusta kehitetään ja uusi asemakaava mahdollistaa alueen kehittämisen urheilun ja vapaa-ajan harrastamisen ja tapahtumien keskuksena
- Ennaltaehkäisevää nuorisotyötä kehitetään nuorisotaloilla ja alueellisessa nuorisotyössä
- Turvallisuusasiat korostuvat toimintapaikkojen suunnittelussa, ylläpidossa ja toiminnan järjestämisessä

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

- Hyrylän urheilukeskuksen pysäköintialueen ja kevyen liikenteen väylät (500 t €)
Ei toteutunut. Urheilukeskuksen yleissuunnittelun ja asemakaavoituksen yhteydessä laadittava periaate hulevesien käsittelystä on ratkaisematta, mikä siirtää toteutusta eteenpäin. Toteuma 16 t €, määrärahalta tehtiin pienimuotoisia aluetöitä urheilukeskuksen alueella.
- Uimahallin pukukaapit ja kulunvalvonta, sis. purkukustannukset ja oheistyöt (350 t €)
Toteutettu ja käyttöön otettu 8/2017. Toteuma 385 t €. Lattiarakenteiden korjaus- ja muutostyöt olivat arvioitua laajempia, mikä nosti hankkeen kokonaiskustannusta.
- Mikkolan koulun lähiliikuntapaikka (250 t € + valtionavustus 120 t €)
Toteutettu ja käyttöön otettu 9/2017. Toteuma 509 t €. Hankkeen yhteydessä parannettiin koulun saattoliikennejärjestelyjä, pysäköintialueita ja kameravalvontaa. Ylitys katettiin tilakeskuksen varaimista liikkuvasta budjetista ja pts-määrärahoista.
- Kuntovälinepuistot ja lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset (40 t €)
Toteutettiin frisbeegolfraitojen ja Jokelan Lepolan urheilukeskuksen kenttä- ja kaukaloalueiden korjaus- ja muutostöitä. Toteuma 47 t €.
- Hyrylän urheilukeskuksen yleissuunnittelu (30 t €)
Urheilukeskuksen yleissuunnittelua laaditaan yhdessä kaavoituksen kanssa toimintavuoden aikana, osana asemakaavoitustyötä. Määrärahalta tehdään lisäksi ylikunnallinen liikuntapaikkaselvitys yhdessä Järvenpään liikuntapalveluiden kanssa sekä tarkennetaan Rykmentinpuiston reittien kehittämissuunnitelmaa. Toteuma 17 t €.
- Hyrylän urheilukeskus, jäähallin perusparannus hankesuunnittelu (30 t €)
Ei aloitettu.
- Uimarantojen ja -venepaikkojen kehittämissuunnitelma (15 t €)
Valmistui 12/2017. Toteuma 5 t €.

Tunnusluvut

Vapaa-aikapalvelut 2014-2017

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
VAPAA-AIKAPALVELUT JA YHDISTYSTOIMINNAN TUKI				
Nettomenot €/asukas * Uusi tulosalue (liikuntapalvelut ml. Metsäpirtti, alueellinen nuorisotyö)	-65,78	-65,95	-67,22	-96,13*
Avustettavat seurat ja yhteisöt (kpl) liikunta/nuoriso	32	32	31	33/7
Maksetut avustukset (€/%)	83 100/98,1	71 420/100	71 570/100	86 800/93,5
Yhdistysten nuorisoliikunnan ohjaukset (kpl)	40 048	41 866	43 726	45 341
LIIKUNNANOHJAUSPALVELUT				
Lasten kesäuimakoulu (kpl/osallistujat)	39/406	39/390	39/377	35/323
Ohjatun liikunnan ryhmät, syys/kevät (kpl)	52/51	54/54	55/54	56/55
Ohjatun liikunnan osallistujamäärä	20 886	22 235	20 880	22 464
UIMAHALLIPALVELUT				
Uimahallin aukiolopäivät/vuosi	320	320	305	302
Uimahallin kävijämäärät/vuosi, sis. seurakäytön	250 000	238 845	228 071	242 389
Uimahallin alakerran kävijämäärät/vuosi	10 250	11 611	12 501	12 997
Alakoulujen uimakoulu (kpl)	135	139	132	132
LIIKUNTAPAIKAT JA ULKOILUPALVELUT				
Jäähallin aukiolopäivät/vuosi	256	256	256	256
Jäähallin kävijämäärät (elo-toukokuu) sis. koululaiskäytön	42 200	37 644	40 550	42 702
Jäähallin käyttötunnit/viikko	96	97	97	97
Kunnossapidettävät luonnonjääkentät/kauden pituus (viikot)	17	17	17/6	19/2-7
Ostopalveluna kunnossapidettävä latuverkko/toteutunut	42	42	42/12	42/17
Metsäpirtin käyttötunnit/käyttöaste ka.	3990/57	3292/51	3176/44	3747/52
ALUEELLINEN NUORISOTYÖ				
Tuusulan alueellisen nuorisotyön toimintatunnit (nuorisotalot ml. Einari)	3 913	3 986	3 274	2969
Nuorten käyntikerrat nuorisotaloilla ja toiminnoissa	24 921	20 990	17 667	16 140
Hyrylän alueen nuorisotyö, kohdatut nuoret				1705
Hyrylän alueen nuorisotyö, toimintaan osallistuneet/Einari (alle 29v)				1946/268

Kuntakehitys- ja tekniikka

KUNTAKEHITYS JA TEKNIikka

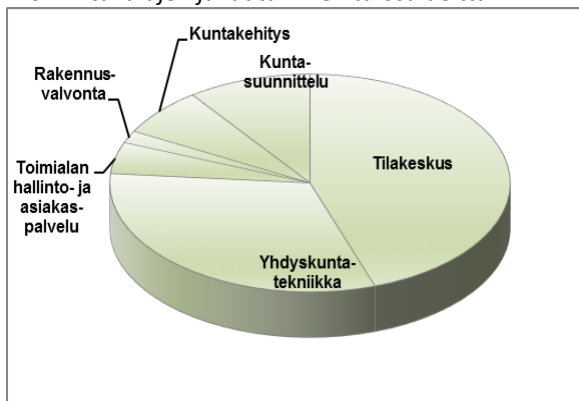
Toimiala

1 000 €	1) TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos-% 2016/2017
Toimintatuotot	25 184	-8	25 176	25 630	101,8	101,8	454	27 535	-6,9
Toimintakulut*	-24 402	-255	-24 657	-24 002	98,4	97,3	655	-24 849	-3,4
Valmistus omaan käyttöön				173			173	51	237,3
Toimintakate	782	-263	519	1 801	230,4	347,3	1 282	2 738	-34,2
Henkilöstö 31.12.	179		179	176,3		98,5	-2,7	170,0	3,7

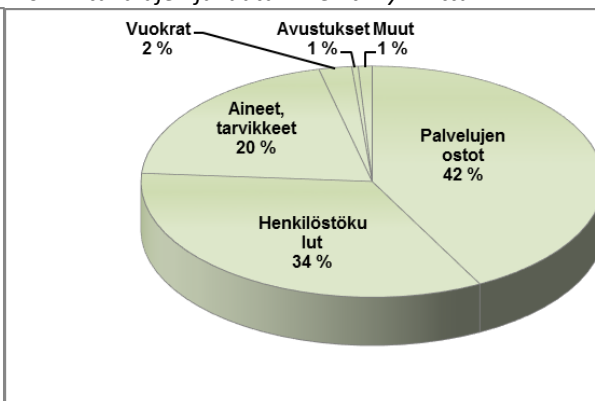
* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Toimintakulujen jakautuminen tulosalueittain

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kuntakehityslautakunnan tehtävänä on edistää Tuusulan kunnan elinvoimaa, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta sekä huolehtia rakennusvalvonnan tehtävistä. Tätä tehtävää lautakunta toteuttaa tulevaisuutta ennakoiden luomalla mm. tarkoituksenmukaisella kaavoituksella edellytyksiä hyvälle rakennetulle ja luonnonympäristölle, asuinolojen kehittymiselle, joukkoliikenteelle, viisaalle liikkumiselle sekä elinkeinoja työllisyyspolitiikalla. Lisäksi Kuntakehityslautakunta myötävaikuttaa kaavojen toteutumiseen siten, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisuuden, turvallisuuden ja teknisen laadun suhteen sekä tukee ympäristön muodostumista turvalliseksi ja esteettiseksi.

Teknisen lautakunnan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille yhdyskuntatekniikan palveluja, huolehtia kunnan omasta toimitilarpeesta ja huolehtia terveellisestä ja turvallisesta ympäristöstä yhdessä kunnan muiden sidosryhmien kanssa. Lautakunnan tavoitteena on luoda ja ylläpitää kuntalaisia ja sen työntekijöitä varten turvallinen ja viihtyisä asuin-, työ-, liikenne- ja vapaa-ajan ympäristö sekä edistää ja ylläpitää kunnassa laadukkaita joukkoliikennepalveluja.

Olellaiset tapahtumat toimialalla

Vuoden 2017 aikana käsiteltiin kuntakehityslautakunnassa seuraavat kaava-asiat:

Kaava	kem2
-------	------

1	Huurrekujja, asemakaavan muutosehdotus	1 332
2	Kellokosken keskustan asemakaavan muutosehdotus	27 231
3	Kelatie työpaikka-alueen laajennus, asemakaavan muutosehdotus	40 844
4	Sulan työpaikka-alue, asemakaava ja asemakaavan muutosluonnos ve1	220 998
5	Yleiskaava 2040, ehdotus	-
6	Huurrekujja, asemakaava	3 936
7	Jokelan kartano I, asemakaava	28 523
8	Kirkonmäki, asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus	15 686
9	Rykmentinpuiston keskus, asemakaava ja asemakaavan muutos	175 100
10	Kauppatie 2, asemakaavan muutos	7 000
11	Tuomala II, osayleiskaava	-
12	Jätintie, asemakaavan muutosehdotus	749
13	Kellokosken keskustan asemakaavan muutos	27 638
14	Linjapuisto II, asemakaavan muutosehdotus	16 457
15	Kellokosken keskustan asemakaavan muutos (uudelleen)	
16	Monion asemakaava ja asemakaavan muutos	56 618
17	Linjapuisto II, asemakaavan muutos	16 136
18	Sulan työpaikka-alue, asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus	223 877

Lainvoimaiseksi vuoden 2017 aikana saatiin asemakaavat: Anttilanranta I, Lahelanpelto II, Kartano I, Rykmentinpuiston keskus, Huurrekujja, ja Kauppatie II. Vuoden 2017 aikana sai lainvoiman asemakaavojen kerrosneliömetreissä mitattuna ennätysellinen määrä. Asuinrakentamista mahdollistavia asemakaavoja saatiin lainvoimaiseksi 107,93 ha käsittäen 246 314 kem², minkä lisäksi palvelu- tai työpaikkarakentamista mahdollistavia asemakaavoja saatiin lainvoimaiseksi 8,70 ha käsittäen 60 074 kem². MAL-aiesopimuksen mukainen keskimääräinen asuinrakentamisen kaavoitusvelvoite (106 500 kem²) täyttyi siten kirkkaasti.

Rakennuslautakunta lakkautettiin toukokuussa ja tilalle tuli 1.6.2017 alkaen kuntakehityslautakunnan alainen rakennusvalvontajaosto. Kaikkien rakennusvalvonnan lupien hakeminen tapahtui sähköisesti Lupapiste-palvelun kautta.

Olellaiset määrärahan ylitykset/alitukset

Toimintatuotot ylittivät n. 0,5 M€ budjetoidun tason. Ylitykseen vaikutti eniten joukkoliikenteen valtionapu, jota saatiin n. 0,3 M€ ennakoitua enemmän.

Toimintakulut jäivät n. 0,7 M€ alle muutetun talousarvion. Säästöä syntyi henkilöstökuluissa, asiantuntijapalveluissa sekä matkustus- ja kuljetuspalveluissa. Merkittävin säästö n. 0,4 M€ saavutettiin joukkoliikenteen osalta. Palvelujen ostot ylittivät budjetoidun tason n. 0,4 M€. Ylitys johtui vaikeasta talvesta, jolloin liukkaudentorjuntaan, hiekanpoistoon sekä ulkoisten palveluiden ostoon jouduttiin käyttämään varoja huomattavasti normaalivuotta enemmän.

Maanmyyntituloiksi oli talousarviossa budjetoitu noin 10,9 M€. Tehdyn arvion mukaan yritystonttien osuus oli 1,3 M€ ja asuntotonttien 7,2 M€, lisäksi Puustellinmetsän tonttien osuus oli 2,4 M€. 2.osavuositarkastuksessa tehtiin myyntivoittojen osalta 2,4 milj. euron vähennys, mikä on myyntituloina n. 2,7 milj. euroa. Maanmyyntitavoitteesta saavutettiin vuonna 2017 noin 7,2 M€. Puustellinmetsästä tontteja ei luovutettu vuonna 2017. Asuntotonttien myynnissä päästiin noin 4,6 M€ tasolle. Kulomäentien alueelta myytiin suurehko työpaikkatontti, jonka kauppahinta oli noin 2,3 M€. Loput 0,3 M€ kertyi muista työpaikkatonttien myynneistä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2017 aikana aloitettiin omakotitonttien osalta Anttilanranta I:n ja Lahelanpelto II:n tonttien myynti, jota jatketaan asuntomessutonttien sekä Jokelan Peltokaaren alueen rinnalla. Asuntomessutonttien ja muiden Puustellinmetsän tonttien varauspäätökset ja kauppakirjat valmistellaan maankäytössä. Kysyntää on myös muilla kunnan omistamilla alueilla, neuvotteluita on käyty vilkkaasti eri toimijoiden kanssa kaikilla kunnan omistamilla asemakaava-alueilla myös tuottajamuotoisista asuntotuotantototeista. Tontinmyynnin odotetaan edelleen vilkastuvan.

Nyt valmisteltavana olevien Focus-alueen, Sulan, Rykmentinpuisto III:n ja Kelatien työpaikka-alueiden asemakaavojen myötä työpaikkatonttivaranto osalta on kohenemassa vuosien 2018 - 2019 aikana.

Kunnassa alkaa vuosina 2018–2019 useita merkittäviä hankkeita Puustellinmetsän lisäksi: Rykmentinpuiston keskustan ja Monion kaavat Rykmentinpuistossa, Lahelanpelto II esirakentaminen, Lahelanpelto II kunnallistekniikan rakentaminen, Kartano I, Rajalinna II, sekä Koskenmäen-Vaunukankaan liittymien saneeraus, Haukantie-Pellavamäentien kiertoliittymä. Kaikki em. hankkeet ovat aikataulullisesti kireitä. Kun otetaan lisäksi huomioon valtuuston asettama tavoite tuottaa Etelä-Tuusulaa myyntiin 100 AO-tonttia vuodessa myyntiin, kasvaa kaavoituksen, maankäytön, kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen työmäärä entisestään oleellisesti.

Suuret ja monitahoiset hankkeet, kuten Monion jatkosuunnittelu, isojen koulukeskusten kehittäminen kuten Hyrylä, Riihikallio, Kirkonkylä ja Hyökkälä sekä päiväkotien perusparannusten suunnittelu, priorisoinnit ja organisointi liittyvät kaikki palveluverkkosuunnitteluun ja siitä seuraaviin päätöksiin.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Liikenneturvallisuuksihankkeet edistävät turvallisen liikenneympäristön muodostumista kuntaan ja myötävaikuttavat kevyen liikenteen kehittämismahdollisuuksiin kunnassa. Katuverkon saneeraushankkeet vähentävät katuinfra korjausvelkaa ja nostavat katuverkon palvelutasoa. Uuden katuverkon ja viheralueiden määrä oli vielä kohtuullinen ja sen kunnossapito voidaan turvata yleisen korotuksen puitteissa. Jatkossa, kun yhä useampi uusi asuinalue valmistuu, tulee kunnossapidon ja viheralueiden hoitoon varttuja määrärahoja tarkastella erikseen, jotta uusien kohteiden riittävä kunnossa- ja puhtaanpito voidaan turvata.

INVESTOINNIT 2017

Talonrakennus

Tuusulan kunta käytti talonrakennukseen 14,0 M€ vuonna 2017, määrärahasta käytettiin 104 %. Merkittävimmät vuonna 2017 valmistuneet investointikohteet olivat:

• Hyökkälän koulukeskuksen peruskorjaus	0,5 M€
• Pertun päiväkodin peruskorjaus	0,8 M€
• Mikkolan koulun lähiliikuntapaikka	0,5 M€

Merkittävimmät keskeneräiset investointikohteet ovat:

• Riihikallion koulun liikuntasalirakennuksen korjaus	0,8 M€
• Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus ja muutostyöt	7,8 M€

Lisäksi toteutettiin useita pienempiä korjaus- ja kunnostustöitä, kuten Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysaseman tilojen perusparannus- ja muutostyöt, uimahallin pukukaappien uusiminen sekä Kunnantalon toimintojen kehittämiseksi.

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikan rakentamiseen (Kunnan omat kohteet, ilman vesihuoltoa, ml. puistot, vesistöt ja jätehuolto) käytettiin vuonna 2017 yhteensä 7,9 M€, määrärahasta käytettiin 79 %.

Merkittävimpiä yhdyskuntatekniikan vuoden 2017 rakentamiskohteita olivat Etelä-Tuusulassa Puustellimetsän esirakentaminen, Puustellinmetsän kunnallistekniikan rakentaminen, Anttilanrannan kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen, Hiekkämäentien parantaminen, Koskenmäentien jkpp-sillan rakentaminen, Lahelantien kv-väylän rakentaminen välillä Ristikiventie-Kuusamantie. Kellokoskella merkittävimpiä kohteita olivat Keravanjoen ruoppaus ja Rajalinnan työpaikka-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Jokelassa puolestaan Peltokaaren kaava-alueen jatkorakentaminen, Mikontien ja Topiaksentien saneeraus, Kiirunankujan rakentaminen, Pertuntien ylitysjärjestelyt ja Tikuntekijäntien sillan rakentaminen.

INVESTOINNIT 1000 eur	TA 2017	MTA 2017	TP 2017	Poikkeama
Talonrakennus	13 575	13 545	14 036	491
Kunnallistekniikka	9 350	8 400	7 245	- 1 155
Puistot ja leikkialueet	1 260	1 260	445	- 815
Vesistöt, ulkoilualueet	250	250	190	- 60
Jätehuolto	50	50	13	- 37
Koneet ja kalusto	300	350	194	- 156
Ohjelmistot	155	155	29	- 126
Muut pitkäv.menot	1 130	580	484	- 96
Yhteensä	26 070	24 590	22 636	- 1 954

KUNTAKEHITYS

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot		0		33			33	4	770,9
Toimintakulut*	-1 800	-25	-1 825	-1 711	95,1	93,8	114	-1 150	48,8
Toimintakate	-1 800	-25	-1 825	-1 678	93,2	92,0	147	-1 146	46,4
Henkilöstö 31.12.	9		9	10		111,1	1	12,5	-20,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Kuntakehityksen merkittävät maankäyttöprojektit -tulosityksikkö jaettiin kolmeksi eri tulosityksiköksi 1.1.2017 alkaen. Tällöin muodostettiin seuraavat tulosityksiköt: Hyrylän keskusta, Rykmentinpuisto ja Focus. Rykmentinpuiston projektipäällikkö nimitettiin ohjelmapäälliköksi, maankäyttöasiantuntija projektipäälliköksi Focus-projektiin ja maankäyttöpäällikkö kiinteistökehityspäälliköksi vastuualueena mm. Hyrylän keskustan kehittäminen, Tuuskodon alueen kehittäminen ja realisointiprojektin toteuttaminen.

Kaavoitustyötä on edistetty erityisesti Focus- liikekeskuksen ja Kehä IV:n asemakaavojen osalta. Osayleiskaava sai lainvoiman huhtikuussa 2017. Maanomistajien kanssa on neuvoteltu raakamaanhankintaan liittyen, neuvotteluja jatketaan. Neuvotteluja on käyty Finavia Oyj:n ja Vantaan kaupungin kanssa synergiaetujen löytämiseksi, neuvotteluja jatketaan. Lemminkäinen Oyj:n kanssa on käyty neuvotteluja Focus Liikekeskus – asema-kaavan toteuttamiseen ja asfalttiaseman siirtoon liittyen, neuvottelut jatkuvat.

Hyrylän keskustan yleissuunnitelman laatimista on jatkettu ja sen loppuunsaattamisesta on neuvoteltu Rambollin kanssa. Hyrylän keskustassa pyritään kävelykeskustan toteutumiseen. ELY:n kanssa on neuvoteltu Tuusulanväylän osittaisesta muuttamisesta kaduksi ja sen päälle rakentamisesta, minkä ELY on neuvotteluissa hyväksynyt.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Elinkeinopalveluiden toiminnassa erityinen kehityskohde on maahanmuutto- ja työllisyystoimintojen yhdistäminen yhtenäiseksi yksiköksi, josta voisi jatkossa tulla oma toiminnallinen tulosityksikkönsä ja se voisi toimia työllisyys- ja maahanmuuttoon erikoistuneen esimiehen alaisuudessa. Nyt kaikkien viiden toimialalle siirtyneen henkilön sekä yksikössä jo aiemmin toimineen työllisyysasiamiehen lähiesimiehenä toimii elinkeinopäällikkö, joka on myös kuntakehityksen tulosalueen päällikkö.

Focus-alueella käydään aktiivisia maanhankintaneuvotteluja. Kunnan tavoitteena on saada koko Focus-osayleiskaava-alueen maapohja omistukseensa. Asemakaavoitustyö etenee organisoidusti ja päämäärätietoisesti.

Tuusulan keskustan yleissuunnitelma saadaan hyväksyttyä alkuvuoden 2018 aikana mahdollisesta ennen kesälomia. Lujatalo Oy:n ehdotuksen Suutarintien kaavasta valmistunee helmikuun 2018 loppuun mennessä. Hyrylän keskustan liikekeskuksen kaavaluonnos pyritään saamaan nähtäville vuoden 2018 aikana. Tuuskodon alueen asemakaavan muutos saataneen ehdotuksena hyväksyttyä vuoden 2018 aikana.

RYKMENTINPUISTO

Taseyksikkö

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	0	0	0	30			30		
Toimintakulut	-673	0	-673	-704	104,7	104,7	-31,4		
Toimintakate*	-673		-673	-674	100,2	100,2	-1,4	0	
Henkilöstö 31.12.									

TOIMINNAN KUVAUS

Rykmentinpuiston laskennallinen taseyksikkö on perustettu tukemaan Rykmentinpuiston kehittämistavoitteiden saavuttamista sekä talouden seurannan läpinäkyvyyttä.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Rykmentinpuistossa tapahtui vuoden 2017 aikana merkittäviä edistysaskelia. Vuoden 2020 juhla-Asuntomessujen organisaatio saatiin pystyyn ja projektin toteuttaminen on hyvässä vauhdissa. Lisäksi Rykmentinpuiston keskuksen ja Monion asemakaavat saivat lainvoiman ja alueen rakentuminen käynnistyi. Kirkonmäen asemakaavan valmistelussa edettiin.

Rykmentinpuiston ohjelmajohtamisen mallia on jatkokehitetty saadun palautteen pohjalta ja valmisteltu päätöksentekoa varten. Infran projektipäällikkö aloitti loppukesästä ja Asuntomessujen projektipäällikkö joulukuussa.

Sopimusasioita edistettiin merkittävästi. Senaatti Kiinteistöjen ja Kruunuasuntojen kanssa solmittiin maankäytösopimukset. Lisäksi neuvottelut on aloitettu ja jatkettu pienempiä maanomistajien kanssa.

Energia-asioita valmisteltiin eteenpäin, Puustellinmetsän alueella käynnistyi kansainvälisen mittaluokan 0-energiapilotti, jossa on mukana merkittäviä sidosryhmiä. Fortumin kanssa allekirjoitettiin yhteistyösopimus koskien koko Rykmentinpuiston aluetta. Alueen markkinointia ja viestintää kehitettiin ja toteutettiin olemassa olevilla resursseilla.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston projektin pääpainopisteet ovat asemakaavoituksen edistämässä kaavoitus ohjelman mukaisesti, kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa sekä Asuntomessujen suunnittelussa. Näiden lisäksi varmistetaan, että alueen muut kehittämiskohteet ja -projektit etenevät suunnitellusti, samalla haetaan avoimesti uusia, erilaisia toimintatapoja. Rykmentinpuiston markkinointia ja viestintää viedään eteenpäin suunnitellusti, avointa vuorovaikutusta eri sidosryhmien välillä ylläpidetään ja kehitetään. Infrastruktuurin kokonaisvaltaista suunnittelua jatketaan Puustellinmetsän osalta ja varmistetaan, että tulevan asuntomessualueen suunnittelu- ja toteutusaikataulu pitää. Asuntomessujen suunnittelua jatketaan yhteistyössä Osuuskunta Suomen Asuntomessujen kanssa. Keravan Energian kanssa viimeistellään sopimukset ja perustetaan Rykmentinpuiston Energia yhtiö huolehtimaan alueen energiahuollosta sekä muista mahdollisista tehtävistä. Taideohjelma hyväksytään ja otetaan käyttöön alkuvuoden aikana.

KUNTASUUNNITTELU

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	1 495	0	1 495	1 089	72,9	72,9	-406	1 618	-32,7
Toimintakulut*	-2 616	-55	-2 671	-2 401	91,8	89,9	270	-2 267	5,9
Toimintakate	-1 121	-55	-1 176	-1 311	117,0	111,5	-135	-649	102,0
Henkilöstö 31.12.	30		30	32,6		108,7	2,6	18,2	79,1

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Maankäyttö ja kaavoitus jaettiin 1.1.2017 alkaen kahdeksi erilliseksi tulosityksiköksi. Yksiköt toimivat Kuntasuunnittelu-tulosalueella. Maanhankintaa on seurantakaudella tehty mm. Focus alueella, Tuomalan alueella, Jokelassa ja Kellokoskella. Maanhankinnan kokonaismäärä, 185 ha, on suurempi kuin vuosiin, mutta niin on maanhankintamenokin, joka on noin 8 M€. Osa em. summasta (2,1 M€) maksetaan vasta vuosina 2018—2021.

Vuoden 2017 aikana sai lainvoiman asemakaavojen kerrosneliömetreissä mitattuna ennätysellinen määrä. Asuinrakentamista mahdollistavia asemakaavoja saatiin lainvoimaiseksi 107,93 ha käsittäen 246 314 kem², minkä lisäksi palvelu- tai työpaikkarakentamista mahdollistavia asemakaavoja saatiin lainvoimaiseksi 8,70 ha käsittäen 60 074 kem². MAL-aiesopimuksen mukainen keskimääräinen asuinrakentamisen kaavoitusvelvoite (106 500 kem²) täyttyi siten kirkaasti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Aktiivista maanhankintaa jatketaan edelleen kunnan tulevien kaavoitusalueiden osalta. Panostamme erityisesti yleiskaava 2040:ssa tai sen valmisteluaineistossa osoitettuihin ensimmäisen kauden alueisiin maanhankinnan osalta, maan hintataso pyritään pitämään samalla tasolla ja maanhankintaneuvotteluilla on ajallinen takaraja, jonka jälkeen sovelletaan MRL:n mahdollistamaa keinovalikoimaa maakauppojen toteutumiseksi.

Yleiskaavatyön ja maanhankinnan edetessä sen mukaisesti voidaan asemakaavojen tuottamaa tonttivarantoa kehittää. Tämä antaa maankäytölle mahdollisuuden tuottaa markkinoiden niin salliessa tontinmyyntituloja aiempaa ennakkoidummin. Yleiskaavan osoittamien uusien alueiden lisäksi täydennysrakentamiskaavoilla tiivistetään Tuusulan kuntarakennetta kestävällä ja ekologisella tavalla.

HALLINTO- JA ASIAKASPALVELU

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	10	0	10	1	11,6	11,6	-9	1	-20,6
Toimintakulut*	-950	0	-950	-1 125	118,4	118,4	-175	-1 008	11,7
Toimintakate	-940	0	-940	-1 124	119,5	119,5	-184	-1 006	11,7
Henkilöstö 31.12.	15		15	16		106,7	1	11,9	34,5

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Tulosalue osallistui aktiivisesti keskitetyn asiakaspalvelun kehittämistyöhön. Sähköisen arkistoinnin sekä asiainnin osalta edettiin merkittävästi rakennusvalvonnan, tilakeskuksen sekä yhdyskuntatekniikan osalta.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimialan talous-, henkilöstö- ja muiden tukipalveluiden kehittämistyötä jatketaan toimialan ja muun asiakaskunnan tarpeita vastaaviksi. Osallistumme keskitetyn asiakaspalvelun perustamiseen. Yksikön resursseja kohdistetaan aikaisempaa enemmän digitaalisten toimintatapojen edistämiseen. Lupapiste.fi käyttöä laajennetaan.

YHDYSKUNTATEKNIikka

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	991	0	991	1 646	166,2	166,2	656	3 072	-46,4
Toimintakulut*	-7 621	0	-7 621	-7 589	99,6	99,6	32	-9 615	-21,1
Valmistus omaan käyttöön				173				51	237,3
Toimintakate	-6 630	0	-6 630	-5 770	265,8	265,8	688	-6 492	169,9
Henkilöstö 31.12.	44		44	41,4		94,1	-2,6	32,3	28,2

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Kunnallistekniikan suunnittelussa pääpaino oli Rykmentinpuiston alueella sijaitsevien Puustellinmetsän, Rykmentinpuisto keskustan ja Monion suunnittelussa sekä Anttilanrannan, Lahelanpelto II ja Kartano I -alueiden suunnittelussa. Koskenmäen kiertoliittymän rakentamissuunnittelu aloitettiin helmikuussa. Kellokosken voimalaitospadon teknisen kalatien suunnittelu aloitettiin elokuussa. Em. kohteiden suunnittelu työllisti mittausyksikköä runsaasti maastomallin täydennyksien ja alueilla tehtävien pohjatutkimusten johdosta.

Mittausyksikkö teki pohjatutkimuksia mm. Lahelanpelto II:n, Puustellinmetsän, Rykmentinpuiston keskustan, Kartano I:n ja Koskenmäen alueilla. Pohjatutkimuspisteitä oli kaikkiaan 343 kpl. Maastomallia mittausyksikkö tuotti 43 ha GNSS- ja takymetrimittauksilla. Merkittävimmät kohteet sijaitsivat Inkilässä, Vanhalla valtatiellä, Riihikallion Marsuntiellä ja Jokelan Peltokaaren ja Alhon alueilla. Laserkeilattua maastomallia tuotettiin 88 ha. Kohteet olivat Rykmentin siirtoviemäri, Keravan joki, Sulan aluen, Peltokaari ja Tykkitien alueet.

Vesihuoltoverkostosta ylläpidettävää johtokarttaa päivitettiin mittaamalla 1150 kpl sulkuventtiiliä ja viemällä ne tietokantaan. Samalla päivitettiin n. 250 johdostokorttia. Painumaseurantamittauksia tehtiin Puustellissa ja Lahelassa. Pohjaveden ohjelmoitua seurantaä suoritettiin Lahelanpelto II alueella.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Suunnittelun ja rakentamisen pääpainopiste on lähivuosina Etelä-Tuusulassa ja erityisesti Rykmentinpuistossa, jossa tulee rakentaa vuoteen 2020 mennessä kunnallistekniikkaa kolmen asemakaavan alueella. Valtuuston asettama tavoite tuottaa Etelä-Tuusulassa 100 tonttia vuodessa myyntiä varten asettaa uudisalue rakentamisen etusijalle. Katujen ja vesihuollon saneeraushankkeita lykätään mahdollisuuksien mukaan vuoden 2020 jälkeiseen aikaan. Kunnan omaan katuverkkoon kohdistuvista liikenneturvallisuushankkeista pyritään kuitenkin toteuttaa 3 - 5 kohdetta/vuosi jatkossakin.

Lähivuosina kuntaan valmistuu useita kilometrejä uutta katuverkostoa ja useita hehtaareja uusia viheralueita. Samanaikaisesti vanhoja puistoja saneerataan korkeampaan hoitotasoon. Kohteiden kunnossapito on turvattu jo vuoden 2019 talousarviota laadittaessa. Yleinen korotus käyttötaloudessa ei ole todennäköisesti riittävä, vaan korotuksessa on otettava huomioon kunnossapidettävän pinta-alan kasvu.

Joukkoliikennetarjonnassa ei tapahdu olennaista muutosta ennen vuoden 2019 syyskautta. HSL:n Tuusulalle laatima linjastosuunnitelma käsitellään kunnassa kevättalvella 2018. HSL:n matkalippujärjestelmässä alkaa vyöhykeudistus vuoden 2018 aikana.

Tunnusluvut

KUNN.TEKNIIKAN RAKENTAMINEN	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Investoinnit € (Yhdyskuntatekniikka)	5 982 421	10 484 361	8 320 000	6 089 742	10 220 000
€/asukas	157	275	217	158	265

TILAKESKUS

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	22 238	0	22 238	22 269	100,1	100,1	30	22 365	-0,4
Toimintakulut	-10 925	0	-10 925	-10 739	98,3	98,3	185	-10 377	3,5
Toimintakate*	11 314	0	11 314	11 529	101,9	101,9	216	11 987	-3,8
Henkilöstö 31.12.	73		73	71,3		97,7	-1,7	54,9	29,9

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Tilakeskuksen tehtävänä on tuottaa kunnan tarvitsemat tilapalvelut, joihin sisältyy mm. tilojen hankinta ja hallinta, rakennuttaminen, rakentaminen ja perusparantaminen, kiinteistöjen huolto ja hoito sekä siivous.

Toimintamme tavoitteena ovat tyytyväiset asiakkaat ja käyttäjät, tarkoituksenmukaiset ja turvalliset tilat, kiinteistöomaisuuden kehittäminen tarpeita vastaavaksi ja omaisuuden arvon säilyttäminen sekä tilojen tuottava ja tehokas käyttö.

Toimitilojen hankinta ja vuokraus, korjaus- ja uudisinvestointien toteuttaminen sekä kiinteistöpalveluiden järjestäminen muodostavat palvelujemme perustan.

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Etelä-Tuusulan lukio- ja kulttuurirakennuksen (Monio) hankesuunnittelun jälkeen käynnistettiin kesäkuussa yleinen arkkitehtuurikilpailu Suomen Arkkitehtiliitto SAFA:n kilpailusääntöjen mukaisesti. Kilpailuun jätettiin yhteensä 58 ehdotusta, joiden jyritystä varten on nimetty 15 henkinen palkintolautakunta. Kaava ja sijaintipäätös Rykmentinpuistoon vahvistettiin.

Rakennusten sisäilmaa seurattiin ja sovitut toimenpiteet toteutettiin sisäilmatyöryhmässä päätettyjen toimintamallien ja aikataulujen mukaisesti, sisäilmatyöryhmän toimintaa kehitettiin. Sisäilmaperusteisia kuntokartoituksia tehtiin 21 kpl.

Kiinteistöjen ylläpitoyksikkö toteutti kunnan toisen aurinkosähkövoimalan Riihikallion koulun katolle kesäkuussa 2017. Aurinkosähkövoimala on teholtaan 40kW_p. Tuusulan kunnan johtoryhmä päätti 31.10. kokouksessaan kaikkien kunnan omistamien kiinteistöjen ilmanvaihdon ajastettavaksi 24/7 käyttötilaan. Päätös laitettiin täytäntöön siten, että kaikki kiinteistöt ajastettiin ohjeistuksen mukaisesti 7.11.2017 mennessä 24/7 käyttötilaan. Edellä mainittu ajastuksien ohjelmointi lisää vuotuista sähkön ja lämmön kulutusta kunnan omistamissa kiinteistöissä n. 20%.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pienet peruskorjaus- ja muutoskohteet, sisäilmaongelmien korjausten suunnittelu, toteutuksen järjestäminen, vanhempainiltojen ja toimialojen informointi sekä viranomaisyhteistyö työllistävät tilasuunnittelua merkittävästi, mistä johtuen tarve- ja hankesuunnitteluun tarvittaisiin lisäkapasiteettia, jotta rakentamisen volyymi saataisiin pysymään tarvittavalla tasolla.

Korjaus- ja kunnossapitotöihin osoitetut määrärahat ovat olleet positiivisessa kasvussa kuluneiden kahden kolmen vuoden aikana, toimintamahdollisuudet toteuttaa toimenpiteitä ovat kohtuullisen hyvällä tasolla. Huolestuttava kehitys on edelleen palveluverkosta päättämisen keskeneräisyys, mikä vaikeuttaa korjattavien koh-

teiden priorisointia, hankkeista päättämistä sekä aiheuttaa mahdollisesti turhia korjauksia ja hukkeinwestointeja.

Energiatehokkuus on suunnitelmakauden pääteemoja. Työtä Tuusulan kunnan ja Työ- ja elinkeinoministeriön välillä solmitun uuden kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukaisesti sopimuksen päätavoitteen saavuttamiseksi (10,5 % energiansäästön saavuttaminen vuoden 2015 energiankulutuksesta vuoden 2025 loppuun mennessä) jatketaan.

Tunnusluvut

KIINTEISTÖNHOITO	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
m ²	167 024	166 030	166 030	178 107	178 107
<i>muutos %</i>	0,8	-0,6	0,0	7,3	0,0
<i>käyttötalousmenot</i>	5 747 287	5 805 442	5 499 696	5 759 837	6 358 649
€/m²	34,41	34,97	33,12	32,34	35,70
<i>muutos %</i>	-18,7	1,6	-6,6	-2,4	10,4
Lämmitys €/v.	2 017 234	2 020 444	1 854 829	1 957 287	2 044 512
Sähkö €/v.	1 124 890	1 092 164	1 071 094	1 121 548	1 266 871
Vesi €/v.	268 007	293 563	324 000	311 454	329 292
Lumityöt €/v.	267 189	91 108	87 045	240 332	171 970
	3 677 320	3 497 279	3 336 968	3 630 621	3 812 645
SIIVOUS	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
m ²	113 444	113 072	113 087	111 986	115 290
<i>muutos %</i>	0,9	-0,3	0,0	-1,0	3,0
<i>käyttötalousmenot</i>	3 155 311	3 181 196	2 879 815	3 047 779	2 881 520
<i>muutos %</i>	0,7	0,8	-8,7	5,8	-5,5
€/m²	27,81	28,13	25,47	27,22	24,99
<i>muutos %</i>	-7,0	1,2	-10,8	6,9	-8,2

RAKENNUSVALVONTA

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos-% 2016/2017
Toimintatuotot	450	0	450	592	131,5	131,5	142	476	24,3
Toimintakulut*	-491	0	-491	-437	89,0	89,0	54	-431	1,3
Toimintakate	-41		-41	155	-377,8	-377,8	196	45	247,2
Henkilöstö 31.12.	5		5	5		100,0	0	4,1	22,0

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat tulosalueella

Rakennuslautakunta lakkautettiin toukokuussa ja tilalle tuli 1.6.2017 alkaen kuntakehityslautakunnan alainen rakennusvalvontajaosto. Tästä ajankohdasta kasvatettiin johtavan rakennustarkastajan toimivaltaa. Aiemmin rakennuslautakunta ratkaisi ne lupahankkeet, joissa vaadittiin väestönsuoja, nyt johtavalla rakennustarkastajalla on oikeus tehdä lupapäätös kaikkien lupien osalta. Kaikkien lupien hakeminen tapahtui sähköisesti Lupa-piste-palvelun kautta.

Merkittävimmät myönnetyt ja valmistuneet kohteet:

- Jokelan Peltokaaren alueelle on myönnetty rakennuslupa kolmelle kerrostalohankkeelle
- Högberginhaaraan on myönnetty rakennuslupa sekä liikerakennukselle että suurelle logistiikkarakennukselle ja myöhemmin sen laajennukselle
- Jokelan keskustaan on myönnetty kerrostalon rakennuslupa
- Rykmentinpuiston paljon puhuttu lämpökeskus on purettu
- Purkamislupa Amerin entisen tehtaanjohtajan ok-talolle on myönnetty. Rakennus on toiminnut päiväkotina. Uudelle päiväkodille on myönnetty rakennuslupa.
- Vanhalle paloasemalle on myönnetty purkamislupa
- Uusi paloasema on valmistunut
- Hyrylän keskustan Nappulakadun kerrostalo on valmistunut
- Krapin yhteyteen on rakennettu teatterirakennus
- Jokelan keskustaan on valmistunut kerrostalo
- Högberginhaaran halli on valmistunut
- Riihikallion ostoskeskukseen on valmistunut uusi kerrostalo
- Rivitaloja on valmistunut Bostonin ja Klaavonkallion alueille
- Osa Kellokosken koulun laajennusta on otettu käyttöön

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

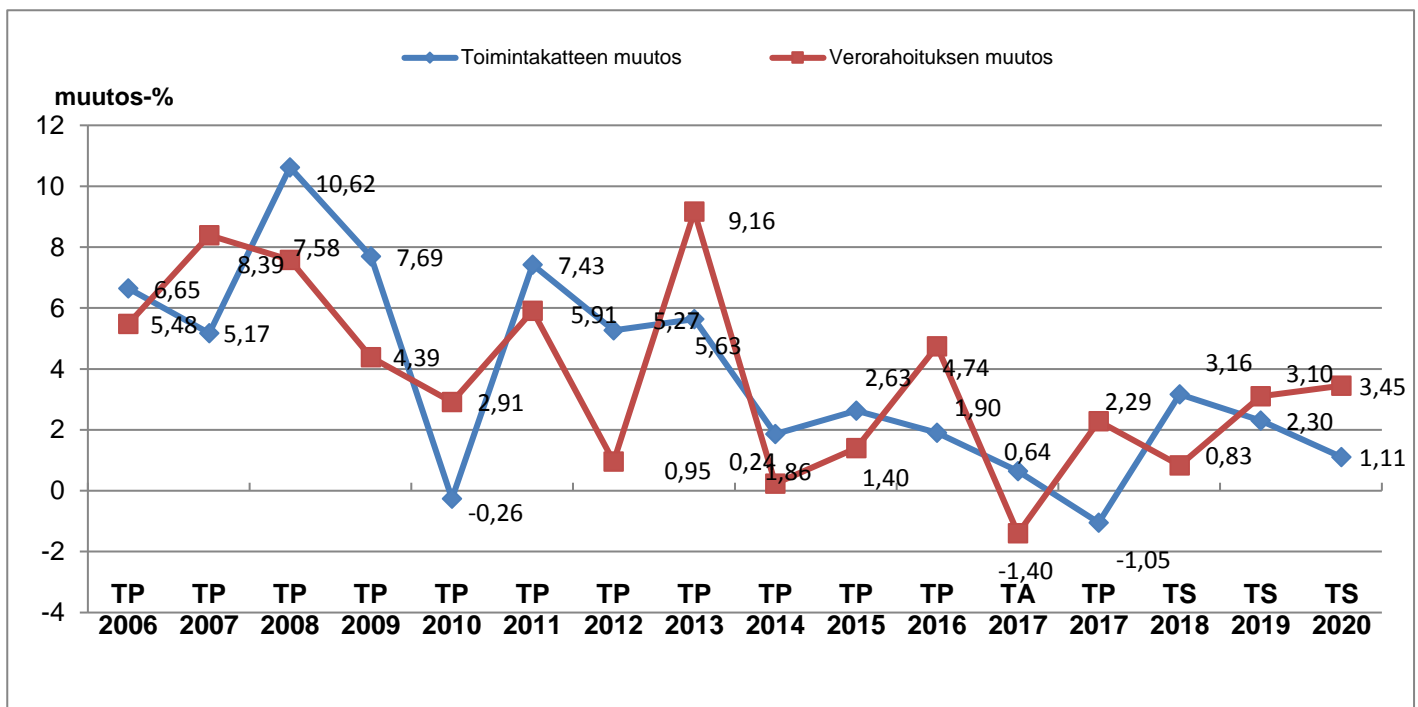
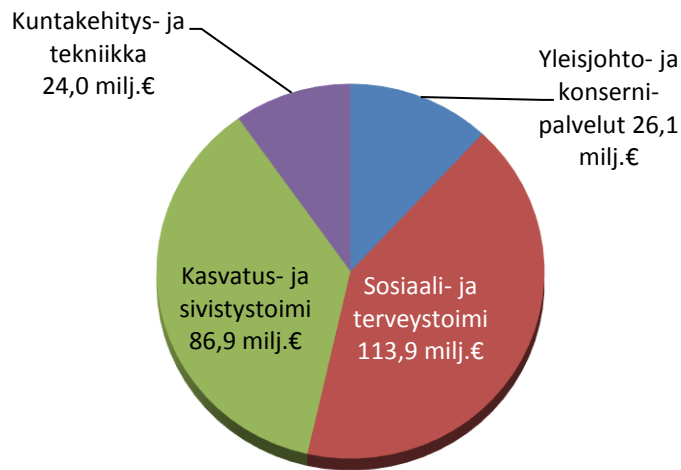
Pientalorakentamisen määrän arvioidaan pikku hiljaa kasvavan kunnan tonttitarjonnan lisääntyessä. Mm. Anttilanrannan pientaloalueen rakentaminen alkaa. Myös tulevalle asuntomessualueelle ja koko Rykmentinpuiston alueelle rakennetaan lyhyessä ajassa paljon. Keskusta-alueelle tulee rakentamaan uusia kerrostaloja, mm. vanhan paloaseman tilalle sekä Järvenpääntien että Hyrylängtien varteen. Liikerakentaminen odottaa Hyrylän keskustan kaavaratkaisua. Kunnantalon purkamisenkin on tiedossa lähitulevaisuudessa. Teollisuusrakentamista saataneen Kelatien tulevalle asemakaava-alueelle sekä Sulan teollisuusalueen laajentamisen osalle. Jokelassa Peltokaaren alueen rakentaminen on aloitettu ja oletettavaa on, että alueen kiinnostus kasvaa. Kellokosken keskusta saa uutta ilmettä, mikäli keskustan kaava lähtee toteutumaan. Sairaalarakennuksen osittainen purkamisen on jo nyt muuttanut keskustan maisemakuvaa.

Rakennusvalvonnan tunnusluvut vuosilta 2014 – 2017

Rakennuslupien kappalemäärä putosi arviosta 131 kappaletta. Vaikka kohteita oli vähemmän kuin edellisellä vuonna, rakennuksissa oli uutta kerrosalaa yli 50 % enemmän kuin vuonna 2016. Myös myönnettyjä asuntoja oli yli 50 % enemmän kuin edellisellä vuonna.

RAKENNUSVALVONTA	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Lupapalvelut, kpl	599	588	531	469
€/lupa	546	551	569	652
Katselmuspalvelut, kpl	1 008	878	777	755
€/katselmuspalvelu	139	158	167	174

Toimialojen toimintamenot 2017
250,9 milj. €
(ulkoiset ja sisäiset menot)

Vesiliikelaitoksen luvut esitetty v.2014 alkaen erillään kunnan luvuista. Tästä syystä vuodet 2006-2013 eivät ole vertailukelpoisia toimintakateen osalta v.2017 kanssa.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUMAVERTAILU

KUNNAN SISÄINEN TULOSLASKELMA ILMAN VESILIIKELAITOSTA v.2017.

Toimintatulot ja -menot sisältävät kunnan sisäisen laskutuksen.

	Talousarvio	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma 2 017	Poikkeama	Toteuma 2 016	Muutos-% 2016/-17
Toimintatulot	67 039	1 635	65 404	64 787	-616	66 958	-3,2 %
Myyntitulot	19 274	0	19 274	18 512	-763	19 763	-6,3 %
Maksutulot	13 529	191	13 338	14 138	800	13 906	1,7 %
Tuet ja avustukset	941	-202	1 143	1 523	380	2 806	-45,7 %
Muut toimintatulot	33 295	1 646	31 648	30 614	-1 034	30 483	0,4 %
Toimintamenot	-254 900	1 522	-256 422	-250 853	5 569	-253 708	-1,1 %
Valmistus omaan käyttöön				173		85 582	
Henkilöstömenot	-97 742	360	-98 102	-96 627	1 475	-98 303	-1,7 %
Palkat ja palkkiot	-76 123	281	-76 404	-76 158	246	-75 566	0,8 %
Eläkekulut	-18 082	66	-18 148	-16 762	1 386	-17 982	-6,8 %
Muut henkilöstösivukulut	-3 537	13	-3 550	-3 708	-158	-4 754	-22,0 %
Palvelujen ostot	-109 494	675	-110 169	-108 184	1 986	-106 456	1,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 507	175	-11 682	-11 310	372	-10 961	3,2 %
Avustukset muille	-11 478	200	-11 678	-10 389	1 289	-13 512	-23,1 %
Muut toimintamenot	-24 679	112	-24 791	-24 343	447	-24 476	-0,5 %
Toimintakate	-187 861	3 157	-191 018	-185 893	4 953	-101 168	83,7 %
Verotulot	174 328	-2 000	176 328	177 954	1 626	176 514	0,8 %
Valtionosuudet	22 453	-796	23 248	23 327	79	23 061	1,2 %
Rahoitustulot ja menot:							
Korkotulot	250		250	256	6	247	3,4 %
Muut rahoitustulot	450	-107	557	612	55	497	23,0 %
Korvaus peruspääomasta liikelait	488		488	488	0	488	0,0 %
Korkomenot	-571	0	-571	-541	30	-388	39,6 %
Muut rahoitusmenot	-100		-100	-15	85	-12	25,1 %
Vuosikate	9 436	254	9 182	16 186	6 832	99 239	-83,7 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 938		-11 938	-11 537	401	-11 108	3,9 %
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot							
Satunnaiset menot					0		
Tilikauden tulos	-2 503	254	-2 757	4 649	7 233	88 131	-94,7 %
Varausten ja rahastojen muutokset							
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)					0		
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys (+)	0		0	-145		-135 353	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 503	254	-2 757	4 504	7 233	-47 221	-109,5 %
VEROTULOJEN ERITTELY							
Verotulot	174 328	-1 582	176 328	177 954	1 212	176 514	0,8 %
Kunnan tulovero	157 685	-1 582	159 267	159 903	636	161 188	-0,8 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 796		7 214	7 652	438	6 531	17,2 %
Kiinteistövero	9 847		9 847	9 985	138	8 700	14,8 %
Muut verotulot	0		0	414		96	333,0 %
VALTION OSUUKSIEN ERITTELY							
Valtionosuudet	22 453	-796	23 248	23 327	79	23 061	1,2 %
Peruspalvelujen valtionosuus	36 049	-796	36 844	36 507	-337	37 475	
Verotulotasaus	-9 525		-9 525	-9 582	-57	-9 171	
Opetus ja kulttuuri muut	-4 071		-4 071	-3 598	473	-5 243	
Yleinen valtionosuus							
Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus							
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus							

TOIMINTATULOT JA -MENOT (1 000 €) 2016-2017

Sisältävät sisäiset tulot- ja menot.

Vesihuoltoliikelaitoksen luvut eivät sisälly tietoihin.

	Toteuma 2016	Toteuma 2017	2016-17 Kasvu %	Talousarvio 2017	Tot.%	Muutettu talousarvio 2017	Tot.%
TOIMINTATULOT	66 957,7	64 787,2	-3,2	67 038,7	96,6	65 403,7	99,1
Myyntitulot	19 762,8	18 511,7	-6,3	19 274,4	96,0	19 274,4	96,0
Maksutuotot	13 906,2	14 137,9	1,7	13 529,0	104,5	13 338,0	106,0
Tuet ja avustukset	2 805,8	1 523,2	-45,7	940,7	161,9	1 142,8	133,3
Vuokrat	22 514,1	21 798,8	-3,2	22 593,3	96,5	22 585,2	96,5
Käyttöomaisuuden myyntivoitto	7 114,3	7 904,9	11,1	10 085,7	78,4	8 477,7	93,2
Muut tuotot	854,6	910,7	6,6	615,5	148,0	585,5	155,5
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	85,6	172,6	101,7				
TOIMINTAMENOT	253 707,9	250 852,7	-1,1	254 900,1	98,4	256 421,7	97,8
Henkilöstömenot yhteensä	98 302,6	96 627,0	-1,7	97 741,9	98,9	98 101,7	82,3
Palkat ja palkkiot	75 566,2	76 157,6	0,8	76 122,8	100,0	76 403,9	99,7
Eläkekulut	17 982,3	16 761,7	-6,8	18 082,1	92,7	18 147,7	92,4
Muut henkilöstösivukulut	4 754,1	3 707,7	-22,0	3 537,1	104,8	3 550,1	104,4
Palveluiden ostot							
Asiakaspalvelujen ostot	64 757,4	66 172,7	2,2	66 922,0	98,9	67 372,0	98,2
Muiden palvelujen ostot	41 698,6	42 010,9	0,7	42 572,2	98,7	42 797,2	98,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat							
Ostot tilikauden aikana	10 961,1	11 309,8	3,2	11 507,0	98,3	11 682,0	96,8
Varastojen lisäys/vähennys							
Avustukset	13 511,9	10 389,2	-23,1	11 478,3	90,5	11 678,3	89,0
Vuokrat	23 249,6	23 055,8	-0,8	23 645,0	97,5	23 816,9	96,8
Muut kulut	1 226,6	1 287,3	4,9	1 033,8	124,5	973,8	132,2
TOIMINTAKATE (Tulot-menot)	-186 664,7	-185 892,9	-0,4	-187 861,4	99,0	-191 018,1	97,3

SISÄINEN TULOSLASKELMA TP 2011 - (1 000 €)

Toimintatulot ja -menot sisältävät sisäisen laskutuksen. Ei sisällä liikelaitoksen lukuja v.2014-2017.

Tasejatkuvuuden vuoksi v.2011- v.2013 tietoja ei ole muutettu vertailukelpoisiksi v.2017 kanssa.

19.02.2018	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	MTA 2017	TP 2017	Poik- keama	TA 2018
Verotuloprosentti	18,25	18,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50		19,50
Varsinainen toiminta											
Myyntivoitot	7 091	5 777	2 709	6 893	6 685	7 114	10 086	8 478	7 905	-573	11 951
Toimintatulot	58 934	63 210	64 600	61 084	59 259	59 843	56 953	56 926	56 882	-44	56 021
Valmistus omaan käyttöön					100	86			173		
Toimintamenot	223 600	234 871	242 540	246 469	249 230	253 708	254 900	256 422	250 853	-5 569	259 740
TOIMINTAKATE	-157 575	-165 884	-175 231	-178 492	-183 185	-186 665	-187 861	-191 018	-185 893	-6 186	-191 769
T-katemuutos-%	7,42	5,27	5,63	1,86	2,63	12,53	0,64	2,33	-0,41		3,16
T-menomuutos-%	6,03	5,04	3,26	1,62	1,12	8,02	0,47	1,07	-1,13		3,54
Verotulot	145 878	148 165	164 691	167 318	171 443	176 514	174 328	176 328	177 954	1 626	179 763
muutos-%	5,30	1,57	11,15	1,59	2,47	19,13	-1,24	-0,11	0,82		1,02
Valtionosuudet	24 225	23 562	22 770	20 589	19 096	23 061	22 453	23 248	23 327	79	23 183
muutos-%	9,68	-2,74	-3,36	-9,58	-7,25	-2,13	-2,64	0,81	1,15		-0,62
ALV-takaisinperintä	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Rahoitustulot ja -menot yhteensä	181	560	357	115	255	344	29	136	311	175	586
Korkotulot	234	224	249	246	246	247	250	250	256	6	250
Muut rahoitustulot	621	477	336	353	321	497	450	557	612	55	490
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta				488	488	488	488	488	488	0	488
Korkomenot	359	129	140	333	295	388	571	571	541	30	591
Muut rahoitusmenot	315	12	88	151	18	12	100	100	15	85	50
VUOSIKATE	12 709	6 403	12 587	9 531	8 096	13 743	9 436	9 182	16 186	-4 306	11 764
muutos-%	-10,95	-49,62	96,59	-24,28	-15,05	114,65	-31,34	-33,19	17,78		-27,32
Verorahoitus (verot+valtionosuudet)	170 103	171 727	187 461	187 907	190 539	199 576	196 781	199 576	201 281	1 705	202 946
muutos-%	5,91	0,95	9,16	0,24	1,40	16,22	-1,40	0,00	0,85		0,83
Vuosikate % verorahoituksesta	7,47	3,73	6,71	5,07	4,25	6,89	4,80	4,60	8,04		5,80
Vuosikate euro/asukas	338	169	330	249	211	356	242	235	418		303
Vuosikate % poistoista	122	59	113	95	76	124	79	77	140		97
Suunnitelmapoistot (SuMu)	10 382	10 810	11 173	9 995	10 627	11 108	11 938	11 938	11 537	-401	12 162
Satunnaiset tulot											
Satunnaiset menot											
TILIKAUDEN TULOS	2 328	-4 408	1 413	-464	-2 531	2 635	-2 503	-2 757	4 649	-3 905	-398
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	277	277	281	281	100						
Varausten vähennys (+) = investointeihin											
Siirrot rahastoihin	97		703	6	0	135	0	0	145		0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ ilman lask.korkoja	2 507	-4 131	992	-189	-2 431	2 500	-2 503	-2 757	4 504		-398
Asukkaat 31.12. kasvu-%	37 655 1,18	37 926 0,72	38 130 0,54	38 213 0,22	38 451 0,62	38 595 1,76	39 069 1,23	39 069 1,23	38 706 0,29	-363	38 885 0,46

INVESTOINNIT V.2017

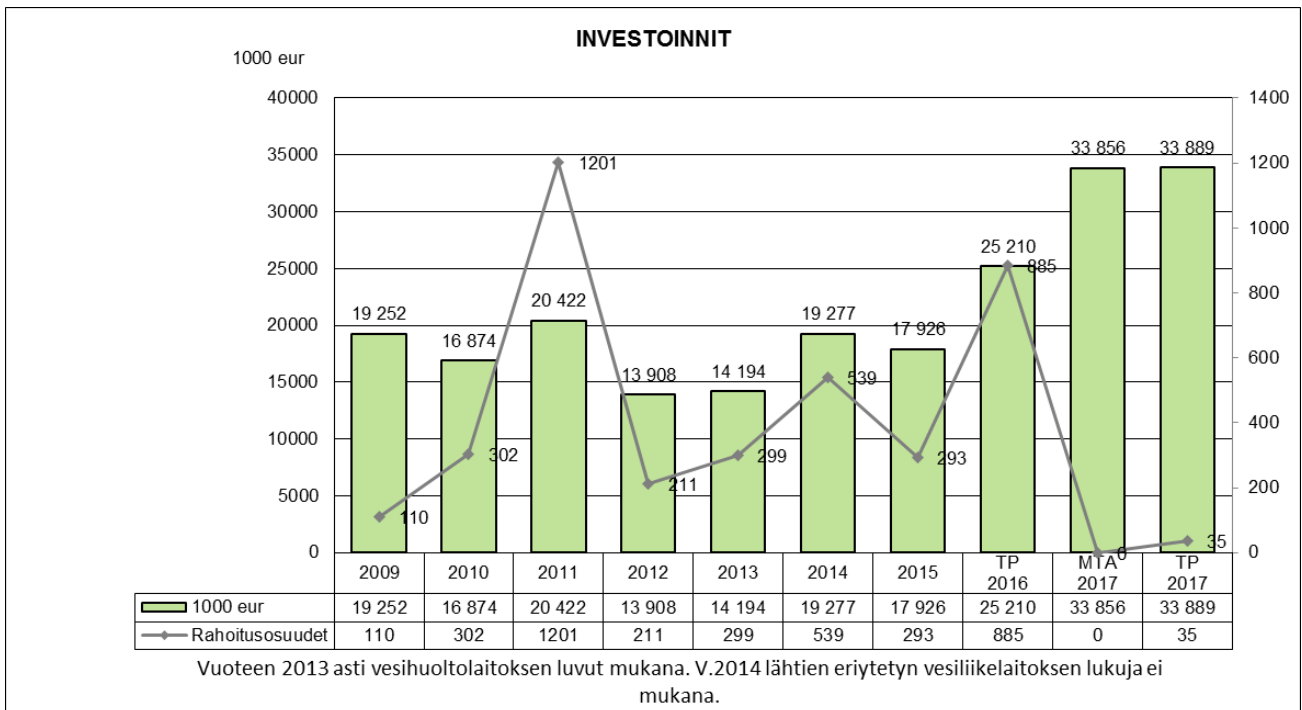
Tuusulan kunnan vuoden 2017 investoinnit keskittyivät toimiin, jotka tukivat palvelurakenteen uudistamista ja edistivät kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta.

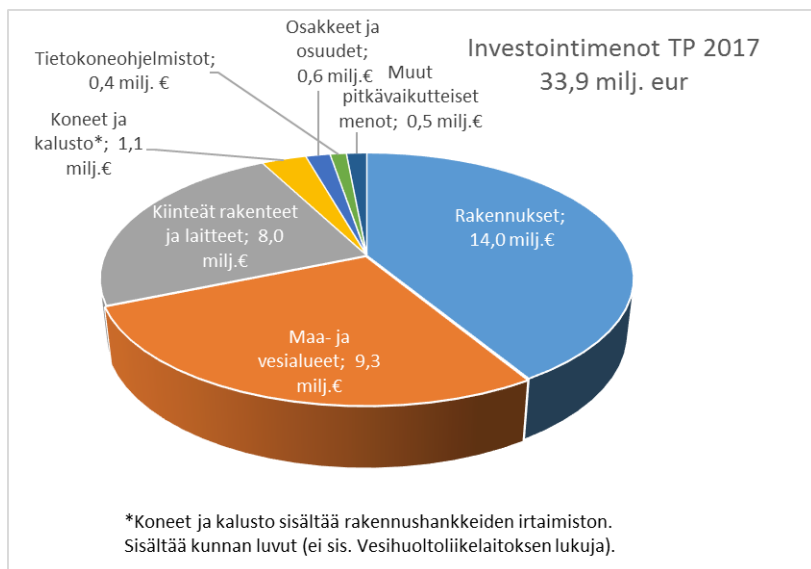
Talonrakennuksessa kunnan vuoden 2017 investoinnit painottuivat koulujen peruskorjaukseen ja laajentamiseen. Koulu ja päiväkoti-investoinneissaan kunta pyrkii kehittämään ns. kampus-toimintamallia, jossa toistensa välittömässä läheisyydessä ovat päiväkoti, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja palveluja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuuksissa.

Tämän kampusmallin mukaisesti jatkettiin Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus- ja muutostöitä, rakentaminen käynnistyi syksyllä 2016. Hyökkälän alakoulun peruskorjaus valmistui keväällä 2017.

Sosiaali- ja terveystoimen palveluverkkoon tehtiin toiminnan kannalta välttämättömiä korjaus- ja muutostöitä.

Kunnallistekniikan investoinnit painottuivat vuonna 2017 uusien asuinalueiden rakentamiseen. Rykmentinpuiston rakentaminen käynnistyi vuonna 2017 Puustellinmetsän alueen kunnallistekniikan rakentamisella.

TOTEUTUNEET YLI 0,3 MILJ. EURON INVESTOINNIT

Kunnan vuoden 2017 investoinnit olivat yhteensä noin 33,9 milj. euroa ja vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 36,5 milj. euroa. Kunnallistekniikan hankkeisiin (ml. puistot, vesistöt ja jätehuolto) investoitiin noin 7,9 milj. euroa.

Kunnassa oli meneillään merkittäviä koulujen perusparannus- ja laajennushankkeita, rakennusinvestointien määrä asettui vuonna 2017 noin 14 milj. euroon. Suurimpia rakennushankkeita olivat Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus, Pertun päiväkodin peruskorjaus, Riihikallion koulun liikuntasalirakennuksen korjaus sekä Hyökkälän koulukeskuksen peruskorjaus.

RAKENNUKSET

Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannusinvestointeja, 0,83 milj. euroa (TA 2017 0,85 milj. euroa)

- toteutettiin välttämättömiä muutos- ja peruskorjaustöitä.

Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus ja muutostyöt, 7,8 milj. euroa (TA 2017 6,0 milj. euroa)

- Hanke käsittää Kellokosken koulukeskuksen ja Ruukin koulun rakentamisen yhdeksi kokonaisuudeksi. Toiminnallisena tavoitteena on yhdistää ala- ja yläkoulu yhtenäiskouluksi. Toiminnallisten tarpeiden lisäksi hankkeen kiireellisyyteen vaikuttaa viranomaisvaatimukset kummankin koulun keittiötilojen sekä koulujen yhteisen teknisen työn opetustilan välittömästä korjaustarpeesta. Hanke jatkuu v.2018 puolella.

Kellokosken yhtenäiskoulun irtaimisto 0,3 milj. euroa (TA 2017 0,4 milj. euroa)

- Vuonna 2017 valmistuneen osan kalustaminen.

Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus 0,3 milj. euroa (TA 2017 0,3 milj. euroa)

- Suunnittelu ja kilpailutus. Suunniteltavaan monitoimitaloon (Monio) sijoittuisivat lukion, lasten ja nuorten kuvataidekoulun sekä käsityökoulun, kansalaisopiston ja keskisen Uudenmaan musiikkiopiston tiloja.

Hyökkälän koulukeskus, 0,5 milj. euroa (TA 2017 1,6 milj. euroa)

- V.2017 saatettiin päätökseen v.2016 aloitettu peruskorjaus, jossa alakoulun ensimmäisen ker-

roksen luokkatilat, 10 kpl, sekä käytävä- ja aulatilat peruskorjattiin 60 käyttövuoden jälkeen. Luokkasiiven rungon keskiosaan rakennettiin uusi IV-konehuone ja ilmanvaihtokanavistot uusittiin. Peruskorjauksella parannettiin myös rakennuksen energiatehokkuutta nykyisestä energiatehokkuusluokasta.

Kuntakehityksen ja tekniikan toimialan talonrakennuksen peruskorjaus- ja perusparannusinvestointeihin 3,1 milj. euroa (TA 2017 3,295 milj. euroa)

- Erillisen työohjelman mukaan, joista suurimpia kohteita olivat Pertun päiväkodin peruskorjaus 0,8 milj. euroa (MTA 2017 0,8 milj. euroa) ja Riihikallion koulun liikuntasalin tarveselvitys 0,8 milj. euroa (MTA 2017 0,65 milj. euroa).

MAA- JA VESIALUEET

Maan ostot toteutuivat 9,3 milj. euron määräisinä (MTA 2017 5,4 milj. euroa). Maa-alueiden ostot sisältävät 1,4 milj. euron arvosta maankäyttösopimuksia, joista suurimpana Y-tontin osto kunnalle 1,3 milj. euroa (Valt § 202/13.11.2017). Tämän lisäksi maa-alueet sisältävät Sikokallion 57,84 ha:n suuruisen alueen 3,0 milj. euroa (Valt § 119/7.12.2016).

KUNNALLISTEKNIikka

Kunnallistekniikan investoinnit painoutuivat vuonna 2017 uusien asuinalueiden rakentamiseen. Näistä tärkeimmät olivat Puustellinmetsän esirakentaminen. Lisäksi aloitettiin Lahelanpelto II sekä Peltokaaren kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentaminen. Työpaikka-alueista aloitettiin Rajalinna II:n rakentaminen.

Tikuntekijäntien silta ja pieniä yksittäisiä katuosuuksia uusittiin.

Vuoden 2017 suurimpia kunnallistekniikan investointihankkeita olivat:

Lahelanpelto II 0,4 milj. euroa (TA 2017 0,1 milj. euroa)

- Esirakentaminen

Peltokaari 0,5 milj. euroa (TA 2017 0,4 milj. euroa)

- Kunnallistekniikan rakentaminen

Puustellinmetsä 3,3 milj. euroa (TA 2017 5,5 milj. euroa)

- Esirakentaminen sekä kaava-alueen kadut ja aukiot
- Puustellinmetsän puisto

Rajalinnan tp-alue 0,8 milj. euroa (TA 2017 0,2 milj. euroa)

- Kunnallistekniikan rakentaminen

Siltojen saneeraus, 0,5 milj. euroa (TA 2017 0,5 milj. euroa)

- Tikuntekijäntien sillan uusinta
- Koskenmäentien kevyen liikenteen silta

MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

Koskenmäen liittymä, 0,4 milj. euroa (MTA 2017 0,4 milj. euroa)

- Rakentamissuunnitelma.

INVESTOINNIT TP 2017

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2017	TA-muutos	Talousarvio + muutos	Toteuma TP 2017	Tot. % TP 2017	Poikkeama TP 2017
RAKENNUKSET sisältää hankkeen rakentamisen sekä ensikertaisen kalustamisen = irtaimisto						
KUNNANHALLITUS						
Kunnantalon toimitilojen kehittäminen	-60 000		-60 000	-248 359	413,9	-188 359
YHT.	-60 000		-60 000	-248 359		
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI						
K, U Sote, tilojen toiminnallisuuden parantaminen ja tilankäytön tehostaminen, muutosinvestoinnit	-100 000		-100 000	-5 625	5,6	94 375
K Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä	-850 000		-850 000	-828 269	97,4	21 731
K Jokelan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä (IV-korjauksia)	-250 000		-250 000	-184 864	73,9	65 136
YHT.	-1 200 000		-1 200 000	-1 018 757	84,9	181 243
KASVATUS- JA SIVISTYSTOIMI						
K Toiminnan tehostamisen edellyttämät muutosinvestoinnit	-250 000	30 000	-220 000	-178 182	81,0	41 818
K, U Kellokosken yhtenäiskoulu, laajennus ja muutos	-6 000 000		-6 000 000	-7 829 496	130,5	-1 829 496
U -irtaimisto	-400 000		-400 000	-320 391	80,1	79 609
U Mikkolan koulun purunpoistojärjestelmä	-90 000		-90 000	-79 968	88,9	10 032
U Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus	-300 000		-300 000	-266 981	89,0	33 019
K Hyökkälän koulukeskus, peruskorjausta: peruskorjaussuunnittelua, korjauksia	-1 600 000		-1 600 000	-531 771	33,2	1 068 229
-rahoitusosuus				27 200		27 200
U Hyökkälän koulukeskuksen ja päiväkotikiinteistön hankesuunnittelu	-50 000		-50 000	-16 125	32,2	33 876
K - Hyökkälän yhtenäiskoulun irtaimisto	-200 000		-200 000	-152 161	76,1	47 839
U Mikkolan alueen päivähoitopalvelut lisärakennus, hankesuunnittelu ja suunnittelu	-40 000		-40 000	-31 857	79,6	8 143
U Kirkkonylän koulun yhteyteen rakennettava päiväkodin hankesuunnittelu	-30 000		-30 000	-72 995	243,3	-42 995
Menot YHT.	-8 960 000	30 000	-8 930 000	-9 479 927	106,2	-549 927
VAPAA-AIKAPALVELUT						
K Urheilukeskuksen jäähallin (Hyrylä 1) perusparannus, suunnittelu. Kustannukset ja aloitus tarkentuvat hankesuunnitelmassa.	-30 000		-30 000			30 000
Uimahallin uudet pukukaapit (kortinlukijoilla)	-350 000		-350 000	-381 866	109,1	-31 866
Mikkolan koulun lähiliikuntapaikka	-250 000		-250 000	-506 860	202,7	-256 860
Nuoriso- ja kirjastopalveluiden palveluverkon ja järjestämisen suunnittelu	-30 000		-30 000			30 000
Menot YHT:	-660 000		-660 000	-888 725	134,7	-228 725
KUNTAKEHITYKSEN JA TEKNIIKAN TOIMIALA						
K, U Erillinen työohjelma	-3 295 000		-3 295 000	-2 872 840	87,2	422 160
-rahoitusosuudet, sis. erilliseen työohjelmaan				8 000		
Rakennuskustannukset yhteensä	-14 175 000	30 000	-14 145 000	-14 508 609	102,6	-363 609
mistä irtaimiston osuus	-600 000		-600 000	-472 552	78,8	
Rakennuskustannukset ilman irtaimistoa	-13 575 000	30 000	-13 545 000	-14 036 057	103,6	-491 057
MENOT	-14 175 000	30 000	-14 145 000	-14 508 609	102,6	-363 609
TULOT						
rahoitusosuudet				35 200		
NETTO	-14 175 000	30 000	-14 145 000	-14 473 409	102,3	-328 409

INVESTOINNIT TP 2017

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2017	TA-muutos	Talousarvio + muutos	Toteuma TP 2017	Tot. % TP 2017	Poikkeama TP 2017
MAA-JA VESIALUEET						
KUNNANHALLITUS						
Kiinteän omaisuuden ostoon ³	-2 903 797	-2 529 318	-5 433 115	-9 327 851	171,7	-3 894 736
Kiinteän omaisuuden myyntiin	10 961 000	-2 688 000	8 273 000	7 138 451	86,3	-1 134 549
<i>josta</i>						
<i>myynnit</i>	1 315 320	-288 000	1 027 320	455 052	44,3	-572 268
<i>myyntivoitot</i>	9 645 680	-2 400 000	7 245 680	6 683 400	92,2	-562 280
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET						
KUNNANHALLITUS						
K ATK- ja puhelinverkot	-50 000		-50 000			50 000
KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA						
K Koulujen ja varhaiskasvatuksen verkot ja verkko-oppimisympäristön suunnittelu ja toteutus	-100 000		-100 000	-13 689	13,7	86 311
U Sähköisten yo- kirjoitusten verkko-oppimisympäristön rakentaminen	-20 000		-20 000			20 000
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA LAUTAKUNTA						
K, U Kuntovälinepuistot ja varustaminen ja lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset	-40 000		-40 000	-47 333	118,3	-7 333
U Urheilukeskuksen yleissuunnittelu	-30 000		-30 000	-17 064	56,9	12 936
K,U Urheilukeskus, P-alueet ja yhteydet	-500 000	480 000	-20 000	-16 280	81,4	3 720
K, U Uimarantojen ja venepaikkojen kehittämissuunnitelma	-15 000		-15 000			15 000
U Pääkirjaston asiakaspalvelutoimintojen uudistaminen (asiakaspalvelutiski)	-80 000	80 000				
U Hyrylän graffitiseinä						
U Kellokosken graffitiseinä	-20 000		-20 000			20 000
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
K, U Rakennusten pihainvestoinnit - erillisen työohjelman mukaisesti	-150 000		-150 000			150 000
Maarakenteet ja johtoverkostot	-10 910 000	900 000	-9 960 000	-7 893 262	79,2	2 066 738
Rahoitusosuus						
Tiet ja liikenneväylät yhteensä	-9 350 000	950 000	-8 400 000	-7 245 442	86,3	1 154 558
U,K Etelä-Tuusula	-6 350 000	450 000	-5 900 000	-4 303 478	72,9	1 596 522
U,K Jokela	-1 550 000		-1 550 000	-1 321 994	85,3	228 006
U,K Kellokoski	-470 000		-470 000	-820 589	174,6	-350 589
U,K Muut alueet	-980 000	500 000	-480 000	-799 381	166,5	-319 381
U Puistot ja leikkipaikat	-1 260 000		-1 260 000	-445 139	35,3	814 861
Aurinkoaita/Rykmentinpuisto		-50 000	-50 000			50 000
ARAN infra-avustus puistoihin						
K Vesistöt	-250 000		-250 000	-189 809	75,9	60 191
K Jätehuolto	-50 000		-50 000	-12 871	25,7	37 129
MENOT	-11 915 000	1 460 000	-10 455 000	-7 987 627	76,4	2 467 373
TULOT = Rahoitusosuudet						
NETTO	-11 915 000	1 460 000	-10 455 000	-7 987 627	76,4	2 467 373

INVESTOINNIT TP 2017

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2017	TA-muutos	Talousarvio + muutos	Toteuma TP 2017	Tot. % TP 2017	Poikkeama TP 2017
KONEET JA KALUSTO						
Määrärahat on varattu pitkävaikutteisen irtaimen käyttöömaisuuden hankintaa varten (poistonalainen irtaimisto)						
KUNNANHALLITUS						
Koneet ja laitteet						
U - Kunnantilojen turvallisuushankinnat	-60 000		-60 000	-26 422	44,0	33 578
K Kirkonkylän koulun tiskilinjasto						
U Kuntosalin lämmittelylaitteet	-10 000		-10 000			10 000
K Pertun pk uuni, pata, perusparannustyöt	-65 000		-65 000	-77 408	119,1	-12 408
Jokelan ya yhdistelmäuuni, pata, perusparannustyöt	-25 000		-25 000	-49 151	196,6	-24 151
U Jokelan ya keittiö scanboxit	-20 000		-20 000			20 000
K Hyökkälän koulu tiskilinjasto ja kone	-140 000		-140 000	-103 774	74,1	36 226
K Rykmentinpuiston keskuskeittiön dieettiin pata	-12 000		-12 000			12 000
U Rykmentinpuiston keskuskeittiön ruokapumppu	-45 000		-45 000	-37 764	83,9	7 236
K Etelärinteen pk uuni	-18 000		-18 000			18 000
K Kolsan koulu uuni	-18 000		-18 000	-23 873	132,6	-5 873
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA						
K Hammaslääkärin työyksiköt				-30 944		-30 944
K Henkilö-, turva- ja kameravalvonta				-9 480		-9 480
KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA						
K Koulujen ja päiväkotien irtaimisto; hanke >10.000	-150 000		-150 000	-75 902	50,6	74 098
U Tablettien hankinta	-30 000		-30 000	-31 401	104,7	-1 401
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA						
K GPS-mittauslaitteen vaihto	-30 000		-30 000	-26 900	89,7	3 100
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Pyöräkuormaaja varusteineen				-139 845		-139 845
Asuntomessujen/Rykmentinpuiston toimiston u kalustus ja neuvottelutilat		-50 000	-50 000	-20 295	40,6	29 705
K Kuorma-auto	-220 000		-220 000			220 000
K Tiekarhu						
K Traktorin peräkärri	-35 000		-35 000			35 000
K Ojan raivain	-15 000		-15 000	-6 962	46,4	8 038
MENOT	-893 000	-50 000	-943 000	-660 120	70,0	282 880
TULOT						
NETTO	-893 000	-50 000	-943 000	-660 120	70,0	282 880

INVESTOINNIT TP 2017

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2017	TA-muutos	Talousarvio + muutos	Toteuma TP 2017	Tot. % TP 2017	Poikkeama TP 2017
OSAKKEET JA OSUUDET						
KUNNANHALLITUS						
Menot						
Apotti	-141 000		-141 000	-95 083	67,4	45 917
K Kiinteistöyhtiö Tuusulan kunnantalo						
Kansanopiston Oy osakkeet		-100 000	-100 000	-38 550	38,6	61 450
Keski-Uudenmaan Työterveys Oy		-247 500	-247 500	-247 500		
Nurmijäven ja Tuusulan yhteisen työterveyshuollon perustaminen, osakkeiden hankinta		-160 000	-160 000	-160 000	100,0	
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä				-19 821		-19 821
Tulot	500 000	862 000	1 362 000	1 321 624	97,0	-40 376
As Oy Tuusulan Haukilahdentie 3				667 260		
As Oy Tuusulan Kallioliinankuja 2				437 456		
Koy Tuusulan Vesitorinrinne				45 565		
As Oy Vesitorinpuisto				73 389		
As Oy Mahlametsä				97 953		
MENOT	-141 000	-507 500	-648 500	-560 954	86,5	87 546
TULOT	500 000	862 000	1 362 000	1 321 624		
NETTO	359 000	354 500	713 500	760 670	106,6	87 546
TIETOKONEOHJELMISTOT						
KUNNANHALLITUS						
K ATK- ja puhelinverkot ¹				-11 155		-11 155
U Microsoft-lisenssit ja Office 365 AD integraatio	-50 000		-50 000	-40 120	80,2	9 880
U Sähköinen asiointi	-30 000		-30 000			30 000
U Ympäristövalvonnan asiakastietojärjestelmä	-60 000		-60 000			60 000
U Luottamushenkilöiden Extranet	-20 000		-20 000			20 000
U Valtuuston kokousten striimaus						
U Kuntatason sähköinen arkistointi ja asianhallinta	-30 000		-30 000	-37 640	125,5	-7 640
U Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30 000		-30 000			30 000
U Asiahallintajärjestelmä				-34 994		-34 994
U Helpdesk-järjestelmän uusiminen	-30 000		-30 000			30 000
U Sähköinen maksaminen, verkkokauppa	-30 000		-30 000			30 000
U Kansallisen palveluarkkitehtuurin ja SA-alustaan liittyvät integraatiot	-30 000		-30 000			30 000
U Sähköinen järjestelmä osaamisen kehittämiseen ja kehityskeskustelujen tukemiseen	-15 000		-15 000			15 000
K Ceepos kassanhallintajärjestelmä		-36 000	-36 000	-33 933	94,3	2 067
K CityGis maaomaisuusjärjestelmän kehittäminen		-15 000	-15 000	-14 892	99,3	108
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA						
U Apotti	-400 000		-400 000			400 000
U Varmennepalvelun laajentaminen	-50 000		-50 000			50 000
U KanTa eArkisto	-200 000		-200 000	-3 330	1,7	196 670
U Suun terveydenhuolto, KanTa eArkisto	-150 000		-150 000	-152 100	101,4	-2 100
U Pienkehityshankkeet	-200 000		-200 000			200 000
U Sähköinen asiointipalvelu	-20 000		-20 000			20 000
U KanSa sähköinen arkisto	-100 000		-100 000			100 000
U Emmi-tilausjärjestelmä	-25 000	25 000				
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Joukkoliikenteen reitti- ja matkustajamäärätietojen seurantajärjestelmä	-20 000		-20 000			20 000
K Katurekisteri	-50 000		-50 000			50 000
U Vesihuollon johtokartan nettisovellus tai koko järjestelmän vaihto	-20 000		-20 000			20 000
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA						
U Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen	-20 000		-20 000	-17 803	89,0	2 197
U Facta kuntarekisterin Toimitustieto-osa	-15 000		-15 000			15 000
U Facta kuntarekisterin Laaja suunnitelmaosa	-15 000		-15 000			15 000
U Facta kuntarekisterin karttaosa	-15 000		-15 000	-11 415	76,1	3 585
MENOT	-1 625 000	-26 000	-1 651 000	-357 381	21,6	1 304 774
TULOT						
NETTO	-1 625 000	-26 000	-1 651 000	-357 381	21,6	1 304 774

INVESTOINNIT TP 2017

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2017	TA-muutos	Talousarvio + muutos	Toteuma TP 2017	Tot. % TP 2017	Poikkeama TP 2017
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT						
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
K KT 45 kehittäminen; Koskenmäen liittymä	-800 000	400 000	-400 000	-361 561	90,4	38 439
Puustellinmetsä Kulloontielle	-300 000	150 000	-150 000	-104 244	69,5	45 756
U Saviontien liittymä Kulomäentiehen	-30 000		-30 000			30 000
Heinimäen liittymä Kulloontielle				-18 311		-18 311
MENOT	-1 130 000	550 000	-580 000	-484 115	83,5	95 885
TULOT = Rahoitusosuudet						
NETTO	-1 130 000	550 000	-580 000	-484 115	83,5	95 885
ARVO- JA TAIDE-ESINEET ²						
Grafiikanlehdet 3 kpl/ Halonen				-600		
Akvarellit 2 kpl/ Wendelin				-1 500		
MENOT				-2 100		
MENOT	-32 782 797	-1 072 818	-33 855 615	-33 888 758	100,1	-33 143
TULOT *)	11 461 000	-1 826 000	9 635 000	8 495 275	88,2	-1 134 549
NETTO	-21 321 797	-2 898 818	-24 220 615	-25 393 483	104,8	-1 167 691
¹ ATK- ja puhelinverkoille varattu määräraha kiinteät rakenteet ja laitteet ryhmässä. ² Arvo- ja taide-esineet hankittu lahjoitusrahaston kautta, määrärahaa ei investoinneissa. ³ Maa-alueiden ostot sisältävät maankäyttösopimuksia 1 364 642 euron arvosta; suurimpana Y-tontin osto kunnalle 1 318 080 eur, Valt § 202/13.11.2017. Tämän lisäksi maa-alueiden ostot sisältävät Sikokallion 57,84 ha:n suuruisen alueen 3 012 655 euroa, Valt. § 119/7.12.2016.						
Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusinvestointi.						
Vesihuoltoliikelaitos						
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
MENOT	-3 790 000	500 000	-3 290 000	-2 606 122	79,2	683 878
Liittymismaksut	800 000		800 000	567 363	70,9	-232 637
Vesihuollon Ely-keskuksen rahoitusosuus 2017	200 000		200 000	131 194	65,6	-68 806
KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
MENOT	-36 572 797	-572 818	-37 145 615	-36 494 880	98,2	650 735
TULOT	11 461 000	-1 826 000	9 635 000	8 495 275	88,2	-1 134 549
RAHOITUSOSUUEDET	200 000		200 000	166 394	83,2	-68 806
NETTO	-24 911 797	-2 398 818	-27 310 615	-27 833 211	101,9	-552 620

Rykmentinpuisto (luvut sisältyvät investointiohjelmiin)

Kunnallistekniikka	-3 650 000		-3 650 000	-2 926 324		723 676
Muut pitkävaikutteiset menot	-300 000		-300 000	-104 244		195 756
Maa-alueet				-4 330 734		-4 330 734
Koneet ja kalusto		-50 000	-50 000	-20 295		29 705
Tuusulan vesi	-1 360 000		-1 360 000	-471 158		888 842
Yhteensä	-5 310 000	-50 000	-5 360 000	-7 852 755		-2 492 755

Investointien sitovuustaso: Investoinnit ovat sitovia hankkeina, mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialan sisällä.

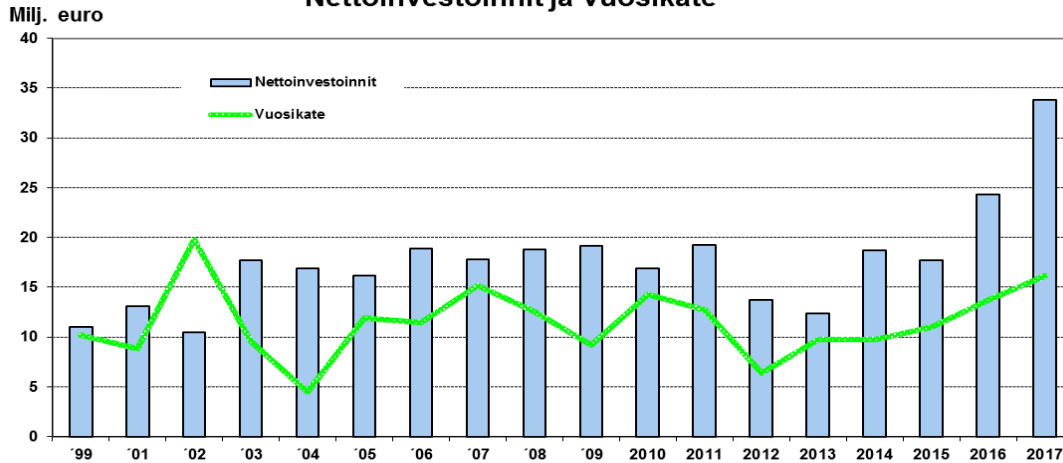
Inv.nro	TA 2017	Määräraha muutos	Talousarvio + muutos	1.1.–31.12.20 17 Toteuma	Jäljellä	Tot-%
KUNTAKEHITYS JA TEKNIikka	3 295 000		3 295 000	3 059 625	235 375	92,86
					0	
18310007 HYRYLÄN KOULUKESKUKSEN KORJAUKSIA	300000	-200 000	100 000	8 705	91 295	8,71
18310008 ANTTILAN ALUEEN RAKENNUKSET	200000	-100 000	100 000	8 156	91 844	8,16
18310020 TALOAUTOMAATION PARANNUS- JA UUSIMISTY	100000		100 000	96 332	3 668	96,33
18310021 SISÄILMATUTK. JA SISÄILMAN PARANTAMINEN	100000	100 000	200 000	297 338	-97 338	148,67
18310022 VARIKON KORVAAVIEN TILOJEN HANKESUUNN.	100000		100 000		100 000	0,00
18310023 VIRANOMAISMÄÄRÄYSTEN AIHEUTTAMAT MUU	50000		50 000		50 000	0,00
18310033 KIIINTEISTÖJEN ESTEETÖMYYDEN PARANTAMISE	45000		45 000	3 985	41 015	8,86
18310041 RIIHIKALLION KOULUN LIIKUNTASALIRAKENNUK	450000	200 000	650 000	837 322	-187 322	128,82
18310042 KELLOKOSKEN PALOASEMAN KORJAUKSIA	50000		50 000	10 947	39 053	21,89
18310043 JOKELAN PALOASEMAN KORJAUKSIA	50000		50 000	5 356	44 644	10,71
18310051 ENERGIATEHOKK. PARANTAMISEEN KOHDISTU	150000		150 000	126 827	23 173	84,55
18310057 PTS:N MUKAISET TYÖT	940000	-440 000	500 000	398 759	101 241	79,75
18310059 LVIS-PARANNUSTYÖT	200000		200 000	216 785	-16 785	108,39
18310062 PERTUN PÄIVÄKODIN PERUSKORJAUS	500000	300 000	800 000	800 754	-754	100,09
18310064 KUNNANTALON TOIMITILOJEN KEHITTÄMINEN	60000	140 000	200 000	248 359	-48 359	124,18
YHTEENSÄ	3 295 000	0	3 295 000	3 059 625	235 375	92,86

RAHOITUSOSAN TOTEUMAVERTAILU (1 000 €)

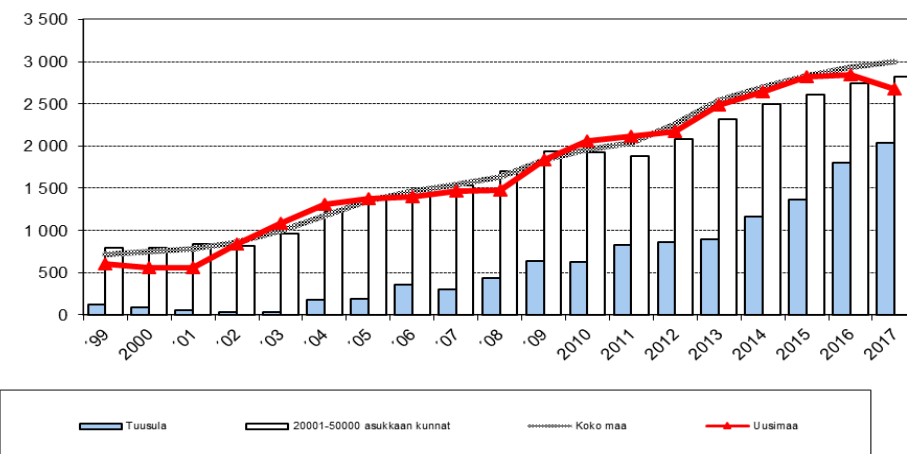
Ei sisällä vesiliikelaitoksen lukuja.

	Talousarvio	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma 2 017	Poikkeama	Toteuma 2 016	Muutoksen kasvu ed. vuoteen %
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	9 435,7	-252,3	9 183,4	16 186,4	7 002,9	13 743,0	17,8 %
Satunnaiset erät				0,0		0,0	
Tulorahoituksen korjaukset	-10 110,7	1 606,9	-8 503,8	-7 920,3	583,5	-6 865,2	15,4 %
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-32 782,8	29,8	-32 753,0	-33 888,8	-1 135,8	-25 210,1	34,4 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin		8,0	8,0	35,2	27,2	884,7	-96,0 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 461,0	-1 826,0	9 635,0	9 066,6	-568,4	7 316,8	23,9 %
Nettoinvestoinnit	-21 321,8	-1 788,2	-23 110,0	-24 786,9	-1 676,9	-17 008,6	45,7 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-21 996,8	-433,6	-22 430,4	-16 520,9	5 909,5	-10 130,7	63,1 %
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	0,0	0,0	0,0	-70,0	-70,0	-276,6	
Antolainasaamisten vähennys	0,0	0,0	0,0	8,4	8,4	0,0	
Lainakannan muutokset	20 800,0	-476,0	20 324,0	10 367,8	-2 956,2	19 230,7	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 000,0	0,0	17 000,0	10 000,0		30 000,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		0,0	0,0	0,0	0,0	-5 000,0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 800,0	-476,0	3 324,0	367,8	-2 956,2	-5 769,3	
Oman pääoman muutos				-579,6		-612,3	
Palautuskelpoiset liittymismaksut	0,0		0,0	0,0		0,0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 155,0		1 155,0	6 186,2	5 031,2	-3 933,3	
Rahavarojen muutos	-41,8	-909,6	-951,4	-608,0	7 922,9	4 277,8	

Nettoinvestoinnit ja vuosikate

Lainat / asukas

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUMISVERTAILUSTA

Tulosalueiden määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia bruttoperiaatteen mukaisesti

Ei sisällä liikelaitoksen lukuja.

Toimielin Tulosalue/hankeryhmä	Sito- vuus*	Määrärahat					Tulot				
		TALOUS- ARVIO	TA:n muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Kunnanhallitus		26 893	3	26 896	26 069	826	14 400	0	14 400	14 160	-240
Kunnanviraston johto	K	802	0	802	975	-173				2	2
Henkilöstö- ja tukipalvelut	K	9 480	-47	9 433	9 020	413	8 378		8 378	8 298	-79
Hallinto	K	7 088	-119	6 969	6 575	394	2 123		2 123	2 197	74
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	K	3 593	0	3 593	3 408	185	3 593		3 593	3 408	-185
Talous ja tietohallinto	K	5 930	169	6 099	6 091	8	307		307	255	-52
Sosiaali- ja terveyslautakunta		117 142	633	117 774	113 875	3 899	10 589	-19	10 570	10 337	-233
Sosiaalipalvelut	K	16 940	100	17 040	16 731	309	1 537	0	1 537	1 374	-163
Terveyspalvelut	K	21 551	0	21 551	20 514	1 038	4 293	-30	4 263	4 015	-248
Sairaalapalvelut	K	45 408	0	45 408	43 840	1 568	593		593	521	-71
Vanhus- ja vammaispalvelut	K	30 895	533	31 428	30 754	674	4 164	0	4 164	4 305	141
Kehittämis- ja hallintopalvelut	K	2 347	0	2 347	2 036	311	2	11	13	121	108
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		78 172	631	78 803	78 615	188	5 276	0	5 276	5 437	161
Kasvun ja oppimisen palvelut	K	77 264	690	77 954	77 741	213	5 276	0	5 276	5 429	153
Kehittämis- ja hallintoyksikkö	K	908	-59	848	874	-25				8	8
Vapaa-aikalautakunta		8 291	0	8 291	8 292	0	1 504	0	1 504	1 319	-185
Kulttuuripalvelut	K	3 478	0	3 478	3 512	-33	308		308	259	-48
Vapaa-aikapalvelut	K	4 813	0	4 813	4 780	33	1 197		1 197	1 059	-137
Kuntakehityslautakunta		5 367	80	5 447	5 237	210	905	0	905	1 006	101
Kuntakehitys	K	1 800	25	1 825	1 711	114		0		33	33
Kuntasuunnittelu	K	2 616	55	2 671	2 401	270	895	0	895	972	77
Hallinto- ja asiakaspalvelu	K	950	0	950	1 125	-175	10	0	10	1	-9
Tekninen lautakunta		19 036	175	19 211	18 765	446	23 679	-8	23 671	24 507	836
Yhdyskuntatekniikka	K	7 621	0	7 621	7 589	32	991	0	991	1 646	656
Tilakeskus	N	10 925	175	11 100	10 739	360	22 238	-8	22 230	22 269	38
Rakennusvalvonta	K	491	0	491	437	54	450	0	450	592	142
Kunnanhallitus											
Myyntivoitot	B						10 086	-1 608	8 478	7 905	-573
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset	B						600	0	600	117	-483
Yhteensä		254 900	1 522	256 422	250 853	5 569	67 039	-1 635	65 404	64 787	-616
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						174 328	2 000	176 328	177 954	1 626
Valtionosuudet	B						22 453	795	23 248	23 327	79
Korkotulot	B						250		250	256	6
Muut rahoitustulot	B						450	107	557	612	55
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	B						488		488	488	0
Korkomenot	B	571		571	541	30					
Muut rahoitusmenot	B	100		100	15	85					
Vuokra-asuntorahasto											
INVESTOINTIOSA											
Kunnanhallitus		3 833	2 067	5 900	10 382	-4 480	11 461	-1 826	9 635	8 460	-1 175
Arvo- ja taide-esineet					2						
Aineettomat hyödykkeet	B										
Maa- ja vesialueet	B	2 904	1 508	4 412	9 328	-4 916	10 961	-2 688	8 273	7 138	-1 135
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	50		50		50					
Koneet ja kalusto	B	413		413	318	95					
Osakkeet ja osuudet	B	141	508	649	561	88	500	862	1 362	1 322	-40
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	325	51	376	173	203					
Ennakkomaksut ja keskeneräiset											
Sosiaali- ja terveyslautakunta		1 145	-25	1 120	196	924	0	0	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet											
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	1 145	-25	1 120	155	965					
Koneet ja kalusto	B			0	40	-40					
Muut pitkävaikutteiset menot											
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		300	0	300	121	179	0	0	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet											
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B			0		0					
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	120		120	14	106					
Koneet ja kalusto	B	180		180	107	73					
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		685	-560	125	81	44	0	0	0	0	0
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B			0		0					
Koneet ja kalusto	B			0		0					
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	685	-560	125	81	44					
Kuntakehityslautakunta		95	0	95	27	68	0	0	0	0	0
Koneet ja kalusto	B	30		30	27	3					
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	65		65		65					

Toimielin Tulosalue/hankeryhmä	Sito- vuus*	Määrärahat					Tulot				
		TALOUS- ARVIO	TA:n muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama
Tekninen lautakunta		26 725	-1 430	25 295	23 082	2 213	0	0	0	35	0
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	90		90	29	61					
Talonrakennus	B	14 175	-30	14 145	14 509	-364				35	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	11 060	-900	10 160	7 893	2 267					
Aineettomat hyödykkeet											
Muut pitkävaikutteiset menot	B	1 130	-550	580	484	96					
Maa- ja vesialueet											
Koneet ja kalusto	B	270	50	320	167	153					
Investoinnit yhteensä		32 783	52	32 835	33 889	-1 052	11 461	-1 826	9 635	8 495	-1 175
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B				-70						
Antolainasaamisten vähennykset					8						
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B	17 000		17 000	10						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys											
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	3 800	-12 802	-9 002	368	-9 370					
Muut maksuvalmiuden muutokset	B	1 155		1 155	6 186	-5 031					
Yhteensä		375 875	-11 125	364 750	359 578	-11 874	299 390	-4 211	295 179	292 909	-2 376

Sitovuus*) K= Toimintakulusitovuus, N= Toimintakatesitovuus, B= Bruttomääräraha/Tuloarvio tai menoarvio

Tilinpäätöslaskelmat

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset					Eliminointi- ja oikaisukirjaukset				
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2017	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2016
Toimintatuotot	35 906 371,84	6 793 602,56	-349 115,78	-445 068,17	41 905 790,45	37 910 358,07	6 577 858,12	-383 396,36	-395 104,55	43 709 715,28
Myyntituotot										
Ulkoiset	7 749 137,54	6 278 954,14			14 028 091,68	9 032 794,29	6 130 867,30			15 163 661,59
Sisäiset	277 782,21	351 324,21	1) 2) -277 782,21	-351 324,21	0,00	310 821,58	381 443,37	1) 2) -310 821,58	-381 443,37	0,00
Maksutuotot										0,00
Ulkoiset	14 051 613,01	46 586,98			14 098 199,99	13 823 279,68	30 407,61			13 853 687,29
Sisäiset		0,00			0,00		0,00			0,00
Tuet ja avustukset	1 523 167,98	0,00			1 523 167,98	2 805 771,00	0,00			2 805 771,00
Sisäiset (kunnalta)		0,00			0,00		0,00			0,00
Vuokratuotot										0,00
Ulkoiset	3 698 949,90	3 525,40			3 702 475,30	4 118 218,64	4 787,56			4 123 006,20
Sisäiset	69 224,40	0,00	4) -69 224,40		0,00	69 138,00	0,00	4) -69 138,00		0,00
Muut toimintatuotot										0,00
Ulkoiset	8 534 387,63	19 467,87			8 553 855,50	7 746 898,10	16 691,10			7 763 589,20
Sisäiset	2 109,17	93 743,96	1) -2 109,17	-93 743,96	0,00	3 436,78	13 661,18	1) -3 436,78	-13 661,18	0,00
Valmistus omaan käyttöön	172 625,03	54 333,60			226 958,63	85 581,91	110 692,41			196 274,32
Toimintakulut	-221 971 849,84	-3 622 371,36	351 918,19	442 265,76	-224 800 037,25	-224 660 600,43	-3 410 755,65	395 104,55	383 396,36	-227 292 855,17
Henkilöstökulut										0,00
Palkat ja palkkiot	-76 157 616,40	-714 914,79			-76 872 531,19	-75 566 247,57	-712 923,90			-76 279 171,47
Henkilösivukulut										0,00
Eläkekulut	-16 761 720,88	-155 943,07			-16 917 663,95	-17 982 314,22	-164 743,88			-18 147 058,10
Muut henkilösivukulut	-3 707 662,16	-33 535,69			-3 741 197,85	-4 754 067,78	-44 910,02			-4 798 977,80
Palvelujen ostot										0,00
Ulkoiset	-97 303 534,96	-1 222 959,11			-98 526 494,07	-95 687 853,44	-1 038 276,85			-96 726 130,29
Sisäiset	-206 003,16	-278 629,54	2) 206 003,16	278 629,54	0,00	-223 103,79	-313 484,20	2) 223 103,79	313 484,20	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat										0,00
Ulkoiset	-10 911 272,21	-1 080 313,72			-11 991 585,93	-10 602 404,39	-1 021 361,00			-11 623 765,39
Sisäiset	-144 735,73	-94 261,79	1) 144 735,73	94 261,79	0,00	-168 739,96	-624,16	1) 168 739,96	624,16	0,00
Ostot tilikauden aikana										0,00
Varaston muutos	-100 887,32	-674,53			-101 561,85	-24 988,98	-3 949,46			-28 938,44
Avustukset	-10 389 176,08	-20,00			-10 389 196,08	-13 511 879,88	-368,00			-13 512 247,88
Sisäiset (liikelaitokselle)	0,00				0,00	0,00				0,00
Vuokrat										0,00
Ulkoiset	-5 025 260,51	48 009,96			-4 977 250,55	-4 926 053,96	-19 307,12			-4 945 361,08
Sisäiset		-69 224,40	4) 69 224,40		0,00		-69 138,00	4) 69 138,00		0,00
Muut toimintakulut										0,00
Ulkoiset	-1 262 801,13	-19 754,65			-1 282 555,78	-1 209 685,66	-21 519,06			-1 231 204,72
Sisäiset	-1 179,30	-150,03	5) 1 179,30	150,03	0,00	-3 260,80	-150,00	5) 3 260,80	150,00	0,00
Toimintakate	-185 892 852,97	3 225 564,80	2 802,41	-2 802,41	-182 667 288,17	-186 664 660,45	3 277 794,88	11 708,19	-11 708,19	-183 386 865,57

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuolto-liikelaitos

			Eliminointi- ja oikaisukirjaukset					Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2017	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2016
Verotulot	177 953 850,52				177 953 850,52	176 514 418,64				176 514 418,64
Valtionosuudet	23 327 343,88				23 327 343,88	23 061 343,92				23 061 343,92
Rahoitustuotot ja -kulut										0,00
Korkotuotot	255 535,33				255 535,33	247 115,96				247 115,96
Sisäiset (liikelaitokselta)										0,00
Muut rahoitustuotot	611 687,49	2 888,34			614 575,83	497 271,21	4 721,90			501 993,11
Sisäiset (liikelaitoksen korvaus peruspääomasta)	487 500,00		3) -487 500,00		0,00	487 500,00		3) -487 500,00		0,00
Korkokulut										0,00
Ulkoiset	-541 397,22				-541 397,22	-387 753,80				-387 753,80
Sisäiset		0,00			0,00		0,00			0,00
Korvaus peruspääomasta		-487 500,00	3)	487 500,00	0,00		-487 500,00	3)	487 500,00	0,00
Muut rahoituskulut	-15 303,18	-64,03			-15 367,21	-12 230,02				-12 230,02
Vuosikate	16 186 363,85	2 740 889,11	-484 697,59	484 697,59	18 927 252,96	13 743 005,46	2 795 016,78	-475 791,81	475 791,81	16 538 022,24
Poistot ja arvonalentumiset					0,00					0,00
Suunnitelman muk. poistot	-11 537 140,47	-1 540 783,19			-13 077 923,66	-11 105 741,80	-1 530 831,80			-12 636 573,60
Arvonalentumiset	0,00	0,00			0,00	-2 184,00	0,00			-2 184,00
Satunnaiset erät										0,00
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Tilikauden tulos	4 649 223,38	1 200 105,92			5 849 329,30	2 635 079,66	1 264 184,98			3 899 264,64
Poistoeron vähennys	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Varausten ja rahastojen muutokset	-145 176,40	-1 100 000,00			-1 245 176,40	-135 352,51	0,00			-135 352,51
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 504 046,98	100 105,92	-484 697,59	484 697,59	4 604 152,90	2 499 727,15	1 264 184,98	-475 791,81	475 791,81	3 763 912,13

Vientiselitteet:

- 1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.
- 2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit
- 3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkatuotto
- 4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat
- 5) Eliminoidaan sisäiset muut toimintakulut

Tuusulan vesihuolto-liikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa	-384 591,67
Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman vesihuolto-liikelaitosta	4 988 744,57
Eliminoitu tulos yhteensä	4 604 152,90

Vientiselitteet:

- 1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden
- 2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit
- 3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkatuotto
- 4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat
- 5) Eliminoidaan sisäiset muut toimintakulut

Tuusulan vesihuolto-liikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa	788 393,17
Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman vesihuolto-liikelaitosta	2 975 518,96
Eliminoitu tulos yhteensä	3 763 912,13

RAHOITUSLASKELMA -YHDISTELY

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

 Eliminointi-
kirjaukset

 Eliminointi-
kirjaukset

	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2017	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2016
Toiminnan rahavirta										
Tulorahoitus	8 266 067,50	2 740 889,11			11 006 956,61	6 877 815,73	2 795 016,78			9 672 832,51
Vuosikate	16 186 363,85	2 740 889,11 ¹⁾	-484 697,59	484 697,59	18 927 252,96	13 743 005,46	2 795 016,78 ¹⁾	0,00	0,00	16 538 022,24
Satunnaiset erät	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Tulorahoituksen korjaukset	-7 920 296,35	0,00			-7 920 296,35	-6 865 189,73	0,00			-6 865 189,73
Investointien rahavirta	-24 786 940,13	-2 474 929,02			-27 261 869,15	-17 008 549,55	-1 866 660,15			-18 831 425,28
Investointimenot	-33 888 757,78	-2 606 122,81			-36 494 880,59	-25 210 114,85	-1 883 457,75 ²⁾	43 784,42		-27 049 788,18
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35 200,00	131 193,79			166 393,79	884 718,00	0,00			884 718,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 066 617,65	0,00			9 066 617,65	7 316 847,30	16 797,60			7 333 644,90
Toiminnan ja investointien rahavirta	-16 520 872,63	265 960,09	-484 697,59	484 697,59	-16 254 912,54	-10 130 733,82	928 356,63	43 784,42	0,00	-9 158 592,77
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset	-61 610,60	0,00			-61 610,60	-276 590,60	0,00			-276 590,60
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset	-61 610,60	0,00			-61 610,60	-276 590,60	0,00			-276 590,60
Lainakannan muutokset	10 367 839,38	0,00			9 552 736,04	19 230 686,10	0,00			17 042 641,37
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00	0,00			10 000 000,00	30 000 000,00	0,00			30 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00			0,00	-5 000 000,00	0,00			-5 000 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	367 839,38	0,00 ²⁾	-815 103,34	0,00	-447 263,96	-5 769 313,90	0,00 ³⁾	-2 188 044,73	0,00	-7 957 358,63
Oman pääoman muutokset	-579 599,17	0,00			-579 599,17	-612 306,00	0,00			-612 306,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 186 309,32	-350 911,76			6 650 500,90	-3 933 194,48	-928 356,63			-2 717 290,80
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	333 553,80	0,00			333 553,80	39 878,24	0,00			39 878,24
Vaihto-omaisuuden muutos	21 845,20	-10 618,45			11 226,75	-9 350,97	16 574,91			7 223,94
Saamisten muutos	369 675,24	-837 850,61 ^{2) 3)}	84 951,71	815 103,34	431 879,68	-2 752 690,11	-1 973 554,75 ^{3) 4)}	109 091,42	2 118 062,17	-2 499 091,27
Korottomien velkojen muutos	5 461 235,08	497 557,30 ³⁾			-84 951,71	5 873 840,67	1 028 623,21 ^{2) 4)}	69982,56	-152 875,84	-265 301,71
Rahoituksen rahavirta / Vaikutus	15 912 938,93	-350 911,76	-730 151,63	730 151,63	15 562 027,17	14 408 595,02	-928 356,63	-2 078 953,31	1 965 186,33	13 436 453,97
Rahavarojen muutos	-607 933,70	-84 951,67	-1 214 849,22	1 214 849,22	-692 885,37	4 277 861,20	0,00	-2 035 168,89	1 965 186,33	4 277 861,20
Rahavarat 31.12., €	13 642 998,32				13 642 998,32	14 250 932,02				14 250 932,02
Rahavarat 1.1., €	14 250 932,02	0,00			14 250 932,02	9 973 070,82	0,00			9 973 070,82
	-607 933,70	0,00			-607 933,70	4 277 861,20	0,00			4 277 861,20

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan kunnan ja liikelaitoksen välisen yhdystilin saldon muutos

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan käyttömaksuuden arvoon sisältyvät sisäiset liittymismaksut

3) Eliminoidaan sisäiset lainat

4) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto

TASE-YHDISTELY

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase
	31.12.2017	Liikelaitoksen tase 31.12.2017	kunta	liikelaitos		31.12.2016	Liikelaitoksen tase 31.12.2016	kunta	liikelaitos	
VASTAAVAA										
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	273 925 761,91	23 804 912,59			290 080 250,09	252 709 440,95	22 870 766,76			267 929 783,30
I Aineettomat hyödykkeet	397 475,11	0,00			397 475,11	359 642,08	0,00			359 642,08
Aineettomat oikeudet	397 475,11	0,00			397 475,11	359 642,08	0,00			359 642,08
Muut pitkävaik menot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
II Aineelliset hyödykkeet	228 055 304,34	23 804 912,59			251 744 657,39	206 819 669,09	22 870 766,76			229 574 876,31
Maa- ja vesialueet	54 220 537,25	0,00			54 220 537,25	45 341 921,24	0,00			45 341 921,24
Kiinteistöjen liittymismaksut	159 317,67		1)	-115 559,54	43 758,13	159 317,67	0,00	1)	-115 559,54	43 758,13
Rakennukset	104 581 184,81	1 397 758,14			105 978 942,95	106 215 264,98	1 470 615,42			107 685 880,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	48 802 576,96	22 389 649,69			71 192 226,65	44 552 822,59	21 380 338,29			65 933 160,88
Koneet ja kalusto	2 342 026,00	17 504,76			2 359 530,76	2 254 200,03	19 813,05			2 274 013,08
Muut aineelliset hyödykkeet	269 055,11	0,00			269 055,11	266 955,11	0,00			266 955,11
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	17 680 606,54	0,00			17 680 606,54	8 029 187,47	0,00			8 029 187,47
III Sijoitukset	45 472 982,46	0,00			37 938 117,59	45 530 129,78	0,00			37 995 264,91
Osakkeet ja osuudet	38 573 553,11	0,00	3)	-7 500 000,00	31 073 553,11	38 692 311,03	0,00	3)	-7 500 000,00	31 192 311,03
Muut lainasaamiset	6 838 264,48	0,00			6 838 264,48	6 776 653,88	0,00			6 776 653,88
Muut saamiset	61 164,87	0,00	1)	-34 864,87	26 300,00	61 164,87	0,00	1)	-34 864,87	26 300,00
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	84 823,80	0,00			84 823,80	139 855,49	0,00			139 855,49
Valtion toimeksiannot	53 915,27	0,00			53 915,27	107 948,88	0,00			107 948,88
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	30 908,53	0,00			30 908,53	31 906,61	0,00			31 906,61
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 654 877,55	6 806 672,44			24 699 421,84	24 654 331,69	5 958 203,34			25 750 461,93
I Vaihto-omaisuus	858 138,70	165 204,29			1 023 342,99	879 983,90	154 585,84			1 034 569,74
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	858 138,70	165 204,29			1 023 342,99	879 983,90	154 585,84			1 034 569,74
II Saamiset	9 153 740,53	6 641 468,15			10 033 080,53	9 523 415,77	5 803 617,50			10 464 960,17
Pitkäaikaiset saamiset	90 703,17	0,00			90 703,17	227 406,27	0,00			227 406,27
lainasaamiset	90 703,17	0,00			90 703,17	72 771,27	0,00			72 771,27
muut saamiset	0,00	0,00			0,00	154 635,00	0,00			154 635,00
muut siirtosaamiset	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lyhytaikaiset saamiset	9 063 037,36	6 641 468,15			9 942 377,36	9 296 009,50	5 803 617,50			10 237 553,90
myyntisaamiset	3 574 787,08	588 379,29			4 163 166,37	3 483 064,24	588 018,43			4 071 082,67
lainasaamiset	0,00	5 568 085,02	2)	-5 568 085,02	0,00	2 289,37	4 752 981,68	2)	-4 752 981,68	2 289,37
muut saamiset	1 486 276,70	0,00			1 486 276,70	1 475 316,52	-1 256,67			1 474 059,85
siirtosaamiset	4 001 973,58	485 003,84	4)	-194 043,13	4 292 934,29	4 335 339,37	463 874,06	4)	-109 091,42	4 690 122,01
III Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	13 642 998,32	0,00			13 642 998,32	14 250 932,02	0,00			14 250 932,02
VASTAAVAA YHTEENSÄ	297 665 463,26	30 611 585,03	-7 844 467,54	-5 568 085,02	314 864 495,73	277 503 628,13	28 828 970,10	-7 759 515,83	-4 752 981,68	293 820 100,72

TASE-YHDISTELY

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase
	31.12.2017	Liikelaitoksen tase 31.12.2017	kunta	liikelaitos		31.12.2016	Liikelaitoksen tase 31.12.2016	kunta	liikelaitos	
VASTATTAVAA										
A. OMA PÄÄOMA	177 584 251,35	18 801 904,95			188 886 156,30	173 514 627,14	18 701 799,03			184 716 426,17
I Peruspääoma	127 515 526,38	7 500 000,00 ³⁾		-7 500 000,00	127 515 526,38	127 515 526,38	7 500 000,00 ³⁾		-7 500 000,00	127 515 526,38
IV Muut omat rahastot	4 811 557,18	3 047 237,52			7 858 794,70	4 666 380,78	3 047 237,52			7 713 618,30
V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	40 753 120,81	8 154 561,51			48 907 682,32	38 832 992,83	6 890 376,53			45 723 369,36
VI tilikauden yli-/ alijäämä	4 504 046,98	100 105,92			4 604 152,90	2 499 727,15	1 264 184,98			3 763 912,13
B. POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	0,00	1 100 000,00			1 100 000,00	0,00	0,00			0,00
Poistoero	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	1 100 000,00			1 100 000,00					
C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 964 614,35	0,00			1 964 614,35	1 980 000,00	0,00			1 980 000,00
Muut pakolliset varaukset	1 964 614,35	0,00			1 964 614,35	1 980 000,00	0,00			1 980 000,00
D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 028 365,44	0,00			1 028 365,44	749 843,33	0,00			749 843,33
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 028 365,44	0,00			1 028 365,44	749 843,33	0,00			749 843,33
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
E. VIERAS PÄÄOMA	117 088 232,12	10 709 680,08			121 885 359,64	101 259 157,66	10 127 171,07			106 373 831,22
I Pitkäaikainen	51 594 901,27	9 739 592,43			61 184 069,29	40 101 899,12	9 172 229,42			49 123 704,13
Lainat rah ja vak.laitoksilta	50 000 000,00	0,00			50 000 000,00	40 000 000,00	0,00			40 000 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Muut velat	1 594 901,27	0,00			1 594 901,27	101 899,12	0,00			101 899,12
Liittymismaksut	0,00	9 739 592,43 ¹⁾		-150 424,41	9 589 168,02	0,00	9 172 229,42 ¹⁾		-150 424,41	9 021 805,01
II Lyhytaikainen	65 493 330,85	970 087,65			60 701 290,35	61 157 258,54	954 941,65			57 250 127,09
Lainat rah ja vak.laitoksilta	25 000 000,00	0,00			25 000 000,00	26 000 000,00	0,00			26 000 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lainat muilta luotonantajilta	9 459 043,27	0,00 ²⁾	-5 568 085,02		3 890 958,25	8 091 203,89	0,00 ²⁾	-4 752 981,68		3 338 222,21
Saadut ennakot	3 025 657,39	1 057,91			3 026 715,30	702 609,20	739,34			703 348,54
Ostovelat	8 033 764,14	350 473,05			8 384 237,19	8 440 099,48	470 485,68			8 910 585,16
Muut velat	2 688 278,20	43 475,02			2 731 753,22	2 191 245,71	103 097,72			2 294 343,43
Siirtovelat	17 286 587,85	575 081,67 ⁴⁾		-194 043,13	17 667 626,39	15 732 100,26	380 618,91 ⁴⁾		-109 091,42	16 003 627,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	297 665 463,26	30 611 585,03	-5 568 085,02	-7 844 467,54	314 864 495,73	277 503 628,13	28 828 970,10	-4 752 981,68	-7 759 515,83	293 820 100,72

1) Eliminoidaan käyttöomaisuuden arvoon sisältyvät sisäiset liittymismaksut

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan peruspääomasijoitus liikelaitokseen

4) Eliminoidaan kunnan ja liikelaitoksen välisen yhdistyksen saldo

1) Eliminoidaan käyttöomaisuuden arvoon sisältyvät sisäiset liittymismaksut

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan peruspääomasijoitus liikelaitokseen

4) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2017		1.1.-31.12.2016	
	1 000 €		1 000 €	
Toimintatuotot		106 204		102 037
Valmistus omaan käyttöön		227		196
Toimintakulut		-294 663		-295 000
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		-165		25
Toimintakate		-188 397		-192 742
Verotulot		177 954		176 499
Valtionosuudet		38 309		39 974
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot		109	148	
Muut rahoitustuotot		585	443	
Korkokulut		-1 511	-1 349	
Muut rahoituskulut		-328	-321	-1 079
Vuosikate		26 720		22 653
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 286		-19 281	
Tilikauden yli- ja alipariarvot	-58		-225	
Arvonalentumiset	0		-38	
Satunnaiset erät	157	-20 186	0	-19 543
Tilikauden tulos		6 534		3 109
Tilinpäätössiirrot		-118		-291
Tilikauden verot		-18		-55
Laskennalliset verot		-111		-124
Vähemmistöosuudet		35		57
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		6 321		2 697

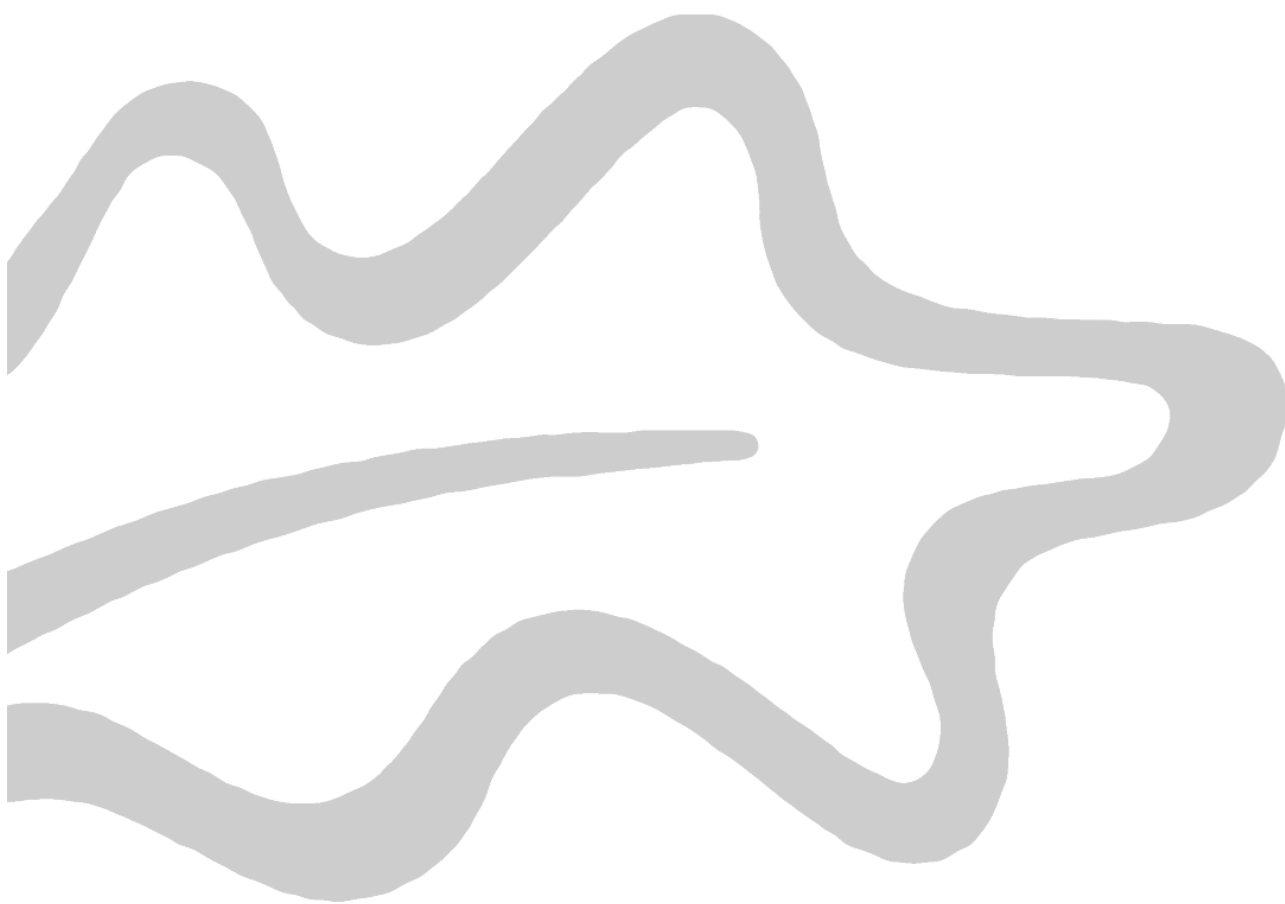
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2 017	2 016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	26 720	22 457
Satunnaiset erät	157	0
Tilikauden verot	-18	-55
Tulorahoituksen korjauserät	-7 858	-5 531
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-58 662	-41 880
Rahoitusosuudet investointimenoihin	214	1 017
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	18 274	7 480
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-21 173</u>	<u>-16 513</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	0	-1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 964	41 286
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 560	-7 068
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 490	-8 015
Oman pääoman muutokset	-24	-740
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	338	44
Vaihto-omaisuuden muutos	69	-244
Saamisten muutokset	117	-1 923
Korottomien velkojen muutokset	6 616	406
Rahoituksen rahavirta	<u>18 032</u>	<u>23 744</u>
Rahavarojen muutos	-3 141	7 231
Rahavarat 31.12., 1000 €	21 558	24 750
Rahavarat 1.1., 1000 €	24 750	13 916

KONSERNITASE

	31.12.2017	31.12.2016		31.12.2017	31.12.2016
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	366 738	339 506	A. OMA PÄÄOMA	201 284	195 113
I Aineettomat hyödykkeet	3 006	7 497	I Peruspääoma	127 516	127 516
Aineettomat oikeudet	2 303	2 216	III Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut pitkävaik menot	703	941	IV Muut omat rahastot	9 216	9 418
Ennakkomaksut	0	4 339	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	58 231	55 678
II Aineelliset hyödykkeet	359 878	328 024	VI tilikauden yli-/ alijäämä	6 321	2 500
Maa- ja vesialueet	57 928	48 733	B. VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 764	2 004
Rakennukset	190 303	185 046	C. PAKOLLISET VARAUKSET	3 201	3 256
Kiinteät rakenteet ja laitteet	77 919	72 897	Eläkevaraukset	23	26
Koneet ja kalusto	9 386	6 647	Muut pakolliset varaukset	3 178	3 230
Muut aineelliset hyödykkeet	633	698	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 428	1 190
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	23 710	14 002	Valtion toimeksiannot	110	73
III Sijoitukset	3 854	3 985	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 216	935
Osakkuusyhteisöosuudet	930	658	Muut toimeksiantojen pääomat	102	181
Osakkeet ja osuudet	2 742	3 147	E. VIERAS PÄÄOMA	199 967	182 327
Muut lainasaamiset	4	4	I Pitkäaikainen	126 181	112 719
Muut saamiset	177	177	Lainat rah ja vak.laitoksilta	111 231	98 718
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	429	528	Lainat julkisyhteisöiltä	69	86
Valtion toimeksiannot	164	181	Saadut ennakot	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	167	169	Lainat muilta luotonantajilta	4 304	5 376
Muut toimeksiantojen varat	99	178	Ostovelat	2	2
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 477	43 855	Muut velat/Liittymismaksut	10 543	8 498
I Vaihto-omaisuus	2 071	2 140	Siirtovelat	0	6
Aineet ja tarvikkeet	1 622	1 645	Laskennalliset verovelat	33	33
Keskeneräiset tuotteet	449	495	II Lyhytaikainen	73 785	69 607
Valmiit tuotteet / tavarat			Lainat rah ja vak.laitoksilta	27 242	27 496
Ennakkomaksut			Lainat julkisyhteisöiltä	424	585
II Saamiset	16 848	16 965	Lainat muilta luotonantajilta	100	191
Pitkäaikaiset saamiset	2 836	3 021	Saadut ennakot	3 628	800
myyntisaamiset	34	0	Ostovelat	12 269	11 177
lainasaamiset	2 801	2 863	Muut velat	4 063	5 386
muut saamiset	1	155	Siirtovelat	25 593	23 618
siirtosaamiset	0	2	Laskennalliset verovelat	465	354
Lyhytaikaiset saamiset	14 012	13 944	III Rahoitusarvopaperit	641	805
myyntisaamiset	6 098	5 530	Osakkeet ja osuudet	8	17
lainasaamiset	0	2	Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	618	774
muut saamiset	2 671	2 952	Muut arvopaperit	15	15
siirtosaamiset	5 243	5 460	IV Rahat ja pankkisaamiset	20 917	23 944
III Rahoitusarvopaperit	641	805			
Osakkeet ja osuudet	8	17			
Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	618	774			
Muut arvopaperit	15	15			
IV Rahat ja pankkisaamiset	20 917	23 944			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	407 644	383 889	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	407 644	383 889

Liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjakson mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 'Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet'.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen varastokohtaisesti joko varaston keskimääräisellä hankintahinnalla tai viimeisen hankintahinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenojen vähennykseksi.

2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

31.12.2017 tilinpäätöksessä on korjattu edellisen tilikauden ylijäämää 579 599,17 eurolla edellisellä tilikaudella sattuneen osakkeiden myyntiin liittyneen virheen vuoksi. Edellisellä tilikaudella myytyjen KOy Tuusulan Silmun osakkeiden tasearvoa jäi vähentämättä korjattavan summan verran vuoden 2016 kirjanpidosta. Korjaus vähentää edellisen tilikauden ylijäämää.

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellistä tilikautta koskevat tiedot ovat vertailukelpoiset päättyneen tilikauden tietojen kanssa (KPA 2:2.1 § 4-kohta).

5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tilikauden muihin verotuloihin sisältyy AVL 191.2 §:n perusteella verovirastolta takautuvasti saatuja arvonlisäveropalautuksia vuosilta 2014, 2015 ja 2016 yhteensä 413 975,92 euroa. Takautuvat arvonlisäveropalautukset johtuivat ostolaskuille virheellisesti kirjattujen arvonlisäverojen oikaisuista. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuviin tuottoihin ja kuluihin ei ole tehty muita merkittäviä oikaisuja (KPA 2:2.1 § 5-kohta).

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki osakkuusyhtiöt, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja ai-neellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilin-päätöksessä.

Poikkeavat tilikaudet

Ei poikkeavia tilikausia vuonna 2017.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tytäryhteisöt

Tilikauden aikana myytiin kaikki KOy Haukkamäen osakkeet. Tilikauden aikana ostettiin Tuu-sulan Kansanopiston Oy:n osakkeita niin, että kunta omistaa tilikauden päättyessä 89 % yh-tiön osakkeista.

Kuntayhtymät

Tilikauden aikana perustettiin sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämiskuntayhtymä, Keski-Uudenmaan SOTE-kuntayhtymä. Kuntayhtymissä ei tapahtunut tilikauden aikana muita olennaisia muutoksia.

Osakkuus- ja yhteisyhteisöt

Tilikauden aikana ostettiin 40% Uudenmaan Työterveys Oy:n ja 45% Keski-Uudenmaan työ-terveys Oy:n osakkeista. Tilikauden aikana myytiin kaikki KOy Kalliolinnankuja 2:n osakkeet.

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

Konserniyhteisöt		Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
		Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt			
	Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
	Kiint.Oy Riihikallion päiväkotikeskus	X	
	Kiint.Oy Riihikallion lähipalvelukeskus	X	
	Kiint.Oy Hyrylän ostoskeskus	X	
	Kiint.Oy Kerava-Tuusulan paloasema	X	
	Kiint.Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo	X	
	Kiint.Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	X	
	As Oy Tuusulan Haukilahdentie 3		X
	Muut yhtiöt		
	Tuusulan kunnan Kiinteistöt Oy	X	
	Tuusulan Kansanopiston Oy	X	
	Kellokosken Jäähalli Oy	X	
	Tuusulan Tenniskeskus Oy	X	
	Tuusulan Jäähalli Oy	X	
	Tuusulan Tekonurmi Oy	X	
	Jokelan Tekonurmi Oy	X	
	Kuntayhtymät		
	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ky	X	
	Eteva Ky	X	
	Uudenmaan liitto ky	X	
	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	X	
	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky	X	
	Tuusulan seudun vesilaitos ky	X	
	Uudenmaan päihdehuollon ky	X	
	Keski-Uudenmaan SOTE-ky	X	
	Osakkuusyhteisöt		
	As Oy Kalliolinnankuja 2		X
	As Oy Vesitorninpuisto	X	
	Keski-Uudenmaan työterveys Oy	X	
	Uudenmaan työterveys Oy	X	
Yhteensä			

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot, 1000 €

6 TOIMINTATUOTOT TOIMIALOITTAIN *

Toimiala	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Yleisjohto ja konsernipalvelut	19 279	20 419	8 478	11 646
Sosiaali- ja terveystoimi	62 150	59 796	9 559	10 767
Kasvatus- ja sivistystoimi	10 512	11 908	6 696	6 875
Kuntakehityksen ja tekniikan toimiala	10 824	8 238	10 824	8 238
Toimialat yhteensä	102 765	100 362	35 557	37 527
Tuusulan vesihuoltoliikelaitos	6 349	6 183	6 349	6 183
- Keskinäiset ostot ja myynnit	-2 966	-4 503	0	0
Yhteensä	106 148	102 037	41 906	43 710

* toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

7 VEROTULOT

	Kunta	
	2017	2016
Kunnan tulovero	159 903	161 188
Kiinteistövero	9 985	8 700
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 652	6 531
Yhteensä	177 540	176 419

8 VALTIONOSUUDET

	Kunta	
	2017	2016
Peruspalvelujen valtionosuus	36 507	37 475
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionos.tasaus</i>	-9 582	-9 171
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-3 598	-5 243
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
Yhteensä	23 327	23 061

9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	Kunta	
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	66 173	64 757
Muiden palvelujen ostot	31 131	30 930
Yhteensä	97 304	95 688

**10 VALTUUSTORYHMIEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TUKEMISEKSI
ANNETUT TUET VALTUUSTORYHMITÄIN ERITELTYINÄ**

Kokoomuksen valtuustoryhmä
Tuusulan Puolesta ry:n valtuustoryhmä
Tuusulan Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä
Tuusulan keskustan valtuustoryhmä
Perussuomalaisten Tuusulan valtuustoryhmä
Vihreä valtuustoryhmä
Tuusulan vasemmisto valtuustoryhmä
Vastuullinen oikeisto valtuustoryhmä
Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp
Kristillisdemokraattisen puolueen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä

Kunta 2017	
	0
	0
	0
	0
	0
	0
	0
	0
	0
	0
	0
	0

11 PYSYVIEN VASTAAVIEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT
(Valt 27.1.2014, § 9)

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenh., yms. laitt.	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

12 TUOTTOIHIN JA KULUIHIN SISÄLTYYVÄT PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Eläkevastuu 1.1.	26	37	Kunnan henkilökunnan eläkevastuu on hoidettu	
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-3	-11	Kuntien Eläkevakuutuksen	
Eläkevastuu 31.12.	23	26	kautta.	
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 1.1.	2 010	1 751	1 980	1 731
Lisäykset tilikaudella	49	276		267
Vähennykset tilikaudella	-20	-18	-15	-18
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 31.12.	2 039	2 010	1 965	1 980
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	1 181	1 182	0	0
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-79	-1		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	1 102	1 181	0	0
Muut varaukset 1.1.	39	42	0	0
Lisäykset tilikaudella	37			
Vähennykset tilikaudella	-39	-2		
Muut varaukset 31.12.	37	39	0	0
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	3 201	3 256	1 965	1 980

13 MUIHIN TOIMINTATUOTTOIHIN SISÄLTYYVÄT OLENNAISET PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	6 690	2 447	6 683	2 441
Rakennusten myyntivoitot	0	2 884	1 222	4 258
Muut myyntivoitot	1 251	419	0	415
Myyntivoitot yhteensä	7 941	5 750	7 905	7 114
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot	0	0	0	0
Muut myyntitappiot	-585	-580	0	-580
Myyntitappiot yhteensä	-585	-580	0	-580

14 SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Satunnaiset tuotot	157	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0

15 YHTEISMÄÄRÄT MUIHIN RAHOITUSTUOTTOIHIN SISÄLTyvISTÄ TUOTOISTA, JOTKA ON SAATU OSUUKSISTA MUISSA YHTEISÖISSÄ, MIKÄLI NE OVAT OLENNAISIA

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Osinkotuotot konserniyhteisöistä	0	68	0	68
Osinkotuotot muista yhteisöistä	112	0	107	0
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	0	270	270

16 ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Tilinpäätökseen ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot, 1000 €

17 KULUKSI KIRJAAMATTOMAT MENOT JA PÄÄOMA-ALENNUKSET

(KPA 2:4.1 § 5-kohta)

Kunnan ja konsernin tilinpäätökseen ei sisälly lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneita kuluksi kirjaamattomia menoja ja pääoma-alennuksia.

18 ARVONKOROTUKSET

Kunnan ja konsernin tilinpäätöksiin ei sisälly olennaisia arvonkorotuksia.

19 PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Muut		Yhteensä
	Aineetto- mat oikeudet	pitkävai- kutteiset menot	
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	360	0	360
Lisäykset tilikauden aikana	346	0	346
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0
Siirto erien välillä	31	0	31
Tilikauden poisto	-339	0	-339
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0
Aktivoidut korkomenot (KPL4.5.3)	0	0	0
Poistamaton hankintam. 31.12.2017	397	0	397
Arvonkorotukset	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	397	0	397

AINEELLISET HYÖDYKKEET	Kiinteis- töjen			Kiinteät rakenteet ja		Muut aineel- liset		Keskene- räiset hankinnat	Yhteensä
	Maa- ja vesi- alueet	liittymis- maksut	Raken- nukset	rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	hyödyk- keet			
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	45 342	44	107 686	65 933	2 274	267	8 029	229 575	
Lisäykset tilikauden aikana	9 328	0	3 088	11 596	1 133	2	10 441	35 588	
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	-8	-131	0	0	-27	-166	
Vähennykset tilikauden aikana	-449	0	0	0	0	0	-33	-482	
Siirto erien välillä	0	0	678	17	3	0	-730	-31	
Tilikauden poisto	0	0	-5 466	-6 223	-1 050	0	0	-12 739	
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0	0	0	
Aktivoidut korkomenot (KPL4.5.3)	0	0	0	0	0	0	0	0	
Poistamaton hankintam. 31.12.2017	54 221	44	105 979	71 192	2 360	269	17 681	251 745	
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	54 221	44	105 979	71 192	2 360	269	17 681	251 745	

SIJOITUKSET: Osakkeet ja osuudet	Tytäryhtei- söt	Osakkuus- yhteisö- osakkeet ja osuudet		Liikelai- tosten peruspää- omaosuudet	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä
		Kunta- yhtymä osuudet				
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	6 787	22 181	114	7 500	2 110	38 692
Lisäykset	39	20	408	0	95	561
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0
Vähennykset	-10	0	-11	0	-659	-680
Siirto erien välillä	60	0	-60	0	0	0
Hankintameno 31.12.2017	6 876	22 201	450	7 500	1 547	38 574
Arvonlennukset tilikaudella	0	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	6 876	22 201	450	7 500	1 547	38 574

SIJOITUKSET: Muut lainasaamiset ja muut saamiset	Tytäryhtei- söt	Osakkuus- yhteisöt	Muut saamiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	0	0	26	26
Lisäykset	0	0	0	0
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Siirto erien välillä	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.2017	0	0	26	26
Arvonlennukset tilikaudella	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0	0	26	26

20 - 22 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)				tilikauden	
				oma pääoma	omasta pääomasta	vieras pääoma	vieraasta pääomasta	tulos	voitosta (+) tappiosta (-)
TYTÄRYHTEISÖT									
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	Tuusula	100,00	100,00	838	838	45 825	45 825	0	0
Koy Riihikallion päiväkotikeskus	Tuusula	100,00	100,00	8	8	5 947	5 947	4	4
Koy Riihikallion lähipalvelukeskus	Tuusula	100,00	100,00	460	460	3 363	3 363	-59	-59
Koy Hyrylän Ostoskeskus	Tuusula	100,00	100,00	2 564	2 564	8	8	-0	-0
Tuusulan Kansanopiston Oy	Tuusula	89,05	89,05	867	772	5	5	-46	-41
Kellokosken Jäähalli Oy	Tuusula	74,29	74,29	486	361	21	15	10	8
Koy Tuusulan Vanha Kunnantalo	Tuusula	66,98	66,98	652	437	12	8	14	9
Koy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	Tuusula	61,98	61,98	3 168	1 963	9	5	0	0
Tuusulan Tenniskeskus Oy	Tuusula	52,58	52,58	432	227	1 273	669	9	5
Tuusulan Jäähalli Oy	Tuusula	51,47	51,47	543	280	235	121	-47	-24
Tuusulan Tekonurmi Oy	Tuusula	51,00	51,00	22	11	372	190	-8	-4
Jokelan Tekonurmi Oy *	Tuusula	51,00	51,00	-7	-4	90	46	-7	-4
Kiinteistö Oy Kerava-Tuusulan paloasema	Tuusula	60,00	60,00	153	92	9 301	5 580	0	0
yhteensä					8 009		61 782		-105
* Osakeomistus 3%, mutta osuus äänivallasta 51 %									
KUNTAYHTYMÄT									
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ky	Helsinki	2,301800	2,301800	398 478	9 172	701 757	16 153	1 940	45
Eteva ky	Mäntsälä	3,490000	3,490000	15 167	529	50 688	1 769	570	20
Uudenmaan liitto	Helsinki	2,680000	2,680000	1 262	34	9 183	246	13	0
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Järvenpää	31,247410	31,247410	36 775	11 491	8 719	2 724	3 767	1 177
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky	Kerava	16,940000	16,940000	23 970	4 060	227	38	-91	-15
Tuusulan seudun vesilaitos ky	Tuusula	24,890900	24,890900	16 695	4 156	5 718	1 423	-60	-15
Uudenmaan päihdehuollon ky	Hyvinkää	3,160910	3,160910	1 989	63	441	14	30	1
Keski-Uudenmaan SOTE ky	Hyvinkää	19,820840	19,820840	67	13	538	107	-33	-7
yhteensä					29 506		22 368		1 213
OSAKKUUSYHTEISÖT									
As Oy Vesitorinpuisto	Tuusula	21,145810	21,145810	376	79	191	40	0	0
YHDISTELEMÄTTÖMÄT OSAKKUUSYHTEISÖT									
Keski-Uudenmaan työterveys Oy	Nurmijärvi	45,00	45,00	524	236	30	13	-26	-12
Uudenmaan työterveys Oy	Nurmijärvi	40,00	40,00	382	153	14	6	-18	-7

23 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET SAAMISET

	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	5	0	114
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	5	0	114
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		14	0	52
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	14	0	52
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0	4 145	0	3 905
Lainasaamiset	91	0	73	2
Muut saamiset	0	1 486	155	1 474
Siirtosaamiset	0	4 293	0	4 690
Yhteensä	91	9 924	227	10 072
Saamiset yhteensä	91	9 942	227	10 238

24 SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot:				
yhteensä	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kunta				
Muut siirtosaamiset:				
HUS ylijäämä			1 926	2 680
L&T Jätteenkuljetus			0	533
Arvio Kelan tth-korvaus 2017			400	0
Kelan tth-korvaus 2016			366	350
OPM valtionosuustarkistukset			0	166
HUS hyvitys			219	0
Joukkoliikenne Valtionosuus			190	154
Takauspalkkiot			129	0
Pakolaiskorvaukset			94	0
VOS2017 korjauspäätös 18.1.2018			79	0
Apotti Oy vuokraresurssi			72	0
KU ympäristökeskuksen kuntalaskutus			0	44
Kuel varhemaksu jaksotus			39	0
KELA sv päiväraha jaksotus			36	30
Nuppulinan ylijäämämaiden vastaanottomaksuja			34	0
KELA korvaukset sairauspäivärahoista			0	0
lisämaksu ympäristövalvonta			29	31
Koy Riihikallion lähipalvelukeskus			0	29
Smartum ym. Uimahalli			26	37
Temporent Oy lasku 17161			26	0
Tulkkikulut, pakolaiset			0	24
MHY Uusimaa metsänmyyntituloja			20	0
Lape-hanke avustus2017 Lohjan kaupunki			20	0
TeliaSonera maankäyttölaskutus			0	18
Uimahallin tuloja			0	17
Suun terveydenhuolto marras-joulukuu			17	0
AVI osaava vaativa erityisopetus -hanke			17	0
Ruokapalvelujen laskuttamattomat tulot			11	0
ELY/työllistämistuki			0	11
Muut pienet erät yhteensä			56	101
yhteensä	0	0	3 808	4 226
Konserni				
ALV saamiset	18	17		
Jaksotetut henkilöstökulut	1 000	569		
Avustukset	42	180		
Menoennakot	5			
Muut tulojäämät	4 158	4 694		
yhteensä	5 223	5 460	0	0
Tulojäämät yhteensä	5 223	5 460	3 808	4 226
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	5 223	5 460	3 808	4 226

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot, 1000 €

25 TASE-ERÄKOHTAINEN ERITTELY OMAN PÄÄOMAN ERIEN LISÄYKSISTÄ JA VÄHENNYKSISTÄ SEKÄ SIIRROISTA NÄIDEN ERIEN VÄLILLÄ TILIKAUDEN AIKANA (KPA 2:5 § 1- kohta)

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	127 516	127 516	127 516	127 516
Lisäykset tilikaudella			0	0
Vähennykset tilikaudella			0	0
Peruspääoma 31.12.	127 516	127 516	127 516	127 516
Arvonkorotusrahassto 1.1.	0	0	0	0
Lisäykset tilikaudella			0	0
Vähennykset tilikaudella			0	0
Arvonkorotusrahassto 31.12.	0	0	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	4 798	4 732	3 047	3 047
Lisäykset tilikaudella		72	0	0
Vähennykset tilikaudella		-6	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	4 798	4 798	3 047	3 047
Vuokra-asuntorahasto 1.1.	4 666	4 531	4 666	4 531
Lisäykset tilikaudella		135	145	135
Vähennykset tilikaudella				0
Vuokra-asuntorahasto 31.12.	4 666	4 666	4 812	4 666
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	55 529	56 278	45 723	46 336
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-151		
Aiempiin tilikausiin liittyvät korjaukset		-599	-580	-612
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	55 529	55 529	45 144	45 723
Tilikauden yli-/alijäämä		2 604	3 764	3 764
Oma pääoma 31.12.	192 508	195 113	184 282	184 716

26 ERITTELY VEROTUSSYISTÄ TEHDYN POISTOERON MUUTOKSESTA

Kunnan tilinpäätöksen poistoeroon ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa (evl 54 §).

27 PITKÄAIKAISET VELAT

Velat, jotka erääntyvät 5 vuoden kuluttua (1.1.2022 tai sen jälkeen)
(KPA 2:5 § 2-kohta)

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	111 231	98 718	50 000	40 000
Lainat julkisyhteisöiltä	9	86	0	0
Yhteensä	111 240	98 804	50 000	40 000

28 JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

Joukkovelkakirjalainoja ei ole laskettu liikkeelle.

**29 OLENNAISET PAKOLLISIIN VARAUKSIIN
MERKITYT ERÄT**

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus	2 039	2 010	1 965	1 980
Potilasvakuutus	1 102	1 181	0	0
Muu pakollinen varaus	37	39	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	3 178	3 230	1 965	1 980

30 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET VELAT

	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot			0	0
Ostovelat	0	7	0	21
Lainat	0	3 891	0	3 338
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	3 898	0	3 359
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	313	0	1 809
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	313	0	1 809
Velat osakkuus- sekä yhteisyhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Velat muille				
Saadut ennakot	0	3 027	0	703
Ostovelat	0	8 064	0	7 081
Lainat	50 000	25 000	40 000	26 000
Muut velat	11 184	2 732	9 124	2 294
Siirtovelat	0	17 561	0	16 004
Yhteensä	61 184	56 384	49 124	52 082
Vieras pääoma yhteensä	61 184	60 595	49 124	57 250

31 MAKSUVALMIUDEN KANNALTA MERKITTÄVÄT TILILIMIITIT

	2017	2016
Luotollisen shekkitilin limiitti, josta käytössä 31.12.	2 000	2 000
Rahoituslimiitti, josta käytössä 31.12.	0	0
	5 000	5 000
	0	0

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut	8 939	8 393	9 589	9 022
Muut velat	1 598	105	1 595	102
Muut velat yhteensä	10 537	8 498	11 184	9 124

33 SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	567	534	0	0
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaks.	19 644	17 680	13 280	11 919
Korkojaksotukset	118	248	107	102
Muut menojäämät	5 264	5 155	4 281	3 983
Menojäämät yhteensä	25 026	23 084	17 668	16 004
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	25 593	23 618	17 668	16 004

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot, 1000 €

34 VELAT, JOISTA KUNTA ON PANTANNUT, KIINNITTÄNYT TAI MUULLA TAVALLA ANTANUT VAKUUDEKSI OMAISUUTTAAN

Kunta ei ole antanut omaisuuttaan vakuudeksi.

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
 Vakuudeksi annetut kiinnitykset
 Vakuudeksi annetut osakkeet

Konserni	
2017	2016
6 222	3 345
0	183

35 VAKUUDET, JOTKA KUNTA ON ANTANUT MUIDEN SITOUJUSTEN KUIN VELKOJEN VAKUUDEKSI

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

Konserni	
2017	2016
0	0

36 VAKUUDET, JOTKA KUNTA ON ANTANUT SEN KANSSA SAMAA KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

37 YHTEENLASKETTU ARVO KUNNAN ANTAMISTA MUISTA KUIN EDELLÄ 34-36 KOHDISSA TARKOITETUISTA VAKUUKSISTA LAJEITTAIN

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

38 VUOKRAVASTUUT

Vuokravastuut yhteensä
 Seuraavalla tilikaudella maksettavat
 Myöhemmin maksettavat
 Sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet

Leasingvastuut yhteensä
 Seuraavalla tilikaudella maksettavat
 Myöhemmin maksettavat
 Näistä kiinteistöihin liittyvät rahoitus-leasingvastuut

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut yhteensä	21 176	19 045	10 302	9 378
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	2 341	2 176	690	708
Myöhemmin maksettavat	18 835		9 612	
Sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet	0	0	0	0
Leasingvastuut yhteensä	5 466	3 268	4 286	2 519
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 901	1 350	1 404	996
Myöhemmin maksettavat	3 565	1 918	2 882	1 523
Näistä kiinteistöihin liittyvät rahoitus-leasingvastuut	0	0	0	0

**39 KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET SEN KANSSA SAMAAAN
KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA**
(KPA 2:7.2 § 3-kohta)

Tytäryhteisöjen puolesta annetut:
Alkuperäinen pääoma
Jäljellä oleva pääoma

Konserni		Kunta	
2017	2016	2017	2016
74 145	69 107	64 545	69 107
58 845	53 468	53 007	53 468

40 MUUT KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT (KPA 2:7.2 § 4-kohta)

Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Alkuperäinen pääoma
Jäljellä oleva pääoma

Takaukset muiden puolesta

Alkuperäinen pääoma
Jäljellä olev pääoma

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista
31.12.
Kunnan osuus takauskeskuksen
kattamattomista takausvastuista 31.12.
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus
takauskeskuksen rahastosta 31.12.

Konserni		Kunta	
2017	2016	2017	2016
1 734	127		
1 589	108		
1 009	1 532	882	1 532
488	461	393	461
		216 022	185 448
		0	0
		143	138

41 MUUT KUNTAA KOSKEVAT TALOUDELLISET VASTUUT,
JOITA EI OLE MERKITYY TASEESEEN

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut				
Maankäyttö Sopimukset	0	608	0	608
Muu sopimusvastuu	74	0	0	0
Sopimusvastuut yhteensä	0	608	0	608
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimus 1049511/1327047				
Sopimus erääntyy 15.10.2018				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	39	40	0	0
Käypä arvo	-1	-3	0	0
Lisähyöty swap 1161642/1512514				
Sopimus erääntyy 7.11.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	153	167	0	0
Käypä arvo	-20	-27	0	0
Koronvaihtosopimus1				
Nimellisarvo	230	230	0	0
Käypä arvo	-13	-18	0	0
Koronvaihtosopimus 2				
Nimellisarvo	230	230	0	0
Käypä arvo	-11	-15	0	0
Sähköjohdannaiset				
Käypä arvo	-4	-14	0	0
Pääomasijoitukset				
Kiljavan Sairaala Oy, v 2015-2018	4	8	0	0
Lahjoitukset				
Uuden lastensairaalan tukisäätiö 2015-2017	0	308	0	0
Alijäämän kattaminen				
Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun ky:n kertyneen alijäämän kattamisvastuu	1 348	2 675	1 348	2 675
Eteva ky:n kertyneen alijäämän kattamisvastuu	44	29	44	29
Muut vastuut	150	150	150	150
Arvonlisäveron palautusvastuu	6 463	7 626	5 460	6 989
Valtionosuuksien palautusvastuu	5 962	5 615	4 833	4 949

Korkoriskit

Konsernilla on vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvää korkoriskiä.

Sopimusriskit

Kunnalla on maankäyttösopimukseen liittyvää sopimusriskiä. Maankäyttösopimusten sopimuskorvauksia on tuloutettu kirjanpitoon kaavoitettavien alueiden valmistumisasteen perusteella.

Oikeudenkäynteihin liittyvät riskit

Kunnalla on keskenkäynteihin liittyvää riskiä oikeudenkäyntikulujen korvausvastuusta.

Konserniyhteisöjen kertyneeseen alijäämään liittyvät riskit

Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun kuntayhtymä

Tuusulan kunta kuuluu jäsenenä Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun kuntayhtymään. Kuntayhtymällä on kertynyttä alijäämää 1 046 709,63 milj. euroa 31.12.2017. Tuusulan omistusosuus on 16,94 %, jolloin kunnan osuus kertyneestä alijäämästä on n. 0,2 milj. euroa.

Kunnan tilinpäätökseen ei ole tehty pakollista varausta osuudesta kuntayhtymälle kertyneestä aikaisempien vuosien alijäämästä. Tuusulan kunta katsoo, ettei kuntayhtymän alijäämä täytä pakollisen varauksen tekemisen edellytyksiä.

Kuntayhtymän yhtiökokous 20.1.2016, §9, päätti hyväksyä vuoden 2014 loppuun mennessä kertyneen alijäämän, 14 972 540,65 euroa, kattamisen osittain tai kokonaan peruspääomasta vuoden 2017 ja/tai 2018 tilinpäätöksessä. Kuntayhtymän maksuvalmiustilanne oli tilinpäätösten 31.12.2014, 31.12.2015, 31.12.2016 ja 31.12.2017 perusteella hyvä. Tilinpäätöksen 2017 mukaan rahoitusarvopapereiden ja pankkisaamisten yhteismäärä oli n. 1,8 milj. euroa ja lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä n. 9,2 milj. euroa. Kuntayhtymällä ei ole vuodesta 2007 lähtien ollut korollista velkaa. 2000-luvulla toteutuneiden suhteellisen pienten investointien vuoksi jäsenyhteisöjen suorittama vuosimaksut eivät ole kattaneet poistoja. Tämä on ollut suunnitelmallista toimintaa, sillä puhdistamon ja viemäritunnelien poistoja ei ole ollut tarkoituksenmukaista kerätä korkeammilla vuosimaksuilla kuntayhtymän kassavaroihin. Koska suuret perusinvestoinnit puhdistamoon sekä viemäritunneleihin on tehty hyvin pitkän aikavälin tarpeita varten, arvioidaan korvausinvestointien tarpeen olevan myös tulevaisuudessa suhteellisen pieniä verrattuna perusinvestointien tasoon. Kuntayhtymän taloussuunnitelman mukaan kuntayhtymän vuosien 2016-2020 kumulatiivinen tulos nousee selkeästi ylijäämäiseksi. Kuntayhtymä on kattanut tilinpäätöksessä 2017 taseeseen kertyneitä alijäämiä 7,5 milj. euroa. Vuosille 2017-2021 hyväksytyssä taloussuunnitelmassa on esitetty, että loppuosa vuoden 2014 loppuun kertyneestä pääomasta (7,47 milj. euroa) katetaan peruspääomasta mahdollisesti vuoden 2018 tilinpäätöksessä erillisellä yhtymäkokouksen päätöksellä.

Ympäristövastuut (KILA 14.1.2003 ympäristöyleisohje)

Tilinpäätöksessä on varauduttu 1 964 614,35 eurolla pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukseen.

Alueita ei ole toistaiseksi kokonaisuudessaan tutkittu. Tarvittaessa varausta kasvatetaan tulevissa tilinpäätöksissä. Kunnalla on puhdistusvelvollisuus seuraavista maa-alueista:

Seuraavan vuoden aikana toteutettavat, arvioidut kustannukset 103 991 euroa:

Högbergin haaran haulikkorata, Högberginmäen kunnostus.

Myöhemmin toteutettavat, arvioidut kustannukset 1 860 623 euroa:

Jokelan entinen kaatopaikka, Kellokosken kaatopaikka, Haaratie, Terrisuon entinen kaatopaikka.

Kunnostusten aloitus riippuu kaavojen etenemisestä ja lisätutkimusten tuloksista.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot, 1000 €

42 HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN 31.12.2017

Toimiala	2017	2016
Yleisjohto- ja konsernipalvelut	139,3	136,5
Sosiaali- ja terveystoimi	453	453
Kasvatus- ja sivistystoimi	983,5	922,7
Kuntakehitys ja tekniikka	142,3	133,9
Yhteensä	1718,1	1646,1
Vesihuoltoliikelaitos	13,7	16
Yhteensä, kunta + liikelaitos	1731,8	1662,1

43 TILIKAUDEN PALKAT, PALKKIOT, ELÄKEKULUT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT ELLEI NIITÄ OLE ERITELTY TULOSLASKELMASSA

	2017	2016
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	76 873	76 279
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	16 918	18 147
Muut henkilösivukulut	3 741	4 799
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	97 531	99 225
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen		
Palkat ja palkkiot	148	206
Henkilösivukulut	34	51
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen yht.	182	257
Yhteensä henkilöstökulut	97 713	99 483

44 LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA PUOLUEELLE TAI PUOLUEYHDISTYKSELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT (Kuntalaki 82.3 §)

	2017	2016
Kansallinen Kokoomus rp	7	8
Kristillisdemokraatit rp	1	1
Perussuomalaiset rp	2	2
Suomen Keskusta rp	3	3
Suomen Ruotsalainen Kansanpuolue rp	0	1
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp	15	13
Tuusulan puolesta ry	9	11
Vasemmistoliitto rp	2	1
Viherä liitto rp	2	2
Yhteensä	42	42

45 TILINTARKASTUSPALKKIOT

Lakisääteistä tilintarkastusta suorittava tarkastusyhteisö:

BDO Audiator Oy

Tilintarkastuspalkkiot, lakisääteinen tilintarkastus

Tilintarkastajan lausunnot

Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät

Muut palkkiot

Palkkiot yhteensä

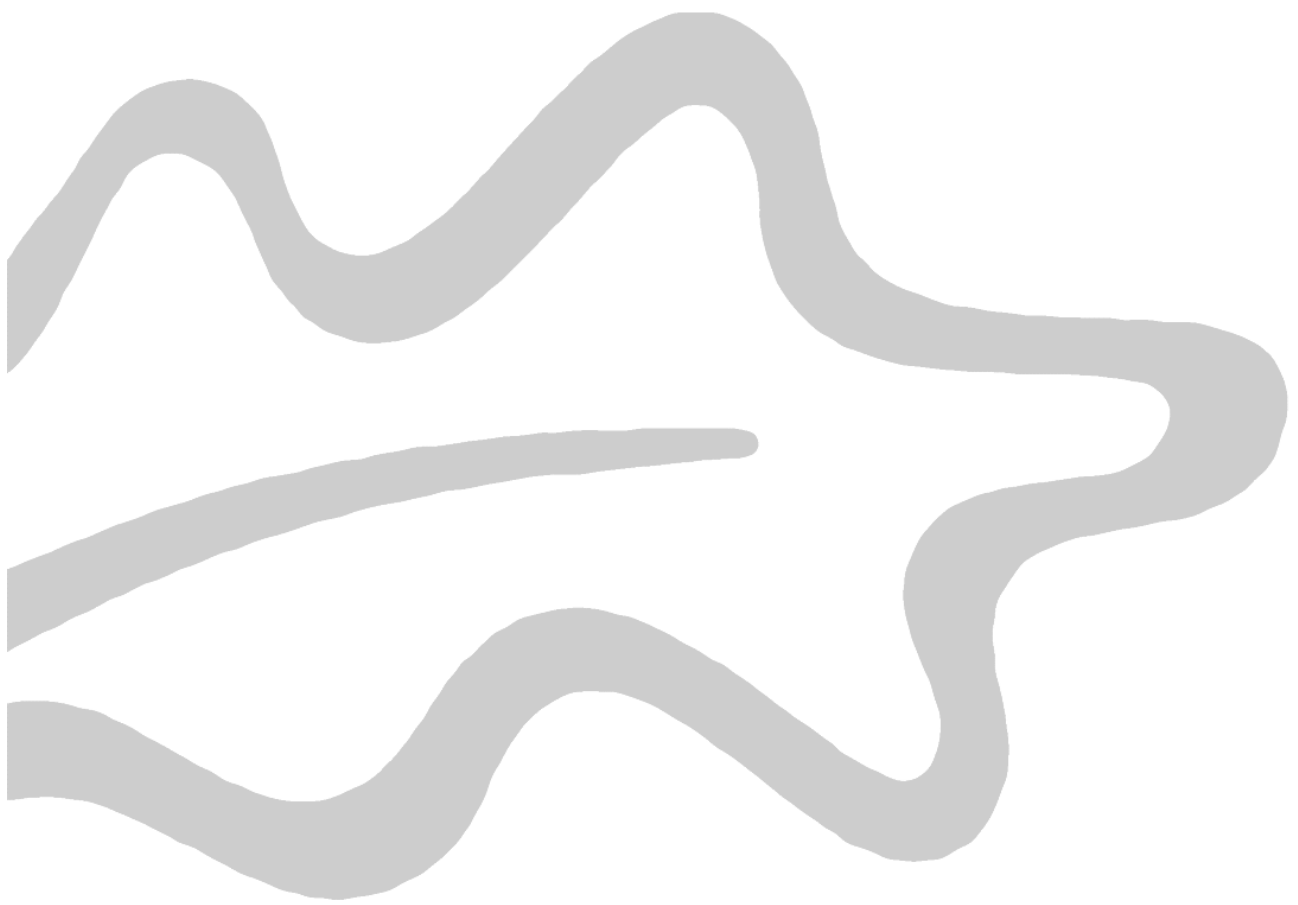
	Kunta	
	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot, lakisääteinen tilintarkastus	51	42
Tilintarkastajan lausunnot	0	4
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	8	8
Muut palkkiot	9	0
Palkkiot yhteensä	69	55

46 KUNNAN JA SEN INTRESSITAHOIHIIN KUULUVIEN VÄLISET LIIKETOIMET

Kunta on tehnyt maankäyttöspimuksen kunnanhallituksen jäsenen kanssa, jolla on asema vastapuolen organisaatiossa. Kaavoitussopimuksen arvo on 283 497 euroa. Hallituksen jäsen ei ole osallistunut asiaa koskevaan päätöksentekoon kunnassa.

Kunta on tehnyt maankäyttöspimuksen kunnanhallituksen jäsenen kanssa, jolla on asema vastapuolen organisaatiossa. Kaavoitussopimuksen arvo on 553 596 euroa. Hallituksen jäsen ei ole osallistunut asiaa koskevaan päätöksentekoon kunnassa.

Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöt

TUUSULAN KUNNAN KIINTEISTÖT OY

Perustettu vuonna 1989, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokrataloyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmönteisyys sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa sekä isännöintiä.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen kohtuuhintaisia, laadukkaita ja turvallisia asumispalveluja omaraahoitteisesti ja kannattavasti. Yhtiön arvoja ovat asiakaslähtöisyys, taloudellisuus, yhteisöllisyys, ympäristövastuu ja kehitysmönteisyys.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

1. Asiakaslähtöisyys

- Yhtiön asuntokannasta vapautuu arviolta 210 asuntoa: *vapautui 170 asuntoa.*
- Uusia vuokratalohankkeita toteutetaan tonttiohjelman mukaisesti: *Tukukin tonttiohjelma hyväksyttiin valtuustossa viimeksi 11.12.2017 ja sen pohjalta anotaan tonttivaraukset.*
- Kellokoskelle valmistuu vuokratalo Alarinne (12 as). Vuokratalo Blenneri I:n (24 as) rakennustyöt aloitetaan Jokelassa, Alarinne II:n (8 as) Kellokoskella ja Neitoperhon hanke (15 ryhmä-asuntoa) Hyrylässä:
Vuokratalo Alarinteeseen muutti asukkaat 1.9.17 ja Alarinne II:n rakennustyöt aloitettiin kesäkuussa. Blenneri I on urakkakilpailussa ja Blenneri II urakkakilpailuun 2018 loppuvuodesta. Neitoperholla lainvoimainen rakennuslupa, mutta ARAn rahoitusta ei toistaiseksi ole saatu korkeaksi muodostuvien rakennuskustannusten vuoksi.
- Uustuotannon suunnitteluratkaisuissa pyritään kysynnän mukaisesti pienehköön keskipinta-alaan: *Edellisen kohdan uudisrakennuksista toteutuu 75 % asunnoista keskipinta-alaltaan pienehköinä.*
- Hissien rakentamisprojektia jatketaan, kohteet Saunarannankuja 2 B- ja C-raput sekä Askolintie 9:n B-rappu: *Suunnitteluvaiheessa.*
- Kiinteistöjen korjausohjelmaa toteutetaan suunnitellusti ja ennakoimattomiin korjauksiin varaudutaan riittävästi: *Hallitus käsitteli vuosien 2017-2021 korjausohjelmaa huhtikuun kokouksessa. Ennakoimattomiin korjauksiin varauduttu 2017 budjetissa.*
- Asukkaiden omatoimisuutta tuetaan (maalauspaketit, pihakohennukset): *Maalauspaketteja toimitettu noin 15 asukkaalle ja pihakohennuksia tehty talkoilla muutamia.*
- Asukasillat / asukaskyselyt elo-syyskuussa: *Taajamakohtaiset asukasillat pidettiin elokuun loppulla. Viimeksi tehdyn asukastyytyväisyyskyselyn tulokset esiteltiin asukkaille.*

2. Taloudellisuus

- Vuokrajäämien määrä enintään vuodenvaihteen 2016 tasolla: *Vuokrajäämät vuoden vaihtees-*

sa 2017-2018 ennen luottotappiokirjauksia olivat 74 346,58 euroa ja seurantakauden lopussa 56 497,14 euroa.

- Maksuvalmius taataan ja kassa pääsääntöisesti 1,5 x kuukauden vuokratuotot: Toteutui.
- Uudis- ja korjaushankkeisiin haetaan mahdollisia valtion avustuksia: *Uudishankkeisiin haetaan valtion käynnistysavustukset säännönmukaisesti.*
- Toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta seurataan erilaisin taloudellisin ja toiminnallisin tunnusluvuin

Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

- käyttöaste 98 %: *toteutui 98,8 %*
- vaihtuvuus max 30 %: *toteutui 19,9 %*
- tyhjänäolo max 0,06 €/m²/kk: *toteutui 0,11 €/m²/kk*
- vuokrasaatavat 31.12.2017 max 1,20 €/m²: *toteutui 1,62 €/m²*
- luottotappiot 31.12.2017 max 15 000 €: *toteutui 20 450,87 €*
- korjauskulut €/m²: *toteutui 27,20 €/m²*
- lainamäärä €/asm²: *toteutui 974 €/asm²*

Kiinteistöpidon tunnusluvut						
	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Käyttöaste %	98,8	99,4	99,5	99,5	99,2	98,9
Vaihtuvuus %	19,9	19,5	20,6	19,9	22,2	24,3
Tyhjänäolo €/m ² /kk	0,11	0,08	0,06	0,06	0,09	0,11
Vuokrasaatavat per 31.12. €/m ²	1,62	1,25	1,11	1,29	1,48	1,59
Luottotappiot € per 31.12.	20.450,87	11.778,-	15.907,-	12.205,-	18.578,-	24.018,-
Korjauskulut €/m ²	27,20	22,98	33,69	25,86	34,89	28,27
Lainamäärä €/asm ²	974	970	991	943	913	929

3. Yhteisöllisyys

- Asuintalojen esteettömyyttä parannetaan hissiprojektein - hissiavustusten haku / toteutus jos avustusta saadaan (erillinen ohjelma): *Uusille kohteille avustusta ei vielä haettu.*
- Leikki-/piha-alueiden viihtyisyyttä parannetaan yhteisöllisyyden lisäämiseksi: *Toteutuu kohteittain, seuraava kohde vt Swingi.*
- Asumisneuvontaa tehostetaan - vuokran maksuongelmat, häiriötilanteet, mahdollisesti maahanmuuttajien neuvonta yhteistyökumppaneiden kanssa: *Yhtiöön palkattu asukaskoordinaattori 15.10.2017 lukien.*

4. Ympäristövastuu / kestävä kehitys

- Korjausohjelman 2017-2020 toteutus / seuranta ja dokumentointi uusin keinoin: *Seurannan ja dokumentoinnin toteutusta varten pyydetty tarjous tarkoitukseen soveltuvasta ohjelmasta vuoden lopulla, käyttöönotto 2018.*
- Energiansäästö- ja sisäilmaprojektia ylläpidetään: *Toteutuu normaalina käytönaikaisena toimintana.*
- Taloteknisten järjestelmien säätöjen ja optimointien avulla saavutettua energiansäästöä seurataan: *Otettu Leanheat-kysyntäjoustoratkaisu käyttöön vuokrataloissa Kieverintie 36 ja Ulpukankuja tavoitteena pienentää lämmityskustannuksia asumismukavuudesta tinkimättä. Seuranta kesken.*
- Kiinteistöjen energian (lämpö, vesi) ominaiskulutusta pienennetty 10 % vuoden 2009 tasosta vuoden 2017 loppuun mennessä: *Omaohjelmalla tapahtuu kuukausittain. Yhtiö mukana energiatehokkuuden parantamisen KETS-seurannassa. Ominaiskulutus v.2007 verrattuna v.2016 tasoon oli vesi 5,51 % ja lämpö 1,75 %.*

5. Kehitysmuutos

- Kiinteistöstrategia 2018-2021 laaditaan yhtiölle: *Toteutuu myöhemmin kuntastrategian valmistumisen jälkeen.*
- Saneeraushankkeiden priorisointi ja korjauksiin varautuminen eri keinoin: *Saneeraushankkeita priorisoitu ja korjaukset toteutetaan tulo-rahoituksella asuintalovaroja hyödyntäen.*
- Riskienhallinta vahvistettujen periaatteiden mukaisesti: *Jatkuvaa toimintaa.*
- Ulkopuolisen isännöinnin laajentaminen: *Hallitus on päättänyt olla laajentamatta ulkopuolista isännöintiä.*
- Raportointi konsernijohdolle (osavuositarkastukset, tilinpäätös, yhtiön strategian seuranta): *Tilinpäätös 2016 ja yhtiön strategian seuranta sekä osavuositarkastukset toimitettu kunnanhallitukselle tiedoksi. Käytäntö jatkuu. Konserniohjeet käsitelty ja hyväksytty yhtiön hallituksessa joulukuussa.*
- Teemakokoukset jatketaan: *Teemakokouksissa käsitelty KUUMA-asuminen 2040 -projekti sekä Voimaannuttava muutos – toiminnan ja toimijoiden uudistuminen innovatiivisen osaamisen kehittämisen tuloksena (2017 teemavuoden tulokset).*

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	109,21	100
Nettotulos %	8,36	9,63
Omavaraisuusaste %	5,8	2,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	671	735
Lainamäärä/asukas €	1158	1050

KIINTEISTÖ OY TUUSULAN LAHELANKANKAAN TOIMITALO

Perustettu vuonna 2003, kunnan omistusosuus 62 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan ja seurakunnan yhteinen keskinäinen kiinteistöyhtiö omistaa ja hallitsee Lahelankankaan toimitaloa rakennuksineen. Yhtiö voi harjoittaa vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Toimitalossa ovat kunnallinen päiväkotitoiminta, päiväkerhotilat, seurakunnan toimitilat ja seurakuntasali sekä kunnan ja seurakunnan yhteiskäytössä olevat nuorisotilat.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Rakennusten tekninen ja toiminnallinen taso pidetään hyvänä

- kiinteistönhoito- ja kunnossapitotavoitteita ja niiden toteutumista seurataan ja vuosittain tehdään kiinteistökiertokierros sekä pidetään yhteisökokoukset kiinteistöhuollon, siivouksen ja eri toimijoiden kesken
- kunnossapitotyö painottuu ennakoivaan huoltoon taloteknisten järjestelmien ja rakenteiden käyttökunnon varmistamiseksi
- asiakaspalaute käsitellään välittömästi

Jatketaan ja kehitetään yhteistyötä yhtiön ja kunnan / seurakunnan välillä

- toimitaan yhteistyössä kunnan ja seurakunnan kanssa käyttäen hyväksi kunkin osapuolen resursseja ja kumppanuuksia
- vihertöiden kilpailutus
- pihan aurauksen ja hiekoituksen kilpailutus kunnan kilpailutuksen yhteydessä
- kehitetään yhteistyötä kiinteistöhuollon, siivouksen ja vihertöiden osalta

- toimitaan julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantaminen -hankkeen tavoitteiden mukaisesti.

Koko kiinteistön ilmanvaihdon kanavien puhdistus suoritettu huhtikuussa. Huollon omavalvonta tapahtuu sopimuksen mukaan kolmen kuukauden välein. Asiakaspalaute käsitellään viipymättä.

Kiinteistön turvallisuuspäällikkönä toimi alkuvuoden seurakunnan kiinteistöpäällikkö. Keväästä lähtien turvallisuuspäällikkönä on toiminut Lahelantertun päiväkodin johtaja, joka toimii myös varhaiskasvatuksen toimialan turvallisuusvastaavana.

Seurakunta on hoitanut oman alueensa osalta vihertyöt 31.5.2017 saakka. Vihertöiden kilpailutus on suoritettu ja töitä jatkanut 1.6.2017 lukien Pihahoito Tamminen 30.5.2018 saakka myös seurakunnan tilojen osalta. Talvikunnossapidon kilpailutukset toteutetaan yhdessä kunnan kanssa. Seurakunta on hoitanut omien tilojensa osalta siivouksen sekä käsilumityöt ja hiekoituksen.

Seurakunta on luopunut nuorisotilan käytöstä 31.5.2017. Yhtiössä toimitaan julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantamishankkeessa. Vakuutukset kilpailutettu ja vakuutusyhtiö on vuoden 2018 alusta lähtien OP Vakuutus Oy.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100,1	100
Nettotulos %	0,047	0,017
Omavaraisuusaste %	99,7	100
Suhteellinen velkaantuneisuus %	6,2	7
Lainamäärä/asukas €	0	0

KIINTEISTÖ OY TUUSULAN VANHA KUNNANTALO

Perustettu vuonna 1995, kunnan omistusosuus 67 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön pääosakkaat ovat Tuusulan kunta ja Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymä. Vuonna 1995 perustettu yhtiö omistaa ja hallitsee Wanhaa kunnantaloa, jossa toimii vesilaitoskuntayhtymä ja Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Rakennuksen tekninen taso pidetään hyvänä. Kiinteistöhoitoa seurataan ja huollon kanssa järjestetään vuosipalaveri. Toimitaan hyvässä yhteistyössä kunnan ja kiinteistössä toimivien tahojen kanssa. Asiakaspalaute käsitellään viipymättä.

Kiinteistön korjaustyöt hoidetaan tarpeen mukaisesti. Ennakoimattomiin korjauksiin varaudutaan talousarviossa.

Suunnitelmakorjauksia ei toimintavuoden aikana ollut. Kiinteistön vanhan puolen katto korjattiin paikkauskorjauksella. Jatkossa teetetään ennakkoon kattorakenteiden kestävyystutkimukset ja selvitetään koko kiinteistön ulkokatteen korjauksen tarve. Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä remontoi kustannuksellaan käyttämättömälle saunaosastolle arkistotilat.

Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä teetti kesäkuussa Raksystems Insinööritoimisto Oy:llä sisäilmaston kuntotutkimuksen. Huollon kanssa pidettiin vuosipalaveri joulukuussa. Vanha kunnantalo oli mukana kunnan tilakeskuksen järjestämässä talvikunnossapidon kilpailutuksessa. Talvikunnossapidon hoitaa Lassila & Tikanoja Oyj 30.4.2020 saakka.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	125,2	100
Nettotulos %	16,5	11,4
Omavaraisuusaste %	98,2	99,5
Suhteellinen velkaantuneisuus %	14,3	0
Lainamäärä/asukas €	0	0

KIINTEISTÖ OY HYRYLÄN OSTOSKESKUS

Perustettu vuonna 1983, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön omistaa Tuusulan kunta. Yhtiö omistaa kunnantaloa vastapäätä olevan liike- ja toimistokiinteistön, joka purettaneen 5-10 vuoden aikajänteellä kaavoituksen valmistuttua.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Tehdään välttämättömät korjaustoimenpiteet, jotta rakennus säilyy käyttökunnossa.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	115,0	105,0
Nettotulos %	0	
Omavaraisuusaste %	99,0	100,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	5,5	4
Lainamäärä/asukas €	0,0	0,0

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION LÄHIPALVELUKESKUS

Perustettu vuonna 1976, kunnan omistusosuus noin 83 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö omistaa Koy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Lisäksi yhtiö omistaa Koy Riihikallion Palvelukeskuksen korttelialueella tontteja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja hallita kyseistä tonttiomaisuutta sekä omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Palvelutarjonnan kehittäminen palvelukeskuksessa on kaikkien etu ja tuo kaivattuja palveluita Riihikallioon. Tämä helpottaa palvelukeskuksen asukkaiden elämää ja lisää alueen sekä palvelukeskuksen houkuttelevuutta.

Tavoitteena vuonna 2017 oli saada kaikki liiketilat vuokrattua sekä myytyä yhtiön tontit käypään hintaan ja siten minimoida kustannuksia. Tuotoilla pystytään maksamaan lainojen korot ja kuole-tukset. Ajanjakson aikana on saatu kaikki liiketilat vuokrattua. Näin ollen tavoite siltä osin on täyttynyt. Kaikkia tontteja ei ole vielä saatu myytyä.

Käsiteltävän jakson aikana vuokrattujen tilojen vuokratuotot tuloutuvat ensimmäisen täyden vuoden v. 2018.

Tänä vuonna on myyty yksi AH-tontti ja neuvottelut toisen tontin myynnistä ovat käynnissä. Alkuvuoden jakson aikana lyhennetyin markkinakorkkoisen lainan lyhennyksellä saatiin pienennettyä lainoihin kohdistuvia.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	64,64	112
Nettotulos %	-62,65	
Omavaraisuusaste %	12,02	12
Suhteellinen velkaantuneisuus %	3 444,61	950
Lainamäärä/asukas €		98

TUUSULAN TENNISKESKUS OY

Perustettu vuonna 1979, kunnan omistusosuus 52,6 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tenniskeskuksen tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen ja salibandyn pelaajille.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Tavoitteena on ollut hyödyntää uusien pelikenttien ja hallin laajennuksen tuomaa hyötyä ja toiminta on keskittynyt näiden uusien pelikenttien hyödyntämiseen ja markkinointiin sekä kiinteistöautomaation ja asiakasviihtyvyyden kehittämiseen.

Näissä kaikissa osa-alueissa on onnistuttu hyvin ja pelikenttien varaustilanne on ollut tavoitteiden mukainen. Yhtiön taloudellinen tilanne on vakaalla pohjalla ja kehitysprojektit ovat edenneet suunnitelmien mukaan.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	124	122
Nettotulos %	2	5
Omavaraisuusaste %	25	24
Suhteellinen velkaantuneisuus %	235	301
Lainamäärä/asukas €	31	33

TUUSULAN JÄÄHALLI OY

Perustettu vuonna 1996, kunnan omistusosuus 51,5 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön osakkaat ovat Tuusulan kunta, TuusKiekkö ry, Tuusula Ringette ry ja Tuusulan Luistelijat ry.

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaikaa. Yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaikaa ja pyrkii olemaan kannattava ja omara-hoitteinen.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

- Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Tuusulassa. Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.
- Käyttöasteen tavoite 95% myytyjä vuoroja hyvältä jääajalta saavutettu. Jäähallin jäätunnin hinta on kilpailukykyinen alueen muihin jäähalleihin verrattuna.
- Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa. Korjaukset ja parannukset tehdään joko välittömästi tai kesäkauden huoltosesongin aikana.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	89	124,3
Nettotulos %	12	
Omavaraisuusaste %	69	98,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	61	6,2
Lainamäärä/asukas €	5,26	

KELLOKOSKEN JÄÄHALLI OY

Perustettu vuonna 1998, kunnan omistusosuus 74,3 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö tarjoaa mahdollisuuden harjoittaa jääurheilutoimintaa monipuolisesti ja monille erilaisille harrastajille Tuusulan Kellokoskella sisältäen runsaan koulu- ja yleisöliikunnan.

Tavoitteet vuonna 2017

Jäähallin toiminta ja talous toteutuivat vuonna 2017 .

Edellisten pohjana on mm. jatkettu osakassopimus vuosille 2017-2021 .

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	110	106
Liiketulos/poistot %		
Omavaraisuusaste %	100	100
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0	0
Lainamäärä/asukas €	0	0

TUUSULAN TEKONURMI OY

Perustettu vuonna 2006, kunnan omistusosuus 51 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan Tekonurmi Oy on vuonna 2006 perustettu osakeyhtiö, jonka omistavat Tuusulan kunta ja Tuusulan Palloseura ry. Yhtiön osake-enemmistö on Tuusulan kunnalla. Yhtiön liiketoiminta on Tuusulan urheilukeskukseen rakennetun lämmitettävän tekonurmikentän käyttövuorojen myynti. Yhtiön asiakkaita ovat alueella toimivat jalkapalloseurat. Tuusulan Palloseura ry on yhtiön suurin asiakas.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Vuonna 2016 kentän nurmi uudistettiin ja tämän takia yhtiö otti uutta investointilainaa.

Yhtiön toiminnan yleisenä tavoitteena on liiketoiminnan jatkuvuus sekä kentän uudistamisinvestoinnin takaisinmaksu Kuntarahoitukselta olevan lainan maksusuunnitelman mukaisesti ja juoksevien hoito- ja ylläpitokulujen kattaminen. Vuonna 2017 Tuusulan Tekonurmi Oy jatkaa kentän käyttövuorojen myyntiä ja yhtiön myyntitavoite talvikaudella 2016 - 2017 (marraskuu 2016 - huhtikuu 2017) on noin 30 – 35 viikkotunnin myynti.

Yhtiö toimii yhteistyössä Tuusulan kunnan urheilukeskuksessa olevan kentänhoitohenkilökunnan kanssa kentän ylläpidossa, mm. lumenauraus, ja on pyrkinyt minimoimaan lumisateesta tms. seikoista aiheutuvat käyttövuorojen peruutukset.

Kentällä olevien välineiden ja laitteiden hankintaa ja ylläpitoa on jatkettu yhtiön taloudellisten resurssien ja asiakkaiden käyttötarpeen mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	92,8	84,7
Nettotulos %	-7,8	-18,0
Omavaraisuusaste %	5,7	5,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	383,4	546,3
Lainamäärä/asukas €	7,6	9,4

JOKELAN TEKONURMI OY

Perustettu vuonna 2011, kunnan omistusosuus 51 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Jokelan Tekonurmi Oy on vuonna 2011 perustettu osakeyhtiö, jonka omistavat Tuusulan kunta ja Jokelan Kisa ry. Yhtiön osake-enemmistö on Tuusulan kunnalla. Yhtiön toimialana on jalkapallokenttien ja niillä käytettävien laitteiden ja rakenteiden rakentaminen, omistaminen ja hallinta sekä kenttävuorojen myynti ja markkinointi, mainosten myynti ja tapahtumien järjestäminen, myynti ja markkinointi. Yhtiön asiakkaita ovat alueella toimivat jalkapalloseurat.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Vuosi 2017 on kuudes täysi vuosi jolloin kenttä on käytössä. Yhtiön toiminnan yleisenä tavoitteena on vuonna 2017 saada liiketoiminta selkeästi voitolliseksi sekä kentän perustamisinvestoinnin takaisinmaksu Kuntarahoitus Oy:lle lainan maksusuunnitelman mukaisesti ja juoksevien hoito- ja ylläpitokulujen kattaminen. Vuonna 2017 Jokelan Tekonurmi Oy jatkaa kentän käyttövuorojen myyntiä ja yhtiön myyntitavoite on noin 30 viikkotunnin (55 % käyttöaste) myynti (poislukien tammi- ja helmikuu sekä heinä- ja elokuu jolloin tavoitteena on 20 viikkotuntia, eli 40% käyttöaste).

Yhtiö toimii yhteistyössä Tuusulan kunnan kentänhoitohenkilökunnan kanssa kentän ylläpidossa, mm. lumenauraus, ja pyrkii minimoimaan lumisateesta tms. seikoista aiheutuvat käyttövuorojen peruutukset.

Kentällä olevien katsomorakenteiden sekä välineiden ja laitteiden hankintaa ja ylläpitoa on jatkettu yhtiön taloudellisten resurssien ja asiakkaiden käyttötarpeen mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	78,7	98,0
Nettotulos %	-13,5	-1,0
Omavaraisuusaste %	-8,4	0,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	173,8	170,3
Lainamäärä/asukas €	1,3	1,8

TUUSULAN KANSANOPISTON OY

Perustettu vuonna 1908, kunnan omistusosuus 89 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kunnan ja yksityisten henkilöiden omistama yhtiö on vuokrannut tilansa Keudan Pekka Halosen akatemialle. Vuokratuloilla yhtiö pitää huolta omistamistaan rakennuksista (historiallinen puinen päärakennus rakennettu vuonna 1908).

Tavoitteet vuonna 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Vuokratuotot ovat pienentyneet vuoden 2017 alusta Keudan sopeuttamisen vuoksi. Päärakennuksen julkisivumaalaus on toteutunut suunnitellun mukaisesti. Yhtiö on velaton.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	109,3	108
Nettotulos %	25,7	
Omavaraisuusaste %	99,0	136
Suhteellinen velkaantuneisuus %	1,3	
Lainamäärä/asukas €	0,0	1,28

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION PÄIVÄKOTIKESKUS

Perustettu vuonna 2011, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Koy Riihikallion Päiväkotikeskuksen toiminta-ajatuksena on vuokrata ja hallinnoida omistamansa kiinteistön toimitiloja päiväkotia Pellavan, perhekeskuksen, nuorisotilan ja Tuusulan seurakunnan tarpeisiin. Tehtävänä on huolehtia käytönaikaisesta ylläpidosta, kiinteistöhuollosta ja kunnossapitotoiminnasta käyttäjien tarpeet, energiatehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Kiinteistön käyttäjän tarpeista, käytönaikaisesta huollosta ja ylläpidosta on huolehdittu energia- tehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Kuluva tilikauden toimintaa on jatkettu hyväksi todettuja toimintatapoja noudattaen. Tavoitteissa 2017 ja niiden toteutumisessa tammi – elokuussa ei ole olennaisia poikkeamia.

Alkuvuoden aikana kiinteistössä on tehty sisäilmatutkimukset. Tutkimukset teki Raksystems Oy. Tulokset ja toimenpidesuositukset saatiin hallituksen käsiteltäväksi. Asianomaisille on tiedotettu alustavista tutkimustuloksista. Taloudellisesti alkuvuosi on mennyt joulukuussa 2016 vahvistetun talousarvion mukaisesti. Talousarviossa ei ole huomioitu mahdollisesti edessä olevia korjauksia sisäilman parantamiseksi. Sisäilman parantamiseksi liittyviä korjauksia ei ole vielä kilpailutettu eikä niistä ole kustannusarviota. Kilpailutus tapahtuu syys – lokakuun aikana.

Ensimmäisten ryhmätilojen osalta korjaukset alkoivat joulukuussa 2017. Ensimmäisen vaiheen tarjouksen mukainen hinta on 64 000 euroa (486 m²), johon ei sisälly tilojen kuivattamista, tarkistusmittauksia, näytteidenottoja tai valvontaa, jotka on arvioitu maksavan yhteensä noin 20 000 euroa (486 m²). Kulujen laskutus töiden edetessä talvi/kevät 2018. Pääurakoitsijaa on reklamoitu sisäilmaan liittyvistä ongelmista ja vaadittu korjaamaan rakentamisen aikaiset virheet ja osallistumaan jo aloitettuihin korjausten kustannuksiin. Neuvottelut ovat vielä kesken.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	522,60	513,0
Nettotulos %	0,67	7,55
Omavaraisuusaste %	0,13	0,06
Suhteellinen velkaantuneisuus %	918,9	895,8
Lainamäärä/asukas €	148,9	150,5

KIINTEISTÖ OY KERAVAN JA TUUSULAN PALOASEMA

Perustettu vuonna 2015, kunnan omistusosuus 60 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toiminta-ajatuksena on tarjota kiinteistö, josta käsin pystytään takaamaan kansalaisten turvallisuus, tulipalojen- ym. vahinkojen tms. torjunta ja ennaltaehkäiseminen.

Yhtiö on rakennuttanut paloasemarakennuksen, joka otettiin vastaan 28.6.2017. Paloasemaan tuli vuokralaiseksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja toiseksi käyttäjäksi tulee Tuusulan VPK. Paloasemarakennuksen kustannusarvio on 9,4 milj. euroa.

Tavoitteet 2017 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

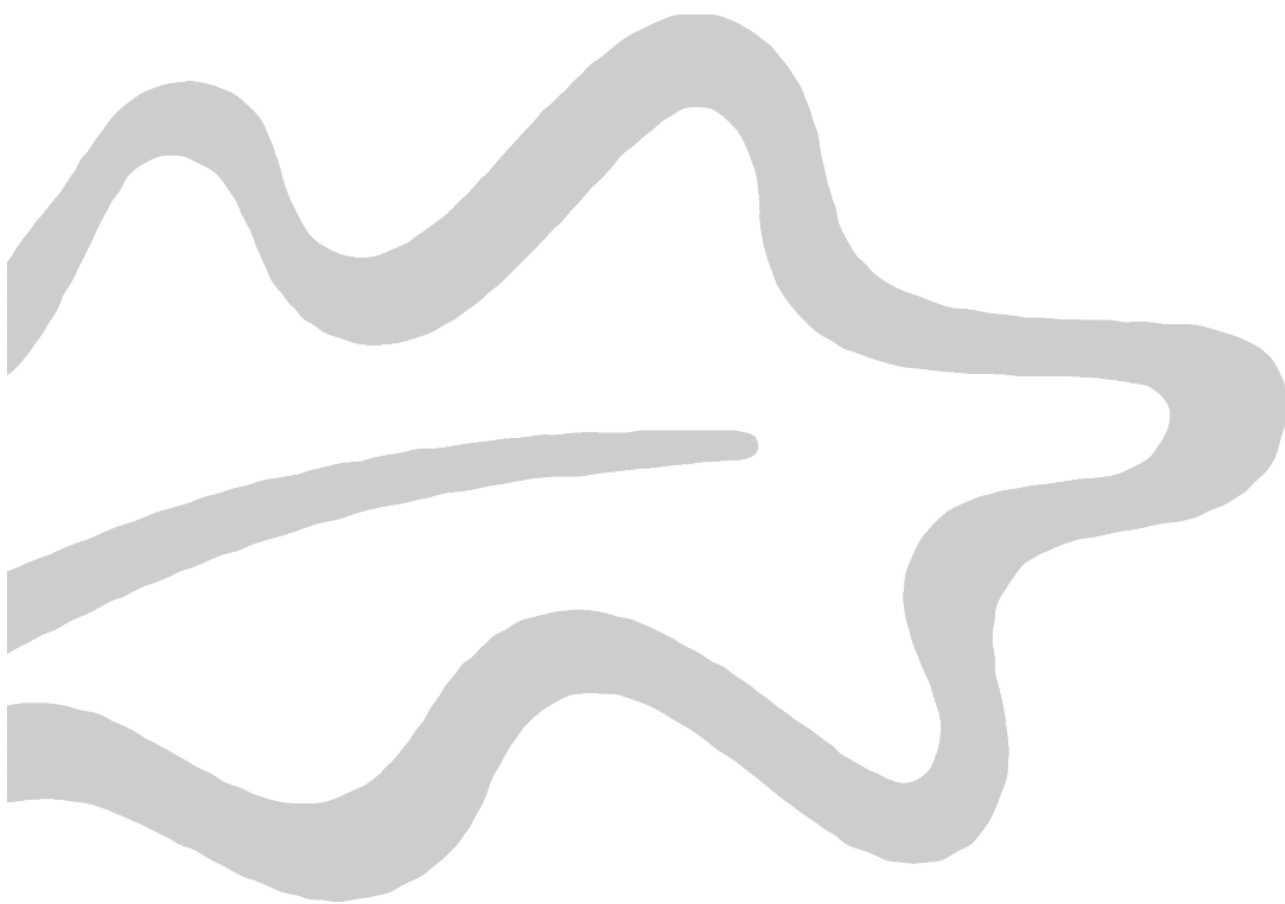
Tavoitteena oli saada käyttäjien tarpeeseen toiminnallisesti ja laadullisesti hyvin soveltuva rakennuskokonaisuus ja siinä onnistuttiin. Rakennus valmistui siis kesäkuun 2017 loppuun mennessä.

Rakentaminen sujui kohtuullisen hyvin. Taloudellinen loppuselvitys on parhaillaan menossa ja lopulliset rakennuskustannukset tulevat päätymään n. 9,2 - 9,4 milj.€:n tuntumaan. Käytönaikainen toiminta on lähtenyt käyntiin ja muutto paloasemalle tapahtui elokuun puolenvälin tietämissä.

Tavoitteet on saavutettu ja loppukäyttäjät ovat päässeet hoitamaan tärkeää tehtäväänsä nykyaisissa ja laadukkaissa tiloissa.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2016
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	326,11	0,00
Nettotulos %	0,00	0,00
Omavaraisuusaste %	0,04	0,06
Suhteellinen velkaantuneisuus %	2 849,97	0,00
Lainamäärä/asukas €		

Eriytetyt tilinpäätökset

Vesihuoltoliikelaite

Tilinpäätös 2017

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS.....	1
Liikelaitoksen johtajan katsaus.....	1
Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	2
Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	2
Olenaiset muutokset Tuusulan Veden toiminnassa ja taloudessa.....	2
Arvio merkittävimmistä riskeistä.....	3
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	4
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	5
Tilikauden tuloksen käsittely.....	6
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	7
Talousarviotavoitteiden toteutuminen.....	7
Käyttötalouden toteutuminen (1000 €).....	8
Perusteluja poikkeamille.....	8
Investointiosan toteutuminen.....	9
Rahoitusosan toteutuminen.....	10
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT (1000 €).....	11
Tuloslaskelma.....	11
Rahoituslaskelma.....	12
Tase.....	13
LIITETIEDOT.....	14
LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (1000 €).....	21
Huleveden tulos-, rahoitus- ja taselaskelma.....	21
Liikelaitoksen tulos-, rahoitus- ja taselaskelmat eriteltynä ilman hulevettä.....	23
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	26

TOIMINTAKERTOMUS

Kunnallisen liikelaitoksen on toimintakertomuksessaan esitettävä selvitys liikelaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Uudistetun vesihuoltolain 20 a § todetaan, että toimintakertomuksessa tulee esittää myös tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista.

Liikelaitoksen johtajan katsaus

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos (Tuusulan Vesi) toimii Tuusulan kunnanhallituksen alaisena kunnallisena liikelaitoksena. Tuusulan Vesi tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille Tuusulan Vesi toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän asetetut laatuvaatimukset täyttävää vettä, minkä Tuusulan Vesi hankkii sopimuksen mukaisesti Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymältä. Jätevedet Tuusulan Vesi viemäri ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän verkostoon. Tuusulan kunta on osaomistaja molemmissa yhtymissä. Erillisviemäröidyillä toiminta-alueensa osilla Tuusulan Vesi johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Tuusulassa asuu 38 706 asukasta ja vesihuoltolaitoksella on sopimus noin 8 300 kiinteistön kanssa. Vuonna 2017 uusia asiakkaita Tuusulan vedelle tuli noin 70. Tämä määrää tulee kasvamaan nopeasti uusien suurten asemakaava-alueiden kuten Rykmentinpuiston ja Lahelanpellon sekä Peltokaaren rakentumisien myötä.

Tuusulan Vedelle asetettu tuottovaatimus on 6,5 % peruspääomasta. Tuusulan Vesi toteutti tämän tavoitteen tulouttaen Tuusulan kunnalle 487 500 €. Tuusulan Veden asiakkaiden liittymismaksuja ja perusmaksuja korotettiin vuoden 2017 aikana.

Tuusulan Vesi teki muutoksen talousarvioesitykseen 2017 toisen osavuosisikatsauksen yhteydessä. Käyttötalouteen tehtiin määrärahamuutos 400 000 euroa ja investointeihin 500 000 euroa menovähennyksinä.

Laitoksella on suuri pääoma vesihuoltoverkostoissa, jotka vaativat jatkuvaa huoltoa sekä saneerausta. Tuusulan vesihuoltoverkostoa on rakennettu isommalla volyymilla 1970-luvulta alkaen ja tämä verkosto alkaa asteittain tulla 10–20 vuoden kuluessa teoreettisen elinikänsä päähän. Verkoston saneeraukseen tarvittavat resurssit tulee kaksinkertaistaa nykyisestä n. 750 000 €:sta lähitulevaisuudessa.

Tuusulan Vedessä on henkilöstö perinteisesti viihtynyt hyvin ja vaihtuvuus on ollut vähäistä. Vuoden 2017 aikana kolme henkilöä tuli eläkeikään ja heistä yksi jäi eläkkeelle. Hänen tilalle palkattiin uusi henkilö.

Toimintaympäristön ja toimintatapojen muuttuessa myös vesihuollossa otetaan huomioon vakanssien täyttämisen yhteydessä uudenlaisen osaamisen tarve. Lähivuosina laitos keskittyy kehittämään organisaatiota ja toimintatapoja (mm. sähköiset palvelut) asiakaslähtöisesti.

Uusi vesihuoltolaki, joka astui voimaan 1.9.2014, toi vaatimuksen hulevesikustannuksen seurantaan. Huleveden omat toimintatuotot eivät kattaneet toimintakuluja vuonna 2017. Jäteveden toimintatuotoissa on vielä toistaiseksi mukana hulevesiin kohdistuvia tuloja. Hulevesiverkoston toiminnan kattaminen omalla tulorahoituksella vaatii kunnan päätöksen hulevesien järjestämistavasta sekä sen perusteella Tuusulan Veden taksarakenteen muuttamisen.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Tuusulan Vesi on aloittanut kunnanhallituksen alaisena liikelaitoksena vuoden 2014 alusta. Sitä ennen Tuusulan kunnan vesihuoltolaitos toimi teknisen toimialan osana laskennallisesti eriytettynä yksikkönä. Tuusulan Veden toimielimenä on kunnanvaltuuston valitsema johtokunta, jossa on viisi jäsentä. Johtokunnan tehtäviin kuuluu Tuusulan kunnan hallintosäännön mukaan mm. vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksen valmistelu sekä vesihuollon taksoista ja maksuista päättäminen. Johtokunta vaihtui 1.6.2017 kuntavaalien perusteella.

Liikelaitoksen johtaja johtaa, kehittää ja vastaa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Tuusulan Veden johtokunta kokoontui 7 kertaa vuoden 2017 aikana.

Tuusulan Veden johtokunta	31.5.2017 saakka	1.6.2017 alkaen	
puheenjohtaja	Ahonen Petri	Oksanen Matti	KOK
varapuheenjohtaja	Sorri Liisa	Winqvist Margita	TUPU
jäsen	Kylliäinen Marjut	Kylliäinen Marjut	KESK
jäsen	Ruusala Jarno	Ruusala Jarno	PS
jäsen	Sulander Jorma	Sulander Jorma	SDP
Muut kokoukseen osallistuvat:			
KH:n edustaja	Heinänen Salla	Salmi Lilli	KOK
kuntakehitysjohdaja	Marko Härkönen		
esittelijä	Sahlakari Jukka	Sahlakari Jukka	liikelaitoksen johtaja
pöytäkirjanpitäjä	Lahti Satu	Lahti Satu	hallintosihteeri

Lisäksi kokoukseen voivat osallistua pormestari, kunnanhallituksen varapuheenjohtajat ja kansliapäällikkö

Olennaiset muutokset Tuusulan Veden toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2017 oli sateisin vuosi vuosikymmeniin. Tämä näkyi varsinkin jätevesiviemäriin sisään vuotaneessa vesimäärässä ja tätä myöden käyttökustannuksien kasvussa. Poikkeuksellista oli myös kaksi isoa ja pitkäkestoista vesijohtovuotoa Jokelassa. Päivittäinen toiminta hoidettiin hyvin ammattitaitoisella henkilöstöllä ja hyvällä yhteistyöllä kunnan muiden toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kuluttajien talousveden käyttö jatkoi viime vuosien tapaa maltillisen käytön trendiä. Vuonna 2017 vedenkäyttö kasvoi hieman. Vedenkulutuksen ns. yleisen veden määrä (ei laskutettava vesi) oli 18 %:ssa veden kokonaismäärästä. Tästä määrästä 5 % oli putkirikkojen aiheuttamia vesivuotoja (joista kaksi olivat selvästi normaalia isompia), joten todellinen mittaamaton vesimäärä oli 13 %:a veden kokonaismäärästä. Tämä on samaa luokkaa edellisten vuosien kanssa.

Jätevesiä johdettiin Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2017 jätevesimäärä 3,4 milj. m³, kun se oli 3 milj. m³ vuonna 2016. Jätevesien vuotoprosentti (ei laskutettava jätevesimäärä, viemäriin sisään vuotava vesimäärä) nousi runsassateisen vuoden johdosta edellisestä vuodesta ollen nyt 45 % eli 6 m³/verkostometri/vuosi. Tuusulan Vesi jatkaa pitkäjänteisesti ja

suunnitelmallisesti jätevesiverkostoiden kuvaamista ja näiden tulosten perusteella verkoston saneerauksia. Tämä ei yksin riitä vuotovesien määrän merkittävään vähenemiseen. Lisäksi tarvitaan ns. sekaviemäröntialueiden (hulevesiä johdettu jätevesiviemäriin) kartoittamista ja näiden alueiden muuttamista.

Vesijohtovuotoja oli vuoden aikana 19 kappaletta, mikä on noin puolet enemmän kuin edellisinä vuosina. Tonttijohtovuotoja oli 10 kpl johtuen pääosin vesimittarin jääytymisestä. Muita vesijohtovuodon syitä olivat mm. pistesyöpyä/korroosio sekä putkien poikkeaminen vanhoissa valurautaputkissa sekä urakoitsijan kaivinkoneen tekemästä vahingosta. Harmillisia jätevedenylivuotoja oli neljästi viime vuoden aikana. Kevättulvista vältyimme, mutta syksyn jatkuvat sateet saivat aikaan ylivuotoja mm. Jokelan Pappilantien ja Tehtaantien jätevesipumppaamoilta sekä Kellokosken Rajalinnan jätevedenpumppaamolta.

Vakansseja Tuusulan Vedellä on 17. Yksi vakanssi on täyttämättä kunnan henkilöstösäästöjen vuoksi. Henkilöstöä koulutettiin Vesilaitosyhdistyksen ja Putkimestari ry:n järjestämällä kursseilla. Yksi henkilö on pidemmällä Syklin (Suomen ympäristöopisto Oy) järjestämällä kurssilla.

Perusmaksuja korotettiin 10 % ja liittymismaksuja korotettiin 20 %. Korotukset astuivat voimaan 1.9.2017. Yleistä vesihuollon hintatasoa voidaan vertailla ns. vesihuoltomaksujen laskennallisella vertailuhinnalla, johon sisältyy käyttö- perus- ja liittymismaksut (lähde: VVY Venla, tunnuslukujärjestelmä). Tuusulan Veden vertailuhinta helmikuussa 2017 oli 4,94 €/m³, joka oli noin 15 % valtakunnallista keskiarvoa 5,68 €/m³ pienempi (vaihteluväli 3,55 – 9,59 €/m³, OK-talo).

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Tuusulan Veden merkittävimpinä riskeinä voidaan pitää toiminnallisia ja taloudellisia riskejä sekä ympäristöön kohdistuvia vahinkoriskejä.

Toiminnallisena riskinä on mm. se, että yksittäisten työtehtävien osaaminen on vain yhden työntekijän takana. Myös henkilökunnan vähäys kriisitilanteissa on riski esimerkiksi sairausepidemian yhteydessä taikka talousveden saastumisen yhteydessä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Näihin toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovitulla käytännöllä, joita ovat henkilöstön ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Lisäksi apua voidaan saada kriisitilanteissa myös puolustusvoimilta ja Punaiselta Ristiltä.

Vahinkoriskeinä ovat mm. rankkasateiden tai viemärien sortumisien aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja, haittaa infrastruktuurille ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. asentamalla jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, hankkimalla oma liikuteltava aggregaatin, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja laatimalla saneerausstrategia ja -ohjelma. PIMA-vahingot on keskitetty kunnan hoidettavaksi.

Vesihuollon varautumiseen ja erityistilanteisiin liittyvä valmiussuunnitelma on valmistunut vuonna 2010. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain. Tuusulan tekninen toimi laati yhdessä Tuusulan Veden kanssa työsuojelun toimintaohjelman 2014.

Talousveden saastuminen ja viemäritulvat ovat myös **taloudellisia riskejä**, sillä niistä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Taloudelliseen riskiin on vaikea varautua ja asia koskee

silloin yleensä myös koko kuntaa. Merkittävässä tapauksissa on turvauduttava mahdollisuuksien mukaan vakuutuksiin. Kunta on keskittänyt vakuutushallinnon ja Tuusulan Vesi on siinä mukana.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Tuusulan Veden sisäisen valvonnan periaatteet ja toiminta seuraavat kunnan toimintoja ja päätöksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Toimintakertomusvuodelle asetetut tavoitteet saavutettiin kohtuullisen hyvin. Vuoden 2017 talousarvion ja käyttösuunnitelman tavoitteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Varojen käyttöä ja tuloksellisuutta arvioitiin Tuusulan Veden johtokunnalle kuukausittaisesti tuotetun raportointitiedon pohjalta.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Se on kunnan ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Päivittäinen valvonta

Päivittäistä toimintaa ohjataan johto- ja hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Tuusulan Vesi vastaa taloutensa raportoinnista. Liikelaitoksen johtaja ja hallintosihteeri tarkastavat kuukausitulokset ja toimittavat ne edelleen kunnan taloushallinnolle. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi kuukausittain kunnan johtoryhmässä, talousryhmässä sekä Tuusulan Veden johtokunnassa aina kokousten yhteydessä. Kuntakonsernin tulos raportoidaan pääsääntöisesti kuukausittain kunnanhallitukselle.

Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön, johtosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, johtokunnan ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

Investoinnit käsitellään Tuusulan Veden johtokunnassa sekä teknisessä lautakunnassa valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisessa raamissa. Investointien seuranta hoidetaan yhdessä teknisen toimen kanssa osavuosikatsausten yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja kehitettiin kuntatasoisesti vuoden 2014 aikana. Uudistetut ja yhtenäiset menettelytavat Tuusulan kunnassa on otettu käyttöön vuoden 2015 alussa toimialatasolla. Toimintatapoja ja ohjeistusta tarkennetaan edelleen saatuja kokemuksia ja oppeja hyödyntäen. Tuusulan Vesi järjestää oman tarkemman riskienhallinnan valtakunnallisen vesihuoltolaitoksille räätälöidyn mallin mukaan, hyödyntäen myös kunnan kokemuksia ja oppeja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Kunnan hallitus ja johtokunta seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. heille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien tulosten perusteella. Tuusulan Veden yksi vuoden 2016 vuositavoitteista oli riskienhallinnan kehittäminen valtakunnallisen vesihuoltolaitoksille tehdyn mallin mukaisesti. Riskit ovat nyt kartoitettu ja toimenpideohjelma laadittu kyseisen ohjelman mukaisesti.

Pormestari, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista kunnan hallitukselle, johtokunnalle ja lautakunnille vähintään osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tuusulan kunnalla on menossa isojen rakennushankkeiden ja investointien ajanjakso, isoimpana Rykmentinpuiston alue. Tuusulan Vesi varautuu tähän sekä taloudellisesti (mm. kauden ylijäämä siirretään investointivarakseksi) että toiminnallisesti. Toiminnan kehittämisessä tulee jatkaa uudenlaisen osaamisen hankkimista kouluttamalla henkilöstöä ja rekrytointien avulla sekä optimoimalla organisaatiota ja työtapoja.

Saneerausstrategian ja -ohjelman avulla lisätään suunnitelmallista toimintaa vesihuoltoverkoston saneerauksessa. Haasteena ovat saneeraustoiminnan rakennuttamisen taloudelliset resurssit ja varsinkin henkilöstöresurssit.

Uudet lait (Vesihuoltolaki ja Maankäyttö- ja rakennuslaki) toivat muutosvaatimukset mm. kunnan ja vesihuoltolaitoksen toimintaan hulevesien järjestämisestä sekä taksapolitiikasta hulevesien osalta. Hulevesien järjestämisen mahdolliset muutokset tulee päättää kuntatasolla tulevan vuoden aikana ja tämän perusteella tarvittaessa muuttaa Tuusulan Veden taksoja ja laatia palvelussopimus kunnan kanssa. Tämä tehtävä on monitahoinen ja pyritään saattamaan päätökseen vuoden 2018 aikana. Samaa päätöstä hahmotellaan ympäri Suomea.

Valtakunnallisesti vesihuollolle räätälöidyt laadun ja tehokkuuden seurantaohjelmat (Venla ja Veeti) ovat jo otettu käyttöön Tuusulassa. Seuraavat lähivuodet niitä ajetaan sisään ja parannetaan. Samoin tulee tapahtumaan riskienhallintatyökaluille. Nämä tulevat auttamaan vesihuoltolaitoksia kehittämään omia toimintoja, tavoitteita ja seurantaa.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden ylijäämää ennen varaussirtoja. Investointivaraus saadaan tehdä taloussuunnitelmassa yksilöidyn tulevaisuudessa toteutuvan investointihankkeen menoja varten.

Tilikauden ylijäämä ennen varaussirtoja on 1 200 105,92 €.

Tilikauden ylijäämästä ennen varaussirtoja esitetään käytettäväksi 1 100 000 euroa investointivarauksena Tuusulan Veden investointihankkeille siten, että 1 100 000 euroa käytetään Hyrylän siirtoviemärin laajennukseen Hyrylän teollisuusalueella ja Sulan alueella vaiheittain vuosina 2020 - 2030 aikana.

Tilikauden ylijäämä 101 105,92 euroa lisätään Tuusulan Veden omaan pääomaan. Tämä esitetään siirrettäväksi Tuusulan Veden omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämättilille.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarviotavoitteiden toteutuminen

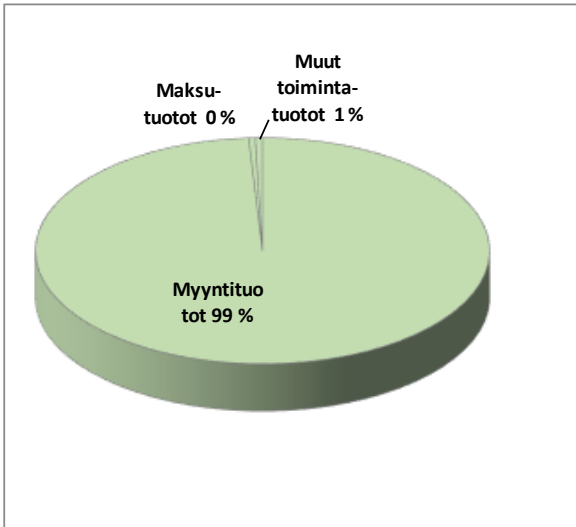
Liikelaitoksen vuoden 2017 vuositavoitteet perustuvat kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia tulosityksiköitä.

Alla on esitetty tärkeimmät tavoitteet, mittarit ja niiden toteutuminen:

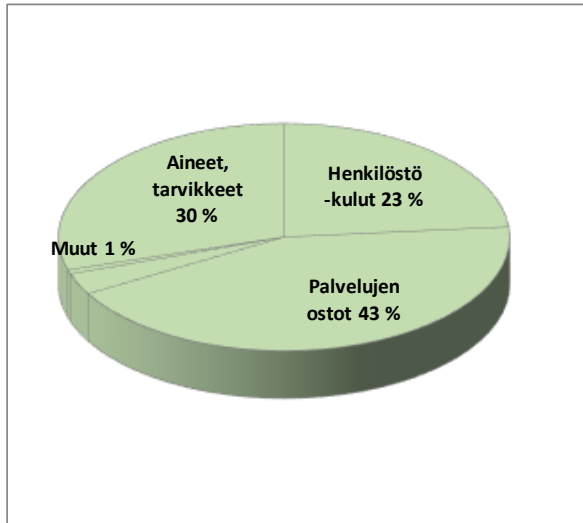
- Vesihuoltoverkoston johtokartan kehityshanke
 - Mittari: selvitetään johtokartan mobiilisovelluksen vaihtoehdot ja valitaan/kilpailutetaan mobiilisti toimiva johtokartta.
 - Toteutuminen: kartoitustyö tehtiin ja vaihtoehdoille saatiin kustannusarviot. Nykyistä karttasovellusta kehitettiin niin, että se toimii älypuhelimissa ja uudet kannettavat tietokoneet maastossa on saatu toimimaan hyvin. Varsinaiselle mobiilisovellukselle ei ole enää tarvetta ja seuraava kehitysvaihe on johtokarttasovelluksen kilpailuttaminen.
- Toimintajärjestelmä kokonaisuudessaan valmis (sis. prosessikuvaukset)
 - Mittari: toimintajärjestelmä luotu ja käyttöön otettu
 - Toteutuminen: ensimmäinen versio toimintajärjestelmästä on luotu. Tarkastuskierros menossa, käyttöönotto tapahtuu vuoden 2018 aikana.
- Vuotovesien hallintaohjelma
 - Mittari: ohjelma laadittu
 - Toteutuminen: vuotovesien hallintaohjelma on laadittu ja siihen on listattu lähivuosien toimenpiteet. Ohjelmaa päivitetään vuosittain ja toimenpiteiden toteutumista ja tehokkuutta seurataan mm. mittaamattoman veden määrän muutoksena.

Käyttötalouden toteutuminen (1000 €)

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Alkup. TA 2017	TA muutok set	Muutettu TA 2017	TP 2017	Poikkeama	Tot. %	TP 2016
Toimintatulot	6 563	0	6 563	6 794	231	103,5	6 597
Myyntituotot	6 503	0	6 503	6 630	127	102,0	6 512
Maksutuotot	30	0	30	47	17	155,3	30
Muut toimintatuotot	30	0	30	117	87	389,1	54
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	54	54		111
Toimintamenot	-3 983	400	-3 583	-3 622	-39	101,1	-3 430
Henkilöstömenot	-949	0	-949	-904	44	95,3	-923
Palvelujen ostot	-1 758	350	-1 408	-1 502	-94	106,6	-1 352
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 153	0	-1 153	-1 175	-22	101,9	-1 045
Avustukset muille	0	0	0	0	-0		-0
Muut toimintamenot	-123	50	-73	-41	32	56,2	-110
Toimintakate, S*	2 580	400	2 980	3 226	245	108,2	3 278
Rahoitustulot ja -menot	-488	0	-488	-485	3	99,4	-483
<i>Korkotulot liikelaitoksilta</i>	0	0	0	0	0		0
Muut rahoitustulot muilta	0	0	0	3	3		5
Muut rahoitusmenot	-488	0	-488	-488	-0	100,0	-488
Vuosikate	2 093	400	2 493	2 741	248	110,0	2 795
Poistot ja arvonalentumiset	-1 679	0	-1 679	-1 541	138	91,8	-1 531
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 679	0	1 679	-1 541	138	-91,8	-1 531
Tilikauden tulos	414	400	814	1 200	386	147,4	1 264
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-1 100	-1 100		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	414	400	814	100	-714	12,3	1 264

S* = sitova tavoite

Perusteluja poikkeamille

Tuusulan Veden toimintatuotot olivat 6 793 603 €. Talousarvioon nähden tuotot ylittyivät 3,51 % eli 230 603 €. Syyinä ylitykseen on lisääntynyt asiakasmäärä ja rakentamiseen liittyvät tonttijohtotyöt sekä varastolisien kasvu.

Toimintakulut olivat 3 622 371 €. Toimintakulut ylittivät muutetusta talousarviosta 1 % eli 39 499 €, Toimintakate oli 3 225 564 €. Toimintakate ylittyi 8,24 % muutettua talousarviota suurempana eli 245 437 €.

Investointiosan toteutuminen

Merkittävimpiä investointikohteita vuonna 2017 olivat: Puustellinmetsä (Rykmentinpuisto), Anttilanranta I sekä Topiaksentie ja Mikontien saneeraukset (sis. vesijohdon ja hulevesiviemärin saneeraus). Nämä työt meille toteutti Ketek:n Kunnallistekniikan rakentamisyksikkö.

Toteutimme ulkopuolisen urakoitsijan kanssa vesihuoltolinjojen rakentamisen Linjamäen alueelle sekä saneeraustyömaat mm. Hyrylän Riihikalliossa. Jätevesipumppaamoita saneerattiin viisi pumppaamoja Hyrylässä ja Kellokoskella.

HANKERYHMÄ	TA 2017	MTA 2017	TP 2017	Poikkeama MTA- TP	tot. %
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Etelä-Tuusula	-1 879	-1 579	-595	-984	37,7
Jokela	-573	-573	-473	-100	82,5
Kellokoski	-238	-238	-249	11	104,6
Muut alueet	-1 100	-900	-1 158	258	128,7
Menot	-3 790	-3 290	-2 475	-815	75,2
Tulot					
Rahoitusosuudet Ely-keskus	200	200	131	69	65,5
Liittymismaksut	800	800	567	233	70,9
Nettomeno	-2790	-2 290	-1 777	-513	78

Merkittävimmät tekijät investointien arvioita pienempään tasoon ovat olleet seuraavat: Linjamäen haja-asutushankkeen supistuminen ja Aropellon ja Vallun kaava-alueiden rakentamisen lykkääminen kaavan keskeneräisyyden johdosta. Kartano I rakentamisen aloitus viivästyi kaavan vahvistumisen viivästyttyä. Puustellinmetsän ja Lahelanpellon hankkeita on viivästyttänyt pula suunnitteluresursseista.

Rykmentinpuiston siirtoviemärihankkeen kilpailuttaminen ja sitä myöden hankkeen aloitus viivästyivät muiden kiireellisempien projektien myötä. Myös Lahelantien kv-väylän välillä Riskikiventie-Kuusamantie aloitus on viivästynyt muiden projektien johdosta.

Tunnusluvut

VESIHUOLTOLAITOS	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
vesi m ³	1848600	1 862 307	1 853 903	1 877 077	1 875 275
€/m ³	1,34	1,36	1,39		1,37
käyttömaksu	1,32	1,36	1,36	1,36	1,36
vesijohtoverkoston pituus km	349	351	352	381	357
jätevesi m ³	1873514	1 889 879	1 884 058	1 866 875	1 894 204
€/m ³	1,28	1,26	1,50		1,49
käyttömaksu	1,63	1,80	1,80	1,80	1,80
jätevesiverkoston pituus km	340	352	353	377	362
sadevesiverkoston pituus	128	136	140	139	143
Saneeraus					
vesijohto m	200	500	580	500	1 075
jätevesiviemäri m	2 783	1 698	2 798	3 000	5 333
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/95	2/86	2/71	2/50	5/140
Henkilöstömäärä	16	17,5	16	17	16

Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2017	MTA 2017	TP 2017	Poikkeama
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus	2 093	2 005	2 741	648
Liikeliikintämää	902	814	1 685	783
Poistot ja arvonalentumiset	1 679	1 679	1 541	-138
Rahoitustuotot ja -kulut	-488	-488	-485	3
Investointien rahavirta	-3 590	-3 090	-2 475	1 115
Investointimenot	-3 790	-3 290	-2 606	1 184
Rahoitusosuudet investointimenoihin	200	200	131	-69
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 497	-1 085	266	1 763
Rahoituksen rahavirta	1 497	1 085	-266	-1 763
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos			-11	-11
saamisten muutos kunnalta	697	285	2 685	1 988
saamisten muutos muilta			-3 523	-3 523
Korottomien velkojen muutos kunnalta			85	85
Korottomien velkojen muutos muilta	800	800	498	-302
Rahavarojen muutos	0	0	0	
Lainakanta 31.12.				

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT (1000 €)

Tuloslaskelma

	TP 2017		TP 2016	
Liikevaihto		6 677		6 543
Valmistus omaan käyttöön		54		111
Liiketoiminnan muut tuotot		117		54
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 175		-1 041	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-1		-4	
Palvelujen ostot	-1 502	-2 677	-1 352	-2 396
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-715		-713	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-156		-165	
Muut henkilösivukulut	-34	-904	-45	-923
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 541		-1 531	
Arvonalentumiset	0	-1 541	0	-1 531
Liiketoiminnan muut kulut		-41		-110
Liikelylijäämä (-alijäämä)		1 685		1 747
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	3		5	
Korvaus peruspääomista	-488		-488	
Muut rahoituskulut	-0	-485	0	-483
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 200		1 264
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		1 200		1 264
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-1 100		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		100		1 264
Sijoitetun pääoman tuotto, %		8,7 %		9,7 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		8,7 %		9,7 %
Voitto, %		18,0 %		19,3 %

Rahoituslaskelma

	31.12.2017		31.12.2016	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 685		1 747	
Poistot ja arvonalentumiset	1 541		1 531	
Rahoitustuotot ja -kulut	-485		-483	
	2 741	2 741	2 795	2 795
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 606		-1 883	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	131		0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	-2 475	17	-1 867
Toiminnan ja investointien rahavirta		266		928
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-11		17	
Saamisten muutos kunnalta	2 685		-2 118	
Saamisten muutos muilta	-3 523		145	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	85		153	
Korottomien velkojen muutos muilta	498	-266	876	-928
Rahoituksen rahavirta		-266		-928
Rahavarojen muutos		-0		-0
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	-0		0	
Rahavarat 1.1.	0	-0	0	0
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	2 650		2 384	
Investointien tulorahoitus, %	110,75		148,37	
Lainanhoitokate				
Kassan riittävyys, pv	305		305	
Quick ratio	6,85		6,08	
Current ratio	7,02		6,24	

Tase

	2017	2016
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	23 805	22 871
II Aineelliset hyödykkeet	23 805	22 871
2. Rakennukset	1 398	1 471
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 390	21 380
4. Koneet ja kalusto	18	20
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0	0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 807	5 958
I Vaihto-omaisuus	165	155
1. Aineet ja tarvikkeet	165	155
II Saamiset	6 641	5 804
Lyhytaikaiset saamiset	6 641	5 804
1. Myyntisaamiset	588	588
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	5 568	4 753
4. Muut saamiset	-0	-1
5. Siirtosaamiset	485	464
IV Rahat ja pankkisaamiset	-0	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>30 612</u>	<u>28 829</u>
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	18 802	18 702
I Peruspääoma	7 500	7 500
III Muut omat rahastot	3 047	3 047
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 155	6 890
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	100	1 264
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 100	
2. Vapaaehtoiset varaukset	1 100	
E VIERAS PÄÄOMA	10 710	10 127
I Pitkäaikainen	9 740	9 172
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	150	150
9. Muut velat	9 589	9 022
Lyhytaikainen	970	955
6. Saadut ennakot	1	1
7. Ostovelat	350	470
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	194	109
9. Muut velat	43	103
10. Siirtovelat	381	272
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>30 612</u>	<u>28 829</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	65,02%	64,87%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	157,63%	153,51%
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	159,59%	153,51%
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	8 255	8 155
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainasaamiset, 1000 €	0	0

LIITETIEDOT

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Ei sijoituksia.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen varastokohtaisesti joko varaston keskimääräisellä hankintahinnalla tai viimeisen hankintahinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopapereita ei ole.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa.

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellistä tilikautta koskevat tiedot ovat vertailukelpoiset päättyneen tilikauden tietojen kanssa (KPA 2:2.1 § 4-kohta).

5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuviin tuottoihin ja kuluihin ei ole tehty merkittäviä oikaisuja (KPA 2:2.1 § 5-kohta).

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot (1000 €)

6 Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain	2017	2016
Vesi- ja jätevesimaksut	6 469	6 382
Muut vesihuollon myyntituotot	162	130
Yhteensä	6 630	6 512
 Liiketoiminnan muut tuotot		
Muut palvelumaksut	47	30
Vuokratuotot/perusmaksut	4	5
Muut toimintatuotot	113	49
Yhteensä	163	84

Liite 7 – 10 ei ilmoitettavaa.

11 Pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovälilaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto, yms. laitteet	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Liite 12 – 16 ei ilmoitettavaa.

Tasetta koskevat liitetiedot (1000 €)

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 17 – 18 ei ilmoitettavaa.

19 Tietoja pysyvistä vastaavista

**PYSYVÄT VASTAAVAT
KÄYTTÖOMAISUUS**

Aineelliset hyödykkeet

	Rakennukset	vesijohto- verkostojen laitteet	viemäri- verkosto	hulevesi- verkosto	koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	1 471	15 018	3 356	3 006	20	22 871
Lisäykset tilikauden aikana	0	689	1 300	486	0	2 475
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0		0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0		0	0
Siirto erien välillä	0	0	0	0	0	0
Tilikauden poisto	-73	-1 164	-127	-175	-2	-1 541
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintam. 31.12.2017	1 398	14 543	4 530	3 317	18	23 805
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	1 398	14 543	4 530	3 317	18	23 805

Liite 20 - 22 ei ilmoitettavaa.

23 Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset

Saamisten erittely

	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset muita				
Myyntisaamiset		588		588
Saamiset Kunnalta				
Lainasaamiset		5 568		4 753
Muut saamiset				-1
Siirtosaamiset		485		464
Yhteensä		6 641		5 804
Saamiset yhteensä		6 641		5 804

24 Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset:		
Liikelaitoksen yhdystili		
Talletuskorko		
Vesi- ja jätevesimaksut	485	464
Tulojäämät yhteensä	485	464
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	485	464

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**25 Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksestä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana**

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	7 500	7 500
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Peruspääoma 31.12.	7 500	7 500
Muut omat rahastot 1.1.	3 047	3 047
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Muu oma pääoma 31.12.	3 047	3 047
Edellisen tilikauden yli-/alijäämä	8 155	6 890
Tilikauden yli-/alijäämä	100	1 264
Oma pääoma 31.12.	18 802	18 702

Liite 26 -29 ei ilmoitettavaa.

30 Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat kunnalle				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	150	0	150	0
Siirtovelat	0	194	0	109
Yhteensä	150	194	150	109
Velat muille				
Saadut ennakot	0	1	0	1
Ostovelat	0	350	0	470
Lainat	0	0	0	0
Muut velat	9 589	43	9 022	103
Siirtovelat		381		272
Yhteensä	9 589	776	9 022	846
Velat yhteensä	9 740	970	9 172	955

Liite 31- 32 ei ilmoitettavaa.

32 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Yhdystilin siirtovelka	194	109
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	197	209
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	35	52
Muut siirtovelat	149	11
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	381	272

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot (1000 €)

Liite 34 - 37 ei ilmoitettavaa.

38 vuokravastuut

	2017	2016
Leasingvastuiden yhteismäärä	133	12
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	28	12
Myöhemmin maksettavat	105	

Liite 39 – 41 ei ilmoitettavaa.

Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot (1000 €)

42 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstö 31.12.

	2017	2016
Henkilöstö	16	16

43 Tilikauden palkat, palkkiot eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen

	2017	2016
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	715	713
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	156	165
Muut henkilösivukulut	34	45
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	904	923
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen		
Palkat ja palkkiot	60	87
Henkilösivukulut	1	8
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen yht.	62	96
Yhteensä henkilöstökulut	966	1 018

Liite 44 – 46 ei ilmoitettavaa.

LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (1000 €)**Huleveden tulos-, rahoitus- ja taselaskelma****Tuloslaskelma Hulevesi**

	TP 2017		TP 2016	
Liikevaihto		3		4
Valmistus omaan käyttöön		0		30
Liiketoiminnan muut tuotot		0		0
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-22		-1	
Palvelujen ostot	-3	-25	-35	-35
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	0		-0	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	0		-0	
Muut henkilösivukulut	0	0	-0	-0
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-175		-169	
Arvonalentumiset	0	-175	0	-169
Liikelyijäämä (-alijäämä)		-197		-171
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-197		-171
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-197		-171
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-197		-171

Rahoituslaskelma Hulevesi

	31.12.2017		31.12.2016	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-197		-171	
Poistot ja arvonalentumiset	175		169	
	-22	-22	-2	-2
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-486		-569	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		-486		-569
Toiminnan ja investointien rahavirta		-508		-571
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	1		-3	
Korottomien velkojen muutos liikelaitokselta	633		266	
Liittymismaksujen muutos	51	686	79	342
Rahoituksen rahavirta		686		342
Rahavarojen muutos		178		-229
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		-51		-83
Rahavarat 1.1.		0		0

Tase Hulevesi

	1.1.2017 - 31.12.2017	1.1.2016 - 31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 492	3 006
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12	11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 504	3 017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	1 028	1 225
Peruspääoma	1 544	1 544
Edellisten kausien yli-/alijäämä	-318	-147
Tilikauden yli-/alijäämä	-197	-171
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	955	904
Koroton velka liikelaitokselta	1 521	888
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 504	3 017

Liikelaitoksen tulos-, rahoitus- ja taselaskelmat eriteltynä ilman hulevettä

Tuloslaskelma koko laitos sekä ilman hulevettä

	2 017		2017		2 016		2016	
			ilman hulevettä				ilman hulevettä	
Liikevaihto	6 677		6 674		6 543		6 539	
Valmistus omaan käyttöön	54		54		111		81	
Liiketoiminnan muut tuotot	117		117		54		54	
Materiaalit ja palvelut								
Aineet, tarvikkeet ja tavarat								
Ostot tilikauden aikaana	-1 175		-1 153		-1 041		-1 040	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-1		-1		-4		-4	
Palvelujen ostot	-1 502		-1 498		-1 352		-1 317	
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-715		-715		-713		-713	
Henkilösivukulut			0					
Eläkekulut	-156		-156		-165		-165	
Muut henkilösivukulut	-34		-34		-45		-45	
Poistot ja arvonalentumiset								
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 541		-1 366		-1 531		-1 362	
Arvonalentumiset	0		-1 541		0		-1 531	
Liiketoiminnan muut kulut	-41		0		-110		-110	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 685		1 711		1 747		1 918	
Rahoitustuotot ja -kulut								
Korkotuotot					0			
Muut rahoitustuotot	3		3		5		5	
Korvaus peruspääomasta	-488		-488		-488		-488	
Muut rahoituskulut	-0		-485		0		-483	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 200		1 226		1 264		1 435	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 200		1 226		1 264		1 435	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 100		-1 100		0		0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	100		126		1 264		1 435	

Rahoituslaskelma koko laitos sekä ilman hulevettä

	2017		2017		2016		2016	
			ilman hulevettä				ilman hulevettä	
Toiminnan rahavirta								
Liikelyjäämä (-alijäämä)	1 685		1 882		1 747		1 918	
Poistot ja arvonalentumiset	1 541		1 366		1 531		1 362	
Rahoitustuotot ja -kulut	-485		-485		-483		-483	
	<u>2 741</u>	2 741	<u>2 763</u>	2 763	<u>2 795</u>	2 795	<u>2 797</u>	2 797
Investointien rahavirta								
Investointimenot	-2 606		-2 120		-1 883		-1 314	
Rahoitusosuudet investointeihin	131		131		0		0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		-2 475	0	-1 989	17	-1 867	17	-1 297
Toiminnan ja investointien rahavirta		266		774		928		1 499
Rahoituksen rahavirta								
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Vaihto-omaisuuden muutos	-11		-12		17		20	
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	2 685		2 685		-2 118		-2 118	
Saamisten muutos muilta	-3 523		-3 523		145		145	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	85		85		153		153	
Korottomattomien velkojen muutos liikelaitokselta			-633				-266	
Palautuskelpoisten liittymismaksujen muutos	567		516		876		797	
Korottomien velkojen muutos muilta	-70	-266	-70	-952		-928		-1 270
Rahoituksen rahavirta		-266		-178		-928		229
Rahavarojen muutos		0		596		0		1 728
Rahavarojen muutos								
Rahavarat 31.12.	0			2 324	0			1 582
Rahavarat 1.1.	0	0		1 582	0	0		-146

Tase koko laitos ja ilman hulevettä

	2017	2017 ilman hulevettä	2016	2016 ilman hulevettä
VASTAAVAA				
A PYSYVÄT VASTAAVAT	23 805	20 313	22 871	19 865
II Aineelliset hyödykkeet	23 805	20 313	22 871	19 865
2. Rakennukset	1 398	1 398	1 471	1 471
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 390	18 897	21 380	18 374
4. Koneet ja kalusto	18	18	20	20
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0		0	
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 807	8 316	5 958	6 835
I Vaihto-omaisuus	165	153	155	144
1. Aineet ja tarvikkeet	165	153	155	144
II Saamiset	6 641	8 162	5 804	6 691
Pitkäaikaiset saamiset		1 521		888
1. Laina saaminen hulevedeltä		1 521		888
Lyhytaikaiset saamiset	6 641	6 641	5 804	5 804
1. Myyntisaamiset	588	588	588	588
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	5 568	5 568	4 753	4 753
4. Muut saamiset			-1	-1
5. Siirtosaamiset	485	485	464	464
IV Rahat ja pankkisaamiset	-0		0	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 612	28 628	28 829	26 700
VASTATTAVAA				
A OMA PÄÄOMA	18 802	17 773	18 702	17 476
I Peruspääoma	7 500	5 956	7 500	5 956
III Muut omat rahastot	3 047	3 047	3 047	3 047
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 155	8 473	6 890	7 038
V Tilikauden yli-/alijäämä	100	297	1 264	1 435
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 100	1 100		
2. Vapaaehtoiset varaukset	1 100	1 100		
E VIERAS PÄÄOMA	10 710	9 755	10 127	9 223
I Pitkäaikainen	9 740	8 785	9 172	8 268
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	150	134	150	134
9. Korottomat velat liikelaitokselta				
10. Muut velat	9 589	8 651	9 022	8 134
II Lyhytaikainen	970	970	955	955
6. Saadut ennakot	1	1	1	1
7. Ostovelat	350	350	470	470
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	194	194	109	109
9. Muut velat	43	43	103	103
10. Siirtovelat	381	381	272	272
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 612	28 628	28 829	26 700

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksenjohtaja.

Tuusulassa 6.3.2017

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Matti Oksanen

Marjut Kylliäinen

Jarno Ruusala

Jorma Sulander

Margita Winqvist

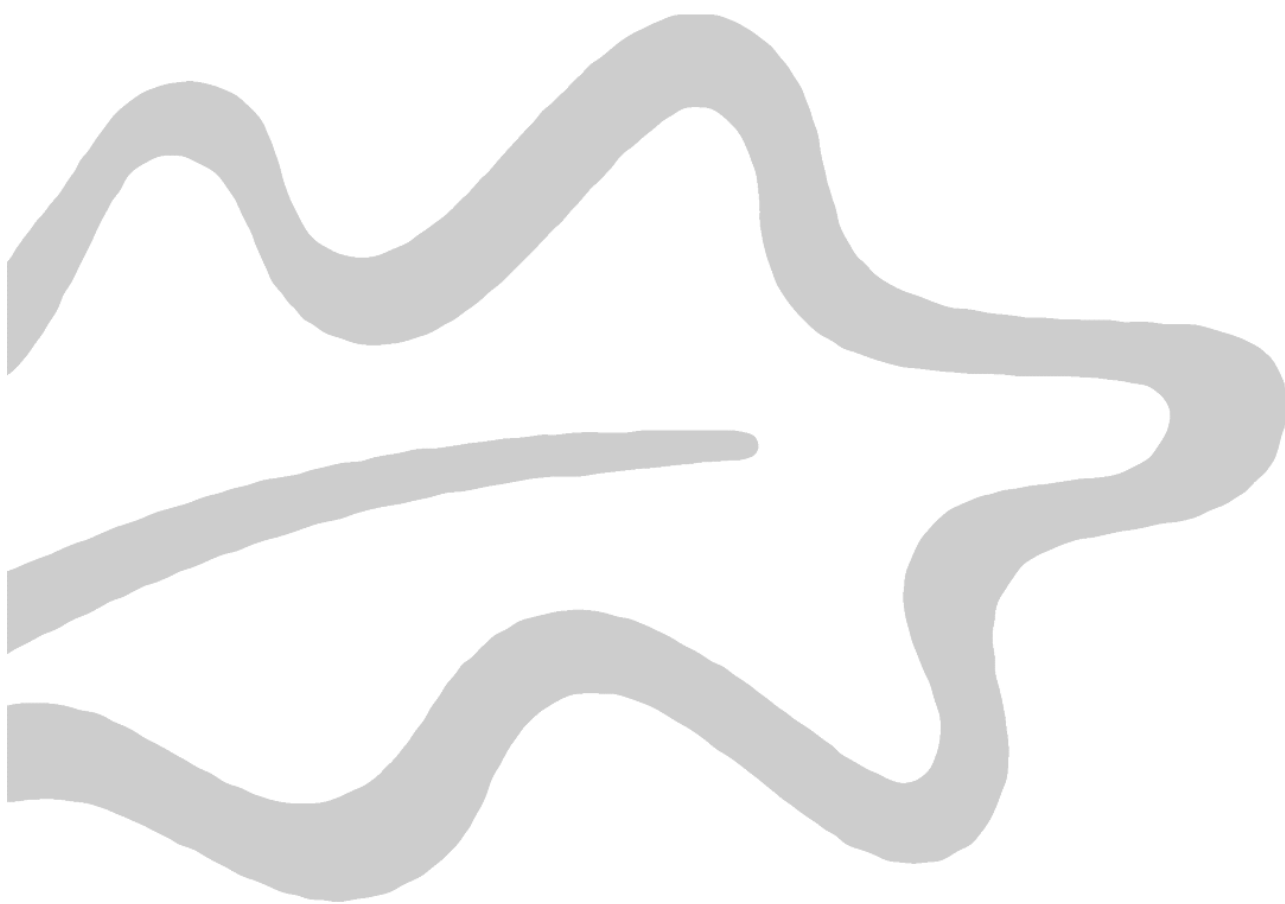
Jukka Sahlakari
liikelaitoksen johtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Tuusulassa ____ / ____ 2017

BDO Audiator Oy, JHTT-yhteisö

Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset				Eliminointi- ja oikaisukirjaukset				
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	
Toimintatuotot	35 906 371,84	6 793 602,56	-349 115,78	-445 068,17	41 905 790,45	6 577 858,12	-383 396,36	-395 104,55	43 709 715,28
Myyntituotot									
Ulkoiset	7 749 137,54	6 278 954,14		14 028 091,68	9 032 794,29	6 130 867,30			15 163 661,59
Sisäiset	277 782,21	351 324,21	1) 2)	-277 782,21	0,00	381 443,37	1) 2)	-310 821,58	-381 443,37
Maksutuotot									
Ulkoiset	14 051 613,01	46 586,98		14 098 199,99	13 823 279,68	30 407,61			13 853 687,29
Sisäiset		0,00		0,00		0,00			0,00
Tuet ja avustukset	1 523 167,98	0,00		1 523 167,98	2 805 771,00	0,00			2 805 771,00
Sisäiset (kunnalta)		0,00		0,00		0,00			0,00
Vuokratuotot									
Ulkoiset	3 698 949,90	3 525,40		3 702 475,30	4 118 218,64	4 787,56			4 123 006,20
Sisäiset	69 224,40	0,00	4)	0,00	69 138,00	0,00	4)	-69 138,00	0,00
Muut toimintatuotot									
Ulkoiset	8 534 387,63	19 467,87		8 553 855,50	7 746 898,10	16 691,10			7 763 589,20
Sisäiset	2 109,17	93 743,96	1)	-2 109,17	3 436,78	13 661,18	1)	-3 436,78	-13 661,18
Valmistus omaan käyttöön	172 625,03	54 333,60		226 958,63	85 581,91	110 692,41			196 274,32
Toimintakulut	-221 971 849,84	-3 622 371,36		-224 800 037,25	-224 660 600,43	-3 410 755,65			-227 292 855,17
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-76 157 616,40	-714 914,79		-76 872 531,19	-75 566 247,57	-712 923,90			-76 279 171,47
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-16 761 720,88	-155 943,07		-16 917 663,95	-17 982 314,22	-164 743,88			-18 147 058,10
Muut henkilösivukulut	-3 707 662,16	-33 535,69		-3 741 197,85	-4 754 067,78	-44 910,02			-4 798 977,80
Palvelujen ostot									
Ulkoiset	-97 303 534,96	-1 222 959,11		-98 526 494,07	-95 687 853,44	-1 038 276,85			-96 726 130,29
Sisäiset	-206 003,16	-278 629,54	2)	0,00	-223 103,79	-313 484,20	2)	223 103,79	313 484,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat									
Ulkoiset	-10 911 272,21	-1 080 313,72		-11 991 585,93	-10 602 404,39	-1 021 361,00			-11 623 765,39
Sisäiset	-144 735,73	-94 261,79	1)	0,00	-168 739,96	-624,16	1)	168 739,96	624,16
Ostot tilikauden aikana									
Varaston muutos	-100 887,32	-674,53		-101 561,85	-24 988,98	-3 949,46			-28 938,44
Avustukset	-10 389 176,08	-20,00		-10 389 196,08	-13 511 879,88	-368,00			-13 512 247,88
Sisäiset (liikelaitokselle)	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00			0,00
Vuokrat									
Ulkoiset	-5 025 260,51	48 009,96		-4 977 250,55	-4 926 053,96	-19 307,12			-4 945 361,08
Sisäiset		-69 224,40	4)	69 224,40		-69 138,00	4)	69 138,00	0,00
Muut toimintakulut									
Ulkoiset	-1 262 801,13	-19 754,65		-1 282 555,78	-1 209 685,66	-21 519,06			-1 231 204,72
Sisäiset	-1 179,30	-150,03	5)	0,00	-3 260,80	-150,00	5)	3 260,80	150,00
Toimintakate	-185 892 852,97	3 225 564,80		-182 667 288,17	-186 664 660,45	3 277 794,88	0	11 708,19	-183 386 865,57

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Veshuoltoliikelaitos

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Eliminointi- ja oikaisukirjaukset	
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos
	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2016
Verotulot	177 953 850,52		176 514 418,64	176 514 418,64
Valtionosuudet	23 327 343,88		23 061 343,92	23 061 343,92
Rahoitustuotot ja -kulut				0,00
Korkotuotot	255 535,33		247 115,96	247 115,96
Sisäiset (liikelaitokselta)				0,00
Muut rahoitustuotot	611 687,49	2 888,34	497 271,21	501 993,11
Sisäiset (liikelaitoksen korvaus peruspääomasta)	487 500,00	3) -487 500,00	487 500,00	3) -487 500,00
Korkokulut	-541 397,22		-387 753,80	0,00
Ulkoiset				0,00
Sisäiset		0,00		0,00
Korvaus peruspääomasta	-487 500,00	3) 487 500,00	-487 500,00	487 500,00
Muut rahoituskulut	-15 303,18	-64,03	-12 230,02	-12 230,02
Vuosiokate	16 186 363,85	2 740 889,11	13 743 005,46	16 538 022,24
Poistot ja arvonalentumiset		0,00		0,00
Suunnitelman muk. poistot	-11 537 140,47	-1 540 783,19	-11 105 741,80	-12 636 573,60
Arvonalentumiset	0,00	0,00	-2 184,00	-2 184,00
Satunnaiset erät				0,00
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	4 649 223,38	1 200 105,92	2 635 079,66	3 899 264,64
Poistoeron vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Varausten ja rahastojen muutokset	-145 176,40	-1 100 000,00	-135 352,51	-135 352,51
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 504 046,98	100 105,92	2 499 727,15	3 763 912,13

Vientiselitteet:

- 1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.
 - 2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynit
 - 3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto
 - 4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat
 - 5) Eliminoidaan sisäiset muut toimintakulut
- Tuusulan veshuoltoliikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa
Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman veshuoltoliikelaitosta
Eliminoitu tulos yhteensä

Vientiselitteet:

- 1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköid
 - 2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynit
 - 3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto
 - 4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat
 - 5) Eliminoidaan sisäiset muut toimintakulut
- Tuusulan veshuoltoliikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa
Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman veshuoltoliikelaitosta
Eliminoitu tulos yhteensä

RAHOITUSLASKELMA -YHDISTELY
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoilikelaitos

	Eliminointi- kirjaukset		Eliminointi- kirjaukset		Eliminointi- kirjaukset		Eliminointi- kirjaukset	
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos
Toiminnan rahavirta								
Tulorahoitus	8 266 067,50	2 740 889,11	8 266 067,50	2 740 889,11	6 877 815,73	2 795 016,78	6 877 815,73	2 795 016,78
Vuosikate	16 186 363,85	2 740 889,11	16 186 363,85	2 740 889,11	13 743 005,46	2 795 016,78	13 743 005,46	2 795 016,78
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset	-7 920 296,35	0,00	-7 920 296,35	0,00	-6 865 189,73	0,00	-6 865 189,73	0,00
Investointien rahavirta	-24 786 940,13	-2 474 929,02	-24 786 940,13	-2 474 929,02	-17 008 549,55	-1 866 660,15	-17 008 549,55	-1 866 660,15
Investointimenot	-33 888 757,78	-2 606 122,81	-33 888 757,78	-2 606 122,81	-25 210 114,85	-1 883 457,75	-25 210 114,85	-1 883 457,75
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35 200,00	131 193,79	35 200,00	131 193,79	884 718,00	0,00	884 718,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 066 617,65	0,00	9 066 617,65	0,00	7 316 847,30	16 797,60	7 316 847,30	16 797,60
Toiminnan ja investointien rahavirta	-16 520 872,63	265 960,09	-16 520 872,63	265 960,09	-10 130 733,82	928 356,63	-10 130 733,82	928 356,63
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset	-61 610,60	0,00	-61 610,60	0,00	-276 590,60	0,00	-276 590,60	0,00
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset	-61 610,60	0,00	-61 610,60	0,00	-276 590,60	0,00	-276 590,60	0,00
Lainakannan muutokset	10 367 839,38	0,00	10 367 839,38	0,00	19 230 686,10	0,00	19 230 686,10	0,00
Pitkäaikaisen lainojen lisäys	10 000 000,00	0,00	10 000 000,00	0,00	30 000 000,00	0,00	30 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisen lainojen vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 000 000,00	0,00	-5 000 000,00	0,00
Lyhytaikaisen lainojen muutos	367 839,38	0,00	367 839,38	0,00	-5 769 313,90	0,00	-5 769 313,90	0,00
Oman pääoman muutokset	-579 599,17	0,00	-579 599,17	0,00	-612 306,00	0,00	-612 306,00	0,00
Muut maksuvalmiiden muutokset	6 186 309,32	-350 911,76	6 186 309,32	-350 911,76	-3 933 194,48	-928 356,63	-3 933 194,48	-928 356,63
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	333 553,80	0,00	333 553,80	0,00	39 878,24	0,00	39 878,24	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	21 845,20	-10 618,45	21 845,20	-10 618,45	-9 350,97	16 574,91	-9 350,97	16 574,91
Saamisten muutos	369 675,24	-837 850,61	369 675,24	-837 850,61	-2 752 690,11	-1 973 554,75	-2 752 690,11	-1 973 554,75
Korottomien velkojen muutos	5 461 235,08	497 557,30	5 461 235,08	497 557,30	-1 211 031,64	1 028 623,21	-1 211 031,64	1 028 623,21
Rahoituksen rahavirta / Vaikutus	15 912 938,93	-350 911,76	15 912 938,93	-350 911,76	14 408 595,02	-928 356,63	14 408 595,02	-928 356,63
Rahavarojen muutos	-607 933,70	-84 951,67	-607 933,70	-84 951,67	4 277 861,20	0,00	4 277 861,20	0,00
Rahavarat 31.12., €	13 642 998,32		13 642 998,32		14 250 932,02		14 250 932,02	
Rahavarat 1.1., €	14 250 932,02	0,00	14 250 932,02	0,00	9 973 070,82	0,00	9 973 070,82	0,00
	-607 933,70	0,00	-607 933,70	0,00	4 277 861,20	0,00	4 277 861,20	0,00

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan kunnan ja liikelaitoksen välisen yhdystilin saldon muutos

4) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korotetuoto

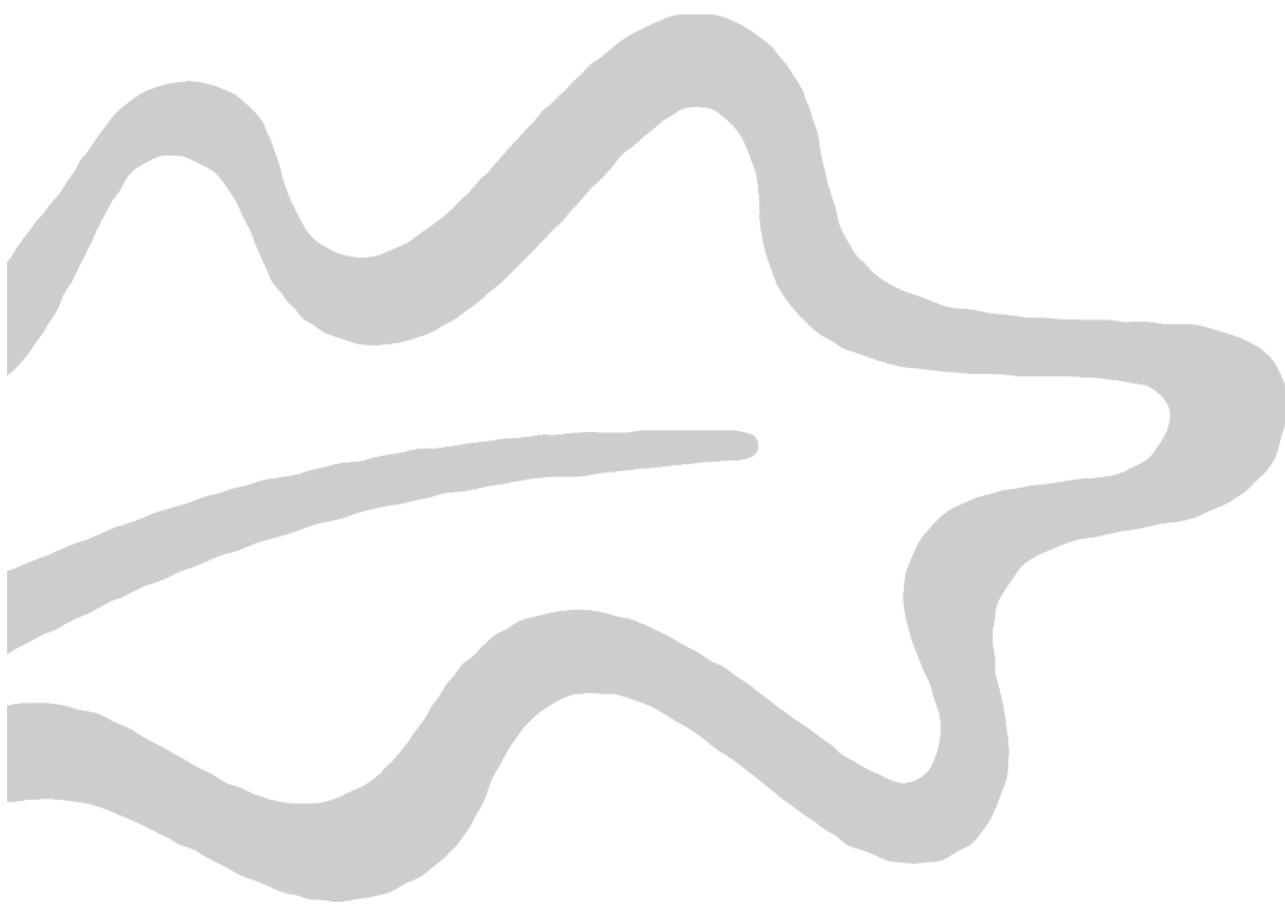
1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan käyttöomaisuuden arvoon sisällytyvät sisäiset liittymismaksut

3) Eliminoidaan sisäiset lainat

4) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korotetuoto

Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

KUNTAKEHITYS JA TEKNIikka	TILAKESKUS			(1000 €) TP 2017	(1000 €) Poikkeama
	(1000 €) TP 2016	TA 2017	MTA v.2017		
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 045	3 117	3 117	3 126	9
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	31			12	12
Muut toimintatuotot	19 288	19 121	19 113	19 131	18
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	22 364	22 238	22 230	22 269	38
Valmistus omaan käyttöön	34	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 252	-2 417	-2 417	-2 293	123
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-526	-530	-530	-431	99
Muut henkilösivukulut	-143	-112	-112	-100	12
Palvelujen ostot	-3 776	-4 069	-4 069	-3 996	72
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-3 483	-3 616	-3 791	-3 730	61
Avustukset					
Vuokrat	-184	-152	-152	-175	-23
Muut toimintakulut	-13	-29	-29	-14	15
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-10 377	-10 925	-11 100	-10 739	360
TOIMINTAKATE*	12 022	11 314	11 131	11 529	399

* Sitova taso

TILAKESKUS

Tulosalue

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	22 238	0	22 238	22 269	100,1	100,1	30	22 365	-0,4
Toimintakulut	-10 925	0	-10 925	-10 739	98,3	98,3	185	-10 377	3,5
Toimintakate*	11 314	0	11 314	11 529	101,9	101,9	216	11 987	-3,8
Henkilöstö 31.12.	73		73	71,3		97,7	-1,7	54,9	29,9

* = Sitova taso

Henkilömäärä ei vertailukelpoinen TP2017/2016 johtuen eri laskentatavasta. TP 2016 henkilömäärä laskettu henkilötyövuosien mukaan.

Tilakeskuksen tulosalue sisältää seuraavat tulosityksiköt:

Kiinteistöjohtaminen

Rakennuttaminen

Kiinteistöjen ylläpito

TOIMINNAN KUVAUS

Tilakeskuksen tehtävänä on tuottaa kunnan tarvitsemat tilapalvelut, joihin sisältyy mm. tilojen hankinta ja hallinta, rakennuttaminen, rakentaminen ja perusparantaminen, kiinteistöjen huolto ja hoito sekä siivous.

Toimintamme tavoitteena ovat tyytyväiset asiakkaat ja käyttäjät, tarkoituksenmukaiset ja turvalliset tilat, kiinteistöomaisuuden kehittäminen tarpeita vastaavaksi ja omaisuuden arvon säilyttäminen sekä tilojen tuottava ja tehokas käyttö.

Toimitilojen hankinta ja vuokraus, korjaus- ja uudisinvestointien toteuttaminen sekä kiinteistöpalveluiden järjestäminen muodostavat palvelujemme perustan.

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Etelä-Tuusulan lukio- ja kulttuurirakennuksen (Monio) hankesuunnittelun jälkeen käynnistettiin kesäkuussa yleinen arkkitehtuurikilpailu Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kilpailusääntöjen mukaisesti. Kilpailuun jätettiin yhteensä 58 ehdotusta, joiden jyritystä varten on nimetty 15 henkinen palkintolautakunta. Kaava ja sijaintipäätös Rykmentinpuistoon vahvistettiin.

Rakennusten sisäilmaa seurattiin ja sovitut toimenpiteet toteutettiin sisäilmatyöryhmässä päätettyjen toimintamallien ja aikataulujen mukaisesti, sisäilmatyöryhmän toimintaa kehitettiin. Sisäilmaperusteisia kuntokartoituksia tehtiin 21 kpl.

Kiinteistöjen ylläpitoyksikkö toteutti kunnan toisen aurinkosähkövoimalan Riihikallion koulun katolle kesäkuussa 2017. Aurinkosähkövoimala on teholtaan 40kW_p. Tuusulan kunnan johtoryhmä päätti 31.10. kokouksessaan kaikkien kunnan omistamien kiinteistöjen ilmanvaihdon ajastettavaksi 24/7 käyttötilaan. Päätös laitettiin täytäntöön siten, että kaikki kiinteistöt ajastettiin ohjeistuksen mukaisesti 7.11.2017 mennessä 24/7 käyttötilaan. Edellä mainittu ajastuksen ohjelmointi lisää vuotuista sähkön ja lämmön kulutusta kunnan omistamissa kiinteistöissä n. 20%.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pienet peruskorjaus- ja muutoskohteet, sisäilmaongelmien korjausten suunnittelu, toteutuksen järjestäminen, vanhempainiltojen ja toimialojen informointi sekä viranomaisyhteistyö työllistävät tilasuunnittelua merkittävästi, mistä johtuen tarve- ja hankesuunnitteluun tarvittaisiin lisäkapasiteettia, jotta rakentamisen volyyymi saataisiin pysymään tarvittavalla tasolla.

Korjaus- ja kunnossapitotöihin osoitetut määrärahat ovat olleet positiivisessa kasvussa kuluneiden kahden-kolmen vuoden aikana, toimintamahdollisuudet toteuttaa toimenpiteitä ovat kohtuullisen hyvällä tasolla. Huolestuttava kehitys on edelleen palveluverkosta päättämisen keskeneräisyys, mikä vaikeuttaa korjattavien kohteiden priorisointia, hankkeista päättämistä sekä aiheuttaa mahdollisesti turhia korjauksia ja hukkainvestointeja.

Energiatehokkuus on suunnitelmakauden pääteemoja. Työtä Tuusulan kunnan ja Työ- ja elinkeinoministeriön välillä solmitun uuden kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukaisesti sopimuksen päätavoitteen saavuttamiseksi (10,5 % energiansäästön saavuttaminen vuoden 2015 energiankulutuksesta vuoden 2025 loppuun mennessä) jatketaan.

Suuret ja monitahoiset hankkeet, kuten Monion jatkosuunnittelu, isojen koulukeskusten kehittäminen kuten Hyrylä, Riihikallio, Kirkonkylä ja Hyökkälä sekä päiväkotien perusparannusten suunnittelu, priorisoinnit ja organisointi liittyvät kaikki palveluverkkosuunnitteluun ja siitä seuraaviin päätöksiin.

Tunnusluvut

KIINTEISTÖNHOITO	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
m ²	167 024	166 030	166 030	178 107	178 107
<i>muutos %</i>	0,8	-0,6	0,0	7,3	0,0
<i>käyttötalousmenot</i>	5 747 287	5 805 442	5 499 696	5 759 837	6 358 649
€/m²	34,41	34,97	33,12	32,34	35,70
<i>muutos %</i>	-18,7	1,6	-6,6	-2,4	10,4
Lämmitys €/v.	2 017 234	2 020 444	1 854 829	1 957 287	2 044 512
Sähkö €/v.	1 124 890	1 092 164	1 071 094	1 121 548	1 266 871
Vesi €/v.	268 007	293 563	324 000	311 454	329 292
Lumityöt €/v.	267 189	91 108	87 045	240 332	171 970
	3 677 320	3 497 279	3 336 968	3 630 621	3 812 645
SIIVOUS	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
m ²	113 444	113 072	113 087	111 986	115 290
<i>muutos %</i>	0,9	-0,3	0,0	-1,0	3,0
<i>käyttötalousmenot</i>	3 155 311	3 181 196	2 879 815	3 047 779	2 881 520
<i>muutos %</i>	0,7	0,8	-8,7	5,8	-5,5
€/m²	27,81	28,13	25,47	27,22	24,99
<i>muutos %</i>	-7,0	1,2	-10,8	6,9	-8,2

**TUUSULAN KUNTA
TILAKESKUS**

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
	€	€
LIIKEVAIHTO	22 268 670,05	22 364 485,64
Myyntituotot (ulkoiset)	17 827,50	22 077,50
Myyntituotot (sisäiset)	3 107 999,23	3 022 860,10
Vuokratuotot (ulkoiset)	896 616,33	851 224,27
Vuokratuotot (sisäiset)	18 099 809,30	18 395 893,40
Liiketoiminnan muut tuotot	146 417,69	72 430,37
Valmistus omaan käyttöön	0,00	34 408,42
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 729 546,56	-3 483 305,11
Palvelujen ostot	-3 996 340,54	-3 775 662,14
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-3 774 049,11	-3 538 110,80
Palvelujen ostot (sisäiset)	-222 291,43	-237 551,34
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 293 261,65	-2 252 174,26
Henkilösivukulut	-531 170,20	-668 746,34
Eläkekulut	-430 700,30	-525 582,49
Muut henkilösivukulut	-100 469,90	-143 163,85
Poistot ja arvonalennukset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 705 289,84	-5 267 725,96
Liiketoiminnan muut kulut	-1 018 905,82	-197 137,90
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	4 994 155,44	6 754 142,35
Rahoitustuotot ja -kulut	-54,21	-121,35
Muut rahoitustuotot	0	0,00
Muut rahoituskulut	-54,21	-121,35
Korvaus jäännöspääomasta	0	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	4 994 101,23	6 754 021,00

**TUUSULAN KUNTA
TILAKESKUS**

TASE	31.12.2017	31.12.2016
	€	€
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	125 506 493,79	117 166 219,07
Aineettomat hyödykkeet	88,41	88,41
Muut pitkävaikutteiset menot	88,41	88,41
Aineelliset hyödykkeet	125 480 105,38	117 139 830,66
Ei pal. kelp. liittymismaksut	159 317,67	115 533,25
Rakennukset	104 581 184,81	106 215 264,98
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 938 248,81	2 726 485,49
Koneet ja kalusto	124 849,35	112 517,87
Keskeneräiset hankinnat	17 676 504,74	7 970 029,07
Sijoitukset	26 300,00	26 300,00
Liittymismaksut	26 300,00	26 300,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	430 340,74	34 864,87
Vaihto-omaisuus	18 307,55	0,00
Aineet ja tarvikkeet	18 307,55	0,00
Saamiset	412 033,19	34 864,87
Lyhytaikaiset saamiset	412 033,19	34 864,87
Myyntisaamiset	12 825,84	0,00
Muut saamiset	399 207,35	34 864,87
VASTAAVAA YHTEENSÄ	125 936 834,53	117 201 083,94
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	91 893 978,12	83 025 029,30
Jäännöspääoma	86 899 876,89	76 271 008,30
Tilikauden yli-/alijäämä	4 994 101,23	6 754 021,00
POISTOERO JA VAPAAHT. VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA	34 042 856,41	34 176 054,64
Pitkäaikainen	22 284 241,65	20 357 976,13
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	22 284 241,65	20 342 000,00
Liittymismaksut	0,00	15 976,13
Lyhytaikainen	11 758 614,76	13 818 078,51
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 142 120,82	13 280 800,00
Ostovelat	616 493,94	290 984,51
Siirtovelat	0,00	246 294,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	125 936 834,53	117 201 083,94
	0,00	0,00

**TUUSULAN KUNTA
TILAKESKUS**

RAHOITUSLASKELMA	31.12.2017	31.12.2016
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus	31 684 908,17	33 202 949,12
Liikeliiketoiminta	4 994 155,44	6 754 142,35
Poistot ja arvonalentumiset	5 705 289,84	5 267 725,96
Rahoitustuotot ja -kulut	-54,21	-121,35
Muut tulorahoituksen korjauserät		
Sisäiset tuotot	21 207 808,53	21 418 753,50
Sisäiset kulut	-222 291,43	-237 551,34
Investointien rahavirta	-14 001 780,14	-16 864 238,71
Investointimenot	-14 045 536,70	-16 994 238,71
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35 200,00	130 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 556,56	
Toiminnan ja investointien rahavirta	17 683 128,03	16 338 710,41
Rahoituksen rahavirta	-133 198,23	8 518 833,99
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys/vähennys	1 942 241,65	12 680 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 138 679,18	-4 086 400,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	18 307,55
Lyhytaikaisten saamisten muutos	0,00	0,00
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen lisäys	63 239,30	-93 073,56
Vaikutus kunnan kassavaroihin	17 549 929,80	24 857 544,40

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS				
(1000 €)			(1000 €)	(1000 €)
	TP 2016 TA 2017		TP 2017	Poikkeama
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	3 023 3 154		2 911	-242
Maksutuotot	382 439		496	57
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot			0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 404 3 593		3 408	-185
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-2 027 -2 105		-2 090	15
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-510 -455		-432	23
Muut henkilösivukulut	-128 -132		-91	42
Palvelujen ostot	-492 -615		-508	107
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-36 -44		-56	-12
Avustukset	0 0		0	0
Vuokrat	-201 -220		-214	6
Muut toimintakulut	-11 -21		-16	5
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 404 -3 593		-3 408	185
TOIMINTAKATE*	0 0		0	0

* Sitova taso

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Tulosalue

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosalue sisältää seuraavat tulosityksiköt:

- Hallinto
- Ympäristövalvonta
- Ympäristönsuojelu
- Terveysvalvonta
- Eläinlääkintähuolto

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta käsitteli vuonna 2017 poikkeuksellisen runsaasti kalliokiviaineksen louhintaan ja maankaatopaikkatoimintaan liittyviä lupa- ja valvonta-asioita sekä vesihuollon vapautushakemuksia. Lautakunta hyväksyi kaksi mäntsäläläistä vesiosuuskuntaa talousvettä toimittavaksi laitokseksi sekä Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen Kelatien vedenjakelualueen valvontatutkimusohjelman. Ympäristölautakunta antoi lausunnon Nurmijärven Palojoen osayleiskaavaehdotuksesta sekä YVA-menettelyn tarpeesta nurmijärveläisen työpaikka-alueen esirakentamisessa.

Ympäristövalvontaa työllisti muiden tehtävien ohella kahden laaja-alaisen valvonta-asian rikosoikeudellinen käsittely. Myös ympäristölautakunta joutui hallintopakkoasioina useasti puuttumaan ympäristön roskaamiseen ja vaarallisten jätteiden lainvastaiseen varastointiin.

Ympäristönsuojeluyksikkö oli aktiivisesti mukana Suomi100 -luontolahjahankkeessa, jossa kunnat ovat perustaneet suojelualueita omille maille. Ympäristökeskus osallistui kohteiden valinta- ja hakemus-prosessiin. Hankkeen tuloksena Tuusulan kunta on hakenut lähes 100 hehtaarin, Mäntsälän kunta 5 hehtaarin, Nurmijärven kunta 3,4 hehtaarin ja Keravan kaupunki 18,4 hehtaarin suuruisen alueen rauhoittamista luonnonsuojelualueena. Lisäksi Järvenpään kaupunki on hakenut kuuden tammen ja yhden männyn suojelua luonnonmuistomerkeiksi. Uudenmaan ELY-keskus tekee suojelupäätökset todennäköisesti helmikuun 2018 aikana.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen johdolla toteutettiin KUUMA-kuntien yhteistä Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hanketta. Hankkeessa oli mukana 167 ekotukikoulutettua KUUMA-kuntien työntekijää ja yhteensä 87 kuntien palvelukiinteistöä. Keskimääräinen energiansäästöaste vertailukelpoisissa kiinteistöissä oli sähkön osalta 5,5 % ja lämmön osalta 8,7 % vuonna 2016.

Ympäristökeskuksen koordinoiman VILKKU-hankkeen (Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla) toimesta Tuusulan ja Mäntsälän alueen viljelijät tutustuivat maatalouden ympäristön-suojelutoimien toteutukseen tilatasolla. Yhdessä viljelijöiden ja tutkijoiden kanssa toteutettiin muun muassa kahdeksan viljelijätilaisuutta, joihin kuhunkin osallistui 22–47 henkilöä. Päivä maalla -tapahtumassa kuluttajat tutustuivat kahden mäntsäläläisen maatalon elämään ja maatalouden vesiensuojeluun. Tapahtumaan osallistui noin 600 henkilöä. Syksyllä 2017 VILKKU-hanke alkoi työstää nettisivuja, joissa tuodaan esille viljelijöitä askarruttavia ja heidän toteuttamiaan vesiensuojelutoimenpiteitä. Nettisivut julkaistaan keväällä 2018. Hanke jatkuu VILKKUPlus-hankkeena vuoteen 2020 asti.

Uusimaa2019-hankkeen alla on vuonna 2017 toiminut ympäristöterveydenhuollon esivalmisteluryhmä. Keski-Uudenmaan edustajana ryhmässä on ollut terveystalouden päällikkö Miia Suurkuukka. Vuoden 2017 aikana ryhmässä on keskitytty mm. nykyisten palveluiden kuvauksiin sekä asiakkuuksiin ja synergioihin kuntiin jäävien ja maakuntaan siirtyvien toimintojen välillä. Esivalmistelutyöryhmä on kokoontunut kahdeksan kertaa vuoden 2017 aikana. Ryhmä on lisäksi järjestänyt viisi eri tilaisuutta, joissa ympäristöterveydenhuollon prosesseja ja maakuntaan siirtymistä on käyty läpi yhdessä Uudenmaan alueella ympäristöterveydenhuoltoa tekevän henkilöstön kanssa. Valmistelu jatkuu vuonna 2018.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen elintarvikevalvontaan kohdistui aluehallintoviraston kaksipäiväinen arviointi- ja ohjauskäynti syyskuussa 2017. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen elintarvikevalvonta sai käynnistä tehdyssä raportissa paljon myönteistä palautetta. Yksikössä todettiin runsaasti valvonnan yhtenäisyyttä ja vaikuttavuutta vahvistavia käytäntöjä, joita esimiestyöskentelyn todettiin entisestään vahvistavan. Tarkastustoiminnassa tehdyt pariarvioinnit ja sisäiset auditoinnit todettiin hyviksi käytännöiksi. Lisäksi arviointi- ja ohjauskäynnin aikana seurattiin kahden eri kohteen tarkastusta. Raportissa todettiin, että tarkastukset tehtiin erittäin hyvin ja ammattitaitoisesti ja että tarkastuksilla annettiin paljon ohjausta ja neuvontaa toimijoille.

Ympäristökeskus on koordinoitunut Tuusulan Mätäkiven pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivittämistyötä sekä Tuusulan Lahelan ja Järvenpään Myllylän pohjavesialueiden geologisia rakenneselvityksiä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on tehnyt sopijakuntiansa kaupungin- ja kunnanjohtajille esityksen ympäristökeskuksen toiminnasta maakuntauudistuksen jälkeen. Sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajat ovat linjanneet, että ympäristökeskus jatkaa toimintaansa seudullisena ympäristönsuojeluviranomaisena maakunta-uudistuksen jälkeen, jos ympäristöterveydenhuolto siirtyy maakunnan järjestämisvastuulle.

Tavoitteet 2017

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimintaa vuonna 2017 ohjasivat seuraavat ympäristökeskuksen strategiaa täydentävät tavoitteet. Myös sellaiset palvelusitoumukset ja toiminnalliset päämäärät, joille palvelusuunnitelmassa ei ole asetettu erillisiä tavoitteita, ovat ympäristökeskuksen toimintaa ohjaavia.

Hallinto (18313001)

Tulosityksikkö

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Risto Mansikkamäki

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja erityistilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

1. Ympäristökeskuksen palvelukokonaisuus muuttuvassa aluehallintorakenteessa on selvitetty.

Mittari:

- Ympäristökeskuksen sopijakunnat ovat vuoden 2017 loppuun mennessä linjanneet ympäristökeskuksen palvelukokonaisuuden ottamalla huomioon vuonna 2019 toteutuvan aluehallintouudistuksen.
- **Seuranta:** *Ympäristökeskus on sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajien pyynnöstä laatinut selvityksen toiminnastaan maakuntauudistuksen jälkeen 2019. Ympäristökeskuksen ohjausryhmä käsittelee selvitystä 27.1.2017 pitämässään kokouksessa, minkä jälkeen ympäristökeskus muokkasi selvitystä ohjausryhmän edellyttämällä tavalla. Selvitys toimitettiin sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajien tietoon 6.2.2017. Ympäristökeskuksen sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajat, ohjausryhmän jäsenet sekä ympäristökeskuksen johtaja neuvottelivat 10.4.2017 selvityksestä, jossa ympäristökeskus esitti toimintansa jatkamista sopijakuntien ympäristönsuojelu- ja leirintäalueviranomaisena, jos ympäristöterveydenhuolto siirtyy vuoden 2019 alussa maakunnan järjestettäväksi. Sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajat päättivät teettää asiassa ulkopuolisen lisäselvityksen, jota käsiteltiin 10.5.2017 pidetyssä neuvottelutilaisuudessa. Ympäristökeskuksen sopijakuntien kaupungin- ja kunnanjohtajat ovat 10.5.2017 pidetyssä neuvottelussa linjanneet, että ympäristökeskus jatkaa maakuntauudistuksen jälkeen vastuukuntamallilla toteutettavana kuntien yhteisenä ympäristönsuojeluviranomaisena, jolle kuuluvat myös leirintäalueviranomaisen tehtävät. Maakuntauudistus on siirtynyt vuoden 2020 alkuun.*

Ympäristövalvonta (18313101)

Tulosityksikkö

Vastuuhenkilö: ympäristövalvontapäällikkö Katariina Serenius

Ympäristökeskus tuottaa palvelunsa taloudellisesti ja tehokkaasti. (palvelusitoumus)

2. Ympäristövalvonnan prosessit ovat tehokkaita, tehtävät on riskiperusteisesti priorisoitu ja käytössä on tehokkaat työkalut.

Mittari:

- Toimiva asiakastieto- ja paikkatietojärjestelmä on otettu aktiiviseen käyttöön vuoden 2017 aikana.
- **Seuranta:** *Asiakastieto- ja paikkatietojärjestelmän hankinta viivästyi, koska sopijakuntien linjaus ympäristökeskuksen toiminnan jatkosta saatiin vasta toukokuussa. Konsernipalveluiden ja yleisjohton johtoryhmä teki päätöksen projektin käynnistämisestä syksyllä 2017. Järjestelmien hankinta on edelleen kesken.*

Ympäristökeskus toimii ratkaisukeskeisesti ja yhteistyöhakuisesti. (palvelusitoumus)

3. Ympäristövalvonnassa on mahdollista hyödyntää sähköistä asiointia.

Mittari:

- Sähköisesti toimitettujen hakemusten määrä.
- **Seuranta:** *Lupapisteen kautta tuli vuonna 2017 vireille 33 asiaa. Sähköisten hakemusten osuus on lisääntynyt. Erityisesti meluilmoitusten osalta muutos on ollut merkittävä. Lupapisteen kautta vireille tuli 22 ilmoitusta ja määrä tuplaantui viime vuodesta.*

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja erityistilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

4. Ympäristövalvonnassa toteutetaan yksikön osaamisen kehittämissuunnitelmaa.

Mittari:

- Kehittämissuunnitelma on toteutunut 90 %:sti.
- **Seuranta:** *Kehittämissuunnitelma on toteutunut pääosin työssäoppimisen ja toimintatapojen kehittämisen osalta. Koulutuksiin on osallistuttu koulutustarjonnan puitteissa. Kaikkiin suunnitelman mukaisiin asioihin ei ole ollut tarjolla soveltuvia koulutuksia. Toteutumistaste on tämän takia jäänyt tavoitellusta.*

Ympäristönsuojelu (18313201)

Tulosityksikkö

Vastuuhenkilö: ympäristönsuojelupäällikkö Tapio Reijonen

Keski-Uudellamaalla toimitaan vastuullisesti ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi. (toiminnallinen päämäärä)

5. Keski-Uusimaa on ilmastovaikutuksiltaan hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Alueen ominaispäästöt ovat pienentyneet 33 % vuodesta 1990 vuoteen 2020 mennessä.

Mittari

- Kuntien kestävä kehitystä ja kiinteistöjen energiatehokkuutta tukevaa ekotukihenkilökoulutusta laajennetaan vuoden 2017 aikana. Ekotukihenkilöiden ja seurattavien pilottikiinteistöjen määrä KUUMA-alueella vuonna 2017.
- Julkaistaan Ilmastokatsaus 2017, joka seuraa ja vertailee Keski-Uudenmaan kuntien ilmastotyön etenemistä sekä päästö- ja energiasäästötavoitteiden toteutumista.
- **Seuranta:** *Hankkeessa toimi vuoden lopussa 167 ekotukihenkilöä ja tarkemmassa oli 35 kiinteistöä. Ilmastokatsaus 2017 julkaistaan vuoden 2018 alussa.*

Keski-Uudenmaan ympäristön tila ei heikkene, ja monella osa-alueella ympäristön tila on parantunut. (toiminnallinen päämäärä)

6. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus edistää kuntien ja muiden toimijoiden ympäristövastuullista toimintaa.

Mittari

- Alueen ympäristövastuullisia toimijoita kannustetaan Keski-Uudenmaan ympäristöpalkinnolla.
- Toteutetaan Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla -hanketta Tuusulanjärven valuma-alueella ja Mäntsälässä.

- **Seuranta:** Keski-Uudenmaan ympäristöpalkinto myönnettiin mäntsäläläiselle viljelijälle Ilari Sundbergille, kunniaininnon saivat viljelijät Petri Kauppinen ja Pekka Numminen. VILKKU-hanke on käynnissä Tuusulassa ja Mäntsälässä.

Terveysvalvonta (18313301)

Tuloyksikkö

Vastuhenkilö: terveysvalvonnan päällikkö Miia Suurkuukka

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja erityistilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

7. Ympäristöterveydenhuollon viranomaistoiminta on seudullisesti yhtenäistä ja laadukasta.

Mittari:

- Terveysvalvonnassa toteutetaan sisäinen tarkastustoiminnan pariarviointi. Arvioinnin tulokset käydään läpi yhdessä henkilökunnan kanssa. Yhteenveto pariarviointista raportoidaan ohjausryhmälle.
- **Seuranta:** Elintarvikevalvonnassa pariarviointi on tehty keväällä 2017. Terveysturvallisuuden pariarviointi tehtiin syksyllä 2017. Pariarvioinnit on käyty läpi yhdessä henkilökunnan kanssa. Yhteenveto pariarviointista raportoidaan ohjausryhmälle keväällä 2018.

Eläinlääkintähuolto (18313401)

Tuloyksikkö

Vastuhenkilö: eläinlääkintähuollon päällikkö Maija Kallioniemi

Ympäristökeskus toimii joustavasti ottaen huomioon asiakkaidensa ja sopijakuntien tarpeet. Ympäristökeskus on seudullisesti tunnettu ja siellä on helppo asioida. (palvelusitoumus)

8. Eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua edistetään.

Mittari:

- Eläinsuojelutarkastus tehdään aina epäiltäessä puutteita eläinten pidossa tai hyvinvoinnissa. Uusintatarkastus tehdään annettujen määräysten noudattamisen valvomiseksi.
- **Seuranta:** Tarkastukset on tehty.

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja erityistilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

9. Eläinlääkintähuollossa toteutetaan kehityskeskusteluissa sovittuja koulutustavoitteita.

Mittari:

- Jokainen yksikön työntekijä osallistuu ammatillisiin koulutuksiin.
- **Seuranta:** Kaikki työntekijät ovat osallistuneet ammatillisiin koulutuksiin.

Olennaiset määrärahojen ylitykset

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosalueella ei ole ollut sitovuustason määrärahaylityksiä vuonna 2017. Ympäristökeskuksen toimintamenot alittuivat noin 185 000 eurolla ja maksutulot ylittyivät noin 99 000 eurolla. Ympäristökeskuksen toimintakate ennen sopijakuntien yhteistoimintakorvausten palautuksia on siten noin 284 000 euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa vuoden 2018 alusta valvontamaksun perimisen myös onnettomuus-, haitta- tai rikkomustilanteissa tehdyistä tarkastuksista, joiden perusteella on tarpeen antaa kehoitus, määräys tai kielto sekä näiden noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Ympäristövalvonnan maksullisuutta koskevan uudistuksen johdosta valvontamaksuilla voidaan aiempaa paremmin kattaa valvonnasta aiheutuvia kustannuksia.

Ympäristöterveydenhuollon (so. terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon tuloyksiköiden) palvelut tulevat siirtymään maakunnan järjestettäväksi vuoden 2020 alusta lähtien, jos vireillä oleva aluehallintouudistus toteutuu suunnitellulla tavalla. Tehtäväsiirron lisäksi ympäristökeskuksen työntekijämäärä vähenee 25–27 työntekijällä, ja sopijakuntien yhteistoimintakorvaukset alenevat noin 70 %:lla. Aluehallintouudistus tulee vaikuttamaan kaikkien ympäristökeskuksen työntekijöiden tehtäviin, ja siihen valmistautuminen työllistää ympäristökeskusta vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirron lisäksi ympäristökeskus on käynnistänyt kuntien vastuulle jäävien ympäristönsuojelutehtävien uudelleenjärjestämisen ja kehittämisen. Ympäristönsuojelupalveluita kehitetään myös aluehallintouudistuksesta riippumatta lisäämällä ympäristökeskuksen ja sopijakuntien välistä yhteistyötä.

RUOKAPALVELUT	(1000 €)		(1000 €)	(1000 €)
	TP 2016	TA 2017	TP 2017	Poikkeama
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	6 041	5 953	6 055	102
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset	6	1	1	0
Muut toimintatuotot	1		1	1
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 048	5 954	6 058	104
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 768	-1 835	-1 662	173
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-429	-407	-322	85
Muut henkilösivukulut	-115	-86	-76	10
Palvelujen ostot	-455	-445	-448	-3
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 634	-1 866	-1 657	209
Avustukset				
Vuokrat	-579	-550	-527	24
Muut toimintakulut	-18	-21	8	29
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ*	-4 998	-5 210	-4 685	525
TOIMINTAKATE	1 050	743	1 373	629

* Sitova taso

Olennaiset tapahtumat tulossyksikössä

Ruokapalveluiden suunnitelman mukaisesti Pertun koulun, Kolsan koulun, Pertun päiväkodin, Jokelan koulukeskuksen ja Vanhankylän koulun siirtyminen kylmävalmistukseen toteutui aikataulussa.

Ruokapalveluiden toimintatapoja ja rutiineja on kehitetty. Alue-esimiehet ja keittiöesimiehet ovat käyneet kaikissa toimipisteissä ohjaamassa henkilöstöä. Aimo ohjeistus eli tuotannon ja erityisruokavalioiden uuden ohjeistuksen käyttöönotto on tehty asteittain. Ohjeistus kattaa tuotteistukset ja raaka-aineesällöt kaikissa keittiöissä.

Ruokapalvelut toteutti Suomi 100 -juhlavuoden ruokateemojen sarjan. Ruokapalvelut tarjosivat tarinan ja ruokatuotteen.

1. Sibelius -teemaa
2. Kirjolohi ui kermaiseen kalakeittoomme
3. Maailman suurimmat kyläjuhlat
4. Luomupuuron ME
5. Lounas seitsemän veljeksien tapaan
6. Sata vuotias Suomi

Ruokapalveluyksikön kilpailutti hoiva-, koulu- ja päiväkotiaterioiden kuljetuspalvelut. Jakelukuljetukset käsittävät keskuskeittiön pakkaaman kuumien ja kylmien ruokien, pakasteiden ja muiden elintarvikkeiden kuljettamisen Tuusulan kunnan alueella toimiviin yksiköihin. Fastlane Transportin kanssa on tehty sopimus 1.1.2018–31.1.2020, varaus kahteen (2) optiovuoteen (1.1.2021–31.12.2021 ja 1.1.2022–31.12.2022) Kilpailutus suoritettiin Cludia kilpailutusjärjestelmän kautta 3.8.2017 Tarjouspalvelu.fi-verkkopalvelussa ja Hilmassa/TED-tietokannassa. Kyseessä oli avoimenamenettelynä toteutettu EU-kynnysarvon ylittävä avoin tarjouskilpailu.

Hyökkälän koulun astianpesulinjaston uusimista varten pyydettiin tarjoukset ja asennus suoritettiin heinäkuussa 2017. Tarvittavat korjaukset suoritettiin ja linjasto on toiminnassa. Pertun päiväkodin keittiön perusparannukseen hankittava koneet ja laitteet kilpailutettiin. Asennukset suoritettiin tammi-heinäkuussa 2017. Päiväkodin keittiö on toiminnassa. Jokelan koulukeskuksen keittiölle uusittiin pata kesäkuussa 2017 ja keittiö on toiminnassa. Kolsan koulun ja päiväkodin keittiölle hankittava uusi uuni ja pata kilpailutettiin ja asennus suoritettiin viikolla 42. Uuni ja pata ovat toiminnassa. Rykmentinpuiston keskuskeittiön kylmävalmistukseen pataan pyydettiin tarjoukset ja asennus suoritettiin joulukuussa 2017. Pata on toiminnassa.

Perustelu poikkeamalle

Ruokailijamäärä alittui arvioidusta n. 26 500 ateriaa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Ruokapalvelut keskittävät edelleen mahdollisuuksien mukaan ruoanvalmistusta.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Investoinnit ovat olleet välttämättömiä toiminnan toteutumisen ja hygieenisen laadun varmistamisen takia.

Tunnusluvut

Ruokapalvelut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Ateriat kpl	2 133 346	2 114 865	2 100 323	2 091 568
muutos %	-0,01	-0,87	-0,69	-0,42
Bruttomenot €/ateria	2,48	2,49	2,54	2,4
muutos %	1,6	0,4	2	-5,5
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	5	5
Jakelukeittiöt kpl	39	39	38	35

KUNTAKEHITYS JA TEKNIikka RYKMENTINPUISTO	(1000 €)			(1000 €)	(1000 €)
	TP 2016	TA 2017	MTA v.2017	TP 2017	Poikkeama
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset		0	0	30	30
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	30	30
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		-272	-272	-294	-22
Henkilösivukulut					
Eläkekulut		-59	-59	-53	6
Muut henkilösivukulut		-13	-13	-13	-1
Palvelujen ostot		-317	-317	-270	47
Aineet,tarvikkeet, tavarat		-4	-4	-43	-40
Avustukset					
Vuokrat		-9	-9	-12	-3
Muut toimintakulut				-19	-19
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	0	-673	-673	-705	-32
TOIMINTAKATE*	0	-673	-673	-675	-2

* Sitova taso

RYKMENTINPUISTO

Taseyksikkö

Vastuuhenkilö: ohjelmapäällikkö Tuomo Sipilä

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2016	Muutos- % 2016/2017
Toimintatuotot	0	0	0	30			30		
Toimintakulut	-673	0	-673	-704	104,7	104,7	-31,4		
Toimintakate*	-673		-673	-674	100,2	100,2	-1,4		
Henkilöstö 31.12.									

* = Sitova taso

TOIMINNAN KUVAUS

Rykmentinpuiston laskennallinen taseyksikkö on perustettu tukemaan Rykmentinpuiston kehittämistavoitteiden saavuttamista sekä talouden seurannan läpinäkyvyyttä.

Olennaiset tapahtumat tulosalueella

Rykmentinpuistossa tapahtui vuoden 2017 aikana merkittäviä edistysaskelia. Vuoden 2020 juhla-Asuntomessujen organisaation on saatu pystyyn ja projektin toteuttaminen on hyvässä vauhdissa. Lisäksi Rykmentinpuiston keskuksen ja Monion asemakaavat saivat lainvoiman ja alueen rakentuminen käynnistyi. Kirkonmäen asemakaavan valmistelussa on edetty.

Rykmentinpuiston ohjelmajohtamisen mallia on jatkokehitetty saadun palautteen pohjalta ja valmisteltu päätöksentekoa varten. Infran projektipäällikkö aloitti loppukesästä ja Asuntomessujen projektipäällikkö joulukuussa.

Sopimusasioita edistettiin merkittävästi. Senaatti Kiinteistöjen ja Kruunuasuntojen kanssa solmittiin maankäytösopimukset. Lisäksi neuvottelut on aloitettu ja jatkettu pienempiä maanomistajien kanssa.

Energia-asioita valmisteltiin eteenpäin, Puustellinmetsän alueella käynnistyi kansainvälisen mittaluokan 0-energiapilotti, jossa on mukana merkittäviä sidosryhmiä.

Fortumin kanssa allekirjoitettiin yhteistyösopimus koskien koko Rykmentinpuiston aluetta. Alueen markkinointia ja viestintää kehitettiin ja toteutettiin olemassa olevilla resursseilla.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston projektin pääpainopisteet ovat asemakaavoituksen edistämisessä kaavoitus ohjelman mukaisesti, kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa sekä Asuntomessujen suunnittelussa. Näiden lisäksi varmistetaan, että alueen muut kehittämiskohteet ja -projektit etenevät suunnitellusti, samalla haetaan avoimesti uusia, erilaisia toimintatapoja. Rykmentinpuiston markkinointia ja viestintää viedään eteenpäin suunnitellusti, avointa vuorovaikutusta eri sidosryhmien välillä ylläpidetään ja kehitetään. Infrastruktuurin kokonaisvaltaista suunnittelua jatketaan Puustellinmetsän osalta ja varmistetaan, että tulevan asuntomessualueen suunnittelu- ja toteutusaikataulu pitää. Asuntomessujen suunnittelua jatketaan yhteistyössä Osuuskunta Suomen Asuntomessujen kanssa. Keravan Energian kanssa viimeistellään sopimukset ja perustetaan Rykmentinpuiston Energia yhtiö huolehtimaan alueen energiahuollosta sekä muista mahdollisista tehtävistä. Taideohjelma hyväksytään ja otetaan käyttöön alkuvuoden aikana.

**TUUSULAN KUNTA
RYKMENTINPUISTO**

TULOSLASKELMA

1.1.-31.12.2017

€

LIKEVAIHTO	30 000,00
Myyntituotot (ulkoiset)	0,00
Myyntituotot (sisäiset)	0,00
Vuokratuotot (ulkoiset)	0,00
Vuokratuotot (sisäiset)	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	30 000,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 173,79
Palvelujen ostot	-269 787,80
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-268 215,60
Palvelujen ostot (sisäiset)	-1 572,20
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-293 790,53
Henkilösivukulut	-66 592,59
Eläkekulut	-53 445,03
Muut henkilösivukulut	-13 147,56
Poistot ja arvonalennukset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-65 695,58
Liiketoiminnan muut kulut	-82 278,28
LIKEYLIJÄÄMÄ	-791 318,57
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00
Muut rahoituskulut	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-791 318,57

**TUUSULAN KUNTA
RYKMENTINPUISTO**

TASE

31.12.2017

€

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT 13 300 262,42

Aineettomat hyödykkeet	104 244,26
Muut pitkävaikutteiset menot	104 244,26
Aineelliset hyödykkeet	13 196 018,16
Maa- ja vesialueet	9 846 294,45
Rakennukset	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 331 796,46
Koneet ja kalusto	17 927,25
Keskeneräiset hankinnat	0,00
Sijoitukset	0,00
Liittymismaksut	0,00

VAIHTUVAT VASTAAVAT 235 940,11

Vaihto-omaisuus	0,00
Aineet ja tarvikkeet	0,00
Saamiset	235 940,11
Lyhytaikaiset saamiset	235 940,11
Myyntisaamiset	43 900,00
Muut saamiset	192 040,11

VASTAAVAA YHTEENSÄ 13 536 202,53

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA 8 424 809,93

Jäännöspääoma	7 631 123,61
Tilikauden yli-/alijäämä	793 686,32

POISTOERO JA VAPAAHT. VARAUKSET 0,00

Poistoero	0,00
-----------	------

VIERAS PÄÄOMA 5 111 392,60

Pitkäaikainen 2 715 592,18

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 209 265,18
Muut velat muille	1 506 327,00

Lyhytaikainen 2 395 800,42

Saadut ennakot, maankäyttösopimukset	659 040,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	604 632,59
Ostovelat	11 036,83
Siirtovelat	79 200,00
Muut velat muille	1 041 891,00

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 13 536 202,53

0,00

TUUSULAN KUNTA
RYKMENTINPUISTO

RAHOITUSLASKELMA	31.12.2017
	€
Toiminnan rahavirta	
Tulorahoitus	-727 195,19
Liikelyljäämä	-791 318,57
Poistot ja arvonalentumiset	65 695,58
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00
Muut tulorahoituksen korjauserät	
Sisäiset tuotot	0,00
Sisäiset kulut	-1 572,20
Investointien rahavirta	-7 852 756,00
Investointimenot	-7 852 756,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 579 951,19
Rahoituksen rahavirta	4 875 452,49
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys/vähennys	1 209 265,18
Lyhytaikaisten lainojen muutos	604 632,59
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-235 940,11
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen lisäys	3 297 494,83
Vaikutus kunnan kassavaroihin	-3 704 498,70

K-U MAASEUTUHALLINTOPALVELUT				
(1000 €)			(1000 €)	(1000 €)
	TP 2016	TA 2017	TP 2017	Poikkeama
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	329	299	298	-1
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot	1	1	0	-1
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	330	301	298	-2
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-276	-275	-268	7
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-47	-47	-46	1
Muut henkilösivukulut	-18	-14	-13	1
Palvelujen ostot	-29	-35	-26	9
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-4	-4	-2	2
Avustukset				
Vuokrat	-55	-43	-41	1
Muut toimintakulut	0	-3	-3	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-430	-420	-399	21
TOIMINTAKATE	-100	-119	-100	19

Maaseututoimi

Mäntsälän kunta huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti maaseutuhallinnon järjestämisestä Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien ja kaupunkien alueella. Vuosi 2017 on yhteistoiminta-alueen viides toimintavuosi. Tehtävien hoidosta on tehty maksajavirastosopimus Mäntsälän kunnan ja Maaseutuviraston välillä. Tukihallinnossa on siirrytty lähes kokonaan sähköiseen hakemusten käsittelyyn ja arkistointiin. Samalla otetaan asteittain käyttöön uudet tietojärjestelmät. Paperilomakkeiden käsittely työllistää hallintoa huomattavasti sähköisiä hakemuksia enemmän, jonka vuoksi sähköisen asioinnin lisääminen on yksi toiminnan keskeisiä tavoitteita.

Yksikön päätoimipaikka on Mäntsälän kunnantalolla. Asiakaspalvelua järjestetään myös muissa yhteistoiminta-alueen kunnissa kausittaisen asiakaspalvelutarpeen mukaan.

Olennaiset tapahtumat ja tavoitteiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Keväällä 2017 yhteistoiminta-alueella järjestettiin koulutustilaisuuksia viljelijöille tukien hakemisesta, muutuneista tukiehdosta, sekä sähköisestä asioinnista. Sähköisesti jätettyjen tukihakemusten osuus oli 88,9 prosenttia. Vuonna 2016 sähköisiä hakemuksia oli 87,1 %.

Maaseutuvirasto on asettanut yhteistoiminta-alueille palvelutavoitteet ja valvoo niiden toteutumista. Vuosittainen maksajavirastovakuutus, jossa arvioidaan tavoitteiden toteutumista, laadittiin syksyllä 2017. Tukihakemusten tallennus, käsittely ja hakemusten myöntöön liittyvät tarkisteet saatiin käsiteltyä, sekä tuet hyväksytyä maksuun Mavin asettaman aikataulun mukaisesti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Maaseutuhallinnon tehtävät tullaan tulevaisuudessa siirtämään kunnista maakuntahallintoon 2020 vuoden alusta, mikäli valmistelussa ollut esityskokonaisuus hyväksytään.

Olennaiset määrärahan ylitykset

Ei merkittäviä määrärahan ylityksiä. Budjetin alitus johtui mm. säästöistä henkilöstökuluissa, mm. osa kausityöntekijän työpanoksesta korvattiin sisäisillä työjärjestelyillä. Hankintoja tehtiin hyvin harkitusti ja hyödynnettiin leasing-mahdollisuuksia.

Allekirjoitukset ja merkinnät

